

INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN
Koninklijk Instituut

Opgericht bij wet van 22 juli 1953

—
Arenbergstraat 13
1000 Brussel

Jaarverslag 2006

Overeenkomstig artikel 12 van de wet van 22 juli 1953, gewijzigd bij wetten van 10 juli 1956, 21 februari 1985 en 23 december 2005, heeft de Raad de eer u verslag uit te brengen over zijn activiteiten gedurende het jaar 2006.

Instituut der Bedrijfsrevisoren
Koninklijk Instituut
Arenbergstraat 13 • 1000 Brussel
tel.: 02 512 51 36 • fax: 02 512 78 86
e-mail: info@ibr-ire.be
www.ibr-ire.be

Un exemplaire français du présent rapport
peut être obtenu sur simple demande.

D/2007/0817/207

INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN

Koninklijk Instituut
(opgericht bij wet van 22 juli 1953)

SAMENSTELLING VAN DE RAAD

(art. 13 van de wet)

<i>Voorzitter</i>	André KILESE (2004-2007)
<i>Ondervoorzitter</i>	Pierre P. BERGER (2004-2007)
<i>Leden van de Nederlandse taalrol</i>	Boudewijn CALLENS (2005-2008) Luc DE PUYSELEYR (2004-2007) <i>Secretaris-Penningmeester</i> Philip MAEYAERT (2004-2007) Dirk SMETS (2004-2007) Daniel VAN CUTSEM (2004-2007) Hugo VAN PASSEL (2004-2007)
<i>Leden van de Franse taalrol</i>	Bernard DE GRAND RY (2004-2007) Michel DE WOLF (2004-2007) <i>Secretaris</i> Hugues FRONVILLE (2005-2008) Daniel KROES (2005-2008) Philippe PIRE (2004-2007) Raynald VERMOESEN (2004-2007)

UITVOEREND COMITE

De Raad heeft het dagelijks bestuur toevertrouwd aan een Uitvoerend Comité, samengesteld uit de Voorzitter André KILESE, Ondervoorzitter Pierre P. BERGER, Secretaris-Penningmeester Luc DE PUYSELEYR, Secretaris Michel DE WOLF en de heer Raynald VERMOESEN.

COMMISSARISSEN

Mevrouw Joëlle BACQ en de heer Joris MERTENS.

STAGECOMMISSIE

(K.B. 13 oktober 1987, art. 5)

<i>Voorzitter</i>	André KILESE
<i>Leden van de Raad</i>	Boudewijn CALLENS Daniel KROES Daniel VAN CUTSEM
<i>Externe leden</i>	Georges HEPNER Vinciane MARICQ René VAN ASBROECK
<i>Plaatsvervangend lid</i>	Patrick VAN IMPE
<i>Technische deskundigen</i>	Jacques TISON Luc VERRIJSEN

INTERNE DIENSTEN

<i>Secretaris-generaal</i>	David SZAFRAN
<i>Verantwoordelijke Kwaliteitscontrole</i>	Isabelle MEUNIER
<i>Verantwoordelijke Toezicht</i>	Eveline LAMIROY
<i>Adviseur</i>	Ludwig POLFLIET
<i>Adviseur</i>	Stéphane FOLIE
<i>Attaché</i>	Wouter DE BRABANDERE
<i>Attaché</i>	Julie BOGDAN
<i>Verantwoordelijke Stage</i>	Olivier COSTA
<i>Verantwoordelijke Studies en Vorming</i>	Bruno DE KLERCK
<i>Adviseur</i>	Dries SCHOCKAERT
<i>Adviseur</i>	Sandrine VAN BELLINGHEN
<i>Informatiebebeerder</i>	Stéphane DUDART
<i>Adjunct-Adviseur</i>	Ludivine VERBOOGEN
<i>Attaché</i>	Nathalie HOYOUX
<i>Directeur Administratie</i>	Eric VAN MEENSEL
<i>Adjunct-Adviseur</i>	Christophe D'HONDT
<i>Boekhouding</i>	Sandrine DUQUENNE
<i>Juridisch Directeur</i>	Veerle VAN DE WALLE
<i>Juridisch Adviseur</i>	Erwin VANDERSTAPPEN

COMMISSIE VAN BEROEP

(Wet, art. 21; K.B. 5 maart 2004)

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Paul BLONDEEL (2003-2009)
Raadsheer bij het Hof van
Beroep te Brussel

Koenraad MOENS (2003-2009)
Raadsheer bij het Hof van
Beroep te Brussel

Leden-Magistraten

Herman HELLENBOSCH (2003-2009)
Voorzitter bij de Rechtbank van
Koophandel te Antwerpen

Luc DE DECKER (2003-2009)
Voorzitter bij de Rechtbank van
Koophandel te Mechelen

Edouard NUYTS (2003-2009)
Voorzitter bij de Arbeidsrecht-
banken te Kortrijk, Ieper en
Veurne

Lionel DELPORTE (2003-2009)
Voorzitter bij de Arbeidsrecht-
banken te Kortrijk, Ieper en
Veurne

Leden-Bedrijfsrevisoren

Luc DISCRY (2003-2009)
Ludo CARIS (2002-2008)

Freddy CALUWAERTS (2005-2011)
Ludo SWOLFS (2005-2011)

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Jacques GODEFROID (2003-2009)
Ere-Kamervoorzitter bij het
Hof van Beroep te Liège

Martine CASTIN (2003-2009)
Raadsheer bij het Hof van
Beroep te Mons

Leden-Magistraten

Richard RENTMEISTER † (2003-2009)
Voorzitter bij de Rechtbanken
van Koophandel te Dinant en
te Marche-en-Famenne

Françoise GERIN (2003-2009)
Rechter bij de Rechtbank van
Koophandel te Charleroi

Cécile LION (2003-2009)
Ererechter bij de Arbeids-
rechtbank te Brussel

Nicole LEPOIVRE (2003-2009)
Ererechter bij de Arbeids-
rechtbank te Huy

Leden-Bedrijfsrevisoren

Baudouin THEUNISSEN (2006-2012)
Paul COMHAIRE (2006-2012)

Pol FIVEZ (2002-2008)
Michel VAN DOREN (2001-2007)

TUCHTCOMMISSIE

(Wet, art. 19; K.B. 5 maart 2004 en 22 maart 2006)

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Joris DEGROOTE (2003-2009)
Rechter bij de Rechtbank van
Koophandel te Kortrijk

Yolande VAN WEERT (2006-2012)
Ondervoorzitster in de Rechtbank
van Koophandel te Antwerpen

Leden-Bedrijfsrevisoren

Ludo DE KEULENAER (2006-2012)
André CLYBOUW (2003-2009)

Ludo RUYSEN (2006-2012)
Herman VAN IMPE (2005-2011)

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Nicole DIAMANT (2003-2009)
Ere-Ondervoorzitter bij de
Rechtbank van Koophandel
te Brussel

Anne SPIRITUS (2003-2009)
Voorzitter bij de Rechtbank van
Koophandel te Brussel

Leden-Bedrijfsrevisoren

Robert PEIRCE (2005-2011)
Jean Pierre VINCKE (2003-2009)

Pierre ANCIAUX (2005-2011)
Jean-Marie JOIRIS (2003-2009)

INHOUDSTAFEL

Samenstelling van de organen	3
Inhoudstafel	7
Markante feiten	19
Lijst van de gebruikte afkortingen	32

HOOFDSTUK I HET BEROEP

1.1. De Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen	39
1.1.1. Wettelijk kader	39
1.1.2. EGAOB	44
1.1.3. Verslag IOSCO	45
1.2. Omzetting van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van de rekeningen (Richtlijn 2006/43/EG)	46
1.3. Andere Europese Richtlijnen	46
1.3.1. Europese Richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties	46
1.3.2. Richtlijn 2006/123/EG (zogenaamd Dienstenrichtlijn)	47
1.4. Onafhankelijkheid van de commissaris in België	48
1.4.1. Wijziging van de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen – wet van 20 juli 2006	48
A. Hoorzitting door de Commissie belast met de problemen inzake handelsrecht .	48
B. Mededeling aan de leden van 31 juli 2006 betreffende de wijzigingen aan de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen	49
C. Samenvatting van de wijzigingen aangebracht door de wet van 20 juli 2006 ...	50
D. Informatiesessie van 26 september 2006	52
E. Toelichting bij de jaarrekening: publicatie van de honoraria	52
F. Voorstellen van de Raad van het IBR	52
G. Nieuw schema van jaarrekening	52
H. Toelichting bij de jaarrekening: publicatie van de honoraria	53
1.4.2. Adviezen, interpretaties, afwijkingen en circulaires van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM)	53
A. Adviezen	53
B. Interpretaties	53
C. Afwijkingen	53
D. Circulaires	55
1.4.3. Ontwerpnormen van het IBR inzake bepaalde aspecten verbonden met de onafhankelijkheid van de commissaris	55
1.4.4. Onderzoek over de tenuitvoerlegging van de Aanbeveling van de EU met betrekking tot de onafhankelijkheid	56

1.5.	Het wetsvoorstel GERKENS van 25 januari 2006 en het wetsvoorstel van 13 juli 2006 neergelegd door Volksvertegenwoordiger MASSIN tot instelling van bepaalde onverenigbaarheden tussen de uitoefening van een vrij beroep en de uitoefening van een uitvoerend openbaar mandaat	57
1.6.	Ontwerp van decreet betreffende de intercommunales: hoorzitting in het Waalse Parlement ..	59
1.7.	Forum 2006: "Bedrijfsrevisoraat: nieuwe verwachtingen, nieuwe eisen"	59
1.8.	Werkgroep ethiek – modernisering van het koninklijk besluit van 10 januari 1994	61
1.9.	Burgerrechtelijke aansprakelijkheid	62
1.9.1.	De aansprakelijkheidsbeperking	62
1.9.2.	Omzendbrieven van de Voorzitter	63
1.9.3.	Evolutie van de collectieve verzekeringspolis	63
1.9.4.	Beperking van aansprakelijkheid – éénpersoonsvennootschappen	64
1.9.5.	Notie "genoteerde vennootschap" – vrije markt	65
1.10.	Strijd tegen de corruptie, het witwassen en fraude (zie ook 14.3.1.)	65
1.10.1.	Verslag van de OESO inzake de corruptiebestrijding	65
1.10.2.	Aanbevelingen van de <i>Group of States Against Corruption</i>	66
1.10.3.	Strijd tegen het witwassen van geld	66
1.11.	Toepassing van het mededingingsrecht op de vrije beroepen	67
1.12.	Toepassing van de Wet op de handelspraktijken op de vrije beroepen	68
1.13.	Gerechtsexperten	69
1.14.	Deontologie	70
1.14.1.	<i>Intuitu personae</i> -karakter van de vaste vertegenwoordiger	70
1.14.2.	Beroepsgeheim van een bedrijfsrevisor in zijn hoedanigheid van commissaris inzake opschorting	72
1.14.3.	Verplichtingen van de commissaris ten opzichte van de ondernemingsraad na een gedeeltelijke splitsing	74
1.14.4.	Uitoefening van het beroep door een bedrijfsrevisor in hoofdorde onder een arbeidsovereenkomst en in bijkomende orde als zelfstandige	78
1.14.5.	Al dan niet beperkingen voor de Raad inzake de injunctiebevoegdheid en de verwijzing naar tucht voor dezelfde feiten die een bedrijfsrevisor worden verweten ..	78
1.14.6.	Mogelijkheid voor een bedrijfsrevisor om de functie te vervullen van mandataris <i>ad hoc</i> van een vennootschap in de schoot waarvan een belangenconflict tussen aandeelhouders bestaat	81
1.14.7.	Toepassingsgebied van het koninklijk besluit van 10 januari 1994: <i>quid</i> voor de tijdelijk weggelaten bedrijfsrevisor	81
1.14.8.	Deelneming door een bedrijfsrevisor in een boekhoudvennootschap BIBF	82
1.14.9.	Dubbel lidmaatschap in België of in het buitenland	82
1.14.10.	Onverenigbaarheid met commerciële activiteiten	83
1.15.	Oprichting van de Stichting "Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat" – Reorganisatie van de "helpdesk" van het IBR	84
1.16.	Statuut van (schijn)zelfstandigen	85
1.16.1.	Programmawet van 27 december 2006	85
1.16.2.	Weerslag van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen op de bedrijfsrevisoren en de stagiairs	87
1.16.3.	Studievoormiddag	88

1.17.	Beroepsgeheim	88
1.17.1.	Mededeling van de <i>management letter</i> van de bedrijfsrevisor aan de fiscale administratie: brief aan de Minister van Financiën	88
1.17.2.	Buitenlandse inspectie en beroepsgeheim	91
1.17.3.	Inbeslagname van informaticagegevens in het kader van een huiszoeking	92
1.17.4.	Draagwijdte van het beroepsgeheim in het kader van de controle van geconsolideerde jaarrekeningen	94
1.18.	Controle betreffende het toezicht op de rekeningen van derden van advocaten	95

HOOFDSTUK II VENNOOTSCHAPSRECHT

2.1.	Wijziging van het Wetboek van vennootschappen inzake het jaarverslag en het commissarisverslag	99
2.1.1.	Inleiding	99
2.1.2.	Nieuwe bepalingen in het Wetboek van vennootschappen inzake het jaarverslag (art. 96 en art. 119 W.Venn.)	99
2.1.3.	Nieuwe bepalingen in het Wetboek van vennootschappen inzake het commissarisverslag (art. 144 en art. 148 W.Venn.)	104
2.1.4.	Beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden in het jaarverslag	108
2.1.5.	Verklaring van de commissaris over de inhoud van het jaarverslag	109
2.2.	Transparantie van de honoraria van de commissaris – Wijziging van artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen	111
2.3.	Koninklijk besluit van 1 mei 2006 inzake administratieve geldboetes als sanctie voor de laattijdige neerlegging van de jaarrekening	111
2.4.	Vierde Europese Richtlijn: aanpassingen van de drempels voor grote vennootschappen en voor consolidatieverplichting	112
A.	Evolutie van het Europees wetgevend kader	112
B.	Geen verplichting voor de Lidstaten	113
C.	Advies van de Raad	114
D.	Studie van de Europese Commissie over de impact van de verhoging van de auditdrempels	115
2.5.	Werkgroep “Europese Richtlijnen”	116
2.6.	Aanwezigheid van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad	117
2.7.	Identificatie van de beroepsbeoefenaar samen met de neerlegging van de jaarrekening (art. 100 W. Venn.)	118
2.8.	Europese Coöperatieve vennootschap	120
2.9.	Sancties verbonden aan de afwezigheid van de aanstelling van een commissaris	121
2.10.	Wettelijk verplichte formaliteiten inzake de benoeming van de commissaris in een Belgische vennootschap	122
2.11.	Goedkeuring van de vereffenaar door de Rechtbank van Koophandel (wet van 2 juni 2006)	122

2.12.	Juridische adviezen	123
2.12.1.	Wettelijke verplichting om een verslag inzake de omzetting van de rechtsvorm van een ESV in een BVBA op te stellen	123
2.12.2.	Boekhoudkundige retroactiviteit in geval van fusie door overneming	124
2.12.3.	Duur van de benoeming van een mandaat van commissaris in een autonoom gemeentebedrijf	126

HOOFDSTUK III JAARREKENINGRECHT

3.1.	Op internationaal vlak: de IASB	131
3.2.	Op Europees vlak	132
3.2.1.	Verlenging door de Europese Commissie van haar beslissing over de gelijkwaardigheid van de GAAP en de IFRS	132
3.2.2.	Financiering van EFRAG – FEE-bijdrage	132
3.2.3.	Wijziging van de Vierde en Zevende Europese Richtlijn	133
3.2.4.	Publicaties van IAS- en IFRS-normen in het Publicatieblad van de Europese Unie ..	134
3.3.	Op Belgisch vlak	135
3.3.1.	Nieuwe regels voor de neerlegging van de jaarrekening vanaf 1 april 2007	135
3.3.2.	Vorming georganiseerd door de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)	136
3.3.3.	De wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen	136
3.3.4.	Koninklijk besluit van 3 april 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 21 oktober 1975 houdende oprichting van een Commissie voor Boekhoudkundige Normen	137
3.3.5.	Koninklijk besluit van 3 april 2006 houdende aanstelling van de leden van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen	138
3.3.6.	Koninklijk besluit van 15 september 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 2003 betreffende de vereenvoudigde boekhouding van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen en internationale verenigingen zonder winstoogmerk	139
3.3.7.	Ontwerp van aanbevelingen van de CBN in verband met de gelijkwaardigheid van de specifieke boekhoudingen van sommige vzw's	139

HOOFDSTUK IV BIJZONDERE WETGEVINGEN EN SECTORALE OPDRACHTEN

4.1.	Bank- en financieel recht	143
4.1.1.	Een nieuw erkenningsreglement	143
4.1.2.	Oproep voor kandidaatstellingen	144
4.1.3.	Oprichting werkgroep CBFA-IBR voor herziening van het erkenningsreglement in het licht van de Richtlijn betreffende de wettelijke controles	145
4.1.4.	Periodieke verslagen van de ICB – Koninklijk besluit van 10 november 2006	145
4.1.5.	Vermelding van de bezoldiging van de commissaris in de oproepingen tot algemene vergaderingen van beursgenoteerde vennootschappen	146

4.1.6.	Koninklijk besluit inzake de jaarrekening van vastgoedbevaks	147
4.1.7.	Deugdelijk bestuur van financiële instellingen: informatiesessie	148
4.1.8.	De bankwet	149
4.1.9.	Omzendbrief van de CBFA aan de verzekeringsinstellingen over de interne controle en interne audit	150
4.1.10.	Secretariaat IRECBF	150
4.2.	Verzekeringen en pensioenfondsen	151
4.2.1.	Coördinatieceel verzekeringen	151
4.2.2.	Wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen	151
4.2.3.	Evolutie van de rol van de commissaris en van de actuaaris	152
4.2.4.	Prudentiële verslaggeving aan de CBFA door de erkende revisoren voor verzekeringsondernemingen en de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen	153
4.3.	Publieke en non-profitsector	154
4.3.1.	De werkzaamheden van de werkgroep "Accounting en auditing in de publieke en non-profitsector"	154
4.3.2.	Juridische adviezen	155
	A. Vzw-wetgeving: artikel 10, tweede lid inzake het inzagerecht ten aanzien van de hoedanigheid van de rekeningencontroleur	155
	B. Bezoldiging van de commissarisfunctie in een vzw	156
4.3.3.	Coördinatieceel politieke partijen	157
4.3.4.	Coördinatieceel NGO's	157
4.3.5.	Coördinatieceel hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap	158
4.3.6.	Coördinatieceel van gesubsidieerde Franstalige scholen	159
4.3.7.	Coördinatieceel Mutualiteiten	160
4.4.	Audit en <i>sustainability</i>	161
4.4.1.	" <i>Accords de branche</i> " in het Waalse Gewest – CO ₂ emissies	161
4.4.2.	Invloed van de ISA's op de technische nota's	162
4.4.3.	Belgische prijs voor het Beste Rapport Duurzaam Ondernemen	162
4.4.4.	FEE – <i>Roundtable on Assurance on Sustainability</i>	162
4.5.	Informatie- en communicatietechnologieën	163
4.5.1.	ICT	163
4.5.2.	XBRL	164
4.6.	Commissie KMO	165
4.6.1.	Brochures en folders	165
4.6.2.	Deelname aan werkgroepen en externe evenementen	166
4.7.	Commissie Anti-witwassen	167
4.8.	Controle van de boekhouding van notariskantoren	167
4.9.	Koninklijk besluit "KIWI" van 17 mei 2006	168

HOOFDSTUK V TOEGANG TOT HET BEROEP EN STAGECOMMISSIE

5.1.	Markante feiten	173
5.1.1.	Europese evoluties	173
5.1.2.	Evolutie inzake ECTS	173
5.1.3.	Aantal stagiairs	173
5.1.4.	Samenstelling van de jury van het bekwaamheidsexamen	173
5.1.5.	Benadrukt gebruik van informatica <i>tools</i>	174
5.1.6.	<i>Update</i> van de brochure “Toegang tot het beroep”	174
5.2.	Uitvoering van de Richtlijn 2006/43/EG en van de Richtlijn 2005/36/EG	174
5.2.1.	Algemeen	174
5.2.2.	Bekwaamheidsexamen	175
5.3.	Niet-mededingingsbeding	175
5.4.	Samenstelling van de Stagecommissie	176
5.5.	Toelatingsexamen tot de stage	176
5.6.	Analyse van het profiel van de stagemeeester	177
5.7.	Goedkeuring van de stageovereenkomsten	177
5.7.1.	Nieuwe stageovereenkomsten	177
5.7.2.	Informatiezitting voor de toegang tot de stage	177
5.8.	Vermindering van de stageduur	178
5.9.	Wijzigingen tijdens de stage	178
5.9.1.	Schrapping	178
5.9.2.	Verandering van stagemeeester	178
5.9.3.	Opschorting van de stage en ontslag	178
5.9.4.	Stage in het buitenland	178
5.9.5.	Hervatting van de stage	179
5.10.	Stage-examens	179
5.11.	Bekwaamheidsexamen 2006 (twee zittijden)	180
5.11.1.	Resultaten	180
5.11.2.	Samenstelling van de jury's van het bekwaamheidsexamen	181
5.11.3.	Modaliteiten voor het afleggen van de schriftelijke proef	183
5.11.4.	Informatieavond over het bekwaamheidsexamen	184
5.12.	Evolutie van het aantal stagiairs gedurende 2006	184
5.13.	Toegang tot het beroep voor natuurlijke personen	185
5.13.1.	Voorafgaande opmerkingen	185
5.13.2.	Toelating van de stagiairs tot de eed	185
5.13.3.	Overstapregeling	185
5.13.4.	Wederzijdse erkenning van buitenlandse beroepsbeoefenaars	187
5.13.5.	Hereedaflegging	187
5.14.	Beslissingen van de Stagecommissie	188
5.14.1.	Wederzijdse erkenning	188
5.14.2.	Stagedagboeken	188
5.14.3.	Model van stageovereenkomst	188

5.14.4.	Analyse van het profiel van de stagemeeester	188
5.14.5.	Aanvraag van overstap van een stagiair IBR naar een IAB stage	189
5.14.6.	Overstapexamen en examens voor buitenlandse beroepsbeoefenaars	189
5.15.	Dankbetuigingen	189
5.15.1.	Toelatingsexamen	189
5.15.2.	Seminarie "Uitdieping basiskennis"	190
5.15.3.	Seminarie "Controle"	191
5.15.4.	Seminarie "Het beroep"	191
5.15.5.	Seminarie " <i>Special topics</i> "	192
5.16.	Tucht	192

HOOFDSTUK VI COMMISSIE KWALITEITSCONTROLE

6.1.	Samenstelling	195
6.2.	Wettelijk kader	195
6.3.	Continue versterking van de kwaliteitscontrole	196
6.4.	Vervroegd rekening houden met de internationale standaard inzake kwaliteitsbeheersing ISQC 1 (" <i>International Standards on Quality Control</i> ")	197
6.5.	Internationale evoluties	198
6.5.1.	De Europese Richtlijn van 17 mei 2006	198
6.5.2.	De toekomst van de kwaliteitscontrole: strategische keuzes maken binnen het kader van de nieuwe Europese bepalingen	199
6.5.3.	Deelname aan de door de FEE uitgevoerde vergelijkende studie van systemen van kwaliteitscontrole in Europa	200
6.5.4.	Evolutie van de kwaliteitscontrole in onze buurlanden	200
6.6.	Jaarlijks programma en organisatie van de controles	201
6.6.1.	Jaarlijks controleprogramma	201
6.6.2.	Vormingssessie	203
6.6.3.	Nieuw standaardverslag	204
6.6.4.	Leidraden	205
6.6.5.	Mededeling aan de aangeduide revisoren	205
6.6.6.	Voorafgaand onderzoek van de verslagen door de diensten van het Instituut (<i>screening</i>)	206
6.6.7.	Het onderzoek van de verslagen in de Commissie	207
6.7.	Samenwerking met buitenlandse beroepsorganisaties	210
6.8.	"Jurisprudentie" van de Raad inzake de beslissing tot tuchtverwijzing en/of een tussentijdse kwaliteitscontrole ("vervroegde kwaliteitscontrole")	211
6.9.	Resultaten	212
6.9.1.	De resultaten van 2006	212
6.9.2.	Analyse over de laatste vijf jaar	213
6.10.	Voornaamste vaststellingen bij de kwaliteitscontroles	215
6.11.	Samenwerking met de Commissie van Toezicht	216

HOOFDSTUK VII COMMISSIE VAN TOEZICHT

7.1. Samenstelling	219
7.2. Intensifiëring van de toezichtsactiviteiten	219
7.3. Wettelijk kader	220
7.4. Werkwijze van de Commissie van Toezicht	221
7.5. Injuncties	223
7.6. Analyse van de klachten	223
7.7. Resultaten van de toezichtswerkzaamheden	224
7.7.1. Algemeenheden	224
7.7.2. Overzicht van de in 2006 behandelde dossiers	225
7.7.3. Grafisch overzicht van de statistieken over de laatste vijf jaren	226
7.7.4. Opvolging van de besluiten van de werkzaamheden van de Commissie van Toezicht	227
7.7.5. Oorsprong van de dossiers	228
7.8. Tucht	230
7.9. Toezicht op de naleving van de “hoofdactiviteit”	231
7.10. Faillissementen van vennootschappen waarin een commissaris is aangesteld	232
7.11. Commissarismandaten in de verzekeringsmaatschappijen	232
7.12. Toepassing van de “one to one”-regel beoogd in artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen	233
7.13. Honoraria van de bedrijfsrevisor in de non-profitsector	233
7.14. Persoonlijke verschijning van de bedrijfsrevisor – verbod om zich te laten bijstaan door een advocaat in dit stadium van de procedure	234
7.15. Laattijdige inschrijving van revisorenvennootschappen	234
7.16. Gerechtelijke en administratieve procedures (art. 18 <i>quinquies</i> van de wet)	235
7.17. Nieuw formulier voor de indiening van de jaarlijkse mededeling	235
7.18. Samenwerking met de Commissie Kwaliteitscontrole	236
7.19. Bepalingen uit de Europese Richtlijn met betrekking tot “ <i>investigation</i> ”	236

HOOFDSTUK VIII NORMEN VOOR DE BEROEPSUITOEFENING

8.1. Commissie Normen voor de beroepsuitoefening	241
8.2. De evolutie van de ISA's (<i>International Standards on Auditing</i>)	241
8.2.1. De Europese Richtlijn van 17 mei 2006	241
8.2.2. ISA <i>plus</i> en ISA <i>carve-outs</i>	242
8.2.3. De procedure van goedkeuring (<i>endorsement</i>) van de ISA's	243
8.2.4. Werkgroep ISA's <i>for SMP</i> (IAASB)	245
8.2.5. Standpunt van de Raad	245

8.2.6.	Reacties op de discussie-ontwerpen (<i>exposure drafts</i>) van de IAASB	246
A.	<i>Exposure draft</i> met betrekking tot het <i>clarity project</i> van de IAASB	246
B.	<i>Exposure draft</i> ISA 550 inzake verbonden partijen	248
C.	Herwerking van ISA 600 " <i>Audit of Group Financial Statements</i> "	248
8.2.7.	Formeel vertaalproces van de ISA's	249
8.3.	ISQC-1	252
8.4.	Artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen – nieuwe normen voor de beroepsuitoefening	253
A)	Wijziging van de Algemene controlenormen	254
B)	Wijziging van de aanbeveling "Controle van het jaarverslag" door een nieuwe norm	255
C)	Wijziging van de aanbeveling "Bevestigingen door de leiding" door een nieuwe norm	256
D)	Inwerkingtreding	256
8.5.	De verplichte bevestigingsbrief	256
8.6.	Overige werkzaamheden van de Commissie	257
8.6.1.	Externe bevestigingen (banken, advocaten)	257
A)	Bankbevestigingen	257
B)	Advocatenbevestigingen	258
8.6.2.	Actualisatie van de studie "Commissarisverslag"	259
8.6.3.	Uitgifte van een prospectus – rapport van de auditor	259
8.7.	Coördinatiecellen	260
8.8.	Commissie Bijzondere Opdrachten	260
8.8.1.	<i>Mission Statement</i>	261
8.8.2.	Kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan	261
8.8.3.	Normen aangaande de waarderingen van ondernemingen	261
8.8.4.	Bevestiging van de benoeming van de vereffenaar door de Rechtbank van Koophandel	262
8.8.5.	Nieuwe opdrachten voor de accountant en de bedrijfsrevisor in het kader van de Europese regelgeving: Europese vennootschap en grensoverschrijdende fusie	262
8.8.6.	Taalgebruik in de verslagen en de werkdocumenten	263

HOOFDSTUK IX ORGANISATIE VAN HET BEROEP

9.1.	Analyse van de ledenlijst	267
9.1.1.	Natuurlijke personen	267
9.1.2.	Revisorenvennootschappen	270
9.1.3.	Stagiairs	270
9.1.4.	Evolutie van het ledenbestand over de laatste tien jaar	271
9.2.	Analyse inzake de activiteit van de leden	271
9.2.1.	Structuur van de kantoren	271
9.2.2.	Activiteit van de kantoren	273
9.3.	Organisatie IBR	274
9.3.1.	Interne reorganisatie van de diensten toezicht en kwaliteitscontrole	274
9.3.2.	Lokalen	274

9.4.	Revisoren- en middenvennootschappen	275
9.4.1.	Doel van een revisorenvennootschap	275
9.4.2.	Bestuurder en zaakvoerders van een professionele vennootschap	275
9.4.3.	Maatschappelijke benaming van middenvennootschappen	276
9.5.	Interprofessionele relaties	276
9.6.	Wijzigingen in de ledenlijst in 2006	277
9.6.1.	Overlijdens	277
9.6.2.	Ontslagnemingen	277
9.6.3.	Tijdelijke weglatingen uit de ledenlijst	278
9.6.4.	Verlenging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst	278
9.6.5.	Beëindiging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst	279
9.6.6.	Doorhaling per einde tijdelijke weglating	279
9.6.7.	Inschrijvingen op de ledenlijst van de natuurlijke personen	279
9.6.8.	Inschrijvingen op de ledenlijst van de rechtspersonen	280
9.6.9.	Doorhaling op de ledenlijst van de rechtspersonen	282
9.6.10.	Lijst van de erebedrijfsrevisoren	282
9.7.	Toekenning van de titel van erebedrijfsrevisor	283

HOOFDSTUK X ORGANIEKE ACTIVITEITEN

10.1.	Algemene vergadering	287
10.2.	Raad en Uitvoerend Comité	289
10.2.1.	Comité ad hoc: wijziging van de waarderingsregels	289
10.2.2.	Mededeling van de besluiten van de algemene vergadering aan de leden en de stagiairs	290
10.3.	Juridische Commissie – samenstelling	291
10.4.	Modernisering van de informatica-uitrusting van het IBR	292
10.4.1.	Samenstelling van de stuurgroep – doelstellingen	292
10.4.2.	Vooruitgang	292
10.5.	Functionele verdeling van de kosten	293
10.6.	Modaliteiten voor het vaststellen van de bijdragen	293
10.6.1.	Huidige situatie	293
10.6.2.	Onderzoek van de mogelijke evolutie	294
10.7.	Nieuw formulier voor de indiening van de jaarlijkse mededeling	295

HOOFDSTUK XI INSTITUTIONELE ACTIVITEITEN

11.1.	Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB)	299
11.1.1.	Verslag over de activiteiten van het IBR jegens de HREB	299
11.1.2.	Adviezen van de HREB aan de bedrijfsrevisoren	299
11.2.	Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM)	299

11.3.	Interinstutentencomité	300
11.4.	Gemeenschappelijke Raad IBR-IAB-BIBF	302
11.5.	Fusie IAB-BIBF	302
11.6.	Werkgroep “Auditberoepen”	303
11.7.	Regionale ontmoetingen	303
11.8.	College van Procureurs-generaal	304
11.9.	Diverse contacten	305
11.9.1.	<i>Belgian Governance Institute</i> (voorheen, Instituut voor Bestuurders) en Associatie van Bestuurders in België (voorheen, Stichting van Bestuurders)	305
11.9.2.	Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen (FVIB)	305
11.9.3.	Nationale Unie voor Vrije en Intellectuele Beroepen van België (NUVIBB)	306
11.9.4.	<i>Observatoire des Finances locales</i> (OFL)	306
11.9.5.	Unizo	306
11.9.6.	Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen	307
11.9.7.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	307
11.9.8.	VBO	307
11.9.9.	SOWACCESS	308

HOOFDSTUK XII   INTERNATIONALE RELATIES

12.1.	Internationale Federatie van Accountants (IFAC)	311
12.1.1.	Wereldcongres van de IFAC	311
12.1.2.	Algemene vergadering van de IFAC	311
12.1.3.	Activiteiten van de IAASB	312
12.1.4.	Ethische Code van de IFAC – onafhankelijkheid – Discussieontwerp (december 2006)	312
12.1.5.	Vragenlijst van de IFAC met betrekking tot het naleven van de ledenverplichtingen	313
12.1.6.	Onderhoud met de <i>Chief Executive</i> van de IFAC	313
12.2.	<i>Fédération des Experts Comptables Européens</i> (FEE)	314
12.2.1.	Vice-Voorzitterschap	314
12.2.2.	Algemeenheden	314
12.2.3.	Publicaties van de FEE	316
12.2.4.	Werkzaamheden van de Council	317
12.2.5.	<i>Accounting Working Party</i>	318
12.2.6.	<i>Auditing Working Party</i>	319
12.2.7.	<i>Auditing Subgroup on Quality Assurance</i>	319
12.2.8.	<i>Ethics Working Party</i>	320
12.2.9.	<i>Liberalisation – Qualification Working Party</i>	321
12.2.10.	<i>Banks Working Party</i>	321
12.2.11.	<i>Company Law and Corporate Governance Working Party</i>	322
12.2.12.	<i>Sustainability Working Party</i>	322
12.2.13.	<i>Public Sector Working Party</i>	323
12.2.14.	<i>SME Working Party</i>	324

12.2.15. <i>Information Task Force on the New Directive on Statutory Audit</i>	324
12.2.16. <i>Liability – London Economics survey</i>	325
12.2.17. FEE Bijdrage met betrekking tot EFRAG	325
12.2.18. Europees congres van de FEE inzake KMO	325
12.2.19. Studiedag “ <i>Audit Regulation</i> ”	326
12.3. <i>Fédération Internationale des Experts-comptables Francophones (FIDEF)</i>	326
12.4. Belgisch-Nederlandse gespreksgroep	327
12.5. Bilateraal Frans-Belgisch Comité	329
12.6. <i>Transparency International</i>	330
12.7. Gemengde Commissie Internationale Relaties	331
12.7.1. Samenstelling	331
12.7.2. Doelstellingen	331
12.7.3. Activiteiten	332
12.8. Werkgroep <i>Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB)</i>	332
12.9. <i>Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières</i>	334
12.10. Relaties met de Democratische Republiek van Congo	334
12.11. Diverse contacten	335
12.11.1. <i>European Corporate Governance Institute</i>	335
12.11.2. Europese Commissie	335
12.11.3. <i>Ordre des Experts-Comptables (Frankrijk)</i>	335
12.11.4. <i>Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes (CNCC)</i>	335
12.11.5. UNCTAD/ISAR	336
12.11.6. Roemenië	336

HOOFDSTUK XIII VORMING

13.1. Samenstelling van de Commissie Vorming	339
13.2. Programma 2006	339
13.3. Evaluatie van het programma 2006	342
13.4. Werkzaamheden van de Commissie Vorming	342
13.5. Programma 2007	343
13.6. Opleidingscheques	343
13.7. Dankwoord	344

HOOFDSTUK XIV OVERIGE DIENSTVERLENING AAN DE LEDEN VAN HET IBR

14.1. IBR website en extranet	347
14.2. Publicaties	348
14.2.1. Vademecum	348
14.2.2. Studie inbreng in natura / quasi-inbreng	349
14.2.3. KMO- brochures	349
14.2.4. <i>Tax Audit & Accountancy</i>	350
14.2.5. <i>Dictionnaire de la comptabilité</i>	351
14.2.6. Statuut van de commissaris	351
14.2.7. Promotiebrochure van het beroep en van het Instituut	352
14.2.8. IFRS in een Belgische context	352
14.2.9. IFRS 2006	353
14.2.10. Forumboek 2006	353
14.3. Studiedagen	354
14.3.1. Actuele aspecten inzake de strijd tegen de fraude, de corruptie en het witwassen	354
14.3.2. Studiedag van de Minister LARUELLE in samenwerking met het IBR-IAB-BIBF	355
14.4. Commissie Publicaties	356
14.5. Documentatiedienst	356
14.6. <i>Helpdesk</i> : Activiteiten in 2006	357
14.7. Collectieve verzekeringspolis “gezondheidszorgen”	357

HOOFDSTUK XV TUCHT

15.1. Procedurele tendensen in het tuchtrecht	363
15.2. Samenstelling van de Tuchtcommissie en van de Commissie van Beroep	364
15.3. Tuchtstatistieken	365
15.3.1. Uitspraken in 2006	365
15.3.2. Nieuwe dossiers	366
15.3.3. Zittingen van de tuchtinstancies in 2006	367
15.4. Publicatie van tuchtbeslissingen op de IBR-website	368
15.5. Openbaarheid van de kalender van de tuchtzittingen	368
15.6. Samenvatting van tuchtbeslissingen	369
15.7. Tuchtinstantie – behoud van een bedrijfsrevisor – lid met tijdelijke weglating	369
15.8. Lidmaatschap van een tuchtinstantie en rechterlijke veroordeling	370
15.9. Doorverwijzing naar de tuchtinstancies – diverse inbreuken – één verslag	371
15.10. Injunctie en tuchtverwijzing – onderscheiden begrippen	372
15.11. Ontmoeting met de tuchtinstancies	373
15.12. Aanpassingen van het tuchtstelsel	374
15.13. FEE-studie	376

Bijlagen

1.	Omzendbrieven D.015/06 van 13 juli 2006 en D.016/06 van 20 december 2006 betreffende de beperking en de verzekering van de burgerrechtelijke beroepsaansprakelijkheid (gecoördineerde versie)	379
2.	Mededeling van 17 maart 2006 betreffende het dubbel lidmaatschap in België of in het buitenland – verplichting tot naleving van de bepalingen van toepassing op elk beroep of in elk land	386
3.	Mededeling van 25 april 2006 betreffende de hernieuwing akkoord met de BVB inzake het bekomen door bedrijfsrevisoren van bankbevestigingen (met in bijlage bankbevestiging)	387
4.	Mededeling van 31 juli 2006 betreffende de wijzigingen aan artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen	394
5.	Mededeling van 24 augustus 2006 m.b.t. opdracht inzake CO ₂ emissies	406
6.	Mededeling van 19 oktober 2006 betreffende de nieuwe collectieve verzekeringspolis Burgerlijke Beroepsaansprakelijkheid	407
7.	Algemene besluiten van het Forum 2006: “Bedrijfsrevisoraat: nieuwe verwachtingen, nieuwe eisen”	409
8.	Omzendbrief D.017/06 van 22 december 2006 inzake het nieuw formulier “Jaarlijkse mededeling” (met bijlagen)	413
9.	Mededeling van 5 december 2006 betreffende de oprichting van de Stichting “Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat” – reorganisatie van de “helpdesk”	433
10.	Mededeling (4) van 21 december 2006 betreffende de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen (jaarverslag) en 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen (commissarisverslag) – de nieuwe normatieve bepalingen	435
11.	Nieuwe opdrachten voor de bedrijfsrevisoren in 2006	439
12.	Overzicht van de tuchtrechtspraak van het IBR 2006 (B. TILLEMAN)	441

Aparte bijlagen

1. Nieuwe controlenormen (versie 15 december 2006)
2. Ledenlijst op 31 december 2006

MARKANTE FEITEN

1. Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen

Het Europees Parlement en de Raad hebben de Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen goedgekeurd.

Deze Richtlijn bevat principes inzake onder andere het publiek toezicht op het beroep, de toegang tot het beroep (een examen over 19 materies is vereist en de vrijstellingen gaan verder dan voorzien), de kwaliteitscontrole, de onafhankelijkheid, de ethiek, de controlenormen, de tucht-sancities en de benoeming en het ontslag van de wettelijke auditors.

Deze Richtlijn moet uiterlijk op 29 juni 2008 zijn omgezet door de Lidstaten.

De wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen machtigt de Koning deze Richtlijn via een bijzonder volmachtenbesluit om te zetten.

In deze context heeft het ACCOM een advies aan de Minister van Economie overgemaakt.

De Minister van Economie heeft bovendien de Hoge Raad voor de Economische Beroepen geraadpleegd.

De Raad van het IBR werd eveneens geraadpleegd en de in 2006 aangevatte werkzaamheden zullen in 2007 worden voortgezet.

Naast de omzetting van de Richtlijn door middel van wijzigingen aan de wet van 22 juli 1953 en aan het Wetboek van vennootschappen werden ook werkzaamheden aangevat om het koninklijk besluit van 10 januari 1994 te moderniseren.

2. Toezicht, kwaliteitscontrole en tucht

2.1. Intensifiëring van het toezicht en van de kwaliteitscontrole

De Raad van het IBR heeft verder geïnvesteerd in de versterking van het toezicht en de kwaliteitscontrole, rekening houdend met de Europese ontwikkelingen. Het wetenschappelijk personeel werd uitgebreid om de werkzaamheden van de Commissie Kwaliteitscontrole en de Commissie van Toezicht te ondersteunen.

Het gaat hier om een belangrijke opdracht die werd toevertrouwd aan het IBR door de wetgever van 1953. Het IBR brengt verslag uit over zijn activiteiten bij de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

2.2. Europese ontwikkelingen inzake het tuchtonderzoek

In het raam van de omzetting van de voormelde Europese Richtlijn van 17 mei 2006 hebben meerdere Lidstaten voorzien om een beroep te doen op voormalige wettelijke auditors om tuchtrechtelijke onderzoeken (*investigations*) te voeren. De resultaten van die onderzoeken kunnen nadien onderworpen worden aan de mening van andere personen die extern zijn aan het beroep van wettelijke auditor, en die dan tot een nuttig gevolg aan dat onderzoek besluiten (tuchtrechtelijke verwijzing of klassering).

2.3. Toenemende procedurele aspecten in het tuchtrecht

De Raad van het IBR heeft eraan herinnerd dat de heersende rechtsleer bevestigt dat de doelstelling van het tuchtrecht erop gericht is de goede uitoefening van het beroep te waarborgen en de externe faam van de beroepsgroep hoog te houden. De aanwezigheid van magistraten van de rechterlijke orde, die de tuchtinstanties van het IBR voorzitten en die in beroep in de meerderheid zijn, staat garant voor onder meer de naleving van de rechten van verdediging.

De Raad heeft gedurende de laatste twee jaar een verontrustende evolutie in het tuchtrecht vastgesteld. Het debat ten gronde aangaande de uitoefening van het beroep laat te vaak plaats aan uitsluitend kwesties van procedurele aard.

3. Toepassing van de nieuwe regels inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid en de verzekering van de burgerrechtelijke beroepsaansprakelijkheid

3.1. Burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren

Het nieuwe artikel *9bis* van de wet van 22 juli 1953, zoals gewijzigd door de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen, voorziet in een beperking van de aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor tot drie miljoen euro in de uitoefening van opdrachten die hem door of krachtens de wet zijn toevertrouwd. Dit bedrag wordt opgetrokken tot twaalf miljoen euro voor de wettelijke opdrachten uitgevoerd bij genoteerde vennootschappen.

De Raad van het IBR stelt vast dat de bepaling, die de beperking op twaalf miljoen euro brengt, de vennootschappen beoogt die op een gereguleerde markt zijn genoteerd in de zin van artikel 4 van het Wetboek van vennootschappen.

De Raad van het IBR is van oordeel dat deze bepaling van openbare orde is.

Deze bepaling beoogt opdrachten die bij wet aan de bedrijfsrevisoren zijn toevertrouwd, hierin begrepen bepalingen voortvloeiend uit het Europees recht, koninklijke besluiten, ministeriële besluiten, decreten en ordonnanties van de Gewesten en de Gemeenschappen. Zij heeft ook betrekking op bepalingen uit het Belgisch recht die van toepassing worden door verwijzingsregels naar buitenlands recht.

Deze bepaling is tevens van toepassing op opdrachten toevertrouwd aan bedrijfsrevisoren op grond van gewoontes in de mate dat deze worden beschouwd als wet in het handelsrecht.

Ten aanzien van de contractuele opdrachten (andere dan deze toevertrouwd bij wet) beveelt de Raad aan om een contractuele aansprakelijkheidsbeperking in te voegen tot redelijke bedragen, rekening houdend met de door de wetgever uitgedrukte wens om de continuïteit van de bedrijfsrevisorenkantoren te waarborgen.

3.2. Verplichte verzekering en aanpassing van de collectieve verzekeringspolis inzake burgerrechtelijke beroepsaansprakelijkheid

3.2.1. Verplichte verzekering

De Raad van het IBR heeft een omzendbrief naar de leden verstuurd met het oog op de actualisering van de omzendbrief die de burgerrechtelijke beroepsaansprakelijkheidsverzekering verplicht maakt voor de bedrijfsrevisoren.

Deze omzendbrief heeft de verplichte dekking op drie miljoen euro gebracht voor de opdrachten uitgevoerd in niet-genoteerde vennootschappen en op twaalf miljoen euro voor opdrachten uitgevoerd bij genoteerde vennootschappen.

De Raad preciseert eveneens dat de vrijstelling niet minder dan 10.000 euro mag bedragen. Deze vrijstelling kan niet worden gedekt door een verzekeringspolis.

De bedrijfsrevisoren hebben de keuze om ofwel de collectieve verzekeringspolis, afgesloten door de Raad van het IBR, ofwel een andere verzekeringspolis af te sluiten die beantwoordt aan de vereisten zoals vastgelegd in voormelde deontologische omzendbrief.

3.2.2. Collectieve verzekeringspolis

In dat verband heeft de Raad van het IBR een nieuwe collectieve verzekeringspolis afgesloten inzake de burgerrechtelijke beroepsaansprakelijkheid waarbij de dekking werd aangepast aan de nieuwe wettelijke drempels.

Naar aanleiding van een gunstige beslissing van de Dienst Voorafgaande Beslissingen van de FOD Financiën, in antwoord op een vraag van de Raad van het IBR, zijn de in toepassing van de collectieve verzekeringspolis betaalde verzekeringspremies vrijgesteld van de belasting van 9,25%.

4. Onafhankelijkheid van de commissaris

4.1. Artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen

Zoals voorgesteld door de Raad van het IBR en door het ACCOM, en op initiatief van de Minister van Economie en van de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie, heeft de wetgever de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen goedgekeurd dewelke de onafhankelijkheidsregels als volgt wijzigt:

- a) de *pre-cooling off period* van twee jaar met betrekking tot de diensten die de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang brengen, werd opgeheven;
- b) de gevolgen van de diensten die onverenigbaar zijn met de onafhankelijkheid van de commissaris in België en die verleend worden door het buitenlands netwerk ten opzichte van buitenlandse dochtervennootschappen, werden opgeheven;
- c) het toepassingsgebied van de diensten die onverenigbaar zijn met de onafhankelijkheid van de commissaris werd beperkt tot de diensten verricht ten gunste van de gecontroleerde vennootschap, van haar Belgische en buitenlandse dochtervennootschappen en van de Belgische vennootschappen die de gecontroleerde vennootschap controleren (en niet meer alle verbonden vennootschappen in België);
- d) de “*one to one*”-regel betreffende de beperking van honoraria wordt, op groepsniveau, op een globale manier berekend en niet meer volgens een individuele benadering van elke vennootschap van de groep, afzonderlijk;
- e) het auditcomité van de moedervernootschap kan afwijken van de “*one to one*”-regel; de moedervernootschap kan hetzij een Belgische vennootschap zijn, hetzij een andere vennootschap gelegen in een andere Lidstaat van de OESO;
- f) wanneer het ACCOM zich uitgesproken heeft over een aanvraag tot afwijking van de “*one to one*”-regel, mag de commissaris dezelfde vraag niet meer voorleggen aan het auditcomité, en omgekeerd;
- g) de afwijking van de “*one to one*”-regel en de verantwoording hiervoor worden gepubliceerd in de toelichting bij de jaarrekening.

De Voorzitter van het IBR heeft de aandacht van de leden gevestigd op deze nieuwe bepalingen door ze te beschrijven in een mededeling aan de leden van 31 juli 2006.

4.2. Artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen

De voormelde wet van 20 juli 2006 bevat tevens bepalingen met betrekking tot de publicatie van audithonoraria en honoraria voor non-auditdiensten in de toelichting bij de jaarrekening (en niet meer in het jaarverslag):

- a) de honoraria van de commissaris worden gepubliceerd in de toelichting bij de jaarrekening van genoteerde vennootschappen en van de vennootschappen die verplicht zijn geconsolideerde jaarrekeningen op te stellen en te publiceren;
- b) de honoraria voor de uitzonderlijke werkzaamheden en de bijzondere opdrachten die betaald worden door de gecontroleerde vennootschappen, worden in de toelichting bij de jaarrekening gepubliceerd en de honoraria met betrekking tot de uitzonderlijke werkzaamheden en de bijzondere opdrachten betaald door de vennootschappen van een groep die consolideert, worden bovendien op een globale manier gepubliceerd in de toelichting bij de geconsolideerde rekening.

De Voorzitter van het IBR heeft de aandacht van de leden gevestigd op deze nieuwe bepalingen door ze te beschrijven in een mededeling aan de leden van 31 juli 2006.

4.3. Voorstellen van de Raad van het IBR

De Raad van het IBR heeft, in samenspraak met de Nationale Bank van België en de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, aan de Minister van Economie voorgesteld om te voorzien in de publicatie van de audithonoraria van alle gecontroleerde vennootschappen (en niet enkel van de genoteerde vennootschappen) en om de draagwijdte te verduidelijken van de verplichting met betrekking tot de publicatie van honoraria voor non-auditdiensten in de toelichting bij de jaarrekening (art. 134 W.Venn.), rekening houdend met de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen.

4.4. Ontwerpnormen met betrekking tot de onafhankelijkheid van de commissaris

De Raad van het IBR heeft bovendien ontwerpnormen met betrekking tot de onafhankelijkheid van de commissaris ter advies voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, en dit na raadpleging van de leden van het IBR. De Hoge Raad heeft een advies uitgebracht op 12 december 2006 en de werkzaamheden zullen voortgezet worden in 2007, rekening houdend met de internationale en de Europese ontwikkelingen.

Dit ontwerp volgt op het voorontwerp van aanbeveling terzake en houdt rekening met de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controle van de rekeningen die voorziet in de verplichte (interne) rotatie na een periode van zeven jaar van de vennoot die belast is met het auditdossier binnen het kantoor, bij organisaties van openbaar belang (genoteerde vennootschappen, banken en verzekeringsmaatschappijen).

5. Strijd tegen de fraude

De Cel voor financiële informatieverwerking (CFI) en het IBR hebben op 29 november 2006 een studiedag georganiseerd van een halve dag die gewijd was aan de strijd tegen de fraude, het witwassen van geld en de corruptie.

Deze halve dag volgt op de studiedag van 22 november 2005. Tijdens deze halve dag werden de recente evoluties geanalyseerd evenals de handelswijze van de niet-financiële beroepen die geconfronteerd worden met de strijd tegen de fraude, het witwassen van geld en de corruptie.

6. Bevestigingen van de leiding, jaarverslag en commissarisverslag

6.1. Jaarverslag en commissarisverslag

In toepassing van een Europese Richtlijn van 2003 heeft de wet van 13 januari 2006 in het Wetboek van vennootschappen de verplichting in het leven geroepen voor het bestuursorgaan om in het jaarverslag de voor-

naamste risico's en onzekerheden te vermelden waarmee de betrokken vennootschap te maken heeft.

De Raad heeft onderzoek verricht naar de gevolgen van deze bepaling voor de commissaris, die belast is na te gaan of de door het Wetboek van vennootschappen vereiste vermeldingen door het bestuursorgaan in het jaarverslag behandeld zijn, en of deze vermeldingen in overeenstemming zijn met de jaarrekening.

In deze context heeft de Raad van het IBR meerdere mededelingen aan de leden verzonden, en heeft hij in februari 2006 een informatiesessie georganiseerd. De Raad van het IBR heeft tevens in december 2006 een aanpassing aan de Algemene controlenormen doorgevoerd, alsook nieuwe normen goedgekeurd inzake de controle van het jaarverslag alsook inzake de bevestigingen van de leiding van de entiteit (*cf. infra*), na consultatie van de leden en na het advies te hebben aangevraagd van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen. De nieuwe normen werden aan het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen aangepast en zijn van toepassing voor de controle van de (geconsolideerde) jaarrekening en van het jaarverslag met betrekking tot boekjaren die afgesloten zijn op of na 31 december 2006.

6.2. De verplichte “*representation letter*”

De Algemene controlenormen verduidelijken dat de bedrijfsrevisor de schriftelijke bevestigingen dient te verkrijgen van de leiding van de gecontroleerde entiteit die vereist zijn, alsmede die welke hij als noodzakelijk of aangewezen beschouwt.

De nieuwe norm inzake de bevestigingen van de leiding van de entiteit bepaalt dat, ingeval de leiding weigert om een dergelijke bevestigingsbrief te ondertekenen, de bedrijfsrevisor zich in een situatie bevindt van een beperking in de uitvoering van zijn controle, wat hem ertoe leidt in zijn verslag een voorbehoud tot uitdrukking te brengen of een oordeelonthouding te formuleren.

7. Vertaling van de internationale controlestandaarden

De vertegenwoordigers van de IFAC die, op verzoek van het IBR, in Brussel hebben vergaderd, hebben de vertaling goedgekeurd van de internationale controlestandaarden (ISA's) die gezamenlijk door zowel het IBR als de CNCC (Frankrijk) tot stand werden gebracht voor de Franse taal, alsmede door het IBR en het NIVRA (Nederland) voor de Nederlandse taal.

Deze officiële erkenning van de vertalingen werd bekomen in het kader van een door de IFAC goedgekeurd vertalingsproces, dankzij de werkzaamheden die door de betrokken instituten zijn tot stand gekomen onder de leiding van *principal translators* erkend door de IFAC, met name Dries SCHOCKAERT (IBR, vertaling naar het Frans en naar het Nederlands), Claude CHARRON (CNCC, vertaling naar het Frans) en Roel KIKKERS (NIVRA, vertaling naar het Nederlands).

Tevens hebben vertegenwoordigers van organisaties betrokken bij het project (CICA-Canada, Zwitserland, FIDEF, enz.) aan dit vertalingsproces medegewerkt.

8. ISQC 1

De Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controle van de rekeningen verwijst niet enkel naar de ISA's maar ook naar de met de ISA's geassocieerde standaarden. De analyse van de werkzaamheden van het Europees Parlement bevat een verwijzing naar de internationale standaarden inzake kwaliteitsbeheersing (*International Standards on Quality Control*, ISQC's), momenteel ISQC-1, in werking op internationaal niveau sinds 15 juni 2005.

Conform ISQC-1 dient elk kantoor, onafhankelijk van zijn omvang, te voorzien in een kwaliteitsbeheersingssysteem. Een dergelijk systeem dient zodanig te zijn opgezet dat de verslagen die uit de toepassing van de opdrachtenstandaarden (ISA's, ISRE's, ISRS's en ISAE's)⁽¹⁾ voortvloeien, gestoeld zijn op voldoende kwaliteit. Deze vereisten inzake een kwaliteits-

---

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 212.

beheersingssysteem in het kantoor hebben betrekking op het voorzien van schriftelijke procedures (*policies*) binnen het auditkantoor inzake bijvoorbeeld:

- de behandeling van problemen bij de opdrachtaanvaarding (en het verloop van een opdracht) met betrekking tot onafhankelijkheid;
- de behandeling van meningsverschillen binnen het opdrachtteam;
- de schikking van de verantwoordelijkheden binnen het kantoor;
- het voldoen aan de ethische vereisten;
- een interne evaluatie van het kwaliteitsbeheersingssysteem, inclusief een periodieke interne evaluatie van een aantal opdrachten;
- het interne vormingsprogramma in het kantoor;
- de planning van de opdrachten.

De Commissie Normen inzake de beroepsuitoefening van het IBR zal in 2007 onderzoeken welke voorwaarden dienen te worden vervuld voor een verplichte inwerkingtreding van ISQC-1 in België. Tevens zal worden onderzocht wat de impact kan zijn van de inwerkingtreding van ISQC-1 op de kwaliteitscontrole die door het IBR wordt georganiseerd (*cf. infra*, § 6.4.), rekening houdend met de besluiten getrokken uit het Forum 2006 van het IBR (*cf. infra*, § 1.7.). Een bijzondere aandacht zal daarbij worden besteed aan de situatie van de éénmanspraktijken.

De Raad is van mening dat een snelle inwerkingtreding van ISQC-1 een toegevoegde waarde kan inhouden voor het imago van het auditberoep in ons land.

9. Toegang tot het beroep

De Europese Richtlijn 2006/43/EG van 17 mei 2006 (Auditrichtlijn genoemd) heeft de toegangsvoorwaarden tot het beroep, en meer bepaald de leervakken die moeten deel uitmaken van het toegangsexamen, gewijzigd. Aan de universiteiten en economische hogescholen van het lange type werd gevraagd aan het IBR een beschrijving over te maken van de cursussen waarvoor zij vrijstellingen voor het toegangsexamen wensen te bekomen.

In de loop van 2006 heeft de Stagecommissie de inhoud onderzocht van de cursussen die haar door de onderwijsinstellingen werden overge-

maakt. Dit onderzoek had tot doel de vrijstellingen te bepalen die kunnen toegekend worden in het licht van de vereisten van de Europese Richtlijn van 17 mei 2006. De Stagecommissie heeft beslist dit onderzoek te voeren in een geest van totale transparantie teneinde aan de onderwijsinstellingen die het zouden wensen de mogelijkheid te geven de inhoud van hun cursussen eventueel te verfijnen om nauwer aan te sluiten bij de vereisten van de Richtlijn.

De resultaten van dit onderzoek zullen in de loop van het eerste kwartaal 2007 aan de onderwijsinstellingen voor advies worden overgemaakt.

10. Statuut van de zelfstandigen

De wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen bevat regels aangaande het statuut van de zelfstandigen. Deze wet behandelt meer specifiek de problematiek van de schijnzelfstandigen waarbij werd voorzien in criteria die toelaten de aard van de arbeidsrelaties te bepalen.

De memorie van toelichting bepaalt: *“Wanneer wettelijke of reglementaire bepalingen opleggen of onweerlegbaar laten vermoeden dat een beroep in de hoedanigheid van zelfstandige of van werknemer wordt uitgeoefend, kan de arbeidsrelatie niet opnieuw worden gekwalificeerd.”*⁽¹⁾. Het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren, dat bepaalt dat de bedrijfsrevisor die zijn verslagen ondertekent niet zou worden in dienst genomen in het kader van een arbeidsovereenkomst, wordt aldus in de artikelsgewijze commentaar aangehaald als voorbeeld van een onweerlegbaar vermoeden dat het beroep van bedrijfsrevisor wordt uitgeoefend in de hoedanigheid van zelfstandige.

Na veelvuldige raadplegingen van de economische beroepsgroepen, waaronder het IBR, en van de andere vrije beroepen, heeft de regering aldus op initiatief van de Minister van Middenstand en de Minister van Sociale Zaken, met de specificiteiten van de economische beroepen rekening gehouden.

---

(1) Ontwerp van Programmawet (I), Memorie van toelichting, *Parl. St.* Kamer 2006-2007, nr. 2773/1, p. 211-214.

De Minister van Middenstand heeft, samen met het IBR, het IAB en het BIBF, een studievoormiddag georganiseerd op 28 november 2006 die was gewijd aan het statuut van de zelfstandigen. Bij die gelegenheid werd, nadat de bestaande wetgeving en de toepasselijke rechtspraak was in herinnering gebracht, het wetsontwerp voorgesteld.

11. Vierde en Zevende Europese Richtlijn – verklaringen met betrekking tot *corporate governance* en de interne controle

De Raad van het IBR heeft de werkzaamheden opgevolgd die hebben geleid tot het goedkeuren van de Richtlijn van 14 juni 2006, die een wijziging aanbrengt aan de Vierde en de Zevende Europese Richtlijn inzake financiële verslaggeving.

De Richtlijn van 14 juni 2006 legt de gezamenlijke verantwoordelijkheid vast van het bestuursorgaan voor het opstellen van de jaarrekening.

Deze Richtlijn, die binnen een tijdspanne van twee jaar door de lidstaten van de Europese Unie moet worden omgezet, voorziet bovendien in de verplichting voor de beursgenoteerde vennootschappen om hetzij in een apart hoofdstuk binnen het jaarverslag, hetzij in een apart verslag, een verklaring te publiceren inzake het toepassen van een code inzake *corporate governance* evenals een verklaring inzake de interne controle.

De Raad van het IBR zal in 2007 verder onderzoeken wat de gevolgen zijn van deze bepalingen inzake de rol van de commissaris, in het bijzonder inzake de verklaringen van het bestuursorgaan met betrekking tot de interne controle en de toepassing van een code inzake *corporate governance*.

12. Samenstelling van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen

De Koning heeft in 2006 de samenstelling vernieuwd van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, onder het voorzitterschap van de heer Jean-Paul SERVAIS. De Raad van het IBR feliciteert de leden met hun benoeming en zal zijn samenwerking met de Hoge Raad op een constructieve wijze voortzetten, zoals dit het geval was in het verleden.

13. Vice-Voorzitter FEE

De Algemene vergadering van de FEE heeft op 7 december 2006 de heer André KILESE verkozen tot Vice-Voorzitter van de FEE. Derhalve maakt de heer André KILESE deel uit van het Uitvoerend Comité van de FEE en zal hij voortaan Voorzitter zijn van de *Liberalisation & Qualification Working Party*.

Deze verkiezing is het resultaat van een investering van het Belgische beroep in de Europese en internationale instanties en getuigt van het vertrouwen dat de Europese Federatie stelt in het werk dat door het beroep in België wordt gerealiseerd.

14. Forum 2006 van het Revisoraat: nieuwe verwachtingen – nieuwe eisen

De Raad van het IBR heeft op 19 en 20 oktober 2006 zijn Forum van het Revisoraat gewijd aan de nieuwe verwachtingen en de nieuwe eisen. Het Forum dat georganiseerd werd door de Algemeen verslaggever, de Secretaris van de Raad, Michel DE WOLF, en de Adjunct-algemeen verslaggever, Daniel VAN CUTSEM, lid van de Raad, heeft toegelaten om een reeks aanbevelingen aan het beroep en de regering onder de schijnwerpers te brengen en dit in het kader van de werkzaamheden van de vier Commissies:

- a) Nieuw gestelde eisen inzake attestering;
- b) Non-profitsector en publieke sector;
- c) Raadgevingen inzake interne organisatie en risicobeheersing;
- d) Samenwerking met het gerecht.

De wensen uitgedrukt door het beroep ten overstaan van de regering betreffen onder andere de omzetting van de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controle van de rekeningen of nog de alarmbelprocedure in het geval van een continuïteitrisico in de non-profitsector.

LIJST VAN DE GEBRUIKTE AFKORTINGEN

ACCOM	Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris
AICPA	<i>American Institute of Certified Public Accountants (US)</i>
AMF	<i>Autorité des Marchés Financiers (Frankrijk)</i>
BIBF	Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten
BVB	Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen
CBFA	Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen
CBN	Commissie voor Boekhoudkundige Normen
CDZ	Controledienst voor de Ziekenfondsen
CEBS	<i>Committee of European Banking Supervisors</i>
CESR	<i>Committee of European Securities Regulators (ex-FESCO)</i>
CFI	Cel voor financiële informatieverwerking
CICA	<i>Canadian Institute of Certified Accountants (Canada)</i> (ook: ICAC – <i>Institut des Comptables Agréés Canadiens</i>)
CNCC	<i>Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes (Frankrijk)</i>
CRB	Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
EC	Europese Commissie
EGAOB	<i>European Group of Auditors' Oversight Bodies</i>
EFRAG	<i>European Financial Reporting Advisory Group</i>
EIN	<i>European Innovation Network</i>
EU	Europese Unie
FATF	<i>Financial Action Task Force on Money Laundering</i>
FEE	<i>Fédération des Experts Comptables Européens</i>
FESCO	<i>Federation of European Securities Commissions Organisation</i> (thans: CESR)
FIDEF	<i>Fédération Internationale des Experts-comptables Francophones</i>
FOD	Federale Overheidsdienst
GAFI	<i>Groupe d'action financière sur le blanchiment de capitaux</i>
GPR	<i>Global Peer Review (TAC)</i>

HREB	Hoge Raad voor de Economische Beroepen
IAASB	<i>International Auditing and Assurance Standards Board</i>
IAB	Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten
IAPS	<i>International Auditing Practice Statement</i>
IAS	<i>International Accounting Standards</i> (zie ook IFRS)
IASB	<i>International Accounting Standards Board</i>
IASC	<i>International Accounting Standards Committee</i>
IBR	Instituut der Bedrijfsrevisoren
ICT	<i>Information and Communication Technology</i>
IFA	Instituut van Forensische Auditoren
IFAC	<i>International Federation of Accountants</i>
IFRIC	<i>International Financial Reporting Interpretations Committee</i>
IFRS	<i>International Financial Reporting Standards</i> (zie ook IAS)
IIA	<i>Institute of Internal Auditors</i>
IIN	<i>International Innovation Network</i>
IOSCO	<i>International Organisation of Securities Commissions</i>
IPAO	<i>Institut des Professionnels Associés à l'Ordre des Experts-Comptables</i> (Frankrijk)
IRECBF	Instituut der Revisoren Erkend door de Commissie voor Bank- en Financieuzen
ISA	<i>International Standards on Auditing</i>
ISACA	<i>Information Systems Audit and Control Association</i>
ISB	<i>Independence Standards Board</i> (US)
KVBA	Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen
NBB	Nationale Bank van België
NGO	Niet-gouvernementele organisaties
OEC	<i>Ordre des Experts-Comptables</i> (Frankrijk)
PCAOB	<i>Public Company Accounting Oversight Board</i>
SEC	<i>Securities and Exchange Commission</i> (US)
SIC	<i>Standing Interpretations Committee</i> (IASC)
TAC	<i>Transnational Auditors Committee</i> (IFAC)

Hoofdstuk I

HET BEROEP

1.1. De Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen

1.1.1. Wettelijk kader

Op 17 mei 2006 werd de Europese Richtlijn 2006/43/EG goedgekeurd door het Europees Parlement en de Raad betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad (hierna “de Richtlijn”).

De Richtlijn werd bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie van 9 juni 2006 en is op de twintigste dag volgend op haar bekendmaking in werking getreden. De Lidstaten dienen de Richtlijn vóór 29 juni 2008 om te zetten in hun nationaal recht.

Overeenkomstig overweging 32 heeft de Richtlijn tot doel de toepassing van één enkele set van internationale controlestandaarden, de actualisering van de scholingseisen, de definitie van de beroepsethiek en de technische tenuitvoerlegging van de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten onderling en tussen deze autoriteiten en de autoriteiten van derde landen, met het oog op de verdere verbetering en harmonisatie van de kwaliteit van de wettelijke controle van jaarrekeningen in de Gemeenschap en de bevordering van de samenwerking tussen de Lidstaten onderling en met derde landen met de bedoeling het vertrouwen in de wettelijke controle van jaarrekeningen te versterken.

De Richtlijn bestaat er derhalve in het vertrouwen in de financiële informatie te herstellen na de schandalen die in het verleden een aantal vennootschappen hebben getroffen. Zij beoogt zodoende de functie van wettelijke controle binnen de hele Europese Unie te versterken en te harmoniseren. Zij definieert de principes die van toepassing zijn op het publieke externe toezicht in alle Lidstaten; ze bepaalt ook een systeem van kwaliteitscontrole dat onafhankelijk is van de gecontroleerde entiteiten en ze verduidelijkt de plichten van de wettelijke auditor betreffende onafhankelijkheid.

Zij voorziet eveneens in het gebruik van internationale controlestandaarden (*International Standards on Auditing*) (ISA's) voor de wettelijke con-

troles in de Europese Unie. De goedkeuring van deze standaarden zal gepaard gaan met strikte voorwaarden met betrekking tot hun kwaliteit en hun vermogen om het Europees openbaar belang te bevorderen.

De Richtlijn legt tevens de fundamentele voorwaarden voor een doeltreffende en evenwichtige samenwerking tussen de toezichthouders van de Europese Unie en die van derde landen, onder andere de *Public Company Accounting Oversight Board* (PCAOB) van de Verenigde Staten.

De Richtlijn is ingedeeld in 12 hoofdstukken.

In navolging van zijn werkzaamheden in 2005 heeft de Raad zijn analyse van de Richtlijn voortgezet.

- Hoofdstuk I. Voorwerp en definities van de Richtlijn.

Het voorwerp van de Richtlijn is beperkt tot de wettelijke controle van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen.

- Hoofdstuk II. Toelating, permanente scholing en wederzijdse erkenning van wettelijke auditors en auditkantoren.

De erkenningsvoorwaarden voor wettelijke auditors en auditkantoren worden gewijzigd, in het bijzonder wat de stemrechten en de samenstelling van het leidinggevende of bestuursorgaan van een auditkantoor betreft.

De Richtlijn strekt ertoe wettelijke auditors uit om het even welke Lidstaat toe te laten in alle andere Lidstaten de controle in handen te hebben over een auditkantoor en het te besturen. Dit moet de verdere integratie van Europese auditkantoren bevorderen en de markt helpen openen.

Andere dan de wettelijke auditors zullen over een minderheid van de stemgerechtigde aandelen kunnen beschikken en een minderheid zal lid van een bestuursorgaan kunnen zijn.

- Hoofdstuk III. behandelt de registratie van auditors en auditkantoren.

Alle wettelijke auditors, evenals de auditkantoren, moeten in een openbaar register worden ingeschreven in hun land van oorsprong. Voor de auditkantoren zal dit register in het bijzonder melding maken van de rechtsvorm van het kantoor, de vennoten en de bestuurders, alsook van het netwerk waartoe het auditkantoor behoort.

- In Hoofdstuk IV. worden de beroepsethiek, onafhankelijkheid, objectiviteit, vertrouwelijkheid en het beroepsgeheim van de wettelijke auditors en auditkantoren beschreven.

De wettelijke auditors en de auditkantoren moeten strenge ethische beroepsregels naleven. De Europese Commissie is de mening toegedaan dat er met de beginselen vastgelegd in de “*Code of Ethics*” van de *International Federation of Accountants* (IFAC) en in de Europese aanbeveling van 16 mei 2002 zou moeten rekening gehouden.

De regels met betrekking tot de vertrouwelijkheid en het beroepsgeheim mogen ook niet beletten dat pertinente informatie wordt uitgewisseld tussen de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten.

- Hoofdstuk V. behandelt de controlestandaarden en -verslagen.

De invoering van internationale standaarden voor jaarrekeningcontrole (ISA's) moet ertoe leiden dat de controle van jaarrekeningen overal in de Europese Unie van een gelijkwaardige kwaliteit is.

De verplichte permanente vorming van de personen belast met de wettelijke controle van jaarrekeningen moet een goede kennis van deze standaarden in de hand werken.

De huidige controlenormen en -aanbevelingen van het Instituut zijn reeds gebaseerd op de bestaande internationale standaarden en derhalve zijn vele elementen uit de ISA's niet vernieuwend.

Om te voorkomen dat Lidstaten nieuwe of aanvullende eisen stellen aan de controle die verder gaan dan de procedures waarin de ISA's voorzien, voorziet de Richtlijn dat de Lidstaten alleen controleprocedures of -vereisten, buiten de internationale auditstandaarden, of in uitzonderlijke gevallen de uitsluiting van delen ervan mogen verplicht stellen, indien deze voortvloeien uit specifieke nationale wettelijke voorschriften in verband met het voorwerp van de wettelijke controle van jaarrekeningen.

De Richtlijn legt duidelijk de verantwoordelijkheden vast in geval van controle van de geconsolideerde jaarrekening van een groep van ondernemingen. De groepsauditor draagt de volledige verantwoordelijkheid voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in kwestie.

De groepsauditor voert een beoordeling uit en houdt documenten bij over zijn of haar beoordeling van de controlewerkzaamheden uitgevoerd door auditors uit derde landen.

- Hoofdstuk VI. bevat de regels inzake de kwaliteitswaarborg.

De Lidstaten hebben als opdracht het installeren van een doeltreffend kwaliteitscontrolesysteem. Er wordt een onderscheid gemaakt in de frequentie van de kwaliteitscontroles naargelang de aard van de gecontroleerde entiteit. Auditors die de jaarrekeningen van instellingen van openbaar belang controleren, dienen om de drie jaar aan een kwaliteitscontrole te worden onderworpen, terwijl auditors die andere entiteiten controleren slechts om de zes jaar onderworpen worden aan een kwaliteitscontrole.

- Hoofdstuk VII. betreft de onderzoeken en sancties.

De Lidstaten dienen erop toe te zien dat er een doeltreffend onderzoeks- en sanctioneringssysteem bestaat ten aanzien van wanpraktijken en plichtsverzuim vanwege beroepsbeoefenaars. De Lidstaten moeten eveneens erin voorzien dat de maatregelen en sancties genomen ten aanzien van een wettelijke auditor of een auditkantoor op passende wijze openbaar worden gemaakt.

- In Hoofdstuk VIII. wordt het publiek toezicht en de regelingen tussen Lidstaten op toezicht- en regelgevingsgebied uiteengezet.

De Richtlijn versterkt het publiek toezicht op de wettelijke auditor. Het systeem van publiek toezicht moet derhalve worden geleid door niet-vakmensen die de materies beheersen die betrekking hebben op de wettelijke controle. De Lidstaten kunnen evenwel toelaten dat een minderheid van vakmensen deelnemen aan het bestuur van het systeem.

De Richtlijn stipt aan dat de eindverantwoordelijkheid bij het toezicht op het stelsel van publiek toezicht dient te rusten op:

- a) de toelating en registerinschrijving van wettelijke auditors en auditkantoren; en
- b) de goedkeuring van normen op het gebied van beroepsethiek en kwaliteitsbeheersing, alsook van controlestandaarden; en
- c) permanente vorming, kwaliteitscontrole en onderzoeks- en tuchtregelingen.

De Richtlijn voorziet in een wederzijdse erkenning van de reglementaire mechanismen tussen Lidstaten. Het toezicht wordt uitgeoefend door de Lidstaat van herkomst. Dat betekent dat de Lidstaat die de wettelijke auditor of het auditkantoor heeft erkend en waar het auditkantoor zijn statutaire zetel heeft, de volledige verantwoordelijkheid draagt voor het publiek toezicht op het betrokken kantoor, dat op grond daarvan in de hele Europese Unie activiteiten zou kunnen ontplooiën.

- Hoofdstuk IX. voorziet in de regels inzake benoeming en ontslag van de wettelijke auditors of auditkantoren.

De vennootschap die een wettelijke auditor ontslaat, dient de redenen ervan mee te delen aan de voor het publieke toezicht bevoegde autoriteit. Een meningsverschil over de verslaggevingsmethode of over een controleprocedure is evenwel geen wettige reden om een wettelijke auditor te ontslaan.

- Hoofdstuk X. bevat bijzondere bepalingen betreffende de wettelijke controles van de jaarrekeningen van organisaties van openbaar belang.

Wettelijke auditors en auditkantoren die instellingen van openbaar belang controleren, zouden op hun website binnen de drie maanden volgend op ieder boekjaar een transparantieverslag moeten publiceren dat inzicht biedt in de structuur van het auditkantoor, het internationaal netwerk waartoe het behoort en de financiële informatie die wijst op het belang van het auditkantoor. Dit verslag moet onder meer de volgende elementen bevatten:

- een verklaring betreffende de procedures van het auditkantoor inzake onafhankelijkheid;
- een beschrijving van het interne kwaliteitscontrolesysteem; en
- een verklaring van het bestuursorgaan van het auditkantoor betreffende de doeltreffendheid van het functioneren van dit interne kwaliteitscontrolesysteem.

Daarnaast zijn er bepalingen omtrent de vervanging van de voornaamste vennoot van het bedrijfsrevisorenkantoor en de oprichting van een auditcomité in de organisaties van openbaar belang.

- Hoofdstuk XI. behandelt de internationale aspecten.

In dit hoofdstuk worden de bepalingen betreffende de toelating van auditors van derde landen en de registerinschrijving van en het toezicht op de auditors en auditororganisaties van derde landen uiteengezet.

Om een betere samenwerking met de bevoegde autoriteiten uit derde landen, zoals de PCAOB, in de Verenigde Staten, mogelijk te maken, staat de Richtlijn tevens toe dat ook met derde landen wordt samengewerkt op basis van het beginsel dat het publiek toezicht wordt uitgeoefend door het land van herkomst.

- Hoofdstuk XII. bevat tenslotte de overgangs- en slotbepalingen.

1.1.2. EGAOB

Medio december 2005 werd de zgn. “Europese groep van accountantstoezichthouders” (*European Group of Audit Oversight Bodies*, EGAOB) opgericht.

De *mission statement* van de EGAOB werd gepubliceerd in het Officiële Publicatieblad van de Europese Unie⁽¹⁾. Samengevat heeft de EGAOB de volgende hoofdtaken:

- het bevorderen van de samenwerking tussen de nationale stelsels van publiek toezicht en tot stand brengen van een uitwisseling van optimale werkwijzen voor het opzetten van dergelijke stelsels en voor het verzekeren van een permanente samenwerking tussen die stelsels;
- het leveren van een bijdrage aan de technische beoordeling van stelsels van publiek toezicht van derde landen en aan de internationale samenwerking op dit gebied tussen de lidstaten en derde landen;
- het leveren van een bijdrage aan het technische onderzoek van internationale controlestandaarden, met inbegrip van de procedures voor de opstelling ervan, met het oog op de goedkeuring van deze standaarden op communautair niveau.

---

(1) Cf. Besluit van de Commissie van 14 december 2005 tot oprichting van een groep van deskundigen om de Commissie van advies te dienen en de samenwerking tussen stelsels voor de uitoefening van publiek toezicht op externe accountants en accountantskantoren te bevorderen (2005/909/EG), *PBEU L.* 329, 16 december 2005, p. 38-39.

De EGAOB dient te zijn samengesteld uit hooggeplaatste vertegenwoordigers van de nationale stelsels van publiek toezicht op auditors en auditkantoren. Indien nog geen dergelijke stelsels zijn opgezet, dienen vertegenwoordigers van de nationale ministeries die verantwoordelijk zijn voor het opzetten ervan in de toekomst, van de groep deel uit te maken.

Alleen personen die geen auditor zijn, kunnen als vertegenwoordigers of plaatsvervangers worden aangewezen vanwege de potentiële belangenconflicten tussen het auditberoep en de particuliere sector enerzijds en het algemeen belang anderzijds. Dit neemt evenwel niet weg dat de EC en de EGAOB in het kader van hun werkzaamheden op de kennis en ervaring van auditors een beroep moeten kunnen doen. De EC dient bijgevolg, na overleg met de EGAOB, marktdeelnemers, consumenten, auditors en eindgebruikers op een open en transparante wijze uitvoerig en vroegtijdig te raadplegen over de werkzaamheden van de EGAOB.

De EC kan de EGAOB om advies vragen over alle aangelegenheden die met de voorbereiding van de uitvoeringsmaatregelen van de nieuwe Richtlijn met betrekking tot wettelijke controles verband houden.

Met instemming van de EC kunnen subgroepen worden opgericht voor het onderzoeken van specifieke kwesties op basis van een door de groep opgesteld mandaat. In de subgroepen kan ook het auditberoep worden vertegenwoordigd, zoals het geval is voor de subgroep opgericht voor het geven van commentaren van de EC op discussie-ontwerpen (*exposure drafts*) op de ISA's (cf. *infra*, § 8.2.6.).

Verdere toelichtingen en documenten met betrekking tot de EGAOB zijn verkrijgbaar op de website van de EC⁽¹⁾.

1.1.3. Verslag IOSCO

In maart 2006 heeft de Internationale organisatie van Effectentoezichthouders IOSCO (*International Organization of Securities Commissions*) een verslag gepubliceerd met als titel “*Report of the technical committee of the International Organization of Securities Commissions*” (Maart 2006, 71 p.)⁽²⁾.

(1) Cf. http://ec.europa.eu/internal_market/auditing/egaob/index_en.htm.

(2) www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD214.pdf

1.2. Omzetting van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van de rekeningen (Richtlijn 2006/43/EG)

De artikelen 102 en 103 van de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen (B.S., 28 juli 2006) machtigen de Koning om Richtlijn 2006/43/EG om te zetten naar Belgisch recht.

Artikel 102, § 1, stipuleert:

“§ 1. De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de maatregelen nemen met het oog op de uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de verordeningen en richtlijnen die uitgevaardigd zijn in toepassing van artikel 44.2., g), van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, goedgekeurd bij de wet van 10 augustus 1998.”.

1.3. Andere Europese Richtlijnen

1.3.1. Europese Richtlijn omtrent de erkenning van de beroepskwalificaties

De Richtlijn 2005/36/EG (zogenaamd RPQ Richtlijn) van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties werd in de *P.B. L. 255*, 30 september 2005, p. 22 gepubliceerd.

Deze Richtlijn betreft de erkenning van de beroepskwalificaties verkregen in de staat van oorsprong bij de beroepsuitoefening in een andere Lidstaat.

De erkenning van de beroepskwalificaties door de staat van ontvangst laat de begunstigde toe om dezelfde beroepstitel in deze staat te dragen als deze waarvoor hij erkend is in de staat van oorsprong en om het beroep onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen te kunnen uitoefenen.

De Richtlijn 2005/36/EG is voor de bedrijfsrevisoren van toepassing voor alle materies die niet de wettelijke controle van de jaarrekening betreffen.

Ze beoogt bijgevolg niet de wederzijdse erkenning van de wettelijke

controleurs van de jaarrekening in de mate dat ze onder het toepassingsgebied van de Richtlijn 2006/43/EG valt.

Het weerhouden principe is dat de beroepskwalificatie die in het land van oorsprong werd verkregen, erkend wordt in het land van ontvangst waar de beroepsbeoefenaar zich wenst te vestigen of diensten wil verlenen.

De Richtlijn betreft zowel de vrije vestiging als de vrije dienstverlening.

Wat de vrije vestiging betreft, in geval dat er substantiële verschillen zouden bestaan inzake beroepsopleiding, zouden compenserende maatregelen voorzien kunnen worden, met name of een aanpassingsperiode of een bekwaamheidstest over de kennis van lokale wetten en reglementeringen van de staat van ontvangst. De Richtlijn bepaalt dat voor de beroepen waarvoor de uitoefening een specifieke kennis van het nationaal recht vereist is en waarvan een essentieel en constant element in het verlenen van adviezen en/of bijstaan betreffende nationaal recht, het mogelijk is om van de keuze tussen één van de twee compenserende maatregelen af te wijken en er bijgevolg maar één te voorzien. Deze afwijking wordt gebruikt door de auditrichtlijn (2006/43/EG) die als enige compenserende maatregel het slagen voor een bekwaamheidstest voorziet.

Wat de vrije dienstverlening betreft, moeten deze diensten verstrekt worden onder de titel van beroepsbeoefenaar van de staat van oorsprong en moeten zij het voorwerp van een *pro forma* verklaring uitmaken in de staat van ontvangst.

Het Instituut onderhoudt regelmatig contacten met de FOD Economie teneinde problemen inzake de omzetting in het Belgisch recht van de Richtlijn audit en de Richtlijn erkenning van de beroepskwalificaties te analyseren.

1.3.2. Richtlijn 2006/123/EG (zogenaamd Dienstenrichtlijn)

De Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006, zogenaamd Dienstenrichtlijn, werd in de *PB. L.* 376, 27 december 2006, p.36 gepubliceerd.

Deze Richtlijn heeft tot doel bij te dragen aan de oprichting van een ruimte zonder binnenlandse grenzen in dewelke het vrije verkeer van diensten verzekerd kan worden.

Dit nieuwe instrument van Gemeenschapsrecht heeft betrekking op een brede verscheidenheid van diensten.

Niettemin, zoals verduidelijkt door artikel 17, 13°, is de Dienstenrichtlijn niet van toepassing voor de materies gedekt door de richtlijn 2006/43/EG.

De Dienstenrichtlijn heeft geen invloed op de richtlijn 2005/36/EG van erkenning van de beroepskwalificaties in de mate dat ze andere vragen dan de erkenning van de beroepskwalificaties behandelt en dat, zoals voorzien in artikel 17, 6°, de Dienstenrichtlijn niet van toepassing is op titel II (Vrij verkeer van diensten) van de richtlijn 2005/36/EG. Inderdaad bevat de richtlijn 2005/36/EG een specifiek hoofdstuk betreffende het vrij verkeer van diensten voor de gereguleerde beroepen dat voorrang heeft op de richtlijn 2006/123/EG.

De Lidstaten moeten de richtlijn omzetten naar hun nationaal recht vóór 28 december 2009.

1.4. Onafhankelijkheid van de commissaris in België

1.4.1. Wijziging van de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen – wet van 20 juli 2006

A. Hoorzitting door de Commissie belast met de problemen inzake handelsrecht

De Voorzitter en de Secretaris-generaal van het IBR werden op 6 juni 2006 gehoord door de Commissie belast met de problemen inzake Handelsrecht in het kader van het onderzoek van het wetsontwerp nr. 2518 van 31 mei 2006 houdende diverse bepalingen [dat de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen geworden is] (*B.S.*, 28 juli 2006, ed. 2, p. 36960-36964). De wet van 20 juli 2006 heeft de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen gewijzigd en heeft de Koning gemachtigd de Richtlijn betreffende de wettelijke controle van de rekeningen om te zetten door wijziging van de wet van 1953 en van het Wetboek van vennootschappen, door middel van een bijzondere volmachtenbesluit.

B. Mededeling aan de leden van 31 juli 2006 betreffende de wijzigingen aan de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen

De Raad van het IBR had meermaals de aandacht van de Regering en van het Parlement⁽¹⁾ gevestigd op de moeilijkheden met betrekking tot de interpretatie en de toepassing van artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen, zoals gewijzigd door de wet van 2 augustus 2002 houdende wijziging van het Wetboek van vennootschappen, evenals op de opportuniteit om de voornoemde wet van 2 augustus 2002 te verbeteren.

Hieraangaande had de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (de “HREB”) een advies van 1 april 2004 inzake een voorstel tot hervorming van de wet van 2 augustus 2002, de zogenaamde “*corporate governance*” wet, uitgevaardigd.

Op 17 maart 2006 heeft het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (het “ACCOM”) een interpretatief advies goedgekeurd inzake de berekening van de “*one to one*”-ratio, waarin het ACCOM de noodzaak onderlijnde om een aantal bepalingen van het artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen te verduidelijken. Ter herinnering, op 6 september 2005 heeft het IBR een mededeling aan de leden gericht betreffende de toepassing van de “*one to one*”-regel.

Het Parlement heeft voormeld wetsontwerp, dat de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen is geworden, goedgekeurd. Deze wet bevat onder meer bepalingen tot wijziging van artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen, evenals een machtiging aan de Koning om de nieuwe richtlijn betreffende de wettelijke controle van de rekeningen uit te voeren.

De Voorzitter van het IBR heeft op 31 juli 2006 een Mededeling aan de leden gericht betreffende de wijzigingen aan de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen, welke is gevoegd in bijlage 4 aan onderhavig jaarverslag.

---

(1) Memorandum aan de Regering, IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 331-342; IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 45; 2004, p. 35-36 en 2005, p. 39-41.

C. Samenvatting van de wijzigingen aangebracht door de wet van 20 juli 2006

De wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen wijzigt de onafhankelijkheidsregels van de commissaris als volgt:

- 1) de *pre-cooling off period* van twee jaar met betrekking tot de diensten die de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang brengen, werd opgeheven. De voorgestelde aanpassing doet geen afbreuk aan de algemene beginselen betreffende onafhankelijkheid, die van toepassing blijven. Het past dus, geval per geval, te onderzoeken of de prestaties die verricht werden door de revisor of zijn netwerk in de jaren die voorafgaan aan zijn benoeming als commissaris, zijn onafhankelijkheid al dan niet in het gedrang brengen. Er zal een bijzondere aandacht moeten besteed worden aan deze situaties en desgevallend zal het mandaat van commissaris niet toevertrouwd noch aanvaard mogen worden indien de verrichte prestaties de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang brengen;
- 2) de gevolgen van de diensten die onverenigbaar zijn met de onafhankelijkheid van de commissaris in België en die verleend worden door het buitenlands netwerk ten opzichte van buitenlandse dochtervennootschappen, werden opgeheven;
- 3) het toepassingsgebied van de diensten die onverenigbaar zijn met de onafhankelijkheid van de commissaris werd beperkt tot de diensten verricht ten gunste van de gecontroleerde vennootschap, van haar Belgische en buitenlandse dochtervennootschappen en van de Belgische vennootschappen die de gecontroleerde vennootschap controleren (en niet meer alle verbonden vennootschappen in België);
- 4) de “one to one”-regel wordt, op groepsniveau, op een globale manier berekend en niet meer volgens een individuele benadering van elke vennootschap van de groep, afzonderlijk;
- 5) het totaal van de honoraria wordt per boekjaar berekend (en niet voor de termijn van het mandaat van drie jaar);
- 6) voor de berekening van de “one to one”-regel zal het volstaan om de bezoldigingen met betrekking tot de tijdens het boekjaar gepresteerde diensten in overweging te nemen en die hetzij gefactureerd zijn hetzij

geboekt zijn als een te ontvangen factuur door de gecontroleerde entiteit⁽¹⁾ (*accrual basis*);

- 7) het auditcomité van de moedervenootschap kan afwijken van de “*one to one*”-regel; de moedervenootschap kan hetzij een Belgische vennootschap zijn, hetzij een andere vennootschap gelegen in een andere Lidstaat van de OESO;
- 8) wanneer het ACCOM zich uitgesproken heeft over een aanvraag tot afwijking van de “*one to one*”-regel, mag de commissaris dezelfde vraag niet meer voorleggen aan het auditcomité, en omgekeerd;
- 9) de afwijking van de “*one to one*”-regel toegekend hetzij door het ACCOM, hetzij door het auditcomité en de verantwoording hiervoor worden gepubliceerd in de toelichting bij de jaarrekening. De afwijkingen die eerst een anoniem karakter hadden, zullen voortaan een publiek karakter hebben;
- 10) de audithonoraria worden gepubliceerd in de toelichting bij de jaarrekening van genoteerde vennootschappen en van de vennootschappen die verplicht zijn geconsolideerde jaarrekeningen op te stellen en te publiceren;
- 11) de honoraria voor non-auditdiensten die betaald worden door de gecontroleerde vennootschappen, worden in de toelichting bij de jaarrekening gepubliceerd (in plaats van voorheen een vermelding in het jaarverslag) en de honoraria voor non-auditdiensten betaald door de vennootschappen van een groep die consolideert, worden bovendien op een globale manier gepubliceerd in de toelichting bij de geconsolideerde rekening;
- 12) de categorieën van non-auditdiensten worden gedefinieerd namelijk “*andere controle-opdrachten*”, “*belastingsadviesopdrachten*” en “*andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten*”, terwijl de vorige versie van de wet voorzag in een machtiging aan de Koning teneinde de categorieën van diensten te bepalen. Deze machtiging werd zodoende afgeschaft.

---

(1) *Parl. St. Kamer, 2005-2006, wetsontwerp nr. 2518/001, 31 mei 2006, p. 75.*

D. Informatiesessie van 26 september 2006

Op 26 september 2006 werd een informatiesessie betreffende de wijzigingen aan de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen gehouden door de heren André KILESE, Voorzitter, Pierre P. BERGER, Ondervoorzitter, Raynald VERMOESEN, lid van het Uitvoerend Comité en David SZAFRAN, Secretaris-generaal.

E. Toelichting bij de jaarrekening: publicatie van de honoraria

In de loop van het jaar heeft een delegatie van het IBR op de Nationale Bank van België (in aanwezigheid van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen) een vergadering bijgewoond met betrekking tot de publicatie van de honoraria (nieuw artikel 134 W. Venn. gewijzigd door de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen).

Het Instituut dankt de CBN en de NBB omdat ze een gemeenschappelijke werkgroep hebben samengeroepen met het oog op een onderzoek van de aanpassing van de toelichting bij de jaarrekening aan de nieuwe tekst van artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen.

F. Voorstellen van de Raad van het IBR

De Raad van het IBR heeft in samenspraak met de Nationale Bank van België en de Commissie voor Boekhoudkundige normen, aan de Minister van Economie voorgesteld om te voorzien in de publicatie van de audit-honoraria van alle gecontroleerde vennootschappen (en niet enkel van de genoteerde vennootschappen) en om de draagwijdte te verduidelijken van de verplichting met betrekking tot de publicatie van honoraria voor non-auditdiensten in de toelichting bij de jaarrekening (art. 134 W. Venn.), rekening houdend met de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controle van de rekeningen.

G. Nieuw schema van jaarrekening

De Balanscentrale van de Nationale Bank heeft een nieuw schema aangenomen voor de jaarrekening van 2006.

Dit nieuwe schema houdt rekening met de nieuwe bepalingen, ingevoerd door de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen, dat bepaalt dat de honoraria

voor non-auditdiensten en, in bepaalde gevallen, de audithonoraria, in de toelichting bij de jaarrekening worden gepubliceerd.

H. Toelichting bij de jaarrekening: publicatie van de honoraria

Het Instituut is door de CBN en de NBB gecontacteerd met het verzoek om de aanpassing van de toelichting bij de jaarrekening aan de nieuwe tekst van het artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen te bestuderen.

1.4.2. Adviezen, interpretaties, afwijkingen en circulaire van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM)

Het IBR heeft een deel van zijn website (www.ibr-ire.be rubriek “Documentatie” – “ACCOM”) ter beschikking gesteld van en voorbehouden aan het ACCOM.

A. Adviezen

In 2006 heeft het ACCOM een advies van 17 maart 2006 uitgebracht over de verenigbaarheid met het commissarismandaat van advies en assistentie bij fiscale controles.

B. Interpretaties

In de loop van het jaar 2006, heeft het ACCOM een interpretatief advies goedgekeurd van 17 maart 2006 waardoor interpretatief advies 2004/3 van 27 oktober 2004 inzake de berekening van de “one to one”-regel wordt gewijzigd en gedeeltelijk ingetrokken.

C. Afwijkingen

In 2006 heeft het ACCOM negen adviezen uitgebracht met betrekking tot vragen om afwijking van de regel die het bedrag beperkt van vergoedingen voor non-auditdiensten (“one to one”-regel) zoals bedoeld in artikel 133, vijfde en zevende lid van het Wetboek van vennootschappen. De opgesomde adviezen zijn uitgebracht op grond van artikel 133, zesde lid, 2° van het Wetboek van vennootschappen:

- Advies van 20 januari 2006 over een vraag om afwijking van de “*one to one*”-regel met onderzoek in dat verband van de toelaatbaarheid van de aanvraag en van de verenigbaarheid met de uitoefening van het mandaat van commissaris van adviezen en assistentie van fiscale aard;
- Advies van 20 januari 2006 over een vraag tot hernieuwing van een afwijking van de “*one to one*”-regel met onderzoek in dat verband van verenigbaarheid met de uitoefening van het mandaat van commissaris van een consultatieopdracht van fiscale aard;
- Advies van 20 februari 2006 over een vraag tot afwijking van de “*one to one*”-regel met onderzoek in dat verband van de toepassing van deze regel in het geval van een vzw;
- Advies van 17 maart 2006 over een vraag tot hernieuwing van een afwijking van de “*one to one*”-regel met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid met de uitoefening van het mandaat van commissaris van consultatieopdrachten van fiscale aard.
- Advies van 17 maart 2006 over een vraag om afwijking van de “*one to one*”-regel met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid met de uitoefening van het mandaat van commissaris van een *transfer pricing* studie;
- Advies van 21 april 2006 over een vraag tot hernieuwing van een afwijking van de “*one to one*”-regel met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid met de uitoefening van het mandaat van commissaris van adviezen en assistentie van fiscale aard;
- Advies van 28 juni 2006 over een vraag om afwijking van de “*one to one*”-regel met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid met de uitoefening van het mandaat van commissaris van adviezen en assistentie van fiscale aard en assistentie bij het “technisch en mechanisch” opstellen van de statutaire jaarrekening;
- Advies van 28 juni 2006 over een vraag om bijkomende afwijking van de “*one to one*”-regel met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid met de uitoefening van het mandaat van commissaris van een audit van de beveiligingsmechanismen van een onderdeel van het informaticasysteem;

-
- Advies van 21 september 2006 over een vraag om afwijking van de “one to one”-regel met onderzoek in dat verband van de verenigbaarheid met de uitoefening van het mandaat van commissaris van fiscale adviezen en assistentie.

D. Circulaires

In de loop van het jaar 2006, heeft het ACCOM geen circulaires goedgekeurd.

1.4.3. Ontwerpnormen van het IBR inzake bepaalde aspecten verbonden met de onafhankelijkheid van de commissaris

De Raad van het IBR heeft aan de leden ontwerpnormen van 10 juli 2006 inzake bepaalde aspecten verbonden met de onafhankelijkheid van de commissaris ter raadpleging overgemaakt.

Deze normen strekken ertoe om, enerzijds, de bepaling met betrekking tot de verplichte interne rotatie voorzien in artikel 42.2 van de Richtlijn 2006/43/EG van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen om te zetten en, anderzijds, de bepalingen om te zetten van de Europese Aanbeveling van 16 mei 2002 betreffende de onafhankelijkheid van de wettelijke rekeningcontroleur in de Europese Unie die nog niet zijn omgezet in de Belgische wetgeving en regelgeving.

Ten opzichte van de ontwerp-aanbeveling inzake de onafhankelijkheid van de commissaris en tengevolge van het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (de “HREB”) van 25 januari 2005⁽¹⁾, bepalen de nieuwe ontwerpnormen het volgende:

- a) het toepassingsgebied van de verplichte interne rotatie na zeven jaar wordt beperkt tot de entiteiten van openbaar belang, zoals bepaald in de Richtlijn 2006/43/EG (genoteerde vennootschappen, banken en verzekeringsmaatschappijen);
- b) de bepalingen inzake de economische onafhankelijkheid (maximum 20 % van de honoraria bij eenzelfde groep van cliënten) en inzake de resultaatgebonden honoraria (*contingent fees*) worden behouden;

---

(1) Omtrent dit onderwerp cf. IBR, *Jaarverslag*, 2005, p.45.

- c) een nieuw punt 3 voorziet, in het kader van de afschaffing door de wetgever⁽¹⁾ van de retroactieve toepassing van twee jaar op de zeven onverenigbare diensten (art. 133, achtste lid. W. Venn.), in een regel op grond waarvan de commissaris veiligheidsmaatregelen moet nemen en, in bepaalde gevallen, geen mandaat van commissaris mag aanvaarden in geval van verrichting van diensten die zijn onafhankelijkheid in het gedrang zouden kunnen brengen, gedurende twee jaar voorafgaand aan de aanvaarding van een mandaat van commissaris;
- d) het ontwerp bevat normen, die bindend zijn, in plaats van aanbevelingen; en
- e) er is voorzien dat de normen in werking zullen treden op een datum te bepalen door de Raad en dat de bepalingen met betrekking tot de interne rotatie van toepassing zijn op de mandaten van de commissaris die aanvangen op 1 januari 2008 of op een later tijdstip.

Tengevolge van de door de confraters gemaakte opmerkingen over de ontwerpnormen van het IBR van 10 juli 2006, heeft de Raad van het IBR op 13 september 2006 een aangepast ontwerp ter advies overgemaakt aan de HREB.

Het advies van de HREB werd uitgebracht op 12 december 2006 en heeft het voorwerp uitgemaakt van een eerste analyse. Er werd besloten om te wachten op de laatste ontwikkelingen van de Ethische Code van de IFAC (nieuwe hoofdstukken 290-291) (*cf. infra*, § 12.1.4.) vooraleer een definitief standpunt aan te nemen in dit domein.

1.4.4. Onderzoek over de tenuitvoerlegging van de Aanbeveling van de EU met betrekking tot de onafhankelijkheid

De FEE heeft in maart 2006 een onderzoek over de tenuitvoerlegging van de Aanbeveling van de EU met betrekking tot de onafhankelijkheid (*Survey on the Implementation of the EU Recommendation on Independence*⁽²⁾ (69 pagina's)) gepubliceerd.

(1) Art. 133, § 8, W. Venn., zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2006, B.S. 28 juli 2006, ed. 2., p. 36962; *cf.* ook *Parl. St.* Kamer, nr. 2518/001 van 31 mei 2006, p. 78 en 79.

(2) Beschikbaar op de volgende website: www.fee.be/publications/default.asp?library_ref=4.

Uit deze analyse van de situatie in Europa volgt dat de conceptuele benadering, naar voor gebracht door de Aanbeveling van de Europese Commissie van 16 mei 2002 betreffende de onafhankelijkheid van de wettelijke controleur van de rekeningen, voortaan uitgebreid weerhouden wordt door de meeste Lidstaten.

Bovendien blijkt dat België enerzijds één van de eerste landen is die bijna alle bepalingen van de bovengenoemde Europese Aanbeveling heeft omgezet door de wet *corporate governance* van 2 augustus 2002, aangevuld door de koninklijke besluiten van 4 april 2003, en anderzijds verder is gegaan dan de tekst van de Aanbeveling door onder andere te voorzien in de toepassing van een “*one to one*”-regel.

1.5. Het wetsvoorstel GERKENS van 25 januari 2006 en het wetsvoorstel van 13 juli 2006 neergelegd door Volksvertegenwoordiger MASSIN tot instelling van bepaalde onverenigbaarheden tussen de uitoefening van een vrij beroep en de uitoefening van een uitvoerend openbaar mandaat

a) Voorstel GERKENS

Mevrouw Muriel GERKENS, Volksvertegenwoordiger, heeft een wetsvoorstel⁽¹⁾ ingediend dat ertoe strekt de wet van 22 juli 1953 te wijzigen, door invoeging van een artikel 7ter dat een reeks “onverenigbaarheden” opsomt (of regels inzake belangenconflicten) tussen het beroep van bedrijfsrevisor en het opnemen van openbare mandaten hetzij in een wetgevend orgaan (verkozen mandaten) hetzij als deel van de uitvoerende macht (uitvoerende mandaten).

Dit voorstel werd geanalyseerd in het kader van de studie van het wetsvoorstel 2518 van 31 mei 2006 houdende diverse bepalingen [dat als de wet van 20 juli 2006 werd afgekondigd], maar werd op verzoek van Volksvertegenwoordiger GERKENS verzonden naar de Commissie belast met de problemen inzake Handels- en Economisch Recht⁽²⁾.

(1) *Parl. St. Kamer*, 2005-2006, nr. 2229/001 van 25 januari 2006.

(2) *Parl. St. Kamer*, Integraal Verslag, 2005-2006, CRIV 51 PLEN 222 van 29 juni 2006, p. 2.

b) Voorstel MASSIN

Het wetsvoorstel neergelegd door Volksvertegenwoordiger MASSIN⁽¹⁾ strekt ertoe in de Belgische regelgeving, die de uitoefening van een vrij beroep regelt, meerdere bepalingen in te voeren die, enerzijds een “absolute” onverenigbaarheid invoeren tussen de uitoefening van een vrij beroep en een ministerieel mandaat en anderzijds een “relatieve” onverenigbaarheid tussen de uitoefening van een vrij beroep en andere openbare uitvoerende functies.

Het vervullen van een ministeriële functie of een mandaat van staatssecretaris zou een absoluut verbod inhouden op de uitoefening van een vrij beroep.

Het wetsvoorstel voorziet eveneens in een reeks relatieve onverenigbaarheden die ertoe bijdragen belangenconflicten te vermijden. De beoefenaar van een vrij beroep zou dan, ten behoeve van het bestuursniveau waarin hij een uitvoerende functie waarneemt, geen handeling meer mogen stellen die nog in verband staat met zijn beroep en evenmin ten behoeve van het bestuursniveau waarover de voogdij wordt ugeoefend door het orgaan waarvan hij deel uitmaakt.

Dit wetsvoorstel is te onderscheiden van dat van Volksvertegenwoordiger GERKENS omdat hier alle vrije beroepen worden bedoeld en niet enkel dat van bedrijfsrevisor. Bovendien is het ook nog verschillend omdat het slechts onverenigbaarheden wenst in te voeren tussen de uitoefening van een vrij beroep en het vervullen van een uitvoerend openbaar mandaat (Minister, Staatssecretaris, Bestendig afgevaardigde, Burgemeester, Schepen ...) met uitsluiting van mandaten in verkozen vergaderingen.

c) Advies van de Raad

Het Instituut verdedigt het standpunt waarbij wordt voorgehouden dat de op de beoefenaars van een vrij beroep toepasselijke onverenigbaarheden eveneens van toepassing moeten zijn op hun vennoten. De Voorzitter van het IBR heeft dit standpunt gesteund onder andere naar aanleiding van een hoorzitting voor het Waals Parlement⁽²⁾ (cf. *infra* § 1.6.).

---

(1) *Parl. St.* Kamer, 2005-2006, nr. 2633/001 van 13 juli 2006.

(2) *Parl. W.*, Com. Aff. Intérieures et de la fonction publique, Analytisch Verslag, 2005-2006, nr. 175 van 4 juli 2006.

1.6. Ontwerp van decreet betreffende de intercommunales: hoorzitting in het Waalse Parlement

De Voorzitter van het Instituut werd op 4 juli 2006 gehoord door de leden van de Commissie Binnenlandse Zaken van het Waalse Parlement ter gelegenheid van het onderzoek van een ontwerp van decreet betreffende de intercommunales⁽¹⁾.

De Voorzitter van het Instituut heeft gepleit voor een betere homogeniteit tussen de verschillende wetgevingen van de deelentiteiten en federale entiteiten betreffende de onverenigbaarheden van toepassing op de bedrijfsrevisoren. Hij heeft tevens de nadruk gelegd op de noodzaak van toevoeging in de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren, van het principe van de uitbreiding van de aan de bedrijfsrevisor opgelegde onverenigbaarheden tot het geheel van de vennoten van het revisorenkantoor.

De Voorzitter van het Instituut heeft er nogmaals op gewezen dat het begrip “schijnonafhankelijkheid”, op internationaal niveau, slechts een manier is om de onafhankelijkheid, welke een meer globaal concept is, te begrijpen.

1.7. Forum 2006: “Bedrijfsrevisoraat: nieuwe verwachtingen, nieuwe eisen”

Donderdag 19 en vrijdag 20 oktober 2006 heeft het Instituut der Bedrijfsrevisoren in Louvain-la-Neuve (auditorium AULA MAGNA) zijn zevende driejaarlijks Forum gehouden met als thema: “Bedrijfsrevisoraat: nieuwe verwachtingen, nieuwe eisen”.⁽²⁾

Op donderdagnamiddag om 17 uur werd het Forum geopend door de heer André KILESE, Voorzitter IBR, en dit onder de humoristische animatie van de heer Bob DELBECQUE.

De heer Michel DE WOLF, Algemeen verslaggever van het Forum 2006, lichtte het thema van het Forum 2006 toe. Na de vertrouwenscrisis van de

---

(1) *Parl. W.*, Com. aff. Intérieurs et de la fonction publique, Analytisch Verslag, 2005-2006, nr. 175 van 4 juli 2006.

(2) *Cf. IBR-Berichten, Tax Audit & Accountancy*, nr. 6/2006.

laatste jaren (in het bijzonder in de Verenigde Staten, maar ook aanwezig in België) vond het Instituut het noodzakelijk voor de bedrijfsrevisoren en hun gesprekspartners om samen na te denken over de nieuwe verwachtingen en eisen inzake audit. Een dergelijke reflectie ligt in het bijzonder in de lijn van de omzetting van de nieuwe Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van de jaarrekeningen.

De heer Daniel VAN CUTSEM, Adjunct-algemeen verslaggever, gaf vervolgens een uiteenzetting over de inhoud van het boek (417 p.) (*cf. infra*, § 14.2.10.), dat vooraf ter beschikking werd gesteld, en van het ontwerp van algemene besluiten.

Ten slotte kwamen de voorzitters en ondervoorzitters van de vier commissies de krachtlijnen van hun werkzaamheden schetsen. Dit betrof:

- de confraters Félix FANK en Luc VLECK voor commissie nr. 1: Nieuwe gestelde eisen inzake attestering;
- de confrater Fernand MAILLARD en de eerste auditeur revisor bij het Rekenhof, Marc LEURIDAN voor commissie nr. 2: Non-profitsector en publieke sector;
- de confraters Marie-Noëlle GODEAU en Lieven ACKE voor commissie nr. 3: Raadgevingen inzake interne organisatie en risicobeheersing;
- de rechter Marc-Olivier PARIS en de confrater Karel TANGHE voor commissie nr. 4: Samenwerking met het gerecht.

Aansluitend op de openingszitting volgde het diner in aanwezigheid van talrijke confraters, van nationale en internationale vertegenwoordigers van diverse beroepsorganisaties, en van vele externe genodigden.

Na de *workshops* van vrijdagvoormiddag, heeft de Raad van het IBR, op basis van de werkzaamheden van de commissies en bij monde van hun voorzitters en ondervoorzitters, de definitieve besluiten van het Forum 2006 vastgesteld die eveneens in dit Jaarverslag zijn opgenomen (*cf.* bijlage nr. 7).

In de namiddag had dan de plenaire slotzitting plaats en dit in aanwezigheid van een talrijk publiek.

De heer Michel DE WOLF belichtte de significante algemene besluiten en de wijzigingen aangebracht ten aanzien van de voorlopige besluiten.

De heer Daniel VAN CUTSEM schetste vervolgens de besluiten per commissie.

Deze besluiten werden vervolgens getoetst tijdens een paneldiscussie samengesteld uit vertegenwoordigers van de economische, sociale en juridische wereld:

- de heer Jürgen TIEDJE, *Head of the Audit & Accounting Unit - Directorate General Internal Market CE*;
- mevrouw Marleen DELAERE, Financieel Directeur Familiehulp vzw;
- de heer Philippe ROLAND, Voorzitter van het Rekenhof;
- mevrouw Els HOSTYN, Voorzitter van *The Institute of Internal Auditors*;
- mevrouw Anne SPIRITUS-DASSESE, Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Brussel.

Daarna heeft de Vice-Eerste Minister en Minister van Financiën, de heer Didier REYNDERS, onder andere de nadruk gelegd op het feit dat zijn kabinet vragende partij was voor een versterking van de samenwerking met de economische beroepen in de strijd tegen de fiscale fraude.

De Adjunct-directeur van het kabinet van de Minister van Economie, de heer Piet VAN BAEVEGHEM, onderstreepte dat wat de omzetting van de nieuwe richtlijn inzake audit betreft, Minister Marc VERWILGHEN vanwege het Parlement een delegatie aan de Koning heeft verkregen en dat hij met zijn collega's van de Regering werkzaamheden voerde teneinde tijdens de huidige legislatuur tot een akkoord te komen.

Het Forum 2006 werd afgesloten door de heer André KILESSE die wees op de terechte keuze van de behandelde onderwerpen, het vertrouwen in en de troeven van het beroep van bedrijfsrevisor en het toegenomen belang van de permanente vorming.

1.8. Werkgroep ethiek – modernisering van het koninklijk besluit van 10 januari 1994

Voorzitter: de heer A. KILESSE

Leden IBR: de heren J.-F. CATS, D. SMETS en L. SWOLFS

Externe leden: mevrouw A. SPIRITUS-DASSESE (Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel van Brussel), de heren J.-L. DOYLE (CNCC Frankrijk) en H. OLIVIER (Secretaris-generaal FEE)

Secretariaat: mevrouw S. VAN BELLINGHEN

Op voorstel van confrater J.-F. CATS, Past Voorzitter van het IBR, stond de Raad van het IBR erop een werkgroep op te richten om de werkzaamheden met het oog op de modernisering van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren aan te vangen, in het licht van de laatste internationale (IFAC *Code of Ethics*) en Europese (Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controle van de rekeningen) ontwikkelingen.

Tijdens de eerste vergadering van de werkgroep ethiek, die plaatsgevonden heeft in de lokalen van het IBR op 13 december 2006, werden de volgende vragen behandeld:

- hoe dient de IFAC *Code of Ethics* geïntegreerd te worden in de Belgische juridische context (wet, koninklijk besluit, normen)?
- hoe en waar dient het begrip netwerk (*network*) van de IFAC/van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van de rekeningen geïntegreerd te worden?
- *quid* wat betreft de noodzaak om de definitie van “bedrijfsrevisor” te herzien ten opzichte van het begrip “wettelijke auditor” opgenomen in de Richtlijn?
- dient de definitie van “revisorale opdracht” geactualiseerd te worden?
- hoe en waar dienen de definities van “*close family*”/“*immediate family*” opgenomen in de IFAC *Code of Ethics* geïntegreerd te worden? en
- wat is de impact van de resultaatgebonden honoraria (*contingent fees*) ontvangen door het netwerk en hoe kan dit geïntegreerd worden in de reglementaire teksten?

De werkzaamheden van de werkgroep zullen worden voortgezet in 2007.

1.9. Burgerrechtelijke aansprakelijkheid

1.9.1. De aansprakelijkheidsbeperking

Artikel 62 van de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen wijzigt artikel 9bis van de wet van 22 juli 1953 door een beperking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de revisor in te voeren die tot dan onbeperkt was.

De vroegere Belgische situatie met onbeperkte aansprakelijkheid maakte het steeds moeilijker voor de bedrijfsrevisoren om een verzekeringspolis te onderschrijven tegen redelijke verzekeringspremies. De *stakeholders* hadden voorts ten onrechte de indruk dat de bedrijfsrevisoren deze verantwoordelijkheid onbeperkt konden dekken, terwijl de verzekeringsdekkingen per definitie beperkt zijn.

Voortaan wordt de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren beperkt tot drie miljoen euro voor de uitoefening van opdrachten hen toevertrouwd door of krachtens de wet, bij niet-genoteerde vennootschappen. Dit bedrag wordt verhoogd tot twaalf miljoen euro voor de wettelijke opdrachten verricht bij genoteerde vennootschappen.

Deze nieuwe bepaling was einde 2005 het eindresultaat van verschillende jaren van gesprekken tussen het IBR en de Minister van Economie, de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, de Federale Overheidsdienst en de vertegenwoordigers van de verzekeringssector.

1.9.2. Omzendbrieven van de Voorzitter

Naar aanleiding van voormelde wetswijziging werden twee omzendbrieven (D.015/06 van 13 juli 2006 en D.016/06 van 20 december 2006) overgemaakt aan de leden van het IBR om de bepalingen te verduidelijken. Een gecoördineerde versie van deze twee omzendbrieven bevindt zich in bijlage 1 van onderhavig jaarverslag.

1.9.3. Evolutie van de collectieve verzekeringspolis

De door het Instituut onderschreven collectieve verzekeringspolis voor de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid van bedrijfsrevisoren diende te worden aangepast in het licht van de nieuwe wettelijke bepalingen.

De aanvangsdatum van de nieuwe collectieve verzekeringspolis burgerlijke beroepsaansprakelijkheid eerste en tweede rang werd vastgelegd op 1 oktober 2006.

De Raad is verheugd dat de Dienst Voorafgaande Beslissingen inzake fiscale zaken heeft bevestigd dat de ontheffing van de verzekeringstaks van toepassing is op de collectieve verzekeringspolis die afgesloten werd door het IBR en die aanvang genomen heeft op 1 oktober 2006.

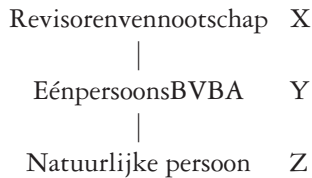
Op 19 oktober 2006 heeft de Voorzitter een mededeling aan de leden verstuurd met betrekking tot de nieuwe collectieve verzekeringspolis. Deze mededeling is opgenomen als bijlage nummer 6 bij onderhavig jaarverslag.

Een nieuwe gecoördineerde versie van de polis en meer informatie omtrent de collectieve polis burgerlijke beroepsaansprakelijkheid is beschikbaar op het Extranet van het Instituut onder de rubriek Documentatie.

Tenslotte acht de Raad het opportuun de aandacht te vestigen op het feit dat de collectieve polis een niet-verplichte standaardpolis is. De revisorenkantoren beschikken steeds over de mogelijkheid om zelf met hun verzekeringsmakelaar een specifieke polis te onderhandelen, die beantwoordt aan de individuele kantoorkenmerken. In geval van een specifieke polis dient de toestemming van de Raad te worden verkregen (art. 9bis, derde lid van de wet van 22 juli 1953).

1.9.4. Beperking van aansprakelijkheid – éénpersoonsvennootschappen

In de hypothese van de volgende aandeelhouderstructuur

kan de stelling worden verdedigd dat de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon Z een commissarisverslag mag ondertekenen voor een mandaat uitgeoefend door de revisorenvennootschap X, die vertegenwoordigd wordt door de natuurlijke persoon Z. Z is echter geen rechtstreekse vennoot van de revisorenvennootschap X, wel onrechtstreeks via de éénpersoonsBVBA Y. Het zou derhalve niet nodig zijn om de naam van de éénpersoonsBVBA Y in het commissarisverslag te vermelden (*cf. Vademecum*, I, 2005, p. 85-86).

Als er een aansprakelijkheidsvordering wordt ingesteld, rijst evenwel de vraag of de éénpersoonsBVBA kan worden aangesproken, ook al staat die niet uitdrukkelijk vermeld in het commissarisverslag.

De Raad is evenwel van mening⁽¹⁾ dat de deontologische verplichting om een verzekeringspolis te onderschrijven van toepassing is op elke revisorenvennootschap met uitzondering van de éénpersoonsrevisorenvennootschappen die in de praktijk, in hun naam en voor hun eigen rekening, geen revisorale opdrachten uitoefenen.

Bijgevolg kunnen – maar dit is geen verplichting – deze éénpersoonsrevisorenvennootschappen naar het Instituut een getuigschrift van afsluiting van een dergelijke verzekering sturen, vermits ze in de praktijk geen revisorale opdracht uitoefenen in hun naam en voor hun eigen rekening, hetgeen het risico doet verdwijnen (Omzendbrief D.015/06, p. 4).

1.9.5. Notie “genoteerde vennootschap” – vrije markt

De Raad heeft vastgesteld dat het begrip “genoteerde vennootschap” in artikel 9*bis* niet in de wet van 1953 wordt gedefinieerd.

De Raad is van mening dat, bij gebrek aan een duidelijke omschrijving, er kan worden verwezen naar de definitie uit het vennootschapsrecht, meer in het bijzonder naar artikel 4 van het Wetboek van vennootschappen.

Het gaat derhalve om vennootschappen waarvan de effecten zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt. De vrije markt valt dus buiten het toepassingsgebied.

1.10. Strijd tegen de corruptie, het witwassen en fraude (zie ook § 14.3.1.)

1.10.1. Verslag van de OESO inzake de corruptiebestrijding

Op vraag van de Federale Overheidsdienst Economie, heeft de Raad van het IBR in maart 2006 een advies verstuurd betreffende het ontwerpverslag van de OESO inzake de corruptiebestrijding. Het IBR heeft aan de Federale Overheidsdienst voorgesteld dat het verslag van de OESO in geen verplichting voor de commissaris zou voorzien om, rekening houdend met

---

(1) In tegenstelling tot een vorig standpunt: IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 382.

het beroepsgeheim, elke operatie van corruptie met buitenlands geld aan te melden aan een gerechtelijke autoriteit bij gebrek aan reactie van het bestuursorgaan.

1.10.2. Aanbevelingen van de *Group of States Against Corruption*

De Raad van het IBR had kennis genomen van de aanbevelingen geformuleerd door de *Group of States Against Corruption* (GRECO) naar aanleiding van een verslag van 2 december 2004. De Raad van het IBR heeft in de loop van 2006 het nemen van maatregelen, onder andere op het vlak van de permanente vorming, voortgezet inzake de corruptiebestrijding ten opzichte van de rol van de bedrijfsrevisoren in België.

1.10.3. Strijd tegen het witwassen van geld

De Commissie Anti-Witwassen heeft een technische nota ontwikkeld over de plichten van de bedrijfsrevisor inzake het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Het doel van deze technische nota is de bepalingen van de wet van 11 januari 1993, gewijzigd door de wet van 12 januari 2004, voor het beroep van bedrijfsrevisor om te zetten.

Het accent van de technische nota wordt gelegd op de identificatieplicht, het opvolgen van de verrichtingen en activiteiten van de klant, op de organisatie van het bedrijfsrevisorenkantoor, op de opleiding van beroepsbeoefenaars evenals op de meldingsplicht.

De rol van het Instituut wordt eveneens in deze technische nota behandeld.

Het document werd voorgesteld ter gelegenheid van de studievoormiddag over fraude die op woensdag 29 november 2006 plaats vond. Dit onderwerp wordt eveneens aangesneden in de paragrafen 13.2. e) en 14.3.1. van dit verslag.

Het document werd voor advies overgemaakt aan de Hoge Raad voor Economische Beroepen.

1.11. Toepassing van het mededingingsrecht op de vrije beroepen

In het kader van de Mededeling van de Europese Commissie van 9 februari 2004 getiteld “*Report on Competition in Professional Services*”⁽¹⁾, werd het Instituut door de Dienst voor de Mededinging van de Federale Overheidsdienst Economie, net zoals de andere vertegenwoordigers van vrije beroepen, verzocht de toepassing van het mededingingsrecht op de vrije beroepen, en meer in het bijzonder aangaande publiciteit, honoraria en de toegang tot het beroep, te onderzoeken.⁽²⁾

Tijdens deze vergadering werden vier problemen ter sprake gebracht met betrekking tot:

- a) het vereiste diploma met het oog op de toegang tot het beroep;
- b) het toelatingsexamen;
- c) de oprichting van een vennootschap door een stagiair;
- d) de niet-mededingingsclausule opgenomen in het model van stagecontract.

In een brief aan FOD Economie heeft de Voorzitter:

- de vereiste bevestigt van een universitair diploma of een diploma van het hoger onderwijs van het lange type met het oog op de toegang tot het beroep;
- het feit benadrukt dat het toelatingsexamen geen obstakel vormt voor de toegang tot het beroep, doch tot doel heeft erover te waken dat alle kandidaten over de theoretische basiskennis beschikken voor de toegang tot de stage;
- verklaard dat geen enkele bepaling aan een stagiair verbiedt om een vennootschap op te richten zolang de regels inzake onverenigbaarheden die van toepassing zijn op bedrijfsrevisoren nageleefd worden en dat het niet gaat om een revisorenvennootschap waarvan de oprichting voorbehouden is aan diegenen die de titel van bedrijfsrevisor dragen.

(1) Mededeling van de Commissie van 9 februari 2004, getiteld “*Report on Competition in Professional Services*” [COM(2004) 83 final – niet gepubliceerd in het Publicatieblad].

(2) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 153 en 154.

De vraag te weten of in het model van stagecontract een niet-mededingingsclausule kan of mag worden opgenomen, werd voorgelegd aan de Stagecommissie.

Tegenwoordig vloeit de niet-mededingingsclausule⁽¹⁾ opgenomen in het model van stagecontract voort uit artikel 19.3 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren. Dit artikel bepaalt thans: “(...) *De stagiair gaat de verbintenis aan om gedurende drie jaar die volgen op het einde van de stageovereenkomst geen contact op te nemen met de clientèle van de stagemeester zonder diens schriftelijke toestemming.*”.

Het Instituut heeft vervolgens voorgesteld dat deze clausule voortaan facultatief zou zijn. De partijen zouden bijgevolg deze clausule in hun contract kunnen opnemen maar zouden hiertoe niet meer gedwongen zijn. Het Instituut heeft derhalve in juli aan de Minister van Economie voorgesteld om dit artikel te wijzigen in de volgende bewoordingen: “*De stageovereenkomst kan voorzien in de verbintenis van de stagiair om geen contact op te nemen met de clientèle van de stagemeester zonder diens schriftelijke toestemming gedurende drie jaar die volgen op het einde van de stageovereenkomst.*”.

1.12. Toepassing van de Wet op de handelspraktijken op de vrije beroepen

In oktober 2006 heeft een advocatenkantoor aan het IBR gevraagd wat de impact zal zijn van de uitbreiding van het toepassingsgebied van de Wet op de handelspraktijken op het beroep van de bedrijfsrevisor.

Bovendien legt de Richtlijn 2005/29/EG betreffende oneerlijke handelspraktijken⁽²⁾, die in juni 2007 door de Lidstaten omgezet moet worden, aan de vrije beroepen op om zich de vraag te stellen onder welke

(1) Deze clausule volgt uit artikel 19.3 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren.

(2) Richtlijn 2005/29/EG van het Europees parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad en de Richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees parlement en de Raad (P.B. L. 149, 11 juni 2005, p. 22-39).

voorwaarden en in welke omstandigheden de principes van de Wet op de Handelspraktijken op hen van toepassing zou kunnen zijn.

Het standpunt van de FVIB, waarbij de Raad heeft besloten zich aan te sluiten, is het volgende:

De omzetting van de voornoemde Richtlijn dient te gebeuren door middel van een afzonderlijke wet die zich richt tot de vrije beroepen met uitsluiting van de handelaars en dit met het oog op vrijwaring van het specifiek karakter van deze beroepen betreffende de vertrouwensrelatie met de cliënt/patiënt en betreffende de deontologische regels die eigen zijn aan elk vrij beroep. De Belgische wetgever heeft zo gehandeld zowel bij de uitwerking van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de misleidende en vergelijkende reclame, de onrechtmatige bedingen en de op afstand gesloten overeenkomsten inzake vrije beroepen als bij de uitwerking van de wet van 10 juni 2006 tot bescherming van de economische mededinging⁽¹⁾. De Belgische wetgever dient voort te gaan op die weg met het oog op de bescherming van zowel de belangen van de vrije beroepsbeoefenaars als van hun cliënten/patiënten.

Het advies van de FVIB is beschikbaar op de website <http://www.fvib.b>.

Er wordt tevens verwezen naar § 11.9.2. van dit jaarverslag.

1.13. Gerechtsexperten

De Raad volgt aandachtig de evolutie van de parlementaire werkzaamheden van de Commissie voor de Justitie met betrekking tot de hervorming van het gerechtelijk deskundigenonderzoek en de gevolgen die deze voor het beroep kunnen impliceren⁽²⁾ (cf. IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 68).

In dat verband vond een ontmoeting plaats tussen de Voorzitter van het Nationaal College van Gerechtsexperten en de Voorzitters van het IBR en het IAB.

(1) Deze twee wetten vloeien voort uit de omzetting van de Europese richtlijnen en zijn slechts van toepassing op de vrije beroepsbeoefenaars en niet op de handelaars.

(2) Wetsvoorstel BORGIGNON, Taelman, Marinower, Lahaye-Battheu, *Parl. St.*, Kamer, 2004-2005, nr. 1535/001 van 28 december 2004.

Bij die gelegenheid heeft de Voorzitter van het IBR eraan herinnerd dat het Instituut de geleverde inspanningen met het oog op de verdediging van de belangen en van de vorming van de gerechtsexperten ondersteunt.

De Voorzitter heeft het standpunt van de Raad onderlijnd dat zich verzet tegen de oprichting van een Nationaal Instituut van Gerechtsexperten waarin enerzijds deskundigen afkomstig uit de gereguleerde economische beroepen en anderzijds gerechtsdeskundigen afkomstig uit andere beroepsgroepen, zouden samengebracht worden.

Het is de wens van het Instituut om het monopolie inzake deskundigheid in accountancy bevestigd te zien worden in hoofde van de accountants en de bedrijfsrevisoren en te beletten dat nieuwe organen zouden kunnen tussenbeide komen in deze wettelijke opdrachten met het risico dat de afwikkeling van het gerechtelijk deskundigenonderzoek in boekhoudkundige aangelegenheden zou verzaagd worden.

1.14. Deontologie

1.14.1. *Intuitu personae*-karakter van de vaste vertegenwoordiger

Een bedrijfsrevisor zet de volgende situatie uiteen.

Uit de notulen van de algemene vergadering van de vzw ABC d.d. xx/yy/2005 blijkt dat “mevrouw X werd aangesteld in zijn hoedanigheid van bedrijfsrevisor, als vertegenwoordiger van de BVBA Y, voor een nieuwe periode van drie jaar (Boekjaar 2005-2007)”. Nadien werd de samenwerking stopgezet tussen de BVBA Y en mevrouw X. Mevrouw X begint vervolgens een zelfstandige activiteit als bedrijfsrevisor. BVBA Y stuurt een brief naar de vzw ABC met vermelding dat de samenwerking met mevrouw X werd beëindigd en dat de heer Z het mandaat gaat overnemen als vaste vertegenwoordiger van BVBA Y.

De confrater legt de Juridische Commissie de volgende vragen voor. Wat zijn de gevolgen van deze situatie voor de vzw ABC? Blijft zij verbonden aan de BVBA Y die de boekjaren 2005 tot en met 2007 zal controleren of dient de controle te worden uitgevoerd door mevrouw X, gezien deze mevrouw volgens de vzw *intuitu personae* werd aangesteld? Of

is de vzw ABC noch verbonden door de BVBA Y, noch door mevrouw X en kan zij een nieuwe commissaris aanstellen?

Op basis van de formulering in de notulen van de vzw ABC en van de tekst in het Jaarverslag 2003, p. 79 zou een andere formulering dan “*Wordt aangesteld als commissaris, de burgerlijke revisorenvennootschap XYZ. De revisorenvennootschap XYZ duidt de heer/mevrouw X aan als vaste vertegenwoordiger.*” mogelijks kunnen worden geïnterpreteerd als een *intuitu personae*-benoeming.

Indien de benoeming van de vaste vertegenwoordiger effectief *intuitu personae* is gebeurd, impliceert dit dat de vervanging van deze vaste vertegenwoordiger slechts kan gebeuren mits voorafgaande goedkeuring door een algemene vergadering, in voorkomend geval na akkoord van de ondernemingsraad. Het is passend te onderlijnen dat het commissarismandaat blijft voortlopen in hoofde van de revisorenvennootschap Y, aangezien het de revisorenvennootschap is die als commissaris is benoemd.

Indien de benoeming van de vaste vertegenwoordiger niet *intuitu personae* is gebeurd, zal haar vervanging kunnen gebeuren door een exclusieve beslissing van de revisorenvennootschap. In dergelijke situatie dient geen algemene vergadering te worden bijeengeroepen en dient er strikt genomen ook geen voorafgaand akkoord te worden verkregen van de ondernemingsraad. In de praktijk getuigt het van enige hoffelijkheid dat de revisorenvennootschap omtrent de vervanging van de vaste vertegenwoordiger voorafgaandelijk contact neemt met het bestuursorgaan en de ondernemingsraad, teneinde zich ervan te vergewissen dat er geen bezwaar bestaat tegen de door de revisorenvennootschap als vaste vertegenwoordiger voorgestelde persoon.

In beide situaties dient de publicatie van de vervanging van de vaste vertegenwoordiger van de revisorenvennootschap te gebeuren in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad en dit op initiatief van de gecontroleerde vennootschap.

De Raad stelt vast dat het bepalen van het *intuitu personae* karakter van de vaste vertegenwoordiger steeds een feitenkwestie is.

1.14.2. Beroepsgeheim van een bedrijfsrevisor in zijn hoedanigheid van commissaris inzake opschorting

Een confrater vraagt aan de Juridische Commissie of hij in zijn hoedanigheid van commissaris inzake opschorting in het kader van een strafonderzoek zijn werkpapieren mag dan wel moet meedelen aan bedrijfsrevisoren die belast zijn met een deskundig onderzoek.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad de volgende mening toegedaan.

Punt 3.4., laatste alinea van de Technische nota d.d. 30 oktober 1998 inzake opdrachten in verband met het gerechtelijk akkoord bepaalt:

“In zijn hoedanigheid van lid van het Instituut der Bedrijfsrevisoren of van het Instituut der Accountants, is de commissaris inzake opschorting ook gehouden tot een beroepsgeheim. Wel is het zo dat de wet betreffende het gerechtelijk akkoord in een regelmatige verslaggeving van de commissaris inzake opschorting aan de rechtbank voorziet, alsook telkens als de omstandigheden het vereisen. Het beroepsgeheim doet geenszins afbreuk aan de contacten met de rechtbank of met de schuldenaar.”

Wat het meedelen van informatie aan deskundigen betreft, oordeelde de Raad, op advies van de Juridische Commissie, dat het uitwisselen van informatie tussen de commissaris en de door de rechtbank aangestelde deskundige niet bedoeld is in de uitzondering van artikel 27, tweede lid *in fine* van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren, met name de mededeling van een attest of van een bevestiging binnen het kader van de hem toevertrouwde controle over de jaarrekening of de geconsolideerde jaarrekening van een onderneming, tot een *commissaris* of een persoon die in een onderneming naar buitenlands recht een gelijkaardige taak uitoefent als deze van commissaris (*Vademecum*, I, 2005, p. 351).

Artikel 63 van de wet van 23 december 2005 (*B.S.*, 30 december 2005) houdende diverse bepalingen, wijzigt artikel 27 van de wet van 22 juli 1953 op het vlak van het beroepsgeheim als volgt:

“Artikel 458 van het Strafwetboek is van toepassing op de bedrijfsrevisoren, de stagiairs en de personen voor wie ze instaan. Buiten de uitzonderingen op de geheimhoudingsplicht waarin dit artikel voorziet, geldt deze plicht tevens niet voor:

- a) *de mededeling van een attest of van een bevestiging verricht met de schriftelijke toestemming van de onderneming waarbij zij hun taak uitoefenen;*
- b) *de mededeling van een attest of van een bevestiging gericht tot een commissaris of een persoon die in een onderneming naar buitenlands recht een gelijkaardige taak uitoefent als deze van commissaris, binnen het kader van de hun toevertrouwde controle over de jaarrekening of de geconsolideerde jaarrekening van een onderneming;*
- c) *de raadpleging door een bedrijfsrevisor in het kader van een opvolging in een revisorale opdracht, zoals bepaald door de Koning, van de werkdocumenten van een bedrijfsrevisor die voorafgaandelijk dezelfde revisorale opdracht uitoefende.*

Wanneer een rechtspersoon een geconsolideerde jaarrekening opstelt, zijn de commissaris van de consoliderende rechtspersoon en de commissarissen van de geconsolideerde rechtspersonen de ene ten opzichte van de andere, bevrijd van het beroepsgeheim.”.

In het algemeen betreft het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor gegevens die vertrouwelijk zijn. Naar het oordeel van de Juridische Commissie dient de vraag te worden gesteld of de gegevens al dan niet vertrouwelijk zijn. Derhalve dient de aard van de gegevens te worden nagegaan.

In concreto kunnen twee hypothesen worden onderscheiden:

- 1) documenten die de vennootschap zelf aan de bedrijfsrevisor heeft toevertrouwd.

Indien het gaat om publieke gegevens (bv. de neergelegde jaarrekening, in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad gepubliceerde verslagen) is het beroepsgeheim niet van toepassing.

- 2) werkdocumenten van de bedrijfsrevisor

Het gaat hier bijvoorbeeld om een bevestigingsbrief of een saldo-bevestiging. Dit soort documenten is wel gedekt door het beroepsgeheim.

Bijgevolg mag er geen toegang worden verleend tot werkpapieren wanneer die vertrouwelijke gegevens bevatten, zelfs wanneer de cliënt de bedrijfsrevisor voorafgaandelijk heeft ontheven van zijn beroepsgeheim.

Op basis van het voorgaande is de Raad van oordeel dat:

- de bedrijfsrevisor in zijn hoedanigheid van commissaris inzake opschorting zijn werkpapieren niet moet en niet kan medelen aan confraters belast met een deskundig onderzoek;
- zijn confrater belast met een onderzoek kan desgevallend geen kopijen van het betrokken dossier meenemen;
- de bedrijfsrevisor voorafgaandelijk aan de betrokken vennootschap geen toelating moet en kan vragen om hem te ontslaan van zijn beroepsgeheim. Aangezien het beroepsgeheim van openbare orde is, kan de gecontroleerde entiteit de bedrijfsrevisor niet ontheffen van zijn beroepsgeheim (en dit onverminderd artikel 27 van de wet van 22 juli 1953);
- de bedrijfsrevisor die handelt in zijn hoedanigheid van commissaris inzake opschorting eventueel zijn opdrachtgever, de rechtbank van koophandel, informeert in het kader van zijn regelmatige verslaggeving zoals voorzien door de wet, op voorwaarde dat het informeren niet het medelen van zijn werkpapieren inhoudt.

1.14.3. Verplichtingen van de commissaris ten opzichte van de ondernemingsraad na een gedeeltelijke splitsing

Een confrater stelt een aantal vragen met betrekking tot de verplichtingen van de commissaris ten opzichte van de ondernemingsraad na een gedeeltelijke splitsing.

“Wij waren commissaris in de vennootschap X BVBA, met ondernemingsraad, tot de algemene vergadering van 2005. Deze vennootschap was het voorwerp van een gedeeltelijke splitsing met oprichting van een nieuwe BVBA Y door overdracht van één van de twee bestaande bedrijfstakken. Deze splitsing vond plaats op 30 juni 2004 met inwerkingtreding op 1 januari 2004.

In geval van splitsing van de technische bedrijfseenheid in verschillende juridische entiteiten zonder wijziging van de aard van de technische bedrijfseenheid (de directie, het terrein en de zetel blijven ongewijzigd), blijft de bestaande ondernemingsraad behouden tot aan de volgende verkiezingen. De ondernemingsraad die tijdens de sociale verkiezingen van mei 2004 werd benoemd in de schoot van de entiteit X vóór de splitsing,

behoudt dus zijn functie binnen de twee juridische entiteiten, de overblijvende X en Y (hoewel in feite de leden van de ondernemingsraad allen behoren tot de nieuw opgerichte juridische entiteit Y).

Gelet op het feit dat tijdens de algemene vergadering van 30 juni 2004 die de splitsing heeft aanvaard (en, bijgevolg, de oprichting van de nieuwe vennootschap Y), de nieuwe vennootschap Y beantwoordt aan de groottecriteria voor de benoeming van een commissaris, werden wij tijdens de algemene vergadering die beslist over de oprichting, benoemd, tegelijkertijd met de nieuwe bestuurders (en zonder naleving van de procedure van raadpleging van de ondernemingsraad – hetgeen het voorwerp was van onze eerste vraag).

Ondertussen zijn wij niet meer de commissaris van X omdat wij, bij het verstrijken van ons mandaat, niet werden herbenoemd tijdens de gewone algemene vergadering van 2005 (die beraadslaagt over de rekeningen op 31/12/2004). Een confrater (“K”) werd hierop benoemd tot commissaris, met uiteraard de goedkeuring van de ondernemingsraad.

Vragen:

1. Wat zijn de respectieve aansprakelijkheden van de commissaris van de vennootschap X (met name onze confrater “K”) en van de commissaris van de vennootschap Y (wijzelf) ten aanzien van de verklaringen en opdrachten voorzien door artikel 151 van het Wetboek van vennootschappen, punt 1° tot 4°? Er dient te worden opgemerkt dat de aan de ondernemingsraad verstrekte inlichtingen betrekking hebben op een aantal elementen met betrekking tot de wettelijke entiteiten X en Y maar ook op gemeenschappelijk elementen (bijvoorbeeld de gegevens betreffende de groep waartoe X en Y behoren). Met andere woorden, is enkel de commissaris van de vennootschap X aansprakelijk voor de uitvoering van de bepalingen voorzien in de punten 1° tot 4° voor de twee entiteiten X en Y (desgevallend door zich te steunen op bijkomende werkzaamheden met betrekking tot Y, eventueel met onze steun), gaat het om een gezamenlijke aansprakelijkheid “K+Z”, of is iedere commissaris afzonderlijk aansprakelijk voor verschillende onderdelen?
2. Indien blijkt dat wij belast zijn met één of meerdere van de opdrachten voorzien in artikel 151 van het Wetboek van vennootschappen, heeft

het feit dat de ondernemingsraad onze benoeming in de hoedanigheid van commissaris van Y betwist (hetgeen het voorwerp was van onze vraag in 2004, die van rechtswege nog steeds niet werd opgelost want hangende vóór de rechtbanken), een impact op onze verplichtingen ten aanzien van de ondernemingsraad?”

Wat de eerste vraag betreft, verwijst de Raad, op voorstel van de Juridische Commissie, naar het advies van de Juridische Commissie met betrekking tot de tussenkomst van een bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad die bestaat uit verschillende juridische entiteiten met verschillende bedrijfsrevisoren, zoals opgenomen in het *Jaarverslag*, 2003 (p. 78-79):

“Artikel 1 van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden bepaalt:

Het ondernemingshoofd of zijn afgevaardigde die hem bindt, moeten aan de ondernemingsraad de economische en financiële voorlichting, die betrekking heeft op de onderneming zoals omschreven bij artikel 14 van de wet van 20 september 1948, overmaken.

Zij wordt in voorkomend geval aangevuld:

1° met inlichtingen van dezelfde aard over de juridische entiteit waarvan de onderneming deel uitmaakt;

2° met inlichtingen over de economische of financiële entiteit waarvan de onderneming deel uitmaakt. (...).”

Artikel 151, 2° van het Wetboek van vennootschappen bepaalt: *“In elke vennootschap waar een ondernemingsraad moet worden opgericht krachtens de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, met uitzondering van de gesubsidieerde onderwijsinstellingen, worden één of meer bedrijfsrevisoren benoemd met als taak: de getrouwheid en volledigheid te certificeren van de economische en financiële inlichtingen die het bestuursorgaan aan de ondernemingsraad verstrekt, voor zover deze inlichtingen uit de boekhouding, uit de jaarrekening van de vennootschap blijken of uit andere verifieerbare stukken voortvloeien.”*

De Juridische Commissie heeft het volgende advies gegeven:

“a) bedrijfsrevisoren in functie in verschillende juridische entiteiten, die een technische bedrijfseenheid vormen, treden niet op in college.

- b) iedere bedrijfsrevisor dient enkel de economische en financiële inlichtingen die werden verstrekt aan de ondernemingsraad te certificeren wat de juridische entiteit betreft waarvoor hij tussenkomt. Geen enkele dient de economische en financiële inlichtingen met betrekking tot de technische bedrijfseenheid in zijn globaliteit te certificeren.
- c) iedere bedrijfsrevisor dient op de vergadering van de ondernemingsraad, tijdens dewelke deze informatie wordt besproken, aanwezig te zijn. Bijgevolg dienen ze in beginsel allen aanwezig te zijn, ieder met betrekking tot de gecertificeerde informatie van de door hem gecontroleerde juridische entiteit.
- d) indien er globale economische en financiële informatie wordt voorgesteld, zou het wenselijk zijn dat het ondernemingshoofd één van de bedrijfsrevisoren, alle bedrijfsrevisoren of een andere bedrijfsrevisor op contractuele basis en met het akkoord van de werknemersafgevaardigden aanduidt met als opdracht de controle van het geheel van de economische en financiële informatie.”.

De Raad is van mening dat *in casu* iedere commissaris slechts de economische en financiële informatie moet certificeren die aan de ondernemingsraad wordt verstrekt met betrekking tot de juridische entiteit waarvoor hij tussenkomt. Geen enkele dient de economische en financiële inlichtingen met betrekking tot de technische bedrijfseenheid in zijn globaliteit te certificeren. Indien er globale economische en financiële informatie wordt voorgesteld, zou het wenselijk zijn dat het ondernemingshoofd één van de commissarissen, alle commissarissen of een andere bedrijfsrevisor op contractuele basis en met het akkoord van de werknemersafgevaardigden aanduidt met als opdracht de controle van het geheel van de economische en financiële informatie.

Wat de tweede vraag betreft, meent de Raad dat, krachtens artikel 160 van het Wetboek van vennootschappen, de beslissing van de algemene vergadering om een commissaris te benoemen die niet werd voorgesteld door de ondernemingsraad, geldig is zolang de ongeldigheid niet werd uitgesproken door de Voorzitter van de Rechtbank van koophandel.

1.14.4. Uitoefening van het beroep door een bedrijfsrevisor in hooforde onder een arbeidsovereenkomst en in bijkomende orde als zelfstandige

Een confrater wenst te weten of ze als bedrijfsrevisor werkzaam onder een arbeidsovereenkomst daarnaast ook het beroep als zelfstandige in bijberoep kan uitoefenen.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van oordeel dat er voor het beantwoorden van deze vraag een onderscheid dient te worden gemaakt tussen enerzijds het wettelijk kader en anderzijds het deontologisch kader.

Wettelijk gezien zal een bedrijfsrevisor door het combineren van zijn werkzaamheden in dienstverband en als zelfstandige in bijberoep een inbreuk begaan op de goede uitvoering van zijn arbeidsovereenkomst overeenkomstig artikel 17 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten. Bovendien voorzien de meeste arbeidsovereenkomsten in een niet-concurrentiebeding.

Op deontologisch vlak geldt er op heden geen verbod om het beroep van bedrijfsrevisor deels via een arbeidsovereenkomst in een revisorenvennootschap en deels op zelfstandige basis uit te oefenen. De Juridische Commissie merkt hier evenwel op dat het ervan afhangt welke werkzaamheden de bedrijfsrevisor als zelfstandige in bijberoep daadwerkelijk zal verrichten. Zo kan het volgens de Juridische Commissie niet de bedoeling zijn dat de bedrijfsrevisor als zelfstandige in bijberoep de toepassing op de revisorenvennootschap van de onafhankelijkheidsregels, zoals opgenomen in artikel 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen zou omzeilen.

Tot besluit meent de Raad dat er op heden geen duidelijk wettelijk of deontologisch verbod bestaat, maar hij raadt deze praktijken ten zeerste af.

1.14.5. Al dan niet beperkingen voor de Raad inzake de injunctiebevoegdheid en de verwijzing naar tucht voor dezelfde feiten die een bedrijfsrevisor worden verweten

De Juridische Commissie wordt gevraagd de beperkingen van de Raad na te gaan inzake de injunctiebevoegdheid en de verwijzing naar de tuchtinstanties voor dezelfde feiten die een bedrijfsrevisor worden verweten.

Meer in het bijzonder zou moeten worden nagegaan in welke mate artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953 een verplichting is voor de Raad, dan wel of de Raad terzake over een appreciatiebevoegdheid beschikt. Verder kan de vraag worden gesteld of de betrokken revisor voorafgaandelijk aan de injunctie dient te worden gehoord en wat de beroepsmogelijkheden zijn waarover de revisor beschikt. Ook dient te worden gepreciseerd of een injunctie kan worden gevolgd door een tuchtverwijzing voor dezelfde feiten, of het omgekeerde.

Artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953 luidt als volgt:

“Indien de Raad van het Instituut kennis heeft van het feit dat een bedrijfsrevisor zich gedraagt op een wijze die strijdig is met het bepaalde in artikel 18ter, eerste lid, legt hij hem de verplichting op binnen de door de Raad vastgestelde termijn aan de omstrede toestand een einde te maken.

Wordt hieraan door de revisor binnen de hem toegemeten termijn op onvoldoende wijze gevolg gegeven kan de Raad de zaak voorleggen aan de tuchtcommissie. Deze kan de revisor verbieden bepaalde nieuwe opdrachten te aanvaarden of van hem eisen dat hij, binnen de door haar vastgestelde termijnen, van bepaalde door hem aanvaarde opdrachten afziet totdat hij aan de omstrede toestand een einde heeft gemaakt. De artikelen 19, 20, §§ 2 tot 5, 20bis, 21 en 22 zijn van overeenkomstige toepassing.”

Uit de formulering van het eerste lid *“Indien de Raad van het Instituut kennis heeft van ..., legt hij hem de verplichting op ...”* leidt de Juridische Commissie af dat de Raad een injunctie^{plicht} heeft en niet het recht heeft om de bedrijfsrevisor op te leggen om binnen een vastgestelde termijn aan de omstrede toestand een einde te stellen.

Het tweede lid viseert het geval dat de bedrijfsrevisor op onvoldoende wijze gevolg geeft aan de hem door de Raad opgelegde injunctie. Dan beschikt de Raad over de *mogelijkheid* om de zaak door te verwijzen naar de Tuchtcommissie die de bedrijfsrevisor kan verbieden bepaalde nieuwe opdrachten te aanvaarden of af te zien van reeds aanvaarde opdrachten totdat hij aan de omstrede toestand een einde heeft gesteld.

De Juridische Commissie is van oordeel dat de Raad de vrijheid heeft om, ook al heeft hij vastgesteld dat de omstrede toestand werd stopgezet binnen de vastgestelde termijn, de bedrijfsrevisor daarna voor dezelfde feiten naar de Tuchtcommissie door te verwijzen. Het kan immers niet de

bedoeling zijn dat de procedure van artikel 18^{quater} wordt misbruikt door een bedrijfsrevisor die meermaals binnen de vastgestelde termijn aan de omstreden toestand een einde stelt zonder dat hij daarvoor een tuchtsanctie zou kunnen oplopen.

Op de vraag of de bedrijfsrevisor die het voorwerp van een injunctie is, voorafgaandelijk wordt gehoord, verduidelijkt de Juridische Commissie dat de bedrijfsrevisor steeds voorafgaandelijk wordt gehoord door de Commissie van Toezicht of zijn opmerkingen kan laten geworden, op grond van de bevoegdheidsdelegatie door de Raad aan deze Commissie, behoudens hoogdringendheid of bij totale afwezigheid van enige twijfel dat de betrokken bedrijfsrevisor de omstreden toestand heeft gecreëerd.

Omwille van het feit dat de bedrijfsrevisor, die het voorwerp van een injunctie uitmaakt, voorafgaandelijk wordt gehoord, wordt hem een argument ontnomen om te laten gelden in geval van hoger beroep. Van zodra de zaak naar de Tuchtcommissie wordt verwezen, beschikt de betrokken bedrijfsrevisor evenwel over de in de tuchtprocedure voorhanden zijnde beroepsmogelijkheden.

Aangezien een injunctiebeslissing van de Raad, een beslissing van een administratieve overheid⁽¹⁾ is, bestaat er voor de betrokken bedrijfsrevisor juridisch de mogelijkheid om tegen de injunctiebeslissing annulatieberoep aan te tekenen bij de Raad van State.

De Raad acht het tenslotte eveneens passend te verwijzen naar de beslissing van de Commissie van Beroep⁽²⁾ die heeft bevestigd dat het niet-naleven, binnen de vastgestelde termijn, van een injunctie van de Raad een tuchtsanctie, overeenkomstig het artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953, kan rechtvaardigen die onderscheiden is van de inbreuk die ten gronde werd vastgesteld (*cf. infra*, § 15.10.).

---

(1) A. MAST, J. DUJARDIN, M. VAN DAMME en J. VANDE LANOTTE, *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, Mechelen, Kluwer, 2006, p. 122, nr. 103.

(2) Franstalige kamer van de Commissie van Beroep, 25 september 2006, nr. 0254/04/F, beschikbaar op de website van het IBR; beslissing in kracht van gewijsde getreden.

1.14.6. Mogelijkheid voor een bedrijfsrevisor om de functie te vervullen van mandataris *ad hoc* van een vennootschap in de schoot waarvan een belangenconflict tussen aandeelhouders bestaat

Een confrater wordt aangeboden om de functie te vervullen van mandataris *ad hoc* van een vennootschap in de schoot waarvan een belangenconflict tussen aandeelhouders bestaat (met inbegrip van de identiteit van de aandeelhouders). Hij vraagt zich af of een bedrijfsrevisor een dergelijke opdracht zou kunnen aanvaarden in het kader van de onverenigbaarheden die voortvloeien uit de wet van 22 juli 1953.

Op voorstel van de Juridische Commissie, herinnert de Raad aan artikel 5 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren dat bepaalt:

“Artikel 4 verbindert niet dat de bedrijfsrevisor functies, mandaten of opdrachten vervult die hem toevertrouwd worden:

- a) in uitvoering van een wettelijke of reglementaire bepaling;*
- b) door de gerechtelijke overheden, hierbij inbegrepen de opdracht van curator;*
- c) in het kader van de vereffening van een handelsvennootschap;*
- d) door organen, paritair samengesteld uit werkegevers en werknemers.”.*

Uit wat voorafgaat, meent de Raad dat de benoeming van een bedrijfsrevisor door de algemene vergadering in de hoedanigheid van mandataris *ad hoc* van een vennootschap in de schoot waarvan een belangenconflict tussen aandeelhouders bestaat, niet behoort tot de gevallen bepaald in voormeld artikel 5. Bijgevolg mag een bedrijfsrevisor dergelijke opdracht niet aanvaarden.

Indien een algemene vergadering verlangt dat een bedrijfsrevisor deze opdracht vervult, zouden de aandeelhouders zijn benoeming kunnen vragen via de Rechtbank van koophandel.

1.14.7. Toepassingsgebied van het koninklijk besluit van 10 januari 1994: *quid* voor de tijdelijk weggelaten bedrijfsrevisor

In overeenstemming met het artikel 5, § 5 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, is de Raad van mening dat de tijdelijke

weglating van een lid geen bezwaar vormt voor zijn verwijzing naar de tuchtinstanties, voor feiten voorafgaand aan de aanvaarding door de Raad van de vraag tot tijdelijke weglating.

De Raad is van mening dat de tijdelijk van de ledenlijst weggelaten bedrijfsrevisor, zelfs tijdens de periode van weglating, onderworpen blijft aan de naleving van het hoofdstuk I van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren en dat hij vervolgd kan worden voor de tuchtinstanties voor tijdens de weglating begane feiten onder toepassing van artikel 3 van het koninklijk besluit.

1.14.8. Deelneming door een bedrijfsrevisor in een boekhoudvennootschap BIBF

De Raad heeft kennis genomen van de vraag of het mogelijk is voor een bedrijfsrevisor om een deelneming te hebben in een vennootschap ingeschreven bij het BIBF.

In tegenstelling tot het verbod voor een bedrijfsrevisor om de titel van belastingconsulent te voeren, acht de Raad dat de wet van 22 april 1999 niet aan de bedrijfsrevisor verbiedt om de titel van erkend boekhouder en fiscalist te voeren. Niettemin is de Raad van mening dat deze praktijk afgeraden moet worden, vanuit een zorg van samenhangendheid met de wet van 22 april 1999 (*cf.* IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 275).

De Raad oordeelde dat dezelfde redenering moet worden gehanteerd voor de bedrijfsrevisor die vennoot beoogt te worden in een vennootschap ingeschreven bij het BIBF.

Het Interinstitutencomité heeft geen opmerkingen geformuleerd omtrent het advies van de Raad.

1.14.9. Dubbel lidmaatschap in België of in het buitenland

Een aantal bedrijfsrevisoren zijn gelijktijdig lid van het IBR en van andere professionele Instituten, gevestigd zowel in België (IAB, enz.) als in het buitenland (Groot-Hertogdom Luxemburg, Nederland, Frankrijk, enz.).

De Raad van het IBR acht het nuttig eraan te herinneren dat een dergelijk dubbel lidmaatschap ook de naleving vraagt van de geldende regels van elk van de Instituten waarvan zij lid zijn (bv. inzake kwaliteitscon-

trole, plichtenleer, vorming, enz.), dit zowel in België als in het buitenland.

Naast de door elk Instituut gepubliceerde normen, geldt deze verplichting eveneens voor de naleving van de wetsbepalingen betreffende de wettelijke jaarrekeningcontrole, de onafhankelijkheid van de beroepsbeoefenaar, het opstellen van de jaarrekeningen, alsook van de verschillende wetgevingen op het voorkomen van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

De naleving van de door deze Instituten toegepaste wetsbepalingen en regelgeving draagt bij tot het imago van het beroep van bedrijfsrevisor, en dit met name ook in het buitenland.

De bedrijfsrevisoren zijn via de Mededeling aan de leden van 17 maart 2006 (*cf. infra* bijlage 2) verzocht om aan de verplichting tot naleving van de bepalingen van toepassing op elk beroep of in elk land voldoende aandacht te schenken.

1.14.10. Onverenigbaarheid met commerciële activiteiten

Naar aanleiding van een parlementaire vraag⁽¹⁾ van de heer O. DEPOORTERE omtrent de onverenigbaarheid van het beroep van erkend boekhouder (-fiscalist) met elke andere commerciële activiteit, heeft de Minister van Middenstand aangegeven dat het verbod van commerciële activiteiten voor bedrijfsrevisoren op een strikte manier gecontroleerd en gesanctioneerd wordt door het IBR. Onder meer verwijst de Minister hiervoor naar het Jaarverslag van het Instituut van 2005.

Indien de economische beroepsbeoefenaar commerciële activiteiten uitoefent als natuurlijk persoon of als bestuurder of zaakvoerder van de handelsvennootschap van zijn/haar familie optreedt, lijkt dit wel strijdig met de plichtenleer.

Wat de controle op de naleving van deze deontologische voorschriften betreft, bevestigt de Minister dat het IBR over een efficiënt controlemechanisme beschikt, waarbij ook tuchtmaatregelen kunnen worden opgelegd aan bedrijfsrevisoren.

---

(1) Vraag nr. 121 van 26 april 2006 vanwege de heer O. DEPOORTERE, *Vr. en Antw.* Kamer 2005-2006, nr. 51-123, p. 24.165.

I Tenslotte wordt nog vermeld dat 73 BIBF-leden tevens lid zijn van het IBR en 126 IAB-leden lid zijn van het IBR.

1.15. Oprichting van de Stichting “Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat” – Reorganisatie van de “helpdesk” van het IBR

Sinds medio 2001 hebben vele confraters en derden reeds een beroep gedaan op de “helpdesk” van het Instituut der Bedrijfsrevisoren.

Zoals vroeger aangekondigd (zie onder meer IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 306) heeft de Raad beslist om de activiteiten van de helpdesk onder te brengen in een aparte juridische structuur, meer in het bijzonder in een Stichting.

Op 29 september 2006 is de Stichting “Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat” opgericht. De Stichting zal de activiteiten van de bestaande helpdesk verderzetten.

De voornaamste beweegreden om deze dienstverlening aan het beroep via de Stichting te laten verlopen bestaat erin om het statuut van de verstrekte adviezen te verduidelijken. De Stichting zal op een autonome wijze, dus los van het Instituut, antwoorden geven op vragen van bedrijfsrevisoren met betrekking tot revisorale opdrachten. Deze adviezen vertegenwoordigen dus niet noodzakelijk het standpunt van de Raad. Het formeel standpunt van het Instituut kan enkel via de officiële organen, met name de Raad of, in voorkomend geval, het Uitvoerend comité ingewonnen worden.

De Raad heeft trouwens in dezelfde geest beslist dat de Stichting bepaalde publicaties, die niet de Raad verbinden, zal verzorgen en personen uit de academische wereld bij de activiteiten zal betrekken.

Van belang is ook dat de Stichting ervoor zal zorgen dat een selectie van de verstrekte adviezen, op een samengevatte en geanonimiseerde wijze, zal bekendgemaakt worden op de website.

Meer informatie omtrent de Stichting is beschikbaar op de website van het IBR onder “Documentatie”, meer in het bijzonder op het volgende adres: www.ibr-ire.be/ned/doc_stichting. De oprichtingsakte van de Stichting, de werkwijze van de Stichting, een selectie van de verstrekte

adviezen, enz. zullen op voornoemd adres beschikbaar zijn (zie in dit verband eveneens de Mededeling aan de leden-bedrijfsrevisoren van 5 december 2006; bijlage 9 aan onderhavig Jaarverslag).

Sinds 1 januari 2007 is de Stichting “Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat” bereikbaar via het volgend e-mailadres: info@icci.be.

De Raad is ervan overtuigd dat deze Stichting zal bijdragen tot een nog performantere dienstverlening aan de bedrijfsrevisoren.

1.16. Statuut van (schijn)zelfstandigen

1.16.1. Programmawet van 27 december 2006

De programmawet van 27 december 2006⁽¹⁾ heeft het sociaal statuut van de zelfstandigen toegelicht.

Een beroepsactiviteit kan een verschillende aard hebben naargelang de uitvoering ervan. Uit de wettelijke definities van de werknemer en de zelfstandige volgt dat het fundamentele verschil tussen beide statuten het al dan niet bestaan is van een band van ondergeschiktheid bij de uitoefening van het beroep. Indien een werk uitgevoerd wordt onder toezicht van een persoon, is er een arbeidscontract; in het andere geval is er sprake van een aannemingscontract.

Alhoewel de aard van de meeste arbeidsrelaties in het algemeen geen vraagtekens oproept, kan ze nochtans in bepaalde gevallen een onzekerheid vertonen, hetgeen kan uitmonden in een onverenigbaarheid of een ontoereikendheid tussen de kwalificatie door de partijen gegeven aan hun arbeidsrelatie en de werkelijke arbeidsvoorwaarden.

Op termijn kan deze situatie volgende gevolgen hebben:

- de concurrentie vervalsen en onrechtvaardige ongelijkheden scheppen tussen de economische actoren;
- de ontwikkeling van de ondernemingszin en, derhalve, het scheppen van werkgelegenheid afremmen;
- het investeringsklimaat aantasten;
- het zwartwerk bevorderen.

---

(1) Cf. B.S. 28 december 2006, p. 75249.

Bovendien kan het verschijnsel van de “schijnzelfstandigen” niet ontkend worden in het huidige Belgische juridische landschap: het gaat om werknemers die het sociaal statuut van zelfstandige aannemen terwijl ze in werkelijkheid werknemer zijn. Het gebruik van een dergelijk voorwendsel biedt de gelegenheid de arbeidskosten te verminderen door te ontsnappen aan de betaling van de werkgeversbijdragen van de sociale zekerheid die verbonden zijn aan het statuut van werknemer.

Rekening houdend met deze gevolgen die schadelijk zijn voor het socio-economische klimaat, heeft de federale regering in 2006 een ontwerp van wet opgesteld met betrekking tot de aard van de arbeidsrelaties, met als doel het instellen van een juridische zekerheid, zonder de sectoren of de beroepen, vreemd aan deze problematiek van het zelfstandigenstatuut, te verstoren.

Dit ontwerp van wet werd aangenomen in het kader van het regeringsakkoord van juli 2003 en in het verlengde van de principes vastgelegd tijdens de speciale ministerraad te Gembloux van januari 2004. Tevens vermelden we de goedkeuring door de Internationale Arbeidsorganisatie op 15 juni 2006 van de Aanbeveling 198 over de arbeidsrelatie die de Lidstaten uitnodigt duidelijke regels vast te leggen voor de bepaling van de arbeidsrelaties, aanbeveling aan dewelke voornoemd ontwerp van wet zich houdt.

Het ontwerp van wet werd aangenomen onder de Titel XIII van de programmawet van 27 december 2006 betreffende de aard van de arbeidsrelaties. De volgende elementen worden hierin uitgewerkt:

- de definitie van de vier algemene criteria van goedkeuring van de aard van elke arbeidsrelatie, conform de rechtsleer en de wetgeving, te weten: de wil van de partijen die in hun schriftelijke overeenkomst werd uitgedrukt, de vrijheid van organisatie van de werktijd, de vrijheid van organisatie van het werk en de mogelijkheid een hiërarchische controle uit te voeren;
- in het geval dat deze vier algemene criteria onvoldoende zouden blijken, de definitie van specifieke criteria verbonden aan een sectorale of professionele werkelijkheid, volgens een voorafbepaalde procedure;
- de invoering van een sociale *ruling*;
- de aansporing tot vrijwillige regularisatie van de partijen, door middel van een vermindering van de gevolgen die voortvloeien uit de herkwalificering van een arbeidsrelatie.

Anderzijds is de Titel XIII van de programmawet gebaseerd op het volgende:

- de wilsautonomie van de partijen, hoofdelement van de contractuele relatie, waarbij de uitgedrukte wil vergeleken moet worden met de feitelijke uitvoering van de overeenkomst;
- de opdracht van de gerechtelijke autoriteiten en de instellingen van sociale zekerheid om de correcte kwalificatie door de partijen aan de arbeidsrelatie gegeven te controleren;
- de soevereine beoordelingsbevoegdheid inzake het bestaan van een band van ondergeschiktheid binnen de arbeidsrelatie, gelaten aan de Hoven en Rechtbanken;
- over het algemeen, het niet opnieuw ter discussie stellen van de uit de rechtspraak voortvloeiende standpunten die door onze Hoven en Rechtbanken ontwikkeld werden.

1.16.2. Weerslag van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen op de bedrijfsrevisoren en de stagiairs

De wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen bevat regels aangaande het statuut van de zelfstandigen. Deze wet behandelt meer specifiek de problematiek van de schijnzelfstandigen waarbij werd voorzien in criteria die toelaten de aard van de arbeidsrelaties te bepalen.

De memorie van toelichting bepaalt: *“Wanneer wettelijke of reglementaire bepalingen opleggen of onweerlegbaar laten vermoeden dat een beroep in de hoedanigheid van zelfstandige of van werknemer wordt uitgeoefend, kan de arbeidsrelatie niet opnieuw worden gekwalificeerd.”*⁽¹⁾ Het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren, dat bepaalt dat de bedrijfsrevisor die verslagen ondertekent niet zou worden in dienst genomen in het kader van een arbeidsovereenkomst, wordt aldus in de artikelsgewijze commentaar aangehaald als voorbeeld van een onweerlegbaar vermoeden dat het beroep van bedrijfsrevisor wordt uitgeoefend in de hoedanigheid van zelfstandige.

Na veelvuldige raadplegingen van de economische beroepsgroepen, waaronder het IBR, en van de andere vrije beroepen, heeft de regering

(1) Ontwerp van Programmawet (I), Memorie van toelichting, *Parl. St.* Kamer 2006-2007, nr. 2773/1, p. 211-214.

aldus op initiatief van de Minister van Middenstand en de Minister van Sociale Zaken, met de specificiteiten van de economische beroepen rekening gehouden.

1.16.3. Studievoormiddag

Op dinsdag 28 november 2006 werd, in samenwerking met Mevrouw Sabine LARUELLE, Minister van Middenstand en Landbouw, een studievoormiddag gehouden, die gezamenlijk werd georganiseerd door het Instituut der Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten.

Na het welkomstwoord van de heer André KILESE in naam van het Interinstitutionencomité van economische beroepen, heeft de toespraak van Minister Sabine LARUELLE gehandeld over de recente ontwikkelingen inzake het sociaal statuut van de zelfstandigen.

Daarna hebben Meesters Olivier DEBRAY en Patrick MAERTEN, advocaten-vennoten bij het kantoor CLAES & ENGELS de laatste uit de rechtspraak voortvloeiende evoluties uiteengezet door de actuele situatie inzake herkwalificatie te beschrijven, namelijk wat betreft het begrip band van ondergeschiktheid, de criteria die gewoonlijk worden weerhouden evenals de controlemaatregelen en de risico's die de partijen lopen.

Het ontwerp van wet betreffende de aard van de arbeidsrelaties werd besproken door mevrouw Christine LHOSTE, adviseur op het kabinet van Minister Sabine LARUELLE, en de heer Sven VANHUYSE, attaché bij de FOD Sociale Zekerheid – DG Zelfstandigen.

Tenslotte werd de studievoormiddag afgesloten met een *question-time*.

1.17. Beroepsgeheim

1.17.1. Mededeling van de *management letter* van de bedrijfsrevisor aan de fiscale administratie: brief aan de Minister van Financiën

Begin 2006 werd het Instituut gecontacteerd door een vennootschap die een vragenlijst vanwege de fiscale administratie had ontvangen in het

kader van de controle van de inkomstenbelastingen. Eén van de punten van deze vragenlijst beoogde aan de vennootschap een afschrift te vragen van de *management letter*, waarin de commissaris zijn aanbevelingen voor de toekomst aan de raad van bestuur laat geworden.

Het Instituut heeft volgend schrijven aan de Minister van Financiën gericht.

“De Raad is zich terdege bewust van het bestaan van artikel 316 W.I.B. 1992 dat stipuleert: *“Onverminderd het recht van de administratie tot het vragen van mondelinge inlichtingen, is eenieder die onderbevig is aan de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting of de belasting van niet-inwoners verplicht de administratie, op haar verzoek, binnen een maand na de datum van verzending van de aanvraag, welke termijn wegens wettige redenen kan worden verlengd, schriftelijk alle inlichtingen te verstrekken die van hem worden gevorderd met het oog op het onderzoek van zijn fiscale toestand.”*

De Raad betreurt niettemin ten zeerste dit verzoek.

Hij is de mening toegedaan dat, indien een vennootschap, die onderworpen is aan de externe controle van haar jaarrekeningen door een bedrijfsrevisor, weet dat de fiscale administratie haar een kopie van deze *management letter* kan vragen, dit een dosis wantrouwen met zich brengt in hoofde van de vennootschap ten aanzien van bedrijfsrevisor. Welnu, het is essentieel voor de uitoefening van de wettelijke opdracht van de revisor dat deze het vertrouwen van de vennootschap kan genieten.

In dit verband vestigt de Raad de aandacht op het feit dat de verplichting in hoofde van een commissaris om, overeenkomstig artikel 34 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, aan de CBFA elk document mee te delen, niet kan worden vergeleken met de mededeling aan de fiscale administratie van de *management letter*. De gecontroleerde vennootschap is immers op de hoogte van de contacten van de commissaris met de prudentiële overheid.

Wij staan er overigens op te onderlijnen dat, in zijn hoedanigheid van commissaris, de bedrijfsrevisor een preventieve rol vervult inzake de opsporing van fraude. Iedere aantasting van het statuut van de bedrijfsrevisor kan derhalve slechts contraproductief zijn, zelfs vanuit het standpunt van de strijd tegen de fraude, terwijl de bedrijfsrevisor in dit verband aan dezelfde kant als de fiscale administratie staat.

In het uiterste geval zal de vermenigvuldiging van dit soort van voormelde vragenlijst uiteindelijk het gebruik van de *management letter* in de praktijk onmogelijk maken, hetgeen schadelijk zou zijn voor de Belgische ondernemingen, zowel de grote als de KMO's.

Bovendien wenst de Raad, op advies van de Juridische Commissie, te doen opmerken dat de *management letter* een eenzijdig en vertrouwelijk document is dat uitgaat van de bedrijfsrevisor en gericht is aan het bestuursorgaan van de vennootschap en derhalve beschermd wordt door artikel 8.1. van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden evenals door het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor. Voormeld artikel 8 laat inderdaad in punt 2 inmening van de overheid toe, alleen wanneer deze inmenging voorzien is door de wet en nodig is in een democratische maatschappij voor het nastreven van de in artikel 8.2. beoogde doelstellingen. Overeenkomstig de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens is artikel 8 van toepassing in fiscale zaken.

De fiscale wetgever is zich overigens terdege bewust van de specifieke moeilijkheden inzake de toegang van de fiscale administratie tot de documenten van de diverse vrije beroepen die tot het beroepsgeheim zijn gehouden. Artikel 334 W.I.B. 1992 schrijft immers voor: *“Wanneer een krachtens de artikelen 315, eerste en tweede lid, 315bis, eerste tot derde lid, 316 en 322 tot 324 aangezochte persoon het beroepsgeheim doet gelden, verzoekt de administratie om tussenkomst van de territoriaal bevoegde tuchtoverheid opdat deze zou oordelen of, en gebeurlijk in welke mate, de vraag om inlichtingen of de overlegging van boeken en bescheiden verzoenbaar is met het eerbiedigen van het beroepsgeheim.”*

De Raad is bijgevolg van oordeel dat het onaanvaardbaar is dat wat een derde, *in casu* de fiscale administratie, niet rechtstreeks kan verkrijgen van een persoon, die onderworpen is aan het beroepsgeheim, deze informatie via een omweg gaat vragen aan de cliënt van deze persoon.

Bij wijze van besluit wenst de Raad de Minister van Financiën, als vrijwaarder van het algemeen belang, te verzoeken dat er een einde wordt gesteld aan iedere wens vanwege om het even welke fiscale dienst om toegang te krijgen tot de *management letter* of andere documenten van dezelfde aard gericht door een bedrijfsrevisor aan een vennootschap, behoudens binnen de strikte naleving van artikel 334 W.I.B.”.

Een kopie van het schrijven werd gericht aan de Minister van Economie, aan de Voorzitter van het Directiecomité van de FOD Financiën en aan de Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Eind september vond er een eerste vergadering plaats tussen vertegenwoordigers van het Instituut en van het kabinet van de Minister van Financiën. Op deze vergadering bleek dat het kabinet openstond voor de bezorgdheden van het beroep en het kabinet het eraan te geven gevolg ging analyseren.

1.17.2. Buitenlandse inspectie en beroepsgeheim

In het kader van contacten tussen de PCAOB en de Europese Commissie is de Raad van mening⁽¹⁾ dat het nodig zal zijn om versoepelde modaliteiten van de traditionele bepalingen inzake het beroepsgeheim te vinden.

Het geheel van de toezichhouders zal moeilijker aanvaarden dat ondernemingen en/of auditkantoren hen het argument van het beroepsgeheim tegenwerpen.

Het beroepsgeheim is een belangrijk element om tot een vertrouwensrelatie te komen tussen een gecontroleerde entiteit en zijn auditor.

Iedere evolutie van de wetgeving op het beroepsgeheim dient rekening te houden met een evenwicht tussen enerzijds de vertrouwelijkheid van een onderneming en anderzijds de behoeften van de toezichhouders.

Het is absoluut noodzakelijk dat de Europese politieke instanties aan de PCAOB de oprichting van een geloofwaardige *oversight* en van een doeltreffende kwaliteitscontrole kunnen waarborgen. Indien Europa deze doelstelling niet bereikt, zal het heel moeilijk worden om de PCAOB te overtuigen om een stap achteruit te zetten omtrent zijn wens om zelf inspecties uit te voeren in de Europese auditkantoren.

De Europese Commissie zal waarschijnlijk in de loop van 2007 een openbare consultatie houden omtrent de modaliteiten inzake de toepassing van de artikelen 45, 46 en 47 van de Auditrichtlijn die in het bijzonder de samenwerking met derde landen beogen.

---

(1) Zie eveneens B. DELMOTTE, "Over het beroepsgeheim van de commissaris bij een internationale groepsaudit en de beschrijving van risico's en onzekerheden in het jaarverslag", *T.R.V.*, 2006, p. 274-286.

1.17.3. Inbeslagname van informaticagegevens in het kader van een huiszoeking

Een bedrijfsrevisor vraagt zich af of een computer, die een confrater gebruikt, kan worden in beslag genomen en meegenomen door de gerechtelijke instanties.

A. Onderzoek van de wettelijke bepalingen opgenomen in het Wetboek van Strafvordering

Overeenkomstig artikel 35 van het Wetboek van Strafvordering en als collocationarium van de huiszoeking kunnen de gerechtelijke instanties overgaan tot de inbeslagname van voorwerpen en documenten die kunnen helpen bij het aan het licht brengen van de waarheid.

In dat verband kunnen huiszoekingen worden bevolen in auditkantoren, heel vaak met het oog op het in beslag nemen van documenten betreffende de cliënt.

Het lijkt geen twijfel dat een bedrijfsrevisorenkantoor het voorwerp kan uitmaken van een huiszoeking, en dat stukken kunnen worden in beslag genomen mits naleving van de regels die door artikel 458 van het Strafwetboek inzake de naleving van het beroepsgeheim worden opgelegd.

Bij die gelegenheid kan de huiszoeking het onderzoek beogen van informatie die in een informaticasysteem is opgenomen.

Artikel 88ter van het Wetboek van Strafvordering⁽¹⁾ betreffende de huiszoeking geleid in het kader van een gerechtelijk onderzoek verwijst naar artikel 39bis inzake het opsporingsonderzoek.

Artikel 39bis van het Wetboek van Strafvordering beoogt het bijzonder geval van gegevens die in een informaticasysteem zijn opgenomen en waarvan inbeslagname in beginsel is toegestaan.

Na in herinnering te hebben gebracht dat de regels inzake het beslag van toepassing zijn op de gegevens die via een informaticasysteem zijn opgeslagen, preciseert artikel 39bis, § 2 dat "wanneer inbeslagneming van de

---

(1) De hele reglementering inzake het beslag van gegevens die via een informaticasysteem zijn opgeslagen, werd gewijzigd en ingevoegd in het Wetboek van Strafvordering door de wet van 28 november 2000, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* op 3 februari 2001.

drager daarvan evenwel niet wenselijk is, worden deze gegevens, evenals de gegevens noodzakelijk om deze te kunnen verstaan, gekopieerd op dragers, die toebehoren aan de overheid.”

De naleving van het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor verzet zich onbetwistbaar tegen het beslag van gegevens die via een informaticasysteem zijn opgeslagen en beschermd zijn door het beroepsgeheim of die eventueel volledig extern zijn aan het voorwerp van de huiszoeking.

De gerechtelijke instanties kunnen noch gegevens extern aan het onderzoek meenemen, noch er toegang toe hebben.

De informatiedrager kan niet in beslag⁽¹⁾ worden genomen, vermits in deze veronderstelling het overeenkomstig artikel 39bis, § 2 aan de gerechtelijke instanties toebehoort de maatregelen te nemen teneinde de in beslag te nemen gegevens te kunnen kopiëren.

De gerechtelijke instanties dienen zich te organiseren opdat ze deze verrichting kunnen verwezenlijken.

De bedrijfsrevisor of de verantwoordelijke van het informaticasysteem is er eventueel toe gehouden eraan mee te werken teneinde de toegang tot de door de instanties gezochte gegevens toe te laten (artikel 88quater).

De wet laat de gerechtelijke instanties toe om de toegang aan de confrater tot het informaticasysteem te verhinderen en de integriteit van het systeem te waarborgen (artikel 39bis, § 4).

De magistraat brengt de verantwoordelijke van het informaticasysteem op de hoogte van het onderzoek dat in het informaticasysteem wordt uitgevoerd en deelt hem een samenvatting mee van die gegevens die werden gekopieerd, ontoegankelijk werden gemaakt of werden geweerd (artikel 39bis, § 5).

B. Toepassing op onderhavig geval

De lezing van voormelde bepalingen in combinatie met de regels ter bescherming van het beroepsgeheim verbiedt de inbeslagname van een

---

(1) De woorden “in beslag nemen” beogen hier een notie van fysieke verplaatsing, het is toegelaten in beslag te nemen (zich te verzetten tegen de verplaatsing of de manipulatie) van een computer zonder deze te verplaatsen door deze te vergrendelen.

computer, harde schijf, diskette of ieder verder systeem of procédé dat andere gegevens bevat dan deze die het voorwerp uitmaken van een huiszoeking.

Enkel de gegevens die werden onderzocht door het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek mogen worden gekopieerd.

Het komt de gerechtelijke instanties toe om opgeslagen gegevens te kopiëren die niet onder het beroepsgeheim vallen en nuttig zijn voor het opsporingsonderzoek. Indien ze het niet onmiddellijk kunnen doen, dienen de gerechtelijke instanties bewarende maatregelen te nemen met het oog op het beschermen van de opgeslagen gegevens.

De informatiedrager mag niet worden meegenomen.

C. Besluit

Het zuiver en eenvoudige beslag van een informatiedrager is strijdig met de wet en schendt het beroepsgeheim.

Enkel via een informaticasysteem opgeslagen gegevens die nodig zijn voor het lopend onderzoek kunnen worden gekopieerd.

De bedrijfsrevisor die met een dergelijke praktijk wordt geconfronteerd, is ertoe gehouden een uitdrukkelijk voorbehoud te maken in het verslag van de huiszoeking.

1.17.4. Draagwijdte van het beroepsgeheim in het kader van de controle van geconsolideerde jaarrekeningen

Op dit moment preciseert artikel 27 van de wet van 22 juli 1953, gewijzigd door de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen, dat een (Belgische) commissaris van een dochtervennootschap ontheven is van het beroepsgeheim ten aanzien van de commissaris van de consoliderende vennootschap. De huidige wet preciseert niet uitdrukkelijk dat de opheffing van het beroepsgeheim eveneens geldt ten aanzien van een persoon die een gelijkwaardige hoedanigheid heeft in het buitenland als deze van commissaris.

Indien de wet toelaat om het beroepsgeheim op te heffen ten aanzien van een dergelijke persoon, bijvoorbeeld in de Verenigde Staten, zou dat betekenen dat de PCAOB zich zou kunnen wenden tot de Amerikaanse

commissaris van de moederverenootschap in de Verenigde Staten teneinde de werkdoossiers van de commissaris van de dochterverenootschap in België te bekomen.

De Raad zal in 2007 deze vraag verder onderzoeken.

1.18. Controle betreffende het toezicht op de rekeningen van derden van advocaten

Het Instituut heeft kennis genomen van het reglement van 13 februari 2006 van de Orde van de Franstalige en Duitstalige Balies omtrent het toezicht op de rekeningen van derden (*B.S.* 7 maart 2006).

Deze opdracht werd oorspronkelijk enkel toevertrouwd aan externe accountants.

In een gemeenschappelijke brief van de Voorzitters van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en van het Instituut der Bedrijfsrevisoren aan de Orde van de Franstalige en Duitstalige Balies werd voorgesteld om deze opdracht naar de bedrijfsrevisoren uit te breiden.

Dit standpunt werd door de Orde van de Franstalige en Duitstalige Balies in mei 2006 aanvaard.

De cel voor de controle van de rekeningen van de Orde van de Franstalige en Duitstalige Balies mag bijgevolg voortaan bijgestaan worden door zowel een bedrijfsrevisor als een externe accountant.

III

Hoofdstuk II

VENNOOTSCHAPSRECHT

2.1. Wijziging van het Wetboek van vennootschappen inzake het jaarverslag en het commissarisverslag

2.1.1. Inleiding

Ingevolge de modernisering van de Vierde Europese Richtlijn⁽¹⁾, wijzigt de wet van 13 januari 2006 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen onder meer de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen inzake het jaarverslag, en de artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen inzake het commissarisverslag.

Deze wet is van toepassing op jaarverslagen en commissarisverslagen die worden opgesteld vanaf 30 januari 2006 (tien dagen na de datum van bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*).

In dit kader werd op 31 januari 2006 en op 13 maart 2006 een Mededeling aan de Leden verzonden, en heeft de Commissie Controlenormen een ontwerp opgesteld van nieuwe controlenormen met betrekking tot het jaarverslag (*rapport de gestion*) en de bevestigingsbrief (*lettre d'affirmation, representation letter*). Deze nieuwe controlenormen werden door de Raad goedgekeurd op 15 december 2006. Hieromtrent wordt verwezen naar § 8.4.

Tevens werd op 22 februari 2006 door het Instituut een informatiesessie over dit thema georganiseerd.

2.1.2. Nieuwe bepalingen in het Wetboek van vennootschappen inzake het jaarverslag (art. 96 en 119 W.Venn.)

A. Artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen

Het nieuwe artikel 96 van het Wetboek van vennootschappen luidt als volgt:

“Art. 96. Het jaarverslag bedoeld in artikel 95 bevat:

1° ten minste een getrouw overzicht van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd wordt. Dit overzicht bevat een evenwichtige en volledige analyse van de ontwikkeling en de resul-

(1) Cf. P.B., L. 178, 17 juli 2003, p. 16 e.v.

taten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap die in overeenstemming is met de omvang en de complexiteit van dit bedrijf.

In de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten of de positie van de vennootschap, omvat de analyse zowel financiële als, waar zulks passend wordt geacht, niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren die betrekking hebben op het specifieke bedrijf van de vennootschap, met inbegrip van informatie betreffende milieu- en personeelsaangelegenheden.

In deze analyse omvat het jaarverslag, waar zulks passend wordt geacht, verwijzingen naar en aanvullende uitleg betreffende de bedragen in de jaarrekening;

2° informatie omtrent de belangrijke gebeurtenissen die na het einde van het boekjaar hebben plaatsgevonden;

3° inlichtingen over de omstandigheden die de ontwikkeling van de vennootschap aanmerkelijk kunnen beïnvloeden, voor zover zij niet van die aard zijn dat zij ernstig nadeel zouden berokkenen aan de vennootschap;

4° informatie omtrent de werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling;

5° gegevens betreffende het bestaan van bijkantoren van de vennootschap;

6° ingeval uit de balans een overgedragen verlies blijkt of uit de resultatenrekening gedurende twee opeenvolgende boekjaren een verlies van het boekjaar blijkt, een verantwoording van de toepassing van de waarderingsregels in de veronderstelling van continuïteit;

7° alle gegevens die volgens dit wetboek in dit verslag moeten worden opgenomen;

8° wat betreft het gebruik door de vennootschap van financiële instrumenten en voor zover zulks van betekenis is voor de beoordeling van haar activa, passiva, financiële positie en resultaat:

- de doelstellingen en het beleid van de vennootschap inzake de beheersing van het risico, met inbegrip van haar beleid inzake hedging van alle belangrijke soorten voorgenomen transacties waarvoor hedge accounting wordt toegepast, alsook
- het door de vennootschap gelopen prijsrisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, en kasstroomrisico.”

De nieuwe tekst van artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen werd *mutatis mutandis* door voormelde wet aangepast.

B. De term “jaarverslag” (“rapport de gestion”)

De Raad uit zijn bezorgdheid over het feit dat het naar de buitenwereld toe duidelijk dient te zijn waarover de commissaris in zijn verslag een ver-

melding opneemt, zoals voorgeschreven door het nieuwe artikel 144, 6° van het Wetboek van vennootschappen (*cf. infra*, § 2.1.3., A.).

De term “jaarverslag”, zoals gebruikt in artikel 144, 6° van het Wetboek van vennootschappen wordt in het algemeen op drie verschillende manieren ingevuld:

- 1°) In eerste instantie omschrijven de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen de betekenis van de term “jaarverslag” (“*rapport de gestion*”) en bepalen zij de inhoud daarvan. Het artikel 104 van het Wetboek van vennootschappen inzake de verspreiding door de vennootschap van de jaarrekening en van het jaarverslag in hun geheel, op een andere wijze dan door neerlegging bij de Nationale Bank van België, verwijst naar dezelfde term. Het bestuursorgaan moet ten minste één maand vóór de algemene vergadering zijn jaarverslag meedelen aan de commissaris, zodat deze laatste kan nagaan of het jaarverslag, in overeenstemming met artikel 144, 6° van het Wetboek van vennootschappen, de door o.a. artikel 96 van het Wetboek van vennootschappen vereiste inlichtingen bevat en in overeenstemming is met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar.
- 2°) Ten tweede vermeldt artikel 100, 6° van het Wetboek van vennootschappen dat tegelijk met de jaarrekening moet worden neergelegd:

“een stuk dat de vermeldingen bevat van het jaarverslag voorgeschreven door artikel 96. Eenieder kan op de zetel van de vennootschap inzage nemen van het jaarverslag en daarvan, zelfs op schriftelijke aanvraag, kosteloos een volledig afschrift krijgen. Deze verplichting geldt niet voor de niet-genoteerde kleine vennootschappen.”.

In dit opzicht dient de commissaris na te gaan dat dit stuk vermeld in het hierboven geciteerd artikel 100, 6° van het Wetboek van vennootschappen tegelijk met de jaarrekening werd neergelegd, overeenkomstig het bepaalde in artikel 98 van hetzelfde Wetboek.

- 3°) In derde instantie publiceren sommige vennootschappen brochures onder de noemer “jaarverslag” (“*rapport annuel*”, “*annual report*”) waarin meer elementen aan bod komen dan deze die zijn voorgeschreven door de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen.

De vermelding door de commissaris krachtens artikel 144, 6° heeft geen betrekking op deze brochure als geheel. Het is evenwel raadzaam dat de commissaris de aandacht van het bestuursorgaan zou vestigen op de noodzaak om iedere verwarring tussen het jaarverslag en de brochure (“*annual report*”) te vermijden zodat niet de indruk zou worden gewekt dat de vermelding door de commissaris in het tweede deel van zijn verslag betrekking zou hebben op de brochure als geheel.

De notie “jaarverslag” die het voorwerp uitmaakt van de vermelding van de commissaris, bedoeld in artikel 144, 6° van het Wetboek van vennootschappen, stemt overeen met de hierboven beschreven eerste notie (*cf. supra*, § 2.1.2., B., 1°)), dit wil zeggen dient te worden begrepen in de zin van artikel 96 van het Wetboek van vennootschappen.

Mutatis mutandis gelden dezelfde opmerkingen voor de term “jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening” zoals gebruikt in artikel 148, 5° van het Wetboek van vennootschappen, waarvan de minimale inhoud wordt voorgeschreven door artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

C. Risico's en onzekerheden, niet-financiële prestatie-indicatoren en informatie betreffende milieu- en personeelsaangelegenheden

De wet van 13 januari 2006 bepaalt in het bijzonder dat het jaarverslag ten minste een getrouw overzicht van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en de positie van de vennootschap, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd wordt, dient te omvatten. Dit overzicht bevat een evenwichtige en volledige analyse van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap die in overeenstemming is met de omvang en de complexiteit van dit bedrijf.

Er is door de wetgever geen referentiestelsel vastgesteld dat het bestuursorgaan en dus ook de commissaris toelaat de aangelegenheden bedoeld door artikel 96, 1°, onder meer inzake de beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden, de niet-financiële prestatie-indicatoren, en de informatie betreffende milieu- en personeelsaangelegenheden, te toetsen (*cf. Algemene controlenormen*, paragraaf 3.10.1.).

Het Instituut is niet het bevoegde orgaan om hieromtrent standaarden uit te geven.

Het bestuursorgaan van de vennootschap is verantwoordelijk voor de in het jaarverslag op te nemen informatie.

Indien het bestuursorgaan geen (of op onvoldoende wijze) melding maakt van deze informatie (meer bepaald inzake de risico's en onzekerheden, de niet-financiële prestatie-indicatoren en de informatie betreffende milieu- en personeelsaangelegenheden) is het niet de opdracht van de commissaris de plaats in te nemen van het bestuursorgaan en ze te beschrijven in zijn verslag.

Zo is het ook niet de taak van de commissaris de al dan niet door het bestuursorgaan in zijn verslag opgenomen elementen te beoordelen, behalve in het geval van kennelijk onredelijke, verkeerde of inconsistente informatie die hij objectief kan vaststellen in vergelijking met de informatie waarover hij beschikt in het kader van zijn mandaat.

De verantwoordelijkheid voor de in het jaarverslag op te nemen informatie dient te worden genomen door de leden van het bestuursorgaan van de vennootschap. Bij wijze van informatie kunnen wij verwijzen naar een aantal documenten die over dit onderwerp werden gepubliceerd⁽¹⁾.

De commissaris moet de leiding van de gecontroleerde entiteit onderzoeken om in de bevestigingsbrief (*representation letter*) te bevestigen dat, naar hun beste beoordeling, de inlichtingen vereist door de artikelen 96, 1° en 119, 1° van het Wetboek van vennootschappen vermeld zijn in het jaarverslag. Verder kan worden verwezen naar de controlenorm van het IBR "Bevestigingen van de leiding" (inzonderheid paragraaf 4.2.) (*cf. infra*, § 8.5.).

---

(1) *Cf.*

- 1) de in oktober 2005 door de IASB gepubliceerde *exposure draft* inzake de "*management commentary*" (zie in het bijzonder p. 40-73 en p. 78-79), beschikbaar op de website www.iasb.org;
- 2) het in februari 2003 door de IOSCO gepubliceerde document, beschikbaar op de website www.iosco.org;
- 3) de door de AICPA gepubliceerde SOP (*statement of position*) 94-6 van december 1994 inzake de "*disclosure of certain significant risks and uncertainties*" (27 pagina's), beschikbaar op de website www.aicpa.org;
- 4) IAS 37 "*provisions, contingent liabilities and contingent assets*" (meer in het bijzonder de §§ 42 tot 44);
- 5) De Verordening (EG) nr. 809/2004 van de Europese Commissie van 29 april 2004 betreffende het prospectus (artikelen 25.1 en 26).

Indien het jaarverslag niet op expliciete en specifieke wijze de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de vennootschap wordt geconfronteerd, behandelt of stelt dat de voornaamste risico's en onzekerheden niet werden onderkend, dient de commissaris in het tweede deel van zijn verslag te vermelden dat dit punt niet opgenomen is in het jaarverslag over de (geconsolideerde) jaarrekening.

In verband met de aspecten *“beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd wordt”*, bedoeld in het hierboven geciteerde artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen, is de notie *“voor zover ze niet van die aard zijn dat ze ernstig nadeel kunnen berokkenen aan de vennootschap”*, zoals vermeld in artikel 96, 3° van het Wetboek van vennootschappen, niet hernomen in het gewijzigde artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen, zodat het bestuursorgaan van de vennootschap zich hierop niet kan beroepen.

Voor de overige aspecten inzake het jaarverslag wordt verwezen naar de nieuwe controlenorm *“Controle van het jaarverslag over de (geconsolideerde) jaarrekening”* (cf. *infra*, § 8. 4.).

D. Combinatie van het jaarverslag over de enkelvoudige jaarrekening en van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Bovendien bepaalt artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen dat:

“Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening mag gecombineerd worden met het jaarverslag dat is opgesteld op grond van artikel 96 tot één enkel verslag, in zoverre de vereiste gegevens afzonderlijk worden verstrekt voor de consoliderende vennootschap en het geconsolideerde geheel. Bij de opstelling van dit ene verslag kan het aangewezen zijn de nadruk te leggen op aangelegenheden die relevant zijn voor het geheel van de ondernemingen die in de consolidatie zijn opgenomen.”

2.1.3. Nieuwe bepalingen in het Wetboek van vennootschappen inzake het commissarisverslag (art. 144 en 148 W.Venn.)

A. Artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen

De wet van 13 januari 2006 vervangt artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen door de volgende bepaling:

“Het verslag van de commissarissen bedoeld in artikel 143 moet volgende elementen bevatten:

- 1° een inleiding, waarin ten minste wordt vermeld op welke jaarrekening de controle betrekking heeft en volgens welk boekhoudkundig referentiestelsel ze werd opgesteld;*
- 2° een beschrijving van de reikwijdte van de controle, waarin ten minste wordt aangegeven welke normen voor de controle bij de uitvoering ervan zijn in acht genomen en of zij van het bestuursorgaan en aangestelden van de vennootschap de toelichtingen en de informatie hebben bekomen die nodig is voor hun controle;*
- 3° een vermelding die aangeeft dat de boekhouding is gevoerd in overeenstemming met de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die daarop van toepassing zijn;*
- 4° een verklaring waarin de commissarissen hun oordeel geven of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap overeenkomstig het toepasselijk boekhoudkundig referentiestelsel en, in voorkomend geval, of de jaarrekening aan de wettelijke vereisten voldoet. De verklaring kan de vorm aannemen van een verklaring zonder voorbehoud, een verklaring met voorbehoud, een afkeurende verklaring, of indien de commissarissen geen oordeel kunnen uitspreken, een onthoudende verklaring;*
- 5° een verwijzing naar bepaalde aangelegenheden waarop de commissarissen in het bijzonder de aandacht vestigen ongeacht of al dan niet een voorbehoud werd opgenomen in de verklaring;*
- 6° een vermelding die aangeeft of het jaarverslag de door de artikelen 95 en 96 vereiste inlichtingen bevat en in overeenstemming is met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar;*
- 7° een vermelding die aangeeft of de winstbestemming die aan de algemene vergadering wordt voorgelegd, in overeenstemming is met de statuten en met dit Wetboek;*
- 8° de vermelding of zij kennis hebben gekregen van verrichtingen gedaan of beslissingen genomen met overtreding van de statuten of van de bepalingen van dit Wetboek. Deze laatste vermelding kan echter worden weggelaten wanneer de openbaarmaking van de overtreding aan de vennootschap onverantwoorde schade kan berokkenen, onder meer omdat het bestuursorgaan gepaste maatregelen heeft genomen om de aldus ontstane onwettige toestand te verhelpen.*

Het verslag wordt ondertekend en gedagtekend door de commissarissen.”.

Een analoge verfijning en vervollediging wordt doorgevoerd in artikel 148 van het Wetboek van vennootschappen m.b.t. het verslag van de commissarissen of van de bedrijfsrevisoren die zijn aangesteld om een oordeel tot uitdrukking te brengen over de geconsolideerde jaarrekening.

B. Verband tussen de artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen en de Algemene controlenormen

De voormelde bepalingen 1°, 2° en 4° van artikel 144 (bepalingen 1°, 2° en 3° van artikel 148) van het Wetboek van vennootschappen worden in deel 1 van het commissarisverslag opgenomen, conform de Algemene controlenormen. Conform paragraaf 3.3. tot 3.9. van de Algemene controlenormen vermeldt de bedrijfsrevisor in het eerste deel van zijn verslag de toegepaste controlenormen en de doelstellingen van zijn controle, de wijze waarop hij zijn controles heeft uitgevoerd en zijn oordeel over het getrouwe beeld van de gecontroleerde jaarrekening.

Bepaling 3° van artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen wordt in deel 2 van het commissarisverslag opgenomen.

Artikel 144, 5° van het Wetboek van vennootschappen houdt een verwijzing in naar

“bepaalde aangelegenheden waarop de commissarissen in het bijzonder de aandacht vestigen ongeacht of al dan niet een voorbehoud werd opgenomen in de verklaring”.

Bovendien werd ook de laatste volzin van artikel 105 van het Wetboek van vennootschappen inzake de verkorte versie van de jaarrekening (niet te verwarren met het “verkort schema” van de jaarrekening) als volgt aangepast:

“Er moet evenwel worden vermeld of een verklaring zonder voorbehoud, een verklaring met voorbehoud of een afkeurende verklaring werd gegeven, dan wel of de commissarissen geen oordeel hebben kunnen uitspreken. Ook moet desgevallend worden vermeld of de commissarissen in hun verslag in het bijzonder de aandacht hebben gevestigd op bepaalde aangelegenheden, ongeacht of al dan niet een voorbehoud werd geformuleerd in de verklaring”.

De hiervoor geciteerde bepaling 5° is nieuw in vergelijking met het vroegere artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen. De Raad

wenst aan te stippen dat het in de twee voorgaande citaten vermelde “vestigen van bijzondere aandacht” verwijst zowel naar aangelegenheden die leiden tot het opnemen in deel 1 van het commissarisverslag van een toelichtende paragraaf (cf. paragrafen 3.6. en 3.8. van de Algemene Controlenormen) of van een bijkomende paragraaf in deel 2 van het commissarisverslag (cf. paragraaf 3.11. van de Algemene Controlenormen). Voortaan is deze bepaling in het Wetboek van vennootschappen opgenomen, zoals gewijzigd door voormelde wet van 13 januari 2006. Vóór deze wetwijziging voorzagen enkel de Algemene controlenormen in het gebruik van dergelijke paragrafen.

De overige bepalingen (6° tot 8°) worden desgevallend in deel 2 van het commissarisverslag opgenomen, conform de Algemene controlenormen (paragrafen 3.10. tot 3.15.). Het tweede deel van het verslag van de commissaris omvat een aantal vermeldingen die geen deel uitmaken van zijn oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening zoals tot uitdrukking gebracht in deel 1 van zijn verslag.

C. Combinatie van het commissarisverslag over de enkelvoudige jaarrekening met het commissarisverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Ingeval de jaarrekening van de moedervenootschap aan de geconsolideerde jaarrekening is gehecht, kan het krachtens artikel 148 van het Wetboek van vennootschappen vereiste commissarisverslag worden gecombineerd met het in artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen vereiste commissarisverslag over de jaarrekening van de moedervenootschap.

De toepassing van deze regel zal nog een grondige analyse van de randvoorwaarden vereisen. In afwachting daarvan stelt het Instituut voor om van deze optie niet, of met grote omzichtigheid, gebruik te maken.

Indien deze wijzigingen aan het Wetboek van vennootschappen aanleiding zouden geven tot een verhoging van de vergoeding met betrekking tot zijn mandaat, zal de commissaris moeten waken over de inachtneming van artikel 134, § 1 van het Wetboek van vennootschappen.

2.1.4. Beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden in het jaarverslag

II

Een confrater vraagt het advies van de Juridische Commissie inzake de inhoud van het jaarverslag. Hij maakt melding van paragraaf 3.9.1., tweede lid van de Algemene Controlenormen dat naar de tekst van artikel 96, 3° van het Wetboek van vennootschappen verwijst door te bepalen dat het jaarverslag inlichtingen over de omstandigheden moet geven die de ontwikkeling van de vennootschap aanmerkelijk kunnen beïnvloeden, voor zover zij niet van die aard zijn dat zij ernstig nadeel zouden berokkenen aan de vennootschap. Naar zijn mening is het passend te analyseren hoe de samenvoeging van de leden 1° en 3° van artikel 96 van het Wetboek van vennootschappen na de wijziging door de wet van 13 januari 2006 wordt geïnterpreteerd.

Artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen luidt nu (na de wet van 13 januari 2006) als volgt:

“ten minste een getrouw overzicht van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd wordt. Dit overzicht bevat een evenwichtige en volledige analyse van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap die in overeenstemming is met de omvang en de complexiteit van dit bedrijf.

In de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten of de positie van de vennootschap, omvat de analyse zowel financiële als, waar zulks passend wordt geacht, niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren die betrekking hebben op het specifieke bedrijf van de vennootschap, met inbegrip van informatie betreffende milieu- en personeelsaangelegenheden.

In deze analyse omvat het jaarverslag, waar zulks passend wordt geacht, verwijzingen naar en aanvullende uitleg betreffende de bedragen in de jaarrekening.”

De Raad stelt vast dat artikel 96, 3° van hetzelfde Wetboek niet gewijzigd is.

In toepassing van de beginselen “*lex specialis derogat generali*” en “*lex posterior derogat priori*” is de Raad, op voorstel van de Juridische Commissie, van mening dat de afwijking, voorzien in artikel 96, 3°, in geval van het berokkenen van nadeel aan de vennootschap niet kan worden ingeroepen

wat de door artikel 96, 1° bedoelde beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden betreft.

Dit standpunt is trouwens ook opgenomen in de Mededeling aan de leden van 31 januari 2006. Op pagina 5, derde lid van deze Mededeling wordt dit verduidelijkt: “De Raad merkt op dat in verband met de aspecten “*beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd wordt*”, de notie “*voor zover ze niet van die aard zijn dat ze ernstig nadeel kunnen berokkenen aan de vennootschap*”, zoals vermeld in artikel 96, 3° van het Wetboek van vennootschappen, niet hernomen is in het gewijzigde artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen.”.

Wat het nieuwe artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen betreft, betreurt de Raad dat noch dit artikel, noch de parlementaire voorbereiding voorzien in een referentiekader van de notie “voornaamste risico's en onzekerheden”. Er wordt trouwens hoegenaamd niet gepreciseerd of de beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden in overeenstemming moet zijn met de omvang en de complexiteit van de vennootschap en evenmin in welke mate deze beschrijving financiële of niet-financiële prestatie-indicatoren moet bevatten⁽¹⁾.

2.1.5. Verklaring van de commissaris over de inhoud van het jaarverslag

Een werkgroep bestaande uit de confraters J. BRANSON, F. FANK, L. HAUSTERMANS en D. BREESCH, ondersteund door de heer D. SCHOCKAERT, wetenschappelijk secretaris van de Commissie Controlenormen, heeft een studie⁽²⁾ gemaakt in verband met het jaarverslag (*rapport de gestion*).

Deze studie onderstreept de in een Europese context uitzonderlijke situatie van ons land, meer bepaald het feit dat de Belgische wetgever via de artikelen 144, 6° en 148 van het Wetboek van vennootschappen vereist dat de commissaris in zijn verslag over de (geconsolideerde) jaarrekening een vermelding opneemt over het feit of alle (verklaring met betrekking

(1) Zie in dit verband B. DELMOTTE, “Over het beroepsgeheim van de commissaris bij een internationale groepsaudit en de beschrijving van risico's en onzekerheden in het jaarverslag”, *T.R.V.*, 2006, p. 281-282, nrs 11 en 12.

(2) Cf. J. BRANSON, D. BREESCH en D. SCHOCKAERT, “Beschrijvende studie van het regelgevend kader inzake het jaarverslag in Europa”, *Accountancy & Bedrijfskunde*, januari 2007, pp. 24-38.

tot de volledigheid) door de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen vereiste inlichtingen in het jaarverslag over de (geconsolideerde) jaarrekening zijn opgenomen.

II

De Richtlijn 2003/51/EG⁽¹⁾, waarvan de omzetting naar Belgisch recht werd verzekerd door de wet van 13 januari 2006 die laatstgenoemde artikels inzake het jaarverslag en het commissarisverslag wijzigt, bepaalt in zijn artikel 46 dat het jaarverslag minstens dient te bevatten: *“een getrouw overzicht van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd wordt. Dit overzicht bevat een evenwichtige en volledige analyse van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap die in overeenstemming is met de omvang en de complexiteit van dit bedrijf.”*.

Het probleem van de verklaring met betrekking tot de volledigheid van de vermeldingen bestaat in de omzetting van het artikel 51*bis* inzake het commissarisverslag over de jaarrekening, evenals van het artikel 37 met betrekking tot het commissarisverslag over de geconsolideerde jaarrekening. De Richtlijn voorziet inderdaad dat de controleverklaring dient te omvatten: *“een oordeel over de samenhang, of het ontbreken daarvan, tussen het jaarverslag en de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar”*.

De Richtlijn voorziet derhalve niet in de verplichting voor de commissaris om een verklaring af te leggen over de volledigheid van de verplichte vermeldingen in het jaarverslag.

Deze studie besluit dat België het enige Europese land is waarin een wettelijke verplichting voor de commissaris bestaat (art. 144, 6° W. Venn.) om na te gaan of alle door de wet vereiste inlichtingen wel degelijk in het jaarverslag zijn opgenomen.

In juni 2006 heeft de Raad hieromtrent contact opgenomen met de Hoge Raad voor de Economische Beroepen. De Raad is van mening dat

---

(1) Cf. Richtlijn 2003/51/EG van het Europese Parlement en de Raad van 18 juni 2003 tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG, 83/349/EEG, 86/635/EEG en 91/674/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, banken en andere financiële instellingen, en verzekeringsondernemingen. De wet van 13 januari 2006 werd goedgekeurd door ondermeer de gestelde eisen aan te passen inzake de inhoud van jaarverslagen over de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening.

een dergelijke visie niet in overeenstemming is met de bepalingen van de Vierde en Zevende Europese Richtlijn.

De Raad zal deze problematiek verder onderzoeken in 2007 tijdens de omzetting van de Richtlijn 2006/46/EG van 14 juni 2006 betreffende de verhoging van de drempels (*cf. infra*, § 2.4.) en de verplichting voor de vennootschappen waarvan de effecten tot verhandeling op een gereglementeerde markt zijn toegelaten, om een jaarlijkse verklaring inzake *corporate governance* openbaar te maken als een onderdeel van het jaarverslag.

2.2. Transparantie van de honoraria van de commissaris – Wijziging van artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen

De wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen heeft enkele belangrijke wijzigingen doorgevoerd aan het artikel 134 van het Wetboek van Vennootschappen.

In dit verband kan verwezen worden naar *supra* § 1.4.1.

2.3. Koninklijk besluit van 1 mei 2006 inzake administratieve geldboetes als sanctie voor de laattijdige neerlegging van de jaarrekening

Het koninklijk besluit van 1 mei 2006⁽¹⁾ voegt een nieuw artikel 178*bis* toe in het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen.

Dit artikel 178*bis* inzake administratieve geldboetes is voor het eerst van toepassing op de neerlegging van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening die vanaf 1 oktober 2005 is afgesloten⁽²⁾.

Daarnaast heft dit koninklijk besluit het koninklijk besluit op van 12 oktober 2004 tot uitvoering van artikel 129*bis* van het Wetboek van vennootschappen tot invoering van administratieve geldboetes als sanctie

(1) Koninklijk besluit van 1 mei 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen, *B.S.*, 4 mei 2006.

(2) Artikel 7 van het koninklijk besluit van 1 mei 2006.

voor de laattijdige neerlegging van de jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening van de vennootschappen.

2.4. Vierde Europese Richtlijn: aanpassingen van de drempels voor grote vennootschappen en voor consolidatieverplichting

A) Evolutie van het Europees wetgevend kader

De drempels opgenomen in de Vierde Europese Richtlijn werden in de loop der jaren omgezet naar Belgisch recht.

Het gaat enerzijds om de grenzen van toepassing in de definitie van “kleine vennootschappen” (art. 15, § 1 W. Venn.)⁽¹⁾, die, met uitzondering van de beursgenoteerde “kleine vennootschappen”, voor de toepassing van het verkorte schema van de jaarrekening (art. 93 W. Venn.), kunnen opteren en die niet verplicht zijn een commissaris te benoemen (art. 141 W. Venn.)⁽²⁾, noch een jaarverslag op te stellen (art. 94 W. Venn.). Ook genieten de kleine vennootschappen, conform artikel 196, § 2 van het Wetboek van de Inkomstenbelasting, van twee gunstmaatregelen op het vlak van afschrijvingen die betrekking hebben op verkregen vaste activa⁽³⁾.

Anderzijds gaat het om de drempels voor het vaststellen van de verplichting een geconsolideerde jaarrekening op te stellen.

Gewoonlijk worden na afloop van elke periode van vijf jaar na het aannemen van de Europese Vierde Richtlijn ⁽⁴⁾ de drempelbedragen van de

---

(1) Volgens artikel 15, § 5 van het Wetboek van vennootschappen dienen de criteria van artikel 15, § 1 van het Wetboek van vennootschappen inzake omzet en balanstotaal op een geconsolideerde basis te worden berekend. Wat het criterium personeelsbestand betreft, wordt het aantal werknemers opgeteld dat door elk van de betrokken verbonden vennootschappen jaarlijks gemiddeld wordt tewerkgesteld.

(2) De criteria van artikel 15, § 1 van het Wetboek van vennootschappen worden, conform artikel 141 van het Wetboek van vennootschappen, op individuele basis berekend.

(3) Bij kleine vennootschappen mag de eerste afschrijvingsannuïteit ten aanzien van tijdens het boekjaar verkregen of tot stand gebrachte vaste activa als beroepskosten worden aangemerkt in verhouding tot het gedeelte van het boekjaar waarin de vaste activa zijn verkregen of tot stand gebracht en mag het totale bedrag van de bij de aankoop komende kosten op dezelfde wijze als de hoofdsom van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de desbetreffende vaste activa afgeschreven worden.

(4) De laatste periode van 5 jaar was verstreken op 24 juli 2003, *Cf. IBR, Jaarverslag, 2003* (p. 87-88).

artikelen 11 en 27 van de Vierde Richtlijn (cf. tabel opgenomen in het *Jaarverslag 2005*, p. 96) bijgesteld⁽¹⁾. In artikel 6 van de Zevende Richtlijn inzake de geconsolideerde jaarrekening wordt verwezen naar de drempelbedragen beoogd in artikel 27.

Zoals vermeld in het *Jaarverslag 2005* (p. 95) had het Europees Parlement op 15 december 2005 een voorstel van nieuwe Richtlijn goedgekeurd die een wijziging aanbrengt in de Vierde en de Zevende Richtlijn. De definitieve tekst van deze Richtlijn⁽²⁾ werd goedgekeurd op 14 juni 2006 en gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 16 augustus 2006.

Deze nieuwe Richtlijn verhoogt de drempelbedragen die aan de basis liggen van het onderscheid tussen de kleine en de middelgrote ondernemingen, zoals vervat in de artikelen 11 en 27 van de Vierde Richtlijn. Het gaat om een uitzonderlijke verhoging met 20 %. De wijziging van de drempelbedragen is met het balanstotaal en de netto-omzet opgenomen. De drempelbedragen inzake het gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar werden niet aangepast.

B) Geen verplichting voor de Lidstaten

De drempelbedragen die in België thans van toepassing zijn, vervat in artikel 15, § 1 van het Wetboek van vennootschappen, bevatten de “oude” drempels⁽³⁾.

Deze Richtlijn bepaalt dat de Lidstaten niet verplicht zijn deze verhoogde drempelbedragen om te zetten.

Op 31 december 2006 heeft geen enkele Lidstaat de verhoging met 20 %, zoals mogelijk gemaakt door de Richtlijn, toegepast.

(1) Cf. Richtlijn 2003/38/EG van de Raad van 13 mei 2003 tot wijziging van Richtlijn 78/660/EEG met betrekking tot in euro uitgedrukte bedragen, *P.B.E.U.*, L. 120, 15 mei 2003, p. 22-23.

(2) Richtlijn 2006/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, 83/349/EEG van de Raad betreffende de geconsolideerde jaarrekening, 86/635/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en van andere financiële instellingen en 91/674/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen, *P.B.E.U.*, L. 224, p. 1-7.

(3) Cf. Koninklijk besluit *d.d.* 25 mei 2005 tot wijziging van de artikelen 15, § 1 en 16, § 1, eerste lid, van het Wetboek van vennootschappen, vastgesteld bij de wet van 7 mei 1999 (*B.S.* 7 juni 2005), alsmede IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 93-97.

C) Advies van de Raad

Niet-beursgenoteerde kleine vennootschappen zijn, conform artikel 141 van het Wetboek van vennootschappen, niet verplicht om de controle van de jaarrekening op te dragen aan een commissaris⁽¹⁾.

Artikel 141, 2° van het Wetboek van vennootschappen stelt dat voor wat betreft deze controleverplichting, elke “kleine vennootschap” afzonderlijk wordt beschouwd: de criteria vermeld in artikel 15, § 1 van het Wetboek van vennootschappen worden op individuele basis berekend voor zover de vennootschap geen deel uitmaakt van een groep die een geconsolideerde jaarrekening moet openbaar maken.

De Raad is van mening dat een bijkomende verhoging van de drempels zal aanleiding geven tot een verlaging van de kwaliteit van de financiële informatie. Verschillende argumenten kunnen naar voren worden gebracht om de drempels te behouden:

- a) een vermindering van de kost van het kapitaal: verschillende wetenschappelijke studies⁽²⁾ tonen aan dat een kwaliteitsvolle financiële informatie, *a fortiori* indien zij werd geauditeerd, de kosten van de toegang tot het kapitaal vermindert voor de kleine en middelgrote ondernemingen, of het nu gaat om het verkrijgen van een bankkrediet, de dekking van een kredietverzekering of nog de toegang tot de kapitaalmarkten.
- b) een kwaliteit van de informatie voor de gebruikers: de financiële informatie, heden toegankelijk voor iedereen, wordt aanzienlijk op prijs gesteld door de ondernemingen zelf (informatie omtrent de financiële gezondheid van de cliënten), door de aandeelhouders, de kredietverstrekkers, de verzekeraars, de schuldeisers maar ook en vooral door de sociale partners in ons land, daar de economische informatie meegeedeeld aan de ondernemingsraad één van de grondslagen vormt van het model voor sociaal overleg.

---

(1) Artikel 10 van de wet van 13 januari 2006 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen (B.S. 20 januari 2006) heeft de benoeming van een commissaris in de kleine vennootschappen die een beroep doen op het openbaar spaarwezen verplicht gemaakt.

(2) WATTS R.L. en ZIMMERMANN J.L., “*Positive Accounting Theory*”, Ed. Prentice Hall, 1986.

Bovendien is het argument van de kostprijs van de bekendmaking van de jaarrekening niet pertinent; deze kost is onbeduidend en laat trouwens toe andere statistische formaliteiten te vermijden die zouden dienen te worden overwogen indien de financiële informatie niet openbaar was.

- c) een beheersinstrument voor de bestuurders: verschillende wetenschappelijke studies⁽¹⁾ maken duidelijk dat het overgrote deel van de bestuurders van kleine en middelgrote ondernemingen erkent dat de audit een gezonde discipline oplegt in het proces van interne financiële verslaggeving.
- d) een eenvoudiger overdracht van onderneming: de overheid neemt talrijke initiatieven om de overdracht van ondernemingen te vergemakkelijken; het is duidelijk dat de gecontroleerde jaarrekening vaak een sleutelement is om de overdracht van een kleine en middelgrote onderneming te bevorderen.
- e) een betere opvolging van de strijd tegen het witwassen van geld.
- f) een betere voorkoming van vennootschappen in moeilijkheden: de commissaris is een waarborg van de naleving van de procedures ingesteld door de wetgever (art. 96, 138 en 633 W.Venn.) teneinde de informatie te versterken wanneer een onderneming in moeilijkheden is.
- g) een betere geloofwaardigheid van de rekeningen tegenover de fiscale administratie : een regelmatig gehouden boekhouding strekt in principe tot bewijs in fiscale zaken; dit voordeel is bij uitstek verbonden aan gecontroleerde en gecertificeerde rekeningen.

D) Studie van de Europese Commissie over de impact van de verhoging van de auditdrempels

De Europese Commissie heeft een studie tot stand gebracht (december 2005, 34 p.), opgenomen in het Jaarverslag 2005 (p. 109)⁽¹⁾, over de impact van een verhoging van de drempels die aan de basis liggen van de definitie van een KMO, waarbij zowel werd gehandeld over het aantal KMO's alsook de politiek die door de Lidstaten wordt gevoerd.

(1) OLIVERO M.E., NEWMANN B.H., "Value of an external audit revisited", Faculty working paper, Pace University, december 2005.

(2) Cf. http://ec.europa.eu.internal_market/accounting/docs/studies/sme_thresholds_en.pdf.

Deze studie benadrukt dat de impact, in absolute termen gemeten, van een dergelijke verhoging van de drempels enorm zal blijken te zijn.

De studie brengt overigens aan het licht dat de landen met de hoogste faillissementspercentages diegene zijn die de meeste vrijstellingen aan hun vennootschappen toekennen met betrekking tot de gestelde eisen inzake de publicatie en controle van financiële en boekhoudkundige informatie.

2.5. Werkgroep “Europese Richtlijnen”

- Voorzitter:* de heer P.P. BERGER
- Externe leden:* mevrouw C. DENDAUW (HREB), de heren H. OLIVIER (FEE) en K. VAN HULLE (K.U.Leuven);
- Interne leden:* de heren M. DE WOLF, Ph. MAEYAERT, D. VAN CUTSEM en H. VAN PASSEL (leden van de Raad van het IBR)
de heren R. PEIRCE en P. VAN IMPE (de vertegenwoordigers van het IBR in de betrokken werkgroepen van de FEE).
- Secretariaat:* mevrouw S. VAN BELLINGHEN, de heren O. COSTA en D. SZAFRAN

De Raad heeft een werkgroep opgericht onder het voorzitterschap van confrater Pierre P. BERGER, Ondervoorzitter van het IBR. Deze werkgroep heeft tot doel verscheidene recente Europese richtlijnen die een impact hebben op de taak van de commissaris te bestuderen⁽¹⁾.

De werkgroep is twee keer samengekomen in 2006 en heeft de werkzaamheden gevolgd van de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad betreffende:

- a) de Transparantierichtlijn 2004/109/EG van 15 december 2004⁽²⁾;
- b) de Richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (*cf. supra*, § 1.3.1.);
- c) de Richtlijn 2005/56/EG van 26 oktober 2005 betreffende grensoverschrijdende fusies⁽³⁾;

---

(1) *Cf.* IBR, Toespraak van professor Jean-Paul SERVAIS, Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen: De evolutie van de rol van de bedrijfsrevisor in het nieuwe Europese wetgevend kader, *Periodieke Berichten*, 2005, nr. 4, p. 14-20.

(2) *P.B. L.* 390 van 31 december 2004, p. 38-57.

(3) *P.B. L.* 310 van 25 november 2005, p. 1-9.

- d) de Richtlijn 2002/87/EG van 16 december 2002⁽¹⁾ betreffende de financiële conglomeraten; en
- e) de Aanbevelingen 2004/383/EG⁽²⁾ en 2004/384/EG⁽³⁾ van 27 april 2004 inzake instellingen voor collectieve belegging in effecten.

Bovendien werd er, in navolging van de werkzaamheden verricht door de werkgroep “Europese Richtlijnen” over de Prospectusrichtlijn 2003/71/EG⁽⁴⁾, een werkgroep opgericht (*cf. infra*, § 8.6.3.) die zich buigt over de vaktechnische vragen naar aanleiding van de uitgifte van een prospectus.

2.6. Aanwezigheid van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad

De Voorzitter, de Ondervoorzitter en de Secretaris-generaal van het IBR hebben de vertegenwoordigers van het ABVV ontmoet in het kader van de door het ABVV in mei gepubliceerde enquête over de rol van de bedrijfsrevisor ten opzichte van de ondernemingsraad⁽⁵⁾.

Er werd benadrukt dat het met name nuttig zou zijn in een eventuele volgende enquête rekening te houden met de bepalingen voorzien in artikel 154 van het Wetboek van vennootschappen dat bepaalt dat de bedrijfsrevisor slechts een vergadering van de ondernemingsraad moet bijwonen wanneer zulks hem wordt verzocht.

De controlenorm betreffende de ondernemingsraad (*cf.* §§ 2.1.1. en 2.1.2., IBR, *Vademecum*, II, 2005, p. 265-266) bepaalt in deze context:

“2.1.1. Wanneer een revisor naar behoren binnen een redelijke termijn opgeroepen werd maar om dwingende redenen de vergadering niet kan bijwonen, dient hij de redenen van zijn belet mee te delen. In voorkomend geval kan een vennoot of een medewerker-revisor die over voldoende kennis van het dossier beschikt, de revisor op de vergadering vervangen.”

(1) P.B. L. 035 van 11 februari 2003, p. 1-27.

(2) P.B. L. 144 van 30 april 2004, p. 36-46.

(3) P.B. L. 144 van 30 april 2004, p. 47-61.

(4) *Cf.* IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 134-135.

(5) Enquête beschikbaar op de website www.abvv.be onder Persberichten, 8 mei 2006, “Deleeges over de bedrijfsrevisoren: het kan beter!”

2.1.2. *De bedrijfsrevisor mag alle vergaderingen van de ondernemingsraad bijwonen. Het bijwonen van andere vergaderingen dan deze waarop de basisinformatie en de jaarlijkse informatie besproken worden, is slechts in twee gevallen verplicht:*

- *wanneer het bestuursorgaan dit verzoekt;*
- *wanneer de meerderheid van de door de werknemers benoemde leden dit verzoeken.*

Op grond van artikel 153 W. Venn. moeten de dagorde en de notulen van de vergaderingen van de ondernemingsraad waarop economische en financiële inlichtingen worden verstrekt of besproken worden meegedeeld aan de bedrijfsrevisor op hetzelfde ogenblik als de mededeling aan de leden. De revisor gaat na of de uitnodiging vermeldt dat zijn aanwezigheid op de vergadering uitdrukkelijk vereist is.”

De Raad van het IBR heeft voorgesteld om samen met de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de vakbondorganisaties en in samenwerking met de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een gemeenschappelijke studiedag te organiseren in 2007 met betrekking tot de ondernemingsraden. Deze studiedag zal tot doel hebben de kwaliteit van de financiële informatie die medegedeeld wordt aan de werknemersvertegenwoordigers langs de ondernemingsraad, te verbeteren.

De Ondervoorzitter en de Secretaris-generaal van het IBR hebben in juni 2006 in dit verband eveneens vertegenwoordigers van het ACV ontmoet.

2.7. Identificatie van de beroepsbeoefenaar samen met de neerlegging van de jaarrekening (art. 100 W. Venn.)

Het bestaande artikel 100 van het Wetboek van vennootschappen omvat een bepaling in het eerste lid die ertoe strekt in de toelichting bij de neergelegde jaarrekening de externe accountant of, in voorkomend geval, de bedrijfsrevisor te identificeren die voor rekening van de vennootschap de jaarrekening heeft geverifieerd (C) en/of gecorrigeerd (D).

Ter herinnering, in artikel 34 van de wet van 22 april 1999 wordt een onderscheid gemaakt tussen het voeren van de boekhouding (A), het nazien of verifiëren van boekhoudkundige stukken (C) en het corrigeren ervan (D). Op bladzijde VKT 1bis of VOL 1bis van de jaarrekening, dat als formulier dient te worden ingevuld, wordt dit drievoudig onderscheid hernomen en wordt het opstellen van de jaarrekening (B) daaraan toegevoegd.

Deze verplichting tot identificatie van de beroepsbeoefenaar rust op het bestuursorgaan en laat beter toe om de aansprakelijkheid van de deskundige inzake accountancy te bepalen.

Indien geen onafhankelijke beroepsbeoefenaar werd betrokken in het correctie- en/of verificatieproces van de jaarrekening, stelt voormeld artikel 100 dat de bestuurder, of de zaakvoerder, daarvan uitdrukkelijk melding dient te maken. Deze wettelijke bepaling legt de volledige verantwoordelijkheid voor de neer te leggen jaarrekening onverkort bij het bestuursorgaan.

Voor zover echter het voeren van de boekhouding (A) en het opstellen van de jaarrekening (B) werd uitgevoerd door erkende boekhouders(-fiscalisten), accountants of bedrijfsrevisoren, is de identificatie van de beroepsbeoefenaar in de jaarrekening en/of toelichting op vandaag niet verplicht. Het voeren van de boekhouding en het opstellen van de jaarrekening blijven buiten het toepassingsgebied van artikel 100 van het Wetboek van vennootschappen.

Het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Instituut der Bedrijfsrevisoren hebben op 13 juni 2006 gezamenlijk het initiatief genomen om aan de bevoegde Ministers voor te stellen een grotere bijdrage te leveren aan de doorzichtigheid van de financiële informatie. De verplichte vermelding in de toelichting bij de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van de identificatiegegevens van de beroepsbeoefenaar, die heeft deelgenomen aan de voorbereidingswerkzaamheden bij het voeren van de boekhouding (A) en het opstellen van de jaarrekening (B), kan hiertoe zeker bijdragen.

Dit voorstel leidt ertoe de identificatie van de boekhouder, accountant en/of bedrijfsrevisor, betrokken bij het voeren van de boekhouding en het opstellen van de jaarrekening, verplichtend te maken.

Volgens het nieuwe voorstel zouden de naam van de externe accountant en/of de erkende boekhouder(-fiscalist) of de bedrijfsrevisor, evenals zijn inschrijvingsnummer bij respectievelijk het IAB, het BIBF of het IBR, openbaar worden gemaakt. Ook de stagiair van één van deze beroepscategorieën zou, in voorkomend geval, aan de publicatieverplichting onderhevig zijn.

Dit voorstel zou een wijziging impliceren van het toepassingsgebied van artikel 100, 1° van het Wetboek van vennootschappen.

II

Indien het voeren van de boekhouding of het opstellen van de jaarrekening niet werd opgedragen aan een (stagiair-)bedrijfsrevisor, een externe (stagiair-)accountant of een erkend (stagiair-)boekhouder(-fiscalist) dient de bestuurder of de zaakvoerder hiervan melding te maken, zoals dit vandaag reeds het geval is.

Dit voorstel van wijziging aan de bestaande wetgeving, zoals thans van toepassing op vennootschappen, zou verder kunnen worden uitgebreid tot de (i)vzw en de stichtingen teneinde dezelfde graad van transparantie te verzekeren.

Dit gezamenlijk voorstel van de drie Instituten heeft tot doel de betrouwbaarheid van de boekhoudkundige en de financiële informatie van de vennootschappen te versterken, in het belang van alle betrokken partijen (aandeelhouders, andere potentiële investeerders, werknemers, kredietverleners, cliënten, leveranciers en andere *stakeholders*).

Door het goedkeuren van dit voorstel zouden de beroepsbeoefenaars bovendien gesensibiliseerd worden ten aanzien van de verantwoordelijkheid die zij opnemen inzake de kwaliteit van de financiële staten van vennootschappen, (i)vzw's en stichtingen waarin zij tussenbeide komen.

Het Interinstitutencomité zal dit nieuwe voorstel aan de nieuwe regering voorleggen bij de opening van het parlementair jaar 2007.

2.8. Europese Coöperatieve vennootschap

Het koninklijk besluit van 28 november 2006 houdende tenuitvoerlegging van Verordening (EG) nr. 1453/2001 van de Raad van 22 juli 2003 betreffende het statuut van de Europese Coöperatieve vennootschap (*B.S.* 4 december 2006)⁽¹⁾ voegt een aantal bepalingen toe aan het Wetboek van vennootschappen die betrekking hebben op hetzij de commissaris, hetzij de bedrijfsrevisor of externe accountant:

---

(1) In werking getreden op 30 november 2006.

- bij de omzetting van een coöperatieve vennootschap in een Europese coöperatieve vennootschap is de tussenkomst van de commissaris, bedrijfsrevisor of externe accountant verplicht (art. 962 W. Venn.);
- wat de jaarrekening, gecontroleerde jaarrekening, de controle hierop en de specifieke bepalingen van toepassing op het dualistisch stelsel betreft, strekt het aan de commissarissen toevertrouwde recht om vragen te stellen zich in de gevallen bepaald in artikel 137, § 1 uit tot de raad van toezicht. Het verslag van de commissarissen vermeldt in het bijzonder of zij van de raad van toezicht de gevraagde uitleg en informatie gekregen hebben (art. 1002 en 1003 W. Venn.);
- bij de omzetting van een Europese coöperatieve vennootschap in een coöperatieve vennootschap is de tussenkomst van de commissaris, bedrijfsrevisor of externe accountant verplicht (art. 1007 W. Venn.).

2.9. Sancties verbonden aan de afwezigheid van de aanstelling van een commissaris

Naar aanleiding van de publicatie begin 2006 van een studie, waaruit bleek dat 5.573 ondernemingen die er wettelijk toe gehouden zijn een commissaris aan te stellen, dit niet zouden hebben gedaan, heeft senator Stéphanie ANSEEUW een vraag⁽¹⁾ gesteld aan de Minister van Economie, de heer Marc VERWILGHEN.

Op de vraag welke stappen de Minister zal nemen om de jaarrekeningen van grote ondernemingen te laten controleren door commissarissen, zoals wettelijk verplicht is, antwoordde Minister Marc VERWILGHEN dat hij in overleg met de Minister van Justitie gepaste acties zal overwegen tegen ondernemingen die in gebreke blijven om een commissaris aan te stellen.

Op de vraag welke de implicaties zijn van het niet aanstellen van een commissaris in ondernemingen waarin deze benoeming verplicht is, refererde de minister aan het artikel 171, § 1 van het Wetboek van vennootschappen. Volgens voormelde bepaling zijn de bestuurders, zaakvoerders, directeurs en lasthebbers van deze vennootschappen strafrechtelijk aan-

(1) *Vr. en Antw.* Senaat 2005-2006, 4 juli 2006, 7246-7247 (Vr. nr. 5214 ANSEEUW).

sprakelijk. Daarenboven kan overeenkomstig artikel 131 van het Wetboek van vennootschappen elke belanghebbende de voorzitter van de rechtbank van koophandel verzoeken om over te gaan tot de benoeming van een commissaris.

2.10. Wettelijk verplichte formaliteiten inzake de benoeming van de commissaris in een Belgische vennootschap

De Raad onderstreept dat hij in de toekomst strenger zal toezien op de naleving van de wettelijke voorschriften en de correcte toepassing van het Wetboek van vennootschappen, met name de artikelen 134 en 135 met betrekking tot de benoeming en het ontslag van de commissaris.

De Raad heeft de wijze waarop de toepasselijke wettelijke bepalingen dienen te worden toegepast in herinnering gebracht door middel van de omzendbrief D.013/05 van 14 december 2005 (IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 112, 208 en 209). Deze omzendbrief was als bijlage 2 toegevoegd aan het Jaarverslag 2005 en blijft zijn actualiteit behouden.

2.11. Goedkeuring van de vereffenaar door de Rechtbank van Koophandel (wet van 2 juni 2006)

Met het oog op het verbeteren van de vereffeningprocedure dient overeenkomstig de wet van 2 juni 2006 (*Belgisch Staatsblad* 26 juni 2006), de benoeming van de vereffenaar binnen de vierentwintig uur door de Rechtbank van Koophandel te worden bevestigd.

Daartoe werd artikel 184 van het Wetboek van vennootschappen gewijzigd.

Artikel 184, § 1, nieuw tweede lid stipuleert:

“De vereffenaars treden pas in functie nadat de rechtbank van koophandel is overgegaan tot de bevestiging van hun benoeming ingevolge de beslissing van de algemene vergadering. De bevoegde rechtbank is die van het arrondissement waar de vennootschap op de dag van het besluit tot ontbinding haar zetel heeft. Indien de zetel van de vennootschap binnen zes maanden voor het besluit tot ontbinding ver-

plaatst werd, is de bevoegde rechtbank die van het arrondissement waar de vennootschap haar zetel had voor de verplaatsing ervan. De rechtbank gaat pas over tot de bevestiging van de benoeming nadat zij heeft nagegaan dat de vereffenaars alle waarborgen van rechtschapenheid bieden. De rechtbank oordeelt tevens over de handelingen die de vereffenaar eventueel gesteld heeft tussen zijn benoeming door de algemene vergadering en de bevestiging ervan. Zij kan die handelingen met terugwerkende kracht bevestigen, dan wel nietig verklaren indien ze kennelijk in strijd zijn met de rechten van derden. Een akte houdende benoeming van een vereffenaar kan slechts geldig worden neergelegd overeenkomstig artikel 74 wanneer er een afschrift van de beslissing tot bevestiging of homologatie door de rechtbank van koophandel wordt bijgevoegd.”.

Op 14 november 2006 heeft de Minister van Justitie een omzendbrief⁽¹⁾ omtrent de nieuwe vereffeningprocedure uitgevaardigd.

Het Forum van het Bedrijfsrevisoraat 2006 heeft in dit verband als besluit genomen dat het Instituut aan de Belgische wetgever zou vragen om de bepalingen van de wet van 2 juni 2006 opnieuw te analyseren.

Het Interinstitutencomité boog zich over de mogelijkheid te overwegen dat een lid van één van de drie Instituten kan worden vrijgesteld van de rechtschapenheidscontrole door de Rechtbank van Koophandel, hetgeen een wijziging van het Wetboek van vennootschappen zou vereisen.

Het Interinstitutencomité besliste om een werkgroep op te richten ten einde deze problematiek te bestuderen. Deze groep werd in de schoot van de gemengde IBR-IAB Commissie Bijzondere Opdrachten opgericht. Deze groep zal samen met vertegenwoordigers van de rechterlijke macht en het notariaat voormelde bevestigingsprocedure bestuderen (*cf. infra*, § 8.8.4.).

2.12. Juridische adviezen

2.12.1. Wettelijke verplichting om een verslag inzake de omzetting van de rechtsvorm van een ESV in een BVBA op te stellen

Een bedrijfsrevisor wenst te weten of het juridisch mogelijk is om de juridische structuur van een economisch samenwerkingsverband (ESV) te wij-

(1) Omzendbrief 7/CH/3100/A/004 van 14 november 2006 van de Federale Overheidsdienst Justitie.

zigen in een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BVBA) en of er derhalve een wettelijke verplichting bestaat om een verslag inzake de omzetting van de rechtsvorm van een ESV in een BVBA op te stellen.

Artikel 774, eerste lid van het Wetboek van vennootschappen stipuleert: *“Dit boek is van toepassing op alle rechtspersonen die door dit wetboek worden geregeld, behalve de landbouwvennootschappen en de economische samenwerkingsverbanden, onverminderd de specifieke bepalingen van toepassing op de SE (Europese Vennootschap) of SCE (Europese Coöperatieve vennootschap).”*

Bovendien bevat Boek XIV van het Wetboek van vennootschappen inzake het economische samenwerkingsverband een titel inzake de ontbinding, maar er is niets voorzien betreffende de omzetting van dit samenwerkingsverband.

Hieruit volgt dat de omzetting van de rechtsvorm van een economisch samenwerkingsverband (ESV) in een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BVBA) juridisch onmogelijk is. Bijgevolg is het tevens onmogelijk om een revisoraal verslag op te stellen.

2.12.2. Boekhoudkundige retroactiviteit in geval van fusie door overneming

Twee vennootschappen willen een fusie door overneming doorvoeren. Zij hebben in augustus 2005 een fusievoorstel opgemaakt waarin wordt vermeld dat de verrichtingen van de overgenomen vennootschap boekhoudkundig voor rekening van de overnemende vennootschap zullen zijn vanaf 1 januari 2005. De boekjaren van beide bij de fusie betrokken vennootschappen lopen gelijk met het kalenderjaar. Over het fusievoorstel heeft de bedrijfsrevisor een verslag uitgebracht.

Door moeilijkheden veroorzaakt door een bewarend beslag op een onroerend goed toebehorend aan de overgenomen vennootschap, kon de akte van fusie door overneming niet verleden worden binnen het boekjaar van retroactiviteit van de verrichtingen van de bij de fusie door overneming betrokken vennootschappen.

De notaris (hierin gesteund door bepaalde rechtsleer)⁽¹⁾ meent de akte van fusie thans in januari 2006 niet meer te kunnen verlijden omdat méér dan één jaar is verstreken tussen de datum van de akten van fusie en de datum van de boekhoudkundige retroactiviteit vastgelegd in het fusievoorstel. Het Wetboek van vennootschappen bepaalt trouwens geen uitdrukkelijke limiet aan de boekhoudkundige retroactiviteit.

De aandelenverhouding van de overgenomen en de overnemende vennootschap zijn precies dezelfde, waardoor de ruilverhouding voor de aandeelhouders geen relevant element is.

Omdat *in casu* geen wetsbepaling wordt geschonden en de *ratio legis* van de fusieprocedure enerzijds gelegen is in de bescherming van de aandeelhouders en anderzijds in de informatie van elke belanghebbende derde, welke belangen *in casu* niet worden geschaad, menen de bestuurders van de bij de fusie betrokken vennootschappen dat zij geen nieuw fusievoorstel moeten opmaken.

De bedrijfsrevisor vraagt of het Instituut van mening is dat de raden van bestuur van de fuserende vennootschappen een volledig nieuw fusievoorstel dienen op te maken, neer te leggen en opnieuw aan een bedrijfsrevisor voor te leggen om hierover een verslag op te maken of kan in dit geval eenvoudiger te werk worden gegaan.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van mening dat er in 2006 een nieuw fusievoorstel zal dienen te worden opgesteld door het bestuursorgaan van elk van de te fuseren vennootschappen. Inderdaad, aangezien de statutaire afsluitingsdatum van het boekjaar 2005 reeds voorbij is, kan volgens de Juridische Commissie tot geen retroactieve fusie worden beslist met effect op een datum die verder teruggaat dan de eerste dag van het lopend boekjaar 2006. Men had deze situatie gebeurlijk kunnen vermijden door bij elk van de vennootschappen het boekjaar 2005 te verlengen door een notariële akte. Elk van de vennootschappen zal thans voor eerst de jaarrekening per einde 2005 moeten opstellen en daarna de procedure voorzien door de artikelen 693 tot 697 van het Wetboek van vennootschappen moeten respecteren.

---

(1) Cf. o.a. Ph. ERNST en J. VERSTRAELEN, *Réorganisations juridiques de sociétés*, Brussel, Kluwer, 2002, p. 195; T. TILQUIN, *Traité des fusions et scissions*, Brussel, Kluwer, 1993, p. 266.

Verder onderstreept de Raad dat artikel 697, § 2, 3° van het Wetboek van vennootschappen voorziet dat elke vennoot, uiterlijk een maand voor de datum van de algemene vergadering die over het fusievoorstel moet besluiten, het recht heeft kennis te nemen van de jaarrekeningen over de laatste drie boekjaren van elk van de vennootschappen die bij de fusie betrokken is. In januari 2006 maakt de jaarrekening 2005 deel uit van de drie boekjaren geïmpliceerd door voorvermeld artikel.

Tenslotte stelt de Raad vast dat de fiscale administratie (zie de Omzendbrief nr. Ci.RH.421/461.318 van 19 januari 1995, nrs. 56 en 57) – de maximumtermijn van retroactiviteit beperkt tot zeven maanden. Onder nr. 57 wordt vermeld: *“de voormelde termijn van zeven maand strekt er inzonderheid toe de vennootschappen – die per kalenderjaar boekhouden en die in het voorjaar besluiten te fuseren of te splitsen – toe te laten een boekhoudkundige retroactiviteit in aanmerking te nemen die teruggaat tot op de eerste dag van het boekjaar waarin de verrichting plaatsgrijpt (m.a.w. tot op 1 januari)”*. Dit impliceert dat binnen deze periode van zeven maanden, de fiscale administratie zonder discussie de fiscale neutraliteit en de fiscale gevolgen aanvaardt van een fusie of splitsing. In de praktijk komt het voor dat de fiscale administratie langere periodes van retroactiviteit aanvaardt, voor zover er geen nadelige gevolgen uit voortvloeien voor de schatkist (bv. compensatie van verliezen met winsten); dit betekent dat in dergelijk geval de fiscale administratie meestal geen tussentijdse afsluiting en fiscale aangifte zal eisen op datum van de fusie of splitsing. De tekst van voormelde Circulaire lijkt evenwel een retroactiviteit uit te sluiten die verder teruggaat in de tijd dan de eerste dag van het lopende boekjaar, hetgeen 2006 is in het geval dat werd voorgelegd.

2.12.3. Duur van de benoeming van een mandaat van commissaris in een autonoom gemeentebedrijf

Een confrater is benoemd als commissaris van een autonoom gemeentebedrijf op 23 maart 2006 voor een periode die eindigt na de inwerkingtreding van het Vlaams Gemeentedecreet van 15 juli 2005. Hij vraagt zich af of voor dit mandaat ook niet de gewone termijn van drie jaar zoals voorzien in het Wetboek van vennootschappen van toepassing is.

Overeenkomstig artikel 263^{quater} van het Gemeentedecreet wordt het toezicht op de financiële toestand en op de jaarrekeningen van de auto-

nome gemeentebedrijven opgedragen aan een college van commissarissen, die door de gemeenteraad worden gekozen buiten de raad van bestuur van het gemeentebedrijf en waarvan ten minste één lid is van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Met uitzondering van deze laatste zijn de leden van het college van commissarissen allen lid van de gemeenteraad.

Overeenkomstig artikel 263^{octies} van het Gemeentedecreet zijn de artikelen 53 tot 67 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen van toepassing op de autonome gemeentebedrijven behoudens indien deze wet er uitdrukkelijk van afwijkt. Het oude artikel 64^{quater}, eerste lid van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen – huidig artikel 135, eerste lid van het Wetboek van vennootschappen – stipuleert dat de commissarissen worden benoemd voor een hernieuwbare termijn van drie jaar.

Op basis van het voorgaande is de Raad, op voorstel van de Juridische Commissie, van oordeel dat de benoeming van een bedrijfsrevisor als commissaris van een autonoom overheidsbedrijf voor een periode die eindigt na de inwerkingtreding van de gemeentewet strijdig is met voormeld artikel 135, eerste lid van het Wetboek van vennootschappen. De benoeming wordt bijgevolg automatisch verlengd tot een periode van drie jaar.

III
Hoofdstuk III
JAARREKENINGRECHT

3.1. Op internationaal vlak: de IASB

De activiteiten van de *International Accounting Standards Board* (IASB) in 2006 werden samengevat op hun website⁽¹⁾, en de belangrijkste elementen uit de actualiteit zijn eveneens opgenomen op de website van het IBR.

De IFAC heeft een nieuw document gepubliceerd dat de behoeftes van de gebruikers van de financiële verslagen van kleine ondernemingen onderzoekt. Deze studie draagt de titel "*Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users*"⁽²⁾ en bevat een overzicht van de wetenschappelijke onderzoeken over dit thema, een analyse van het wettelijk statuut van de kleine ondernemingen in verschillende landen evenals de talrijke definities die hiervan in de verschillende jurisdicties zijn gegeven. Deze studie zal als basis dienen voor de IASB bij het opstellen van een stelsel inzake de financiële verslaggeving voor KMO's (*IFRS for SMEs*). De *Exposure Draft* van de IASB over de IFRS-normen voor KMO's wordt verwacht in de loop van 2007.

De IASB en de FASB hebben hun engagement hernieuwd met betrekking tot de convergentie tussen US-GAAP en IAS/IFRS die reeds in 2002 het voorwerp heeft uitgemaakt van het *Norwalk agreement*⁽³⁾. Beide instellingen hebben een akkoord gesloten over de diverse te bereiken doelen van dit korte termijn convergentieprogramma IASB-FASB⁽⁴⁾.

De IASB heeft zijn intentie aangekondigd de datum van inwerkingtreding voor de nieuwe IFRS-normen niet op een datum vóór 1 januari 2009 vast te stellen. De IASB wenst aldus aan de verschillende landen die ernaar streven de IFRS-normen goed te keuren, een vaste datum van goedkeuring voor te stellen, alsmede vier jaar van stabiliteit in te voeren ten aanzien van de vennootschappen, die de IFRS-normen in 2005 hebben moeten toepassen. Overigens verduidelijkt de IASB dat deze benadering geenszins

---

(1) Cf. www.iasb.org en IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 125-126.

(2) Cf. *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and User*, (12 december 2006, 44 p.), www.ifac.org/Store/Details.tmp?SID=11659486321362116&Cart=11671450673908636

(3) Cf. www.iasb.co.uk en IBR, *Jaarverslag*, 2002, p. 228.

(4) Voor verdere informatie over deze doelstellingen, zie *A Roadmap for Convergence between IFRSs and US GAAP – 2006-2008 Memorandum of Understanding between the FASB and the IASB* (27 February 2006), www.iasb.org/NR/rdonlyres/874B63FB-56DB-4B78-B7AF-49BBA18C98D9/0/MoU.pdf.

betekent dat de vennootschappen op vrijwillige basis niet zouden kunnen overgaan tot een vroegtijdige toepassing van een nieuwe standaard.

3.2. Op Europees vlak

III

3.2.1. Verlenging door de Europese Commissie van haar beslissing over de gelijkwaardigheid van de GAAP en de IFRS

In oktober 2006⁽¹⁾ heeft de Europese Commissie maatregelen goedgekeurd ter verlenging van de voorlopige vrijstelling, met een periode van twee jaar, toegestaan aan buitenlandse vennootschappen die financiële overzichten presenteren opgesteld in overeenstemming met de nationale standaarden inzake financiële verslaggeving (bv. US-GAAP) gericht op de uitgifte van roerende waarden op de beursmarkten binnen de Europese Unie.

De beslissing genomen door de Europese Commissie over de gelijkwaardigheid van de *Generally Accepted Accounting Principles* (GAAP) van derde landen en de IFRS-normen heeft tot doel de autoriteiten van derde landen toe te staan actief te werken met het oog op het intrekken van de verplichting opgelegd aan de emittenten van de Europese Unie om zich te conformeren aan de buitenlandse boekhoudnormen.

De beslissing over de gelijkwaardigheid van de GAAP en de IFRS-normen is voorzien vóór eind 2009.

3.2.2. Financiering van EFRAG – FEE-bijdrage

In de loop van 2006 heeft de FEE een buitengewone Raad georganiseerd, gericht op het nemen van een beslissing over een voorstel van verhoogde participatie van het beroep in de kosten van de EFRAG. De FEE heeft beslist ten gunste van de invoering van het voorstel (*cf. infra*, §12.2.17.).

---

(1) *Cf. The use of non-EU accounting standards on EU stock markets is extended for two more years*, press releases van 6 december 2006: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1691&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

3.2.3. Wijziging van de Vierde en Zevende Europese Richtlijn

Op 14 juni 2006 hebben het Europees Parlement en de Europese Raad de Richtlijn 2006/46/EG vastgelegd die de volgende wijzigingen met betrekking tot de Vierde en de Zevende Richtlijnen heeft tot stand gebracht⁽¹⁾:

- inzake financiële informatie: de nieuwe Richtlijn breidt de verplichting tot openbaarmaking van transacties uit naar andere types van verbonden partijen, zoals managers in sleutelpositie en de echtgenoten van de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen, echter alleen wanneer het om transacties van enige betekenis gaat die niet met gepaste afstand worden uitgevoerd;
- inzake *Corporate Governance*: de nieuwe Richtlijn voorziet in de verplichting voor de vennootschappen waarvan de effecten tot verhandeling op een gereguleerde markt zijn toegelaten en die hun statutaire zetel in de Gemeenschap hebben, om een jaarlijkse verklaring inzake *Corporate Governance* uit te geven als een specifiek en duidelijk herkenbaar onderdeel van het jaarverslag;
- inzake de drempelbedragen ter definiëring van de KMO's: de nieuwe Richtlijn gaat over tot de verhoging van de maximumdrempels voor balanstotaal en netto-omzet. Er bestaat echter geen verplichting om deze verhoogde drempelbedragen te gebruiken (*cf. supra*, § 2.4.).

Deze Richtlijn zal naar Belgisch recht moeten zijn omgezet uiterlijk op 5 september 2008.

---

(1) Richtlijn 2006/46/EG van het Europees Parlement en de Europese Raad tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, 83/349/EEG van de Raad betreffende de geconsolideerde jaarrekening, 86/635/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en van andere financiële instellingen en 91/674/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen, *P.B.*, L.224, 16 augustus 2006, p.1-7; *IBR, Jaarverslag*, 2003, p. 85-86 ; *IBR, Jaarverslag*, 2004, p. 131-132.

3.2.4. Publicaties van IAS- en IFRS-normen in het Publicatieblad van de Europese Unie

In 2006 heeft de Europese Commissie goedgekeurd (*endorsement*):

- IFRS 1, 4, 6 en 7, de IAS 1, 14, 17, 32, 33 en 39 en de Interpretatie IFRIC 6⁽¹⁾ door de Verordening 108/2006 van 11 januari 2006;
- IAS 21 en de Interpretatie nr. 7 van het *International Financial Reporting Interpretations Committee* (IFRIC 7)⁽²⁾ door de Verordening 708/2006 van 8 mei 2006;
- de Interpretaties nr. 8 en nr. 9 van het *International Financial Reporting Interpretations Committee* (IFRIC 9)⁽³⁾ door de Verordening 1329/2006 van 8 september 2006.

Het Instituut heeft een boek gepubliceerd, *International Financial Reporting Standards 2006: Gecoördineerde teksten van het Publicatieblad van de Europese Unie*, Ed. Kluwer, 2006 (871 p.), die de verschillende *International Financial Reporting Standards* herneemt die werden goedgekeurd door de Europese Commissie tot 31 december 2006 (cf. infra, § 14.2.9.).

---

(1) Verordening 108/2006 van de Commissie van 11 januari 2006 tot wijziging van Verordening 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad wat de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) 1, 4, 6 en 7, de *International Accounting Standards* (IAS) 1, 14, 17, 32, 33 en 39, en Interpretatie 6 van het *International Financial Reporting Interpretations Committee* (IFRIC) betreft, *P.B.*, L 24, 27 januari 2006, p. 1-36.

(2) Verordening 708/2006 van de Commissie van 8 mei 2006 tot wijziging van Verordening 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad wat *International Accounting Standard* (IAS) 21 en Interpretatie 7 van het *International Financial Reporting Interpretations Committee* (IFRIC 7) betreft, *P.B.*, L 122, 9 mei 2006, p. 19-23.

(3) Verordening 1329/2006 van de Commissie van 8 september 2006 tot wijziging van Verordening 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad met het oog op de invoeging van Interpretaties 8 en 9 van het *International Financial Reporting Interpretations Committee* (IFRIC 8 en IFRIC 9), *P.B.*, L 247, 9 september 2006, p. 3-8.

3.3. Op Belgisch vlak

3.3.1. Nieuwe regels voor de neerlegging van de jaarrekening vanaf 1 april 2007

Op 18 december 2006 organiseerde het Instituut, dat overigens lid en bestuurder is van de vzw XBRL Belgium (*cf. infra*, § 4.5.2.), samen met de dienst Balanscentrale van de Nationale Bank van België, een infosessie omtrent de belangrijke wijzigingen inzake de neerlegging van jaarrekeningen, die van toepassing zijn vanaf 1 april 2007. Alle bedrijfsrevisoren werden op deze bijeenkomst uitgenodigd.

Tijdens deze sessie werd uiteengezet dat vanaf 1 april 2007 de neerlegging van de jaarrekening nog op slechts twee manieren kan geschieden: ofwel op papier, aan de NBB bezorgd met de post of afgegeven aan de loketten van de vestigingen van de NBB, ofwel aan de hand van een bestand verzonden via het internet. Vanaf 1 april is dus de neerlegging op diskette niet meer mogelijk.

Verder werd verduidelijkt dat eind november 2006, 62 % van de neerleggingen op diskette geschiedde, 27 % via het internet en 11 % op papier.

Vanaf 2007 zullen ook ondernemingen die geen gestandaardiseerde jaarrekeningen opmaken, hun jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening elektronisch dienen neer te leggen. Dit zal vanaf april 2007 mogelijk worden gemaakt via de webtoepassing gecreëerd door de NBB, op voorwaarde dat de neerlegging gebeurt in het pdf-bestandsformaat.

Voor de gestandaardiseerde jaarrekeningen (98 % van de neerleggingen), die vanaf april 2007 als bestand via het internet worden neergelegd, zal voortaan het XBRL-bestandsformaat worden gehanteerd. Dit formaat biedt als voordeel een grotere flexibiliteit in de presentatie van de jaarrekeningen. De neerlegging kan zowel gebeuren aan de hand van de door privé-ondernemingen ontwikkelde (en XBRL-compatibele) software als via de door de NBB ter beschikking gestelde software "SOFISTA 2007".

De overstap naar het XBRL-formaat maakt verschillende wijzigingen aan het volledig en het verkort schema noodzakelijk:

- alle informatie met betrekking tot een bepaald onderwerp moet gegroepeerd blijven;
- de pagina's worden vervangen door secties, de jaarrekening wordt opgedeeld in delen en secties, maar omvat niet meer de klassieke indeling van het oude formulier;
- voor een “unieke rubriek” wordt een “unieke rubriekcode” gebruikt; éénzelfde boekhoudkundige term kan op meerdere plaatsen voorkomen, maar er wordt daarbij telkens dezelfde rubriekcode gebruikt;
- het teken van de rubrieken wordt eenduidig vastgelegd (“-”);
- het nieuwe formulier voorziet in een unieke code voor een zelfde categorie van kosten en opbrengsten die zowel een positieve (winst) als een negatieve (kost) waarde kan aannemen.

Dankzij deze wijzigingen zullen jaarrekeningen ook gemakkelijker kunnen worden geraadpleegd en zullen de erin opgenomen gegevens gemakkelijker kunnen worden geanalyseerd.

3.3.2. Vorming georganiseerd door de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)

Confrater H. VAN PASSEL, Raadslid van het Instituut en co-Voorzitter van de Sub-commissie “IFRS” van de CBN, heeft, evenals de heer Y. STEMPNIERWSKY, Secretaris-generaal van voormelde Commissie, meegewerkt aan een vormingssessie georganiseerd door de CRB met betrekking tot de IAS⁽¹⁾.

3.3.3. De wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen

De wet van 20 juli 2006⁽²⁾ heeft een wijziging aangebracht aan de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen⁽³⁾.

Artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen, aangepast door de wet van 20 juli 2006, bepaalt namelijk dat de bezoldiging van de commissarissen moet worden bekendgemaakt in de toelichting van de jaarrekening van beursgenoteerde vennootschappen alsmede in de toelichting

(1) De volledige tekst inzake de context en de gevolgen van de invoering van de IAS/IFRS normen is beschikbaar op de website van de CRB.

Cf. www.ccecrb.fgov.be/txt/nl/doc06-982.pdf.

(2) Wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen, B.S., 28 juli 2006.

(3) Artikelen 100 en 101 van de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen.

van de geconsolideerde jaarrekening en niet meer in het jaarverslag (*cf. supra*, § 1.4.1.).

3.3.4. Koninklijk besluit van 3 april 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 21 oktober 1975 houdende oprichting van een Commissie voor Boekhoudkundige Normen

Het koninklijk besluit van 3 april 2006⁽¹⁾ wijzigd het koninklijk besluit met betrekking tot de CBN en stelt dat de Commissie voortaan een autonome instelling is⁽²⁾.

Het koninklijk besluit heeft bovendien een belangrijke wijziging aangebracht aan de samenstelling van de CBN, evenals aan de benoeming van haar leden. De Commissie zal samengesteld zijn uit 16 leden waarvan:

- twee leden zullen worden benoemd op voorstel van de Minister van Financiën;
- een lid zal worden benoemd op een dubbele lijst voorgesteld door de CBFA;
- een lid zal worden benoemd op een dubbele lijst voorgesteld door de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren;
- een lid zal worden benoemd op een dubbele lijst voorgesteld door de Raad van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten;
- een lid zal worden benoemd op een dubbele lijst voorgesteld door de Raad van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten;
- een lid zal worden benoemd op voorstel van de Minister die de Middenstand onder zijn bevoegdheid heeft;
- negen leden zullen worden benoemd naargelang hun competenties, waarvan vier op een dubbele lijst voorgesteld door de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, twee door de Minister van Economie, één door de Minister van Justitie, één door de Minister van Begroting en één door de Minister die de Middenstand onder zijn bevoegdheid heeft⁽³⁾.

---

(1) Koninklijk besluit van 3 april 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 21 oktober 1975 houdende oprichting van een Commissie voor Boekhoudkundige Normen, *B.S.*, 28 april 2006.

(2) Artikel 1 van het koninklijk besluit van 3 april 2006.

(3) Artikel 2 van het koninklijk besluit van 3 april 2006.

Bovendien komt aan de voorzitter van de CBN, op grond van artikel 4, de bevoegdheid toe het dagelijks bestuur te verzekeren dat hij kan delegeren aan een lid van het secretariaat.

III

Overeenkomstig het koninklijk besluit van 3 april 2006, heeft de CBN een huishoudelijk reglement opgesteld dat werd goedgekeurd door het ministerieel besluit van 3 oktober 2006 tot goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de CBN⁽¹⁾.

Het huishoudelijk reglement is opgesteld in vier hoofdstukken:

- Vergaderingen van de Commissie;
- Beraadslaging van de Commissie;
- Werkgroepen, deskundigen en derden;
- Publicaties en communicaties met derden.

3.3.5. Koninklijk besluit van 3 april 2006 houdende aanstelling van de leden van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen

De heer J.P. MAES werd benoemd tot voorzitter van de CBN bij koninklijk besluit van 3 april 2006⁽²⁾.

Worden benoemd tot leden van de CBN:

- de dames M. CLAES, C. COLLET, C. DENDAUW, V. GODDEERIS, L. PINTE, V. SLEEUWAGEN, V. TAI;
- de heren B. AMAYE, B. COLMANT, I. DIERICKX, F. FONTAINE, R. QUINART, L. VAN BRANTEGEM, J. VERHOEYE, en op voorstel van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, H. VAN PASSEL.

---

(1) Ministerieel besluit van 3 oktober 2006 tot goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de CBN, *B.S.*, 13 oktober 2006.

(2) Koninklijk besluit van 3 april 2006 houdende aanstelling van de leden van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, *B.S.*, 28 april 2006.

3.3.6. Koninklijk besluit van 15 september 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 2003 betreffende de vereenvoudigde boekhouding van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen en internationale verenigingen zonder winstoogmerk

Het koninklijk besluit van 15 september 2006⁽¹⁾ formaliseert in zijn artikel 2 de mogelijkheid voor bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen en internationale verenigingen zonder winstoogmerk, om een dagboek bij te houden door middel van geïnformatiseerde systemen, op voorwaarde dat de voor het bewaren gebruikte drager de onveranderlijkheid en de toegankelijkheid van de daarin geregistreeerde gegevens verzekert gedurende een periode van tien jaar, te rekenen vanaf 1 januari van het jaar volgend op het afsluiten ervan.

3.3.7. Ontwerp van aanbevelingen van de CBN in verband met de gelijkwaardigheid van de specifieke boekhoudingen van sommige vzw's

Op 23 augustus 2006 heeft de CBN een ontwerp van aanbevelingen gepubliceerd in verband met de gelijkwaardigheid van boekhoud- en jaarrekeningregels gepubliceerd voor vzw's, ivzw's en stichtingen⁽²⁾.

Dit ontwerp heeft tot doel de aanwijzingen te formuleren die voor het bestuursorgaan van verenigingen en stichtingen een hulpmiddel zijn bij het beoordelen of de specifieke boekhoudverplichtingen waaraan zij onderworpen zijn, minstens gelijkwaardig zijn aan de verplichtingen die bij wet vereist zijn.

De Raad van het IBR werd geraadpleegd om zijn advies te geven in verband met dit ontwerp van aanbevelingen.

(1) Koninklijk besluit van 15 september 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 2003 betreffende de vereenvoudigde boekhouding van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen en internationale verenigingen zonder winstoogmerk, *B.S.*, 12 oktober 2006.

(2) Ontwerp van aanbevelingen in verband met de gelijkwaardigheid van boekhoud- en jaarrekeningregels opgelegd door sectorale regelgevingen met de gemeenschappelijke boekhoud- en jaarrekeningregels voor vzw's, ivzw's en stichtingen, www.cnc-cbn.be/NL/New/2006/NL_New23-08-2006.pdf.

Hij is van mening dat het punt met betrekking tot de waarderingsregels die verenigbaar moeten zijn met de regels voorzien in het koninklijk besluit van 19 december 2003, niet duidelijk is.

De Raad meent dat de aanbeveling duidelijker zou kunnen zijn met betrekking tot de principes die hieromtrent worden ontwikkeld.

III

Hij heeft eveneens de aandacht van de CBN gevestigd op de termen “verenigbaar” en “gelijkwaardig”, die soms door elkaar worden gebruikt.

De Raad ondersteunt het initiatief om een gemeen boekhoudrecht te creëren teneinde een vergelijkbaarheid van de jaarrekening en de financiële staten in de non-profitsector te waarborgen.

Bovendien zijn de Raad van het IBR en het Interinstitutencomité in dit verband voorstander van een samenwerking met de CBN (brief van 10 juli 2006 van het Interinstitutencomité aan de CBN, *cf. infra*, § 11.3.).

Hoofdstuk IV

**BIJZONDERE WETGEVINGEN
EN SECTORALE OPDRACHTEN**

4.1. Bank- en financieel recht

4.1.1. Een nieuw erkenningsreglement

In het *Belgisch Staatsblad* van vrijdag 21 april 2006 (Ed. 2, p. 21494) werd het ministerieel besluit van 19 april 2006 gepubliceerd tot goedkeuring van het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) van 21 februari 2006 betreffende de erkenning van revisoren en revisorenvennootschappen.

Dit erkenningsreglement van de CBFA komt in de plaats van het erkenningsreglement van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen (CBF) *d.d.* 26 november 2002 en van de verordening nr. 11 van de Controledienst voor de Verzekeringen (CDV) *d.d.* 21 juni 1999 met betrekking tot de toelating van de erkende commissarissen.

Op vraag van de CBFA had de Raad van het IBR in 2005 zijn advies verstrekt ten aanzien van het ontwerp van voormeld erkenningsreglement⁽¹⁾.

Het nieuwe erkenningsreglement regelt de erkenning van de revisoren en de revisorenvennootschappen voor de hierna volgende takken:

- financiële ondernemingen;
- instellingen voor collectieve belegging;
- verzekeringsondernemingen; en
- instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

Het nieuwe erkenningsreglement stelt dat de CBFA het maximum aantal revisoren bepaalt die kunnen worden erkend om een revisoraal mandaat uit te oefenen bij respectievelijk financiële ondernemingen, instellingen voor collectieve belegging, verzekeringsondernemingen en instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening. Zij evalueert dit aantal minstens om de twee jaar, in functie van het aantal “revisorale mandaten” waarin de volgende twee jaar nog moet worden voorzien.

De erkenning vervalt van rechtswege indien:

- de erkend revisor drie jaar lang geen revisoraal mandaat meer heeft uitgeoefend bij een in België gevestigde onderneming van het type waarop zijn erkenning betrekking heeft;

---

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 133.

- de erkend revisor niet langer onderdaan is van een lidstaat van de EU en /of lid is van het IBR.

De CBFA kan de erkenning eveneens herroepen indien de erkende revisor:

- zijn verplichtingen op het vlak van de samenwerking met de CBFA als bepaald in de diverse toepasselijke wetten, alsook in de uitvoeringsbepalingen van die wetten, niet met de nodige bekwaamheid en toewijding nakomt;
- definitief niet in staat is om zijn functie uit te oefenen;
- niet langer aan de erkenningsvoorwaarden voldoet met betrekking tot de onafhankelijke en competente uitvoering van controleopdrachten of medewerking aan het prudentieel toezicht van de CBFA, de niet-voordeling wegens misdrijven zoals bedoeld in de van toepassing zijnde wetten en reglementen en/of het beschikken over een passende organisatie om de mandaten waarvoor de erkenning geldt uit te oefenen.

Revisorenvennootschappen kunnen voor de diverse takken worden erkend indien zij opgericht zijn naar het recht van een Lidstaat van de Europese Economische Ruimte, onder hun leden minstens twee erkende revisoren tellen die kunnen optreden in de betrokken takken en beschikken over een passende organisatie om een mandaat in de betrokken tak te kunnen uitvoeren. Deze erkenning wordt ingetrokken wanneer de vennootschap in de laatste vierentwintig maanden minder dan twee erkende revisoren telde.

De CBFA staat in voor de publicatie van de lijst van de erkende revisoren en van de erkende revisorenvennootschappen.

4.1.2. Oproep voor kandidaatstellingen

In het verlengde van de publicatie van het erkenningsreglement van de CBFA van 21 februari 2006 werd door de CBFA in het *Belgisch Staatsblad* van 2 juni 2006 een oproep voor kandidaten gepubliceerd in het kader van de erkenningsprocedure voor bedrijfsrevisoren voor het uitoefenen van de functie van commissaris bij instellingen voor collectieve belegging (p. 28908), alsook een oproep voor kandidaten in het kader van de erkenningsprocedure voor bedrijfsrevisoren voor het uitoefenen van de functie van commissaris of revisor bij financiële ondernemingen (p. 28910).

Op verzoek van de CBFA en dit in uitvoering van artikel 7, vierde lid van het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen *d.d.* 21 februari 2006 betreffende de erkenning van revisoren en revisorenvennootschappen, heeft de Raad de confraters Daniel VAN CUTSEM en Hugo VAN PASSEL aangeduid om als effectief lid aangeduid door het IBR in de erkenningscommissie van de CBFA te zetelen, terwijl de confraters Eddy DAMS en Vincent DE WULF werden aangeduid als plaatsvervangende leden.

4.1.3. Oprichting werkgroep CBFA-IBR voor herziening van het erkenningsreglement in het licht van de Richtlijn betreffende de wettelijke controles

Naar aanleiding van de jaarlijkse ontmoeting van het IBR met de CBFA, werd overeengekomen om een gezamenlijke werkgroep op te richten die opnieuw het erkenningsreglement zou tegen het licht houden in het kader van de EU Richtlijn betreffende de wettelijke controles, waarin twee vertegenwoordigers zullen zetelen van de CBFA en twee vertegenwoordigers van het IBR.

De Raad duidde begin 2006 de confraters Michel DE WOLF en Philippe PIRE aan om het IBR te vertegenwoordigen binnen voormelde werkgroep.

4.1.4. Periodieke verslagen van de ICB – Koninklijk besluit van 10 november 2006

Ingaand op de vraag van de CBFA heeft de Raad begin 2006, in samenspraak met het IRECBF, een aantal bedenkingen overgemaakt ten aanzien van het ontwerp van koninklijk besluit op de boekhouding, de jaarrekening en de periodieke verslagen van bepaalde openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten van deelneming.

Het betrof onder meer bedenkingen ten aanzien van:

- de toepassing van de IAS/IFRS normen;
- artikel 25 van het ontwerp van koninklijk besluit, waarin wordt gesteld: *“De beginbalans van een boekjaar of halfjaar moet overeenstemmen met de eindbalans van het vorige boekjaar”*;

- de definitie van de rubrieken opgenomen in bijlage;
- de voorstelling van de afgeleide financiële instrumenten in de balans en de resultatenrekening.

Inhakend op het advies van de Raad werd het ontwerp van koninklijk besluit op een aantal punten aangepast.

Het koninklijk besluit van 10 november 2006 gericht op het uitvoeren van de artikelen 65, 76 en 77 van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles vernieuwt het wettelijk kader van de instellingen voor collectieve belegging (ICB).

Inderdaad voorzien de artikelen 76 en 77 van de wet van 20 juli 2004 in het bijzonder dat de Koning een specifieke boekhoudrecht creëert voor de ICB.

In het verslag aan de Koning is aangegeven dat de schema's van de balans en resultatenrekening die in bijlage bij dit besluit worden opgenomen in gevoelige mate afwijken van de schema's die gelden voor vennootschappen. Het balansschema is zo gestructureerd dat het de vereiste informatie bevat om een direct verband te leggen met de netto-inventariswaarde van de ICB. Dit wordt verantwoord door de operationele activiteit van een ICB en door de informatie die aan de houders van de rechten van deelneming dient te worden verstrekt.

Overigens geeft het verslag aan de Koning aan, hoewel dat ICB's geen geconsolideerde jaarrekening opstellen en bijgevolg, op heden, niet onder de toepassing van de IFRS normen vallen, dat het koninklijk besluit voorziet in een aantal regels en begrippen die geïnspireerd zijn door de IFRS normen, zonder evenwel de IFRS normen als zodanig van toepassing te verklaren.

4.1.5. Vermelding van de bezoldiging van de commissaris in de oproepingen tot algemene vergaderingen van beursgenoteerde vennootschappen

De bezoldiging van de commissaris voor de uitoefening van zijn wettelijke controleopdracht moet, conform artikel 134, § 1 van het Wetboek van vennootschappen, door de algemene vergadering worden vastgelegd.

In de omzendbrief (FMI/2003-02) met betrekking tot de verplichtingen van emittenten heeft de CBFA in dat verband gesteld dat, volgens haar, de algemene vergadering daarover slechts met kennis van zaken kan oordelen als de voorgestelde bezoldiging in de voorstellen tot besluit bij de oproeping tot de algemene vergadering wordt vermeld.

De CBFA meldde in haar brief aan het Instituut van 14 december 2005 te hebben vastgesteld aan de hand van een studie gewijd aan de oproepingen tot de jaarlijkse algemene vergaderingen van de Belgische beursgenoteerde vennootschappen, die werden gepubliceerd in de eerste jaargang van 2005, dat deze aanbeveling van de CBFA in de praktijk niet goed wordt nageleefd en vroeg aan het IBR zijn houding ten aanzien daarvan te bepalen.

Het Instituut antwoordde aan de CBFA dat de Raad reeds in het verleden omtrent bovenvermelde problematiek de omzendbrief FMI/2003-02 op zijn website had gepubliceerd en eveneens de problematiek reeds had belicht in de studie “De vennootschap en haar commissaris”⁽¹⁾.

De Raad van het IBR stipte aan voorstander te zijn van de publicatie van de honoraria verbonden aan het commissarismandaat voor elke geauditeerde vennootschap, onafgezien het feit of deze beursgenoteerd is of niet. De Raad stelde tevens voor aan de Minister van Economie om artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen in die zin aan te passen, wat werd geconcretiseerd in de wet van 20 juli 2006.

In het nieuwe artikel 134, § 1 van het Wetboek van vennootschappen, zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2006, wordt ten aanzien van de bezoldiging verbonden aan de uitoefening van het mandaat van commissaris gesteld: *“De bezoldiging wordt vermeld in bijlage bij de jaarrekening van genoteerde vennootschappen zoals gedefinieerd in artikel 4 en van vennootschappen die verplicht zijn geconsolideerde jaarrekeningen op te stellen en te publiceren.”*

4.1.6. Koninklijk besluit inzake de jaarrekening van vastgoedbevals

Ingaand op de consultatie door de CBFA van 16 februari 2006, heeft de Raad in samenspraak met het IRECBF een aantal bedenkingen over-

---

(1) Cf. IBR, *De vennootschap en haar commissaris*, Studies IBR, 2004, p. 80.

gemaakt ten aanzien van het nog in ontwerp zijnde koninklijk besluit van 21 juni 2006 op de boekhouding, de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van openbare vastgoedbevaks, en tot wijziging van het koninklijk besluit van 10 april 1995 met betrekking tot vastgoedbevaks (gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 29 juni 2006, p. 32783), waarin in bijlage de schema's van de enkelvoudige jaarrekening, onderverdeling en omschrijving van de rubrieken alsook de schema's van de geconsolideerde jaarrekening zijn gevoegd.

IV

De Raad heeft in zijn antwoord aan de CBFA, onder meer, aangestipt dat ter voorkoming van mogelijke foutieve toepassingen van de regelgeving (alsook van de IFRS) de CBFA het gebruik en de inhoud van de rubriek F. "Impact op de reële waarde van geschatte mutatierechten en -kosten" best zou verduidelijken, zowel voor de eerste toepassing van de IFRS als voor latere boekjaren. Deze verduidelijking zou, aldus de Raad, kunnen voorkomen dat wijzigingen in de reële waarde van vastgoedbeleggingen in de jaarrekening worden verwerkt op een manier die niet verenigbaar is met de opstelling van een jaarrekening conform IFRS.

In haar antwoord van 23 maart 2006 verwees de CBFA vervolgens naar de talrijke besprekingen met de sector van vastgoedbevaks en stelde: *"dat de CBFA zich, in het kader van haar toezichtsovername, niet zal verzetten tegen het gebruik van de rubriek "F. Impact op de reële waarde van geschatte mutatierechten en -kosten" in het eigen vermogen, voor de toerekening aan het eigen vermogen van de aanpassing van de voorheen toegepaste waarderingswijze naar het reële waarde-model m.b.t. vastgoedbeleggingen ingevolge de eerste IFRS-toepassing. Inzake de vastgoedbeleggingen verkregen na datum van overgang naar IFRS, zal de raad van bestuur van de vastgoedbevak moeten beoordelen of de geschatte mutatierechten bij verkoop, hetzij worden opgenomen in de resultatenrekening, hetzij worden toegerekend aan de voormelde rubriek F. De CBFA zal zich ook niet verzetten tegen deze beoordeling van de raad van bestuur van de vastgoedbevak."*

4.1.7. Deugdelijk bestuur van financiële instellingen: informatiesessie

De CBFA organiseerde naar aanleiding van de bekendmaking van haar consultatiedocument⁽¹⁾ over de prudentiële verwachtingen van de CBFA

---

(1) www.cbfa.be/nl/consultations/lop/pdf/corporategovernance_04-2006.pdf.

inzake het deugdelijk bestuur van financiële instellingen een informatie-namiddag op 31 mei 2006, waarin het document werd voorgesteld met het oog op het inwinnen van commentaren daarop.

De Raad werd op deze bijeenkomst vertegenwoordigd door de confraters Pierre P. BERGER, Boudewijn CALLENS en Philip MAEYAERT.

In dit consultatiedocument (*exposure draft*) kan onder meer, in het kader van de wisselwerking tussen erkende revisoren en het auditcomité, worden gelezen dat:

- het ook tot de taak van het auditcomité behoort toezicht te houden op de revisorale controle op de jaarrekening;
- de commissaris, erkende revisor, aan de vergaderingen van het auditcomité kan deelnemen, zonder er evenwel deel van uit te maken;
- de revisor van de moedervereniging, om de integriteit en de volledigheid van het groepswijde externe auditproces te verzekeren, zich moet vergewissen van het feit dat de werkzaamheden uitgevoerd door andere revisoren belast met commissarisopdrachten binnen de groep, alle relevante aspecten dekken.

De Raad heeft dienaangaande, in samenwerking met het IRECBF, aan de CBFA verduidelijkt dat de EU Richtlijn betreffende de wettelijke controles in overweging 24 duidelijk stelt dat *“wettelijke auditors en auditkantoren op geen enkele wijze onderworpen zijn aan het auditcomité, wat de in artikel 41 bedoelde taken daarvan betreft”*.

4.1.8. De bankwet

Het IBR, net zoals het IRECBF, werden geraadpleegd in verband met een voorontwerp van aanpassing van de wet op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen (de Bankwet), waarbij op de wijzigingen in de Vierde en Zevende Europese Richtlijn op het vlak van interne controle wordt geanticipeerd.

De wijziging, die wordt verwacht voor 2007, heeft betrekking op de volgende punten:

- het directiecomité moet een passende interne controle organiseren die een redelijke mate van zekerheid verschaft betreffende de betrouwbaar-

heid van het financiële verslaggevingproces zodat de jaarrekening in overeenstemming is met het boekhoudkundig referentiestelsel;

- het directiecomité moet de werking van de interne controle jaarlijks beoordelen en de resultaten van deze beoordeling aan de CBFA, de raad van bestuur en de commissaris mededelen;
- aan de erkende revisor wordt gevraagd de maatregelen te beoordelen die de kredietinstellingen hebben getroffen en zijn bevindingen mede te delen aan de CBFA.

IV

Het voorontwerp van wet bevestigt dat aan het directiecomité de verplichting wordt opgelegd een verklaring af te leggen over de doeltreffendheid van de interne controle, en dat het vervolgens de taak zal zijn van de erkende revisor om zich over deze verklaring uit te spreken.

De raad van het IBR heeft aan de CBFA geantwoord, na overleg met het IRECBF, dat het de verklaring van het directiecomité over de doeltreffendheid van de interne controle aan de CBFA, aan de raad van bestuur en aan de commissaris zal steunen.

4.1.9. Omzendbrief van de CBFA aan de verzekeringsinstellingen over de interne controle en interne audit

De Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen heeft op 23 mei 2006 een omzendbrief PPB-2006-8-CPA toegezonden aan de verzekeringsondernemingen betreffende de interne controle en de interne audit.

Het IBR en het IRECBF werden hieromtrent door de CBFA geraadpleegd.

4.1.10. Secretariaat IRECBF

De Raad van het IBR heeft beslist zijn steun te verlenen aan het wetenschappelijk secretariaat van het IRECBF teneinde de behoeften van het IRECBF te ondersteunen. Te dien einde werd confrater Virgile Nijs, met wie een samenwerkingsakkoord werd gesloten door het IBR, bij het IRECBF afgevaardigd teneinde er de functie van wetenschappelijk secretaris te verzekereren.

De Raad van het IBR is voorstander van een groter overleg tussen het IRECBF en het IBR en wenst ten opzichte van bevoorrechte onderhandelingspartners op een gemeenschappelijke manier naar buiten te kunnen treden.

4.2. Verzekeringen en pensioenfondsen

4.2.1. Coördinatiecel verzekeringen

Voorzitter: de heer R. VANDER STICHELE

Raad Leden: de heer P.P. BERGER

Leden: mevrouw I. BOETS, de heren F. FANK, L. CARIS, R. NECKEBROECK, M. LANGE en J. TISON

Secretariaat: de heer D. SZAFRAN

Een werkgroep samengesteld uit P. TELDELS, Y. DEHOGNE, K. TANGHE en onder leiding van I. RASMONT heeft de leidraad voor de kwaliteitscontrole met betrekking tot de controle van de jaarrekening van verzekeringsmaatschappijen uitgewerkt.

4.2.2. Wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen

In 2006 heeft de wetgever een nieuwe wet gecreëerd, genaamd de “IBP-wet”⁽¹⁾ voor “instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen”, die de bestaande pensioenfondsen, pensioenkasen en verzorgingsinstellingen hergroept.

Op grond van artikel 74 § 1, 1°, is het deze instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen enkel toegelaten arbeidsgerelateerde pensioenuitkeringen te verstrekken, dit wil zeggen *“de bovenwettelijke voordelen inzake pensioen, overlijden, invaliditeit en arbeidsongeschiktheid die ten individuele of ten collectieve titel worden opgebouwd voor het personeel of de leiders van één of verschillende ondernemingen”*.

---

(1) Wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen, B.S. 10 november 2006.

Artikel 8 van de wet voorziet bovendien dat alle instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen worden opgericht als afzonderlijke, van de bijdragende ondernemingen te onderscheiden rechtspersonen en de rechtsvorm zullen moeten aannemen van een “*Organisme voor de Financiering van Pensioenen*” (OFP). Deze nieuwe rechtsvorm geniet rechtspersoonlijkheid onder de voorwaarden omschreven in de wet, en omvat een algemene vergadering en een raad van bestuur. Voor het overige kunnen er andere organen met operationele bevoegdheden, zoals de sociale comités, worden opgericht.

Het organisme moet opgenomen worden in een beleidsstructuur, een administratieve en boekhoudkundige organisatie, en een geschikte interne controle. Hiertoe heeft de wet alle technische voorschriften die terug te vinden zijn in de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, in het koninklijk besluit van 14 mei 1985 tot toepassing op de voorzorgsinstellingen van de wet van 9 juli 1975 en in het koninklijk besluit van 5 april 1995 inzake de pensioenkassen hernomen. Derhalve gaat het niet om een nieuwe vorm van verklaring over de jaarrekening. Overeenkomstig artikel 103 belast “*de instelling voor bedrijfspensioenvoorziening één of meer commissarissen met de controle van de financiële toestand, van de jaarrekening en van de regelmatigheid in het licht van de wet en van de statuten, van de verrichtingen die in de jaarrekening moeten worden vastgesteld*”.

De wet voorziet tevens in de invoering van het Europees paspoort voor de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen, dat toelaat grensoverschrijdende activiteiten uit te oefenen.

4.2.3. Evolutie van de rol van de commissaris en van de actuaaris

Er werd in 2006 een vergadering georganiseerd met de Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen (KVBA). Dit resulteerde in een discussienota die werd overgemaakt aan de CBFA en die zal worden gebruikt als leidraad bij verdere besprekingen om de rol van de aangewezen actuaaris en deze van de erkende commissaris te verduidelijken alsmede, waar nodig, beter af te lijnen.

De heer A. KILESSE, Voorzitter van het IBR en de heer P. BERGER, Ondervoorzitter van het IBR, en confrater R. VANDER STICHELE, hebben aan de besprekingen deelgenomen.

Er werd beslist om een werkgroep op te stellen die bestaat uit zes personen (twee vertegenwoordigers van de CBFA, twee vertegenwoordigers van het IBR, twee vertegenwoordigers van de KVBA) onder leiding van confrater R. VANDER STICHELE, gericht op het opstellen van een gedetailleerd document dat ten aanzien van de CBFA als basis zou kunnen dienen voor toekomstige overwegingen op het vlak van de respectievelijke rollen van de commissarissen en van de actuarissen.

4.2.4. Prudentiële verslaggeving aan de CBFA door de erkende revisoren voor verzekeringsondernemingen en de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen

IV

Vertegenwoordigers van het Instituut der Bedrijfsrevisoren hebben in de afgelopen maanden diverse contacten gehad met de CBFA en met vertegenwoordigers van de Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen.

Deze contacten vonden onder meer plaats in het kader van de omzetting in Belgisch recht van de Solvency II-richtlijn en van de samenwerking tussen de erkende revisoren voor verzekeringsondernemingen en de aangewezen actuarissen.

De Mededeling nr. D. 206 van de CBFA aangaande de rol van de aangewezen actuaaris, stelt zeer duidelijk dat de aangewezen actuaaris geen controle uitoefent maar de effectieve leiding adviseert. Deze adviezen doen geen afbreuk aan de verantwoordelijkheden van de effectieve leiding of van de erkende revisor (commissaris).

Naar de mening van het Instituut der Bedrijfsrevisoren dienen de erkende revisoren hun werkzaamheden, indien zij willen steunen op de adviezen van de aangewezen actuaaris, zodanig te organiseren dat zij tijdig in het bezit worden gesteld van de verslaggeving van de aangewezen actuaaris. Zij dienen te oordelen of de door de actuaaris gemaakte veronderstellingen en gebruikte methodes geschikt en redelijk zijn, gebruik makend van onder meer hun kennis van de entiteit en de uitkomsten van andere controlewerkzaamheden.

Bovendien dient de erkende revisor zijn besluit zo te formuleren dat hij op een ondubbelzinnige wijze de gehele verantwoordelijkheid draagt voor zijn verklaring. Indien hij een verklaring zonder voorbehoud tot uitdruk-

king brengt, houdt dit in dat hij in zijn commissarisverslag geen verwijzing maakt naar het gebruik van de werkzaamheden van de aangewezen actuaaris.

4.3. Publieke en non-profitsector

4.3.1. De werkzaamheden van de werkgroep “Accounting en auditing in de publieke en non-profitsector”

Voorzitter: de heer B. CALLENS

Leden: de dames M.-C. DEBROUX-LEDDÉ en C. VANDEN BOSCH, de heren H. VAN PASSEL, J. CHRISTIAENS, J. CLOQUET, F. MAILLARD, M. PIRET, B. THEUNISSEN, P. VAN CAUTER, R. GHYSELS

Secretariaat: mevrouw S. QUINTART en de heer D. SCHOCKAERT

Extern lid: de heer Y. STEMPNIERWSKY

De werkgroep “Accounting en auditing in de publieke en non-profitsector” werd opgericht in 2005. De opdracht van deze werkgroep werd beschreven in het *Jaarverslag*, 2005 (p. 136-137).

A) Systematische analyse van de ISA's

In 2006 heeft de werkgroep de werkzaamheden voortgezet met betrekking tot de systematische analyse van de ISA's evenals van de vermeldingen die in de verslagen kunnen voorkomen, met het oog op de afbakening van de elementen die een specifieke commentaar vereisen voor wat de Belgische publieke en non-profitsector betreft.

De drie redactiegroepen hebben hun werkzaamheden voltooid en hebben in dit opzicht elk een “voorlopig verslag”:

- redactiegroep “*reporting*” (met als contactverantwoordelijken M.-C. DEBROUX-LEDDÉ en J. CLOQUET);
- redactiegroep “*audit risk*” (contactverantwoordelijke B. THEUNISSEN);
- redactiegroep “*audittechnieken en werkzaamheden*” (contactverantwoordelijke P. VAN CAUTER).

Een groep werd vastgelegd met als doel een coördinatie tot stand te brengen tussen de verschillende “voorlopige verslagen” zoals opgesteld

door voornoemde contactverantwoordelijken. De finale versie die in 2007 dient aan de Raad te worden gecommuniceerd zal worden opgesteld op basis van voorlopige verslagen van voornoemde redactiegroepen. Tevens zal men overwegen om een samenvatting van de finale tekst in het Engels op te stellen, gericht op een communicatie hiervan aan de IFAC.

B) Ontwerp van aanbevelingen in verband met de gelijkwaardigheid van boekhoud- en jaarrekeningregels van sommige vzw's

De werkgroep "Accounting en auditing in de publieke en non-profit-sector" heeft ook meegewerkt aan het ontwerp van aanbevelingen van de CBN in verband met de gelijkwaardigheid van boekhoud- en jaarrekeningregels gepubliceerd voor vzw's, ivzw's en stichtingen (*cf. supra*, § 3.3.7.).

IV

4.3.2. Juridische adviezen

A) Vzw-wetgeving: artikel 10, tweede lid inzake het inzagerecht ten aanzien van de hoedanigheid van de rekeningencontroleur

Een senator vroeg in een parlementaire vraag of de Minister van Justitie kon bevestigen dat de hoedanigheid van commissaris, bedoeld in artikel 10, tweede lid van de wet op de vzw's, uitsluitend betrekking heeft op het geval dat een commissaris, waarvan de titel beschermd wordt door zijn inschrijving in het Instituut der Bedrijfsrevisoren, de rekeningen heeft gecontroleerd en dat enkel in dat geval de leden van de vzw hun individueel recht op raadpleging van de boekhoudkundige stukken verliezen.

Op deze vraag antwoordde mevrouw Laurette ONKELINX, Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie⁽¹⁾:

"Volgens artikel 83 van de programmawet van 9 juli 2004, dat artikel 10, alinea 2 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winst-oogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen heeft gewijzigd, hebben de leden van een vereniging geen "individueel onderzoeksrecht" als de vereniging een commissaris heeft aangesteld. Dat wordt eenvoudig verklaard door het feit dat de commissaris uit naam en voor rekening van alle leden optreedt.

---

(1) *Hand.* Senaat 2005-06, 13 juli 2006, nr. 3-177, p. 13.

Artikel 84 van dezelfde programmawet verduidelijkt dat artikel 130 van het Wetboek van vennootschappen van toepassing is op verenigingen die een commissaris hebben aangesteld. In artikel 130, alinea 1, staat letterlijk dat de commissarissen worden gekozen onder de leden van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. De wet laat me dus geen andere keuze dan op de vraag van de heer Delacroix positief te antwoorden.”.

De Raad is verheugd met dit antwoord van de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie. Dit antwoord bevestigt het standpunt van de Raad dat de verwijzing naar artikel 130 van het Wetboek van vennootschappen een “bescherming van de titel” van commissaris in de vzw’s introduceert⁽¹⁾.

IV

B) Bezoldiging van de commissarisfunctie in een vzw

Een confrater stelde vast dat er een tegenstrijdigheid bestaat tussen artikel 4, 3° van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen en de stichtingen enerzijds en artikel 17, § 7 van dezelfde wet anderzijds.

Artikel 4, 3° bepaalt dat de algemene vergadering de bezoldiging van de commissaris vastlegt “*ingeval een bezoldiging wordt toegekend*”. Volgens de confrater wordt de mogelijkheid van een “gratis mandaat” naar zijn mening aldus erkend. Naar de mening van de confrater is een bezoldiging trouwens ook verplicht door artikel 17, § 7 dat naar artikel 134, § 1 van het Wetboek van vennootschappen verwijst.

Zijn vraag aan de Juridische Commissie is, indien er tegenstrijdigheid is, of artikel 17, § 7 voorrang heeft op artikel 4, 3°.

Aangezien paragraaf 7 van artikel 17 van de wet van 27 juni 1921 door de Programmawet van 9 juli 2004 werd ingevoegd, terwijl artikel 4 van deze wet door de wet van 2 mei 2002 werd gewijzigd, is de Juridische Commissie van oordeel dat het adagium “*lex posterior priori derogat*” moet worden toegepast.

Artikel 17, § 7 verwijst uitdrukkelijk naar artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen volgens hetwelk de bezoldiging van de commissaris bestaat in een vast bedrag dat de naleving van de controlenormen uitgevaardigd door het Instituut der Bedrijfsrevisoren waarborgt.

---

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 141.

Bij wijze van conclusie is de Raad, op voorstel van de Juridische Commissie, van oordeel dat ook in een vzw de bezoldiging van het commissarismandaat uit een normaal bedrag dient te bestaan dat het naleven van de controlenormen waarborgt.

4.3.3. Coördinatieceel politieke partijen

Coördinatie van de werkzaamheden: de heer. J.-F. CATS

Leden van de Coördinatieceel: alle confraters die een mandaat uitoefenen in de politieke partijen worden uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van deze Coördinatieceel. De Voorzitter van het Instituut wordt eveneens voor elke vergadering uitgenodigd.

Secretariaat: de heer O. COSTA

De Coördinatieceel politieke partijen heeft tweemaal vergaderd in de loop van 2006.

Het Instituut werd uitgenodigd door mevrouw A.-M. LIZIN, Voorzitter van de Senaat, en door de heer H. DE CROO, Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, om zijn analyse inzake de toepassing van de vzw-wetgeving op de controle van de boekhouding van politieke partijen en op de verkiezingsuitgaven voor te stellen.

De Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van politieke partijen heeft het Instituut gehoord ter gelegenheid van een zitting van de Commissie *d.d.* 9 mei 2006.

De Coördinatieceel heeft kennis genomen van de opmerkingen geformuleerd door het Rekenhof in zijn verslag over de rekeningen van de politieke partijen van het boekjaar 2005.

De Coördinatieceel zal de opportuniteit onderzoeken om reglementaire wijzigingen voor te stellen inzake de boekhouding van de politieke partijen.

4.3.4. Coördinatieceel NGO's

Voorzitter: de heer A. CLYBOUW

Leden: mevrouw C. JOOS, de heren S. BALCAEN, A. CHAERELS, M. DE WOLF, J. MAS en L. OSTYN.

Secretariaat: de heer E. VAN MEENSEL

In het kader van de uitvoering van de hervorming van de subsidieregeling ten behoeve van de niet-gouvernementele organisaties (NGO's) voorziet het koninklijk besluit van 14 december 2005⁽¹⁾ betreffende de erkenning van niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties in de benoeming van een commissaris, lid van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, in de NGO's die kiezen voor een meerjarige programma-erkenning.

IV

Momenteel worden door de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGOS) de financiële rapporteringen uitgewerkt die de NGO's in het kader van deze nieuwe regeling zullen dienen op te maken ter verantwoording van de bekomen subsidies. Aangezien deze rapporteringen het voorwerp uitmaken van revisorale controle, heeft het Instituut reeds de nodige contacten gelegd met DGOS in dit verband. Naargelang de reacties kan binnen de Coördinatieceel beslist worden of verdere stappen vanuit het Instituut naar DGOS toe noodzakelijk zijn.

4.3.5. Coördinatieceel hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap

Voorzitter: de heer H. J. VAN IMPE

Leden: alle confraters die een opdracht uitoefenen in de hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap werden uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van de Coördinatieceel.

De Coördinatieceel "Hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap" is samengesteld uit bedrijfsrevisoren die de financiële overzichten van de hogescholen controleren, de regeringscommissarissen bij de hogescholen, een aantal financiële verantwoordelijken van hogescholen, alsook een vertegenwoordiging van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, met name van het Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, afdeling Hoger Onderwijs.

De Coördinatieceel heeft in de loop van 2006 tien keer vergaderd.

Het Decreet *d.d.* 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse gemeenschap voerde voor die instellingen het systeem van dubbel

---

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 139.

boekhouden met balans, resultatenrekening en toelichting in. In uitvoering hiervan legde het besluit van de Vlaamse Regering van 15 november 1995 ondermeer het rekeningenstelsel en de waardering en rubricering van de jaarrekening vast voor zowel hogescholen als voor vzw's "sociale voorzieningen".

Naar aanleiding van de invoering van de wet van 2 mei 2002 betreffende ondermeer de verenigingen zonder winstoogmerk en het koninklijk besluit van 19 december 2003 ter uitvoering ervan, heeft de Coördinatiecel de gelijkwaardigheid van de huidige boekhoudkundige regelgeving aan voornoemde vzw-wet onderzocht. Volgens de informatie die de leden van de Coördinatiecel hebben ingewonnen zouden de raden van bestuur van alle hogescholen in vzw-vorm beslissen tot de gelijkwaardigheid en bijgevolg zal in afwijking van het vzw-model van de jaarrekening, het sectormodel van jaarrekening conform voornoemd besluit van de Vlaamse Regering blijven opgesteld en neergelegd worden.

In de loop van het werkjaar 2006 werden nog volgende thema's behandeld:

- de inbreng door een vzw hogeschool van een bedrag in speciën;
- de vergelijking van de huidige boekhoudkundige regelgeving voor hogescholen met projectteksten voor de invoering van het systeem van dubbel boekhouden voor universiteiten;
- de waardering en boeking van langetermijn gebruiksrechten van gebouwen (erfpachten, rechten van opstal, onroerende leasing, enz.).

4.3.6. Coördinatiecel van gesubsidieerde Franstalige scholen

Voorzitter: de heer F. MAILLARD

Leden: de dames M.-C. DEBROUX-LEDDÉ en M. PIRET,
de heren M. DE WOLF, P. DELWARDE, L. SOHET en
B. THEUNISSEN

Hebben eveneens deelgenomen aan de werkzaamheden van de Cel:

mevrouw B. NEUVILLE, de heren P. BOGAERTS en
C. DE MONTPELLIER D'ANNEVOIE

De Coördinatiecel, opgericht in 2005, heeft zijn werkzaamheden in 2006 voortgezet. De leden van de Coördinatiecel hebben zesmaal vergaderd.

In september 2006 werd een coördinatievergadering met het secretariaat-generaal van het katholiek onderwijs in het Franstalige landsgedeelte *Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique* (SeGEC) georganiseerd gericht op het uitwisselen van informatie met betrekking tot het eerste jaar waarin ervaring werd opgedaan inzake de wettelijke controle van de jaarrekening van gesubsidieerde Franstalige scholen evenals tot het onderzoeken van enkele concrete problemen.

In het algemeen is de feedback positief en wordt de tussenkomst van bedrijfsrevisoren als positief ervaren, hoewel er nog verbeteringen aan te brengen zijn zowel wat de controleurs als wat de gecontroleerde entiteiten betreft.

Naar aanleiding van deze vergadering zijn enkele technische punten ter sprake gekomen en deels opgelost. Een syntheseartikel zal worden gepubliceerd in het tijdschrift *Tax Audit & Accountancy*.

Met het oog op het aanbieden van een hulpmiddel aan de vele confraters die in de sector actief zijn, heeft de Coördinatieceel de taak op zich genomen een werkprogramma (in de vorm van een vragenlijst) op te stellen dat voor de volgende controleperiode voor alle geïnteresseerde confraters beschikbaar zal zijn.

4.3.7. Coördinatieceel Mutualiteiten

Voorzitter: de heer B. CALLENS

Leden: mevrouw R. VAN MAELE, de heren F. DAERDEN, P. DEMEESTER, V. DE WULF, B. THEUNISSEN, W. VAN AERDE en F. VERHAEGEN

Secretariaat: de heer D. SZAFRAN

In de loop van het jaar 2006 werd door de Coördinatieceel mutualiteiten een vergadering belegd met de Controledienst van de Ziekenfondsen (CDZ) en de landsbonden van de ziekenfondsen, waarbij volgende onderwerpen werden aangesneden:

- a) Revisorale verslagen betreffende de financiële toestand van de vrije en aanvullende verzekering van de landsbonden en de ziekenfondsen voor het boekjaar 2004 – naleving van de indieningstermijn en de bepalingen van de omzendbrief 04/01/D1;

- b) Ontwerp van omzendbrief betreffende het verslag op te stellen door de erkende bedrijfsrevisoren in het kader van het criterium bedoeld in artikel 2, 7° van het koninklijk besluit van 28 augustus 2002 betreffende de responsabilisering van de verzekeringsinstelling met betrekking tot het bedrag van hun administratiekosten;
- c) Toepassing van het koninklijk besluit van 28 augustus 2002 betreffende de responsabilisering van de verzekeringsinstellingen met betrekking tot het bedrag van hun administratiekosten – bepaling van cijfergegevens mee te delen door de revisoren in het kader van de criteria bedoeld in artikel 2, 5° en 6° van voorvermeld koninklijk besluit.

4.4. Audit en *sustainability*

Voorzitter: mevrouw R. VAN MAELE

Leden: mevrouw P. KINDT, de heren D. KROES, A. PALM, Ph. PIRE
en P. VAN DEN EYNDE

Secretariaat: de heer O. COSTA

De belangrijkste doelstelling van de werkgroep is de bedrijfsrevisor een actieve rol te laten spelen bij de ontwikkelingen op het gebied van milieu en duurzaam ondernemen, die een impact hebben op de boekhouding en jaarrekening van ondernemingen en meer in het bijzonder op afzonderlijke rapporteringen en attesteringen inzake milieu en duurzaam ondernemen van ondernemingen en organisaties in het algemeen.

In de loop van 2006 kwam de werkgroep “Audit en *sustainability*” vijfmaal samen.

4.4.1. “*Accords de branche*” in het Waalse Gewest – CO₂ emissies

Het Instituut heeft in samenwerking met het Waalse Gewest een technische nota omtrent de CO₂ emissies opgesteld.

De technische nota werd aan de leden van het Instituut meegedeeld.

De technische nota is eveneens beschikbaar op de website van het Instituut.

4.4.2. Invloed van de ISA's op de technische nota's

De werkgroep "Audit en *sustainability*" heeft een analyse uitgevoerd i.v.m. de conformiteit van de technische nota's BEBAT, FOST PLUS, VAL-I-PAC met de ISA's.

De technische nota's worden aangepast aan de passende controlestandaarden die ook in het buitenland worden toegepast.

IV

4.4.3. Belgische prijs voor het Beste Rapport Duurzaam Ondernemen

Het Instituut heeft in samenwerking met BUSINESS & SOCIETY BELGIUM, voortrekker inzake het promoten en integreren van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemingen, de Belgische prijs voor het Beste Rapport Duurzaam Ondernemen georganiseerd. Dit evenement heeft op maandag 20 november 2006 in de lokalen van het IBR plaatsgevonden.

Een discussiepanel met als thema transparantie en certificatie inzake maatschappelijk ondernemen heeft CEO's van Belgische ondernemingen samengebracht.

De Raad dankt de leden van BUSINESS & SOCIETY BELGIUM voor de kwaliteit van de samenwerking.

De prijs werd uitgereikt door de heer B. TUYBENS, Staatssecretaris voor Overheidsbedrijven, toegevoegd aan de Minister van Begroting, aan UMICORE vertegenwoordigd door de heer Th. LEYSEN.

Het juryverslag is op de website van het Instituut beschikbaar.

4.4.4. FEE – *Roundtable on Assurance on Sustainability*

Op 21 november 2006 werd door sommige leden van de werkgroep deelgenomen aan een rondetafelconferentie georganiseerd door de FEE met als panelleden o.a. de Voorzitters van de FEE, IAASB, GRI, *AccountAbility* met als thema de waarde van *assurance* voor rapporten duurzaam ondernemen.

De werkgroep is van mening dat het gepast zou zijn om een belangrijke taak voor de bedrijfsrevisoren weg te leggen.

4.5. Informatie- en communicatietechnologieën

4.5.1. ICT

Voorzitter: de heer E. VERCAMMEN

Leden IBR: de heren L. CARIS, K. DE BAERE, K. DE BRABANDER, S. LELEUX en D. SMETS

Leden IAB: de heren O. DE BONHOME, R. LASSAUX, E. STEGHERS en H. VAN DEN KEYBUS

Leden BIBF: de heren P. DELEU en P. HUYSMANS

Secretariaat: de heer O. COSTA

IV

De Commissie ICT is een gemengde commissie van het IBR, IAB en BIBF.

De Commissie ICT heeft in het afgelopen jaar viermaal vergaderd.

A. Digitale handtekening

De Raad van het Instituut heeft haar contacten in het kader van het met CERTIPOST, gemeenschappelijke onderneming van DE POST en BELGACOM, ondertekend contract inzake de digitale handtekening voortgezet.

De Commissie ICT heeft eveneens samen met CERTIPOST de mogelijke ontwikkelingen ten aanzien van de elektronische factuur onderzocht.

B. Bekendmaking en toegang tot de jaarrekening langs elektronische weg

De Commissie ICT heeft haar contacten met de NBB ten aanzien van de neerlegging van de jaarrekening langs elektronische weg (*web based*), voortgezet.

C. Elektronische communicatie

De Commissie ICT heeft haar onderzoek voortgezet over de mogelijkheden om meer langs elektronische weg te communiceren en bepaalde procedures van het IBR te automatiseren, zowel voor de leden (bv. de jaarlijkse mededeling) als voor de stagiairs (bv. de inschrijvingen voor de examens en de seminars, de stagedagboeken, enz.).

Het verdere onderzoek van dit project zal in 2007, samen met onze informaticapartners, worden voortgezet (*cf. infra*, § 10.4.).

D. Anti-witwaswet

In het kader van de anti-witwaswet en de verplichtingen in hoofde van de economische beroepen om hun cliënten te identificeren, heeft de Commissie een eerste onderzoek gedaan over de identificatie van de cliënten en de elektronische opslag van de cliëntgegevens.

Er werden dienaangaande ook contacten gelegd met de Kruispuntbank van Ondernemingen.

4.5.2. XBRL

Voorzitter: de heer D. SMETS

Leden IBR: de heren P. BOGAERT, D. BRUYNDONCKX, B. DE LEEUW en L. DOMINGO

Leden IAB: mevrouw M. CLAES, de heren O. DE BONHOME, E. STEGHERS en E. VERCAMMEN

Externe leden: de heren A. LENAERT (NBB) en O. SERVAIS (XBRL Europe)

Secretariaat: de heren C. D'HONDT en E. VAN MEENSEL

De vereniging XBRL België werd effectief opgericht op 22 november 2004, zoals vermeld in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 147-148).

Op 18 juli 2006 verwierf de vereniging de status van *Established Jurisdiction*. Hierdoor beschikt XBRL België voortaan over rechtstreekse vertegenwoordiging in het bestuur van het consortium XBRL *International*.

Op 21 maart 2006 greep de algemene vergadering plaats van XBRL België.

Tijdens deze algemene vergadering werd de evolutie van het aantal leden van de vzw besproken en de nieuwe leden voorgesteld, verslag uitgebracht over de activiteiten van de vzw XBRL België, evenals de jaarrekening en de begroting voorgesteld en goedgekeurd.

Naar aanleiding van de afwerking van de taxonomie voor de *Belgium GAAP* werd ook gepland om een nieuwe werkgroep op te richten. Het

IBR volgt deze ontwikkelingen verder op de voet via de Commissie XBRL.

In samenwerking met de NBB werd op 18 december 2006 ook een gemeenschappelijke informatiesessie voor bedrijfsrevisoren georganiseerd over de nieuwe jaarrekening vanaf 1 april 2007 (*cf. supra*, § 3.3.1.).

4.6. Commissie KMO

Voorzitter: mevrouw I. SAEYS

Leden: de heren B. DE GRAND RY, T. DUPONT, D. LEBOUTTE (tot november 2006), Ph. PIRE, D. SMETS, J.-P. VANDAELE, L. R. VAN DEN ABBEELE en P. WEYERS

Secretariaat: de heer P.-F. COPPENS (tot maart 2006), de heer G. ZONNEKEYN (tot augustus 2006), mevrouw V. VAN DE WALLE

De Commissie KMO is in 2006 verschillende malen samengekomen. Haar werkzaamheden hadden hoofdzakelijk betrekking op het uitwerken van een brochure, evenals verschillende folders gewijd aan de bijzondere opdrachten. De Commissie is ook actief geweest door de deelname aan nationale of internationale werkgroepen.

4.6.1. Brochures en folders

De Commissie heeft de redactie afgerond van een aantal populair-wetenschappelijke folders met betrekking tot bijzondere opdrachten die geen verband houden met de wettelijke controle van de rekeningen.

Aan de hand van deze folders wenst de Commissie de tussenkomst van de revisor in wettelijke opdrachten, andere dan de controle van de rekeningen, verstaanbaar te maken voor een niet-deskundig lezerspubliek. De Commissie is vertrokken vanuit de vaststelling dat de bijzondere opdrachten (inbrengen in natura, quasi-inbrengen, omzettingen, enz.) enkel worden behandeld in technische documenten bestemd voor de beroepsbeoefenaars. De KMO's en hun bedrijfsleiders zijn derhalve onvoldoende ingelicht over de verschillende aspecten van het beroep van bedrijfsrevisor waarvan men hoofdzakelijk de commissarisfunctie kent.

Bedoeling is dat de volgende drie folders begin 2007 beschikbaar zijn:

- Inbreng in natura: een specifieke taak, bij wet toevertrouwd aan uw bedrijfsrevisor
- Quasi-inbreng: een specifieke taak, bij wet toevertrouwd aan uw bedrijfsrevisor
- Omzetting van vennootschappen: een specifieke taak, bij wet toevertrouwd aan uw bedrijfsrevisor of externe accountant

Verder heeft de Commissie een vierde brochure met als titel “*Hoe neem ik een onderneming over ? Over het belang van overname-audits*” gefinaliseerd. De vierde brochure, die begin 2007 zal verspreid worden, vormt het sluitstuk van een reeks KMO-brochures die door het IBR aan diverse doelgroepen van ondernemers en andere geïnteresseerde instanties (bv. Kamers van Koophandel, banken, advocaten, enz.) wordt overgemaakt. Net zoals de KMO-brochure 1 “*Hoe stel ik financiële vooruitzichten voor mijn KMO op ?*”, de KMO-brochure 2 “*Hoe financier ik de groei van mijn KMO ?*” en de KMO-brochure 3 “*Hoe kan men zijn personeel vergoeden op basis van de resultaten of het kapitaal van de onderneming*” zal de vierde KMO-brochure eveneens beschikbaar zijn op de website van het IBR.

4.6.2. Deelname aan werkgroepen en externe evenementen

De Commissie is ook op Europees en nationaal niveau actief geweest door de deelname aan werkgroepen over KMO's die worden georganiseerd door verschillende instanties.

Op Europees vlak is binnen de FEE de werkgroep KMO (*SME-SMP Working Party*) samengesteld uit diverse vertegenwoordigers van verschillende internationale Instituten, onder het voorzitterschap van de heer José BOVE (Spanje) (*cf. infra*, § 12.2.14). De Voorzitter van de Commissie KMO vertegenwoordigt het IBR in deze werkgroep.

In de loop van het jaar werden verschillende vergaderingen georganiseerd te Brussel. Bijzondere aandacht werd besteed aan de mogelijke invoering van de IAS/IFRS-normen in de KMO. Het verslag van de vergaderingen is beschikbaar op de website www.fee.be.

Verder heeft een delegatie van de IBR-Commissie KMO deelgenomen aan het FEE-Congres dat op 7 en 8 september 2006 in Versailles is georganiseerd.

Op nationaal niveau volgt de IBR-Commissie KMO de werkzaamheden op die binnen Unizo worden georganiseerd inzake de Code BUYSSE.

De Commissie KMO was eveneens actief op nationaal niveau door de deelname aan de Beurs “Entreprendre – Ondernemen” in maart 2006 en het *Salon de la Comptabilité* te Luik in november 2006.

4.7. Commissie Anti-witwassen

Voorzitter: de heer Ph. MAEYAERT

Leden: de heren J.-M. BOES, P. COOX, P. HEMSCHOOTE, Y. MERLIN en F. STAELENS

Externe leden: de heren R. HOSKENS en S. SACRÉ

Secretariaat: de heer O. COSTA

De Commissie Anti-witwassen heeft in de loop van het voorbije jaar een technische nota ontwikkeld waarvan sprake *supra* in paragraaf 1.10.3.

4.8. Controle van de boekhouding van notariskantoren

De Raad heeft zijn bezorgdheid geuit omtrent de wijze waarop een aantal bedrijfsrevisoren hun wettelijke controleopdracht inzake de boekhouding van notariskantoren uitoefenen.

De Raad heeft dan ook beslist een werkgroep op te richten die ermee belast wordt een technische nota uit te werken ten behoeve van de bedrijfsrevisoren die een opdracht hebben bij een notariskantoor. Een onderscheid zal worden gemaakt tussen de controle van de notarisboekhouding enerzijds en de opdracht van waardering bij de overdracht van een notariskantoor. Deze werkgroep zal verder bouwen op de werkzaamheden die reeds zijn uitgevoerd door de bestaande gemengde Commissie notarissen-bedrijfsrevisoren-accountants voor de waardering en de controle van de notariskantoren⁽¹⁾.

---

(1) Zie in dit verband IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 109-110.

De opdracht is gemeenschappelijk tussen bedrijfsrevisoren en accountants. De gemengde commissie IBR-IAB zal namens het IBR worden voorgezeten door confrater Luc OSTYN. Maken eveneens deel uit van deze werkgroep namens het IBR: confraters Hugues FRONVILLE en Michel DE WOLF.

De technische nota zal vervolgens aan de Commissie Controlenormen van het IBR, de Nationale Kamer en de Provinciale Kamers van de Notarissen en de Hoge Raad voor de Economische Beroepen worden medege-deeld.

4.9. Koninklijk besluit “KIWI” van 17 mei 2006

In januari 2006 had het Instituut een voorontwerp ontvangen van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 21 december 2001 tot vaststelling van de procedures, termijnen en voorwaarden inzake de tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen in de kosten van farmaceutische specialiteiten.

De tekst van het voorontwerp voorzag in *“een verklaring van de bedrijfsrevisor dat de aanvrager in staat is om binnen een termijn van 6 maanden na de beslissing bedoeld in artikel 77 de leveringscapaciteit te verhogen met de helft van het verschil tussen zijn huidige marktaandeel en het volledige marktaandeel.”* (art. 2, § 2, al. 2).

De Raad van het IBR is tot de bevinding gekomen dat deze tekst niet in overeenstemming was met hetgeen overeenkomstig de internationale standaarden van een auditor wordt verwacht. Immers, deze tekst creëert ten onrechte de verwachtingskloof (*expectation gap*) dat een bedrijfsrevisor over om het even welk aspect van het bedrijfsleven een “verklaring” zou kunnen afleggen.

Het is niet de taak van een bedrijfsrevisor om een verklaring over de leveringscapaciteit af te leggen. Deze taak komt volledig toe aan het bestuursorgaan van de betrokken entiteit binnen de farmaceutische sector.

Als gevolg van het advies verstrekt door het IBR werd het ontwerp van het koninklijk besluit aangepast en artikel 2, § 2, 2° van het nieuwe

koninklijk besluit van 17 mei 2006 verwijst niet meer naar een door een bedrijfsrevisor te verstrekken verklaring.

De Raad dankt de Minister van Volksgezondheid omdat hij het als nuttig heeft bevonden met hem in contact te treden.

Hoofdstuk V

**TOEGANG TOT HET BEROEP
EN STAGECOMMISSIE**

5.1. Markante feiten

5.1.1. Europese evoluties

De Stagecommissie heeft gedurende het afgelopen jaar de Richtlijn 2005/36/EG van 7 september 2005 (de RPQ Richtlijn genoemd), en de Richtlijn 2006/43/EG van 17 mei 2006 (de auditrichtlijn genoemd) geanalyseerd.

5.1.2. Evolutie inzake ECTS

De Stagecommissie heeft een analyseproces van de programma's van de cursussen van de universiteiten en de hogescholen van het lange type opgestart. Deze analyse heeft tot doel om vrijstellingen te bepalen in het licht van de eisen gesteld door de Richtlijn 2006/43/EG inzake toegang tot het beroep en om rekening te houden met programma's uitgedrukt in ECTS en niet meer in studie-uren. De onderwijsinstellingen werden uitgenodigd om aan het IBR een gedetailleerde omschrijving over te maken van de cursussen die in aanmerking zouden kunnen komen voor het toekennen van vrijstellingen voor het toegangsexamen van het IBR. Het Instituut zal zijn resultaten aan het einde van de analyse aan de betrokken onderwijsinstellingen meedelen.

5.1.3. Aantal stagiairs

Sinds 2000 is het aantal nieuwe stagiairs niet gestegen. De Raad is bezorgd over dit gebrek aan interesse voor het beroep en probeert om het beroep voor jonge talenten aantrekkelijker te maken.

5.1.4. Samenstelling van de jury van het bekwaamheidsexamen

Teneinde externe leden te betrekken bij de beoordeling van toekomstige beroepsbeoefenaars, heeft de Raad beslist om het voorzitterschap van de jury van het bekwaamheidsexamen progressief toe te vertrouwen aan Voorzitters belast met universitaire cursussen, die niet de hoedanigheid hebben van bedrijfsrevisor.

5.1.5. Benadrukt gebruik van informatica tools

Gedurende het afgelopen jaar heeft de Stagecommissie inzake de toegang tot het beroep meer en meer getracht te communiceren via haar website/extranet (bv. de derde editie van de brochure “Toegang tot het beroep”, de *on line* terbeschikkingstelling van de syllabi van de stageseminaries, de referentielijst voor het afleggen van de ingangsexamens, enz.).

Het Instituut wenst het informaticagebruik te promoten. Om die reden wordt bijvoorbeeld het bekwaamheidsexamen op elektronische wijze afgelegd.

V

5.1.6. Update van de brochure “Toegang tot het beroep”

De Stagecommissie herwerkt momenteel de vierde versie van de brochure “Toegang tot het beroep” volgens de laatste evoluties van het beroep.

Het document zal in de loop van 2007 gefinaliseerd worden en zal daarna aan de bedrijfsrevisoren en de stagiairs meegedeeld worden.

5.2. Uitvoering van de Richtlijn 2006/43/EG en van de Richtlijn 2005/36/EG

5.2.1. Algemeen

Het Instituut heeft verschillende contacten gehad met de FOD Economie omtrent de Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van de beroepskwalificaties en de relaties met de Richtlijnen 2006/43/EG en 2006/123/EG. Het Instituut is van mening dat deze Richtlijn van toepassing is voor alle opdrachten toevertrouwd aan de bedrijfsrevisoren buiten de wettelijke controle van de jaarrekening.

De erkenning van buitenlandse beroepsbeoefenaars maakt, in het kader van de vrije vestiging, het onderwerp uit van een examen over de specifieke Belgische materies voor het uitoefenen van het beroep.

Wat het vrije verkeer van diensten betreft, zou het normaal over een *pro forma* verklaring gaan, te verrichten bij het Instituut.

5.2.2. Bekwaamheidsexamen

Het Instituut heeft altijd het feit gesteund en blijft steunen dat het bekwaamheidsexamen een inhoud moet hebben die rekening houdt met de werkelijkheid van de opdrachten toevertrouwd aan de commissaris die zijn opdracht alleen maar op een optimale manier kan uitoefenen indien hij verschillende aspecten van het beroep in België beheerst.

Het bekwaamheidsexamen dat niet enkel door artikel 14 van de Richtlijn 2006/43/EG wordt voorzien, maar eveneens door artikel 14, 3° van de Richtlijn RPQ van 7 september 2005, moet alle aspecten inzake de wettelijke controle dekken, met name onder andere de controle van niet-commerciële entiteiten evenals de niet-permanente controleopdrachten (bv. inbreng in natura).

V

5.3. Niet-mededingingsbeding

Het Instituut der Bedrijfsrevisoren heeft, volgend op contacten met de FOD Economie (dienst mededinging), beslist om aan de Minister een wijziging van het koninklijk besluit voor te stellen over het principe om automatisch in het model van stageovereenkomst een niet-mededingingsbeding te voorzien.

Het voorstel dat aan de Minister voorgelegd werd bestaat erin, overeenkomstig de wens van de FOD Economie, de keuze aan de partijen, met name de stagemester en de stagiair, te laten om in de stageovereenkomst in een niet-mededingingsbeding te voorzien voor een duur van maximum drie jaar.

Er wordt in dit opzicht verwezen naar paragraaf 1.11. van dit jaarverslag.

5.4. Samenstelling van de Stagecommissie

De Stagecommissie is als volgt samengesteld:

- de Voorzitter, de heer André KILESE (1995);
- drie leden van de Raad, de heren Boudewijn CALLENS (1986), Daniel KROES (2005), Daniel J. VAN CUTSEM (1988);
- drie leden revisoren extern aan de Raad, mevrouw Vinciane MARICQ (1994), de heren Georges HEPNER (1992) en René VAN ASBROECK (1993);
- een plaatsvervangend lid, de heer Patrick VAN IMPE (1998);
- twee technische deskundigen bedrijfsrevisoren, de heren Jacques TISON (1998) en Luc VERRIJSEN (2002).

Zij heeft in 2006 tien keer vergaderd.

5.5. Toelatingsexamen tot de stage

264 nieuwe kandidaten hebben in de loop van 2006 een dossier tot inschrijving tot het toelatingsexamen ingediend.

Overeenkomstig de procedure bepaald in artikel 15 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 werd het toelatingsexamen in de loop van het tweede semester van 2006 ingericht.

De examens vonden plaats op zaterdag 14 oktober, maandag 16 oktober en zaterdag 21 oktober 2006 te Brussel.

298 kandidaten hadden zich in 2006 voor het toelatingsexamen ingeschreven.

2006	Deelnemers	Geslaagd
F	83	32 (39 %)
N	215	79 (37 %)
Totaal	298	111 (37 %)

Naast de 111 kandidaten die slaagden voor het toelatingsexamen, bekwamen 21 personen een totale vrijstelling voor het toegangsexamen op basis van hun universitair of gelijkwaardig diploma.

5.6. Analyse van het profiel van de stagemeester

In het kader van de analyse van het profiel van de stagemeester heeft de Stagecommissie beslist om in de toekomst de resultaten van de laatste kwaliteitscontrole in aanmerking te nemen. Dit zal de jaarlijkse mededeling van de kandidaat stagemeester nuttig aanvullen in het kader van de analyse van het profiel van de stagemeester.

Deze bepaling betreft zowel de analyse van de stagemeester in geval van nieuwe toelatingen, van herneming van de stage of van verandering van stagemeester.

In 2006 werd er één stagemeester geweigerd.

V

5.7. Goedkeuring van de stageovereenkomsten

5.7.1. Nieuwe stageovereenkomsten

In 2006 keurde de Stagecommissie 120 overeenkomsten goed (96 Nederlandstalige en 24 Franstalige).

Per 31 december 2006 zijn er 409 stagiairs ingeschreven bij het Instituut (298 Nederlandstalige en 111 Franstalige).

5.7.2. Informatiezitting voor de toegang tot de stage

De heer O. COSTA heeft op dinsdag 25 april 2006 een informatiezitting geleid.

De introductievoormiddag tot de stage heeft tot doel de nieuwe stagiairs met de werking van het Instituut en met de organisatie van de stage van bedrijfsrevisor vertrouwd te maken.

Het is ten zeerste aanbevolen dat de nieuwe stagiairs deze introductie bijwonen.

5.8. Vermindering van de stageduur

Aan geen enkele stagiair werd in 2006 een verkorte stage toegestaan.

5.9. Wijzigingen tijdens de stage

5.9.1. Schrapping

Artikel 25, vierde lid van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 luidt als volgt:

“De opschorting of de opeenvolgende opschortingen van de stage in het geheel genomen mogen niet meer dan vijf jaar bedragen. Indien deze termijn overschreden wordt, beveelt de Raad, op voorstel van de Stagecommissie, de schrapping van de stagiair.”.

Overeenkomstig dit voorschrift, werden 59 stagiairs die sinds meer dan vijf jaar hun stage hadden opgeschort, geschrapt nadat zij ten minste een maand op voorhand van deze schrapping op de hoogte werden gesteld.

5.9.2. Verandering van stagemeeester

In 2006 werden 25 aanvragen van verandering van stagemeeester goedgekeurd.

In het kader van een verandering van stagemeeester vraagt de Stagecommissie soms bijkomende inlichtingen en vooruitzichten inzake de evolutie van het bedrijfsrevisorenkantoor.

5.9.3. Opschorting van de stage en ontslag

In de loop van het voorbije jaar hebben 158 stagiairs hun stage onderbroken ofwel voor het beëindigen van een stageovereenkomst (102) ofwel voor een bepaalde duur (56). Twee personen hebben hun ontslag als stagiair gegeven.

5.9.4. Stage in het buitenland

In de loop van het voorbije jaar werd aan drie kandidaten toelating gegeven om een deel van hun stage in het buitenland te volbrengen en dit conform artikel 4 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987.

5.9.5. Hervatting van de stage

Twee stagiairs werden opnieuw tot de stage toegelaten na een opschorting van minder dan vijf jaar.

22 stagiairs werden opnieuw tot de stage toegelaten na een opschorting voor een bepaalde duur.

In het kader van een herneming van de stage vraagt de Stagecommissie soms bijkomende inlichtingen en vooruitzichten inzake de evolutie van het bedrijfsrevisorenkantoor.

5.10. Stage-examens

De stage-examens vonden plaats op dinsdag 26 september (controle), donderdag 28 september (het beroep) en zaterdag 29 september 2006 (uitdieping basiskennis).

De resultaten van de stage-examens voor 2006 worden hierna weergegeven:

2006		Deelnemers	Geslaagd
T1 (Basiskennis)	F	27	15 (56 %)
	N	87	62 (71 %)
	Totaal	114	77 (68 %)
T2 (Controle)	F	35	30 (86 %)
	N	70	46 (66 %)
	Totaal	105	76 (72 %)
T3 (Beroep)	F	27	11 (41 %)
	N	58	48 (83 %)
	Totaal	85	59 (69 %)

5.11. Bekwaamheidsexamen 2006 (twee zittingen)

5.11.1. Resultaten

A. Eerste zittijd

De schriftelijke proef vond plaats te Brussel op zaterdag 6 mei 2006. De mondelinge proef vond plaats van 12 tot 16 juni 2006. 57 kandidaten waren ingeschreven; 21 kandidaten slaagden.

B. Tweede zittijd

De schriftelijke proef vond plaats op zaterdag 11 november 2006. De mondelinge proef vond plaats van 4 tot 8 december 2006. 47 kandidaten waren ingeschreven; 15 kandidaten slaagden.

De resultaten van het bekwaamheidsexamen voor 2006 zijn hierna samengevat:

2006		Aantal afgelegde examens	Kandidaten die het examen voor de eerste maal afleggen	Geslaagd
Mei/Juni	F	13	11	5 (38 %)
	N	44	37	16 (36 %)
	Totaal	57	48	21 (37 %)
Nov./Dec.	F	12	1	4 (33 %)
	N	35	12	11 (31 %)
	Totaal	47	13	15 (32 %)
Totaal van de twee zittingen	F	25	12	9 (36 %)
	N	79	49	27 (34 %)
	Totaal	104	61	36 (35 %)

2006	Aantal kandidaten	Geslaagd	Niet geslaagd
Kandidaten die het examen voor de 1ste keer aflegden	61	18	43
Kandidaten die het examen voor de 2de keer aflegden	19	4	15
Kandidaten die het examen voor de 3de keer aflegden	16	8	8
Kandidaten die het examen voor de 4de keer aflegden	7	5	2
Kandidaten die het examen voor de 5de keer aflegden	1	1	0
Totaal	104	36	68

5.11.2. Samenstelling van de jury's van het bekwaamheidsexamen

De samenstelling van de jury's van het bekwaamheidsexamen werd in het voorbije jaar gewijzigd in die zin dat er een specifieke klemtoon gelegd werd om een Voorzitter te vinden die niet noodzakelijk de hoedanigheid van bedrijfsrevisor heeft.

Artikel 37 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 bepaalt:

“Elke jury bestaat uit vijf leden, waaronder een professor van het universitair onderwijs of van het hoger onderwijs van universitair niveau, die de jury voorzigt, drie bedrijfsrevisoren en een persoon die het beroep van bedrijfsrevisor niet uitoefent en gekozen wordt omwille van zijn bijzondere bekendheid met het economisch en sociaal leven.”.

De Raad dankt de personen die hebben aanvaard om als jurylid van het bekwaamheidsexamen te zetelen.

De jury's zijn op 31 december 2006 als volgt samengesteld:

A. Nederlandstalige jury's

NL 1: de heren K.M. VAN OOSTVELDT (2007), Voorzitter, S. RABAËY (2006), D. J. VAN CUTSEM (2008) en J. VANDERHOEGHT (2008), bedrijfsrevisoren.

Mevrouw B. VAN DEN BOSSCHE, extern lid.

NL 2: de heren J. BRANSON (2008), Voorzitter, J. DE BOM VAN DRIESSCHE (2007), P. VAN STAAIJ (2006) en L. VERRIJSEN (2008), bedrijfsrevisoren.

De heer R. VAN RIET, extern lid.

NL 3: Mevrouw M. WILLEKENS (2009), Voorzitter, de heren B. CALLENS (2006), Voorzitter, P.P. BERGER (2006), J. BOEYE (2008) en L. HELLEBAUT (2008), bedrijfsrevisoren.

De heer F. VAN THILLO, extern lid.

NL 4: de heer R. TIEST (2006), Voorzitter, Mevrouw I. BOETS (2009), de heren R. NECKEBROECK (2006), R. VAN ASBROECK (2007) en B. VAN USSEL (2006), bedrijfsrevisoren.

De heer R. DE LEEUW, extern lid.

NL 5: de heren C. REYNS (2006), Voorzitter, J. KESSELAERS (2008), L. TOELEN (2006) en P. VAN IMPE (2006), bedrijfsrevisoren.

N, extern lid.

B. Franstalige jury's

FR 1: de heren P.-A. FORIERS (2009), Voorzitter, J. LENOIR (2006), E. MATHAY (2008) en D. J. VAN CUTSEM (2006), bedrijfsrevisoren.

De heer J.-L. STRUYF, extern lid.

FR 2: de heer M. MASSART (2008), Voorzitter, mevrouw Ch. BOLLEN, de heren A. DESCHAMPS (2006), G. HEPNER (2007) en D. LEBOUTTE (2007), bedrijfsrevisoren.

De heer M. VENTURI, extern lid.

FR 3: de heer M. DE WOLF (2008), Voorzitter, Mevrouw V. MARICQ (2007), de heren M. GRIGNARD (2008) en M. VAN DOREN (2006), bedrijfsrevisoren.

De heer M. FLAGOTHIER, extern lid.

FR 4: de heer O. CAPRASSE (2006), Voorzitter, Mevrouw P. TYTGAT (2006), de heren M. DENAYER (2006) en J. TISON (2006), bedrijfsrevisoren.

Mevrouw C. DENDAUV, extern lid.

C. Plaatsvervangende leden bedrijfsrevisoren

Mevrouw K. VERBEKE en de heren Ph. BARTHELEMY, G. BATS, J. BEDDEGENOODTS, P.-H. BONNEFOY-CUDRAZ, B. DE GRAND RY, L. DE KEULENAER, J. DE LANDSHEER, Ph. DE MEYER, L. DE PUYSELEYR, G. DE VOOGHT, P. DE WEERDT, F. DEGEEST, L. DELTOUR, G. DELVAUX, P. DEPRAETERE, Ph. DESOMBERE, L. DISCRY, H. FRONVILLE, G. HOF, A. HUBERT, D. KROES, Ph. MAEYAERT, B. MEYNENDONCKX, A. PALM, E. PAUWEN, R. PEIRCE, Ph. PIRE, D. ROUX, D. SMETS, G. SPAENHOVEN, P. VAN CAUTER, H. VAN DONINK, H. VAN IMPE, H. VAN PASSEL, B. VAN ROOST, L. VAN STEENBERGE, M. VAN STEENVOORT, R. VANDER STICHELE, J. VANDERNOOT, R. VERMOESEN, D. VERMUSSCHE en H. WILMOTS, bedrijfsrevisoren.

D. Plaatsvervangende leden uit de economische en sociale wereld

Mevrouwen A. JACOBS, A. VAN DEN RIJSE, V. VAN UYTVEN, G. VANPEBORGH en de heren J. RIGO, D. VAN DAELE, M. VERBRUGGEN, externe leden.

E. Plaatsvervangende Voorzitters (belast met universitaire cursussen)

Mevrouw K. CERRADA en de heren W. AERTS, L. BOXUS, H. BRAECKMANS, M.J. DE SAMBLANX, A. KILESE, H. OLIVIER, M. RENOUPEZ, C. VAN DER ELST, K. VAN HULLE en P. VAN IMPE.

5.11.3. Modaliteiten voor het afleggen van de schriftelijke proef

De Stagecommissie heeft de wens uitgedrukt dat vanaf nu in het kader van het afleggen van de schriftelijke proef van het bekwaamheidsexamen de informatica als hulpmiddel gebruikt zou worden. De kandidaten werden uitgenodigd om hun examen met een hen ter beschikking gestelde computer af te leggen. Deze maatregel laat een efficiëntere behandeling toe van de examenkopieën door enerzijds de jury's en anderzijds het Instituut.

5.11.4. Informatieavond over het bekwaamheidsexamen

Op woensdag 15 februari 2006 werd er een informatieavond over het bekwaamheidsexamen georganiseerd.

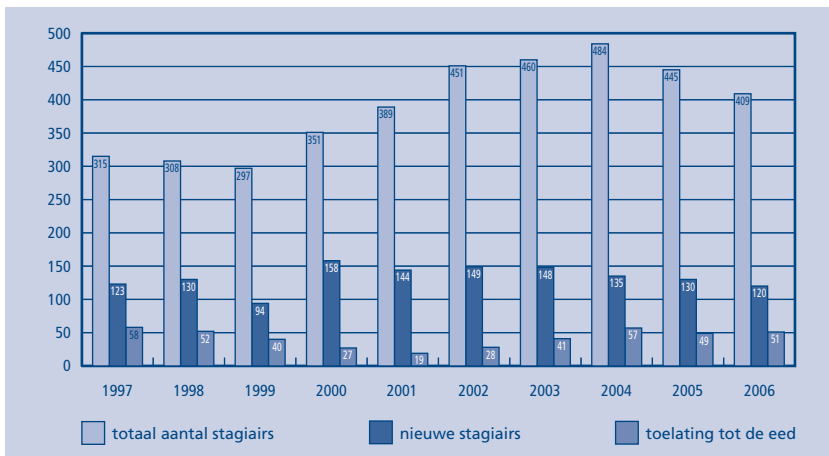
De stagiairs die toegelaten werden tot het bekwaamheidsexamen hebben de mogelijkheid gehad om jonge bedrijfsrevisoren te ontmoeten.

Mevrouw W. SAMAN en de heer F. LEPOUTRE hebben de aanwezigen geïnformeerd over hun ervaringen met het bekwaamheidsexamen.

5.12. Evolutie van het aantal stagiairs gedurende 2006

	2004	2005	2006
Aantal stagiairs bij het begin van het jaar	460	484	445
Nieuwe stagiairs (+)	+ 135	+ 130	+ 120
Hernemingen van de stage (+)/opschortingen (-)	- 52	- 115	- 143
Toelatingen tot de eed (-)	- 57	- 49	- 51
Ontslagen (-)	- 2	- 5	- 2
Aantal stagiairs op het einde van het jaar	484	445	409

Het detail van de bewegingen bevindt zich in onderhavig hoofdstuk toegang tot het beroep.

Aanvullende statistieken zijn voorzien in paragraaf 9.1.3. *infra*.

Het Instituut maakt zich zorgen over de vermindering van het aantal nieuwe stagiairs en onderstreept de moeilijkheid om nieuwe stagiairs tot het beroep aan te trekken.

Het aantal eedafleggingen is relatief laag in vergelijking met de globale bevolking van stagiairs.

5.13. Toegang tot het beroep voor natuurlijke personen

5.13.1. Voorafgaande opmerkingen

De cijfergegevens die hierna volgen, kunnen betrekking hebben op dossiers die zijn ingediend in de loop van een bepaald burgerlijk jaar maar waarvoor de kandidaten de examens hebben afgelegd tijdens een ander burgerlijk jaar.

Eventuele verschillen tussen de diverse cijfergegevens kunnen desgevallend worden verklaard door het feit dat examens worden afgelegd tijdens een bepaald burgerlijk jaar maar waaromtrent de beslissingen voor de toelating tot de eed slechts worden genomen tijdens het daaropvolgend burgerlijk jaar.

5.13.2. Toelating van de stagiairs tot de eed

In 2006 hebben 51 kandidaten hun stage beëindigd, waarna zij door de Raad, op voorstel van de Stagecommissie, tot de eed werden toegelaten.

5.13.3. Overstapregeling

In toepassing van het op 30 maart 1998 tussen het IBR en het IAB gesloten akkoord inzake de overstapregeling, hebben verschillende kandidaten hun dossier ingediend om van de overstapregeling gebruik te maken.

A. Overstap van het IAB naar het IBR

- a. In 2006 is er op het Instituut één dossier van een IAB-accountant binnengekomen.

Volgens het overstapakkoord worden de kandidaten uitgenodigd voor

een examen voor een jury, samengesteld uit bedrijfsrevisoren en één lid van het IAB.

De Nederlandstalige jury is als volgt samengesteld: de heer B. CALLENS, Voorzitter (plaatsvervangend Voorzitter: Ph. MAEYAERT), mevrouw M. HOSTE, de heren L. OSTYN, J. VANDERHOEGHT (plaatsvervangende leden: P.P. BERGER, L. DE PUYSELEYR, H. EVERAERTS, D. SMETS, R. VAN ASBROECK, H. VAN PASSEL, P. VALCKX en K. VANDELANOTTE), bedrijfsrevisoren en A. BERT, extern lid.

De Franstalige jury is als volgt samengesteld: de heren H. FRONVILLE, Voorzitter (plaatsvervangend Voorzitter: M. DE WOLF), B. DE GRAND RY, Ph. GIGOT, Ph. PIRE (plaatsvervangende leden: M. DELBROUCK, M. GRIGNARD, E. MATHAY en R. VERMOESEN), bedrijfsrevisoren en G. DELVAUX, extern lid (plaatsvervangend extern lid: R. KROCKAERT).

Geen enkele kandidaat heeft het examen in het afgelopen jaar afgelegd.

De Raad verduidelijkt dat de kandidaten over maximum drie mogelijkheden beschikken om het examen af te leggen.

- b. Geen enkele stagiair van het IAB, die aan de diplomaverensten voldeed, heeft, overeenkomstig artikel 2.1. van het akkoord inzake de overstapregeling, de wens uitgedrukt om van de overstapregeling tussen het IAB en het IBR te genieten.

B. Overstap van het IBR naar het IAB

- a. In 2006 heeft de Raad van het IBR de dossiers onderzocht van zes bedrijfsrevisoren die hun kandidatuur bij het IAB wilden indienen. Zes dossiers werden aan het IAB doorgestuurd voor verdere afhandeling.

In 2006 hebben vijf bedrijfsrevisoren het examen bij het IAB afgelegd en werden vier bedrijfsrevisoren tot de ledenlijst van het IAB toegelaten.

De Raad herinnert eraan dat enkel dossiers kunnen worden onderzocht van personen die reeds de titel van bedrijfsrevisor hebben op het ogenblik van de indiening van het dossier.

- b. Zes stagiair-bedrijfsrevisoren hebben, overeenkomstig artikel 2.1. van het akkoord inzake de overstapregeling, gebruik gemaakt van de overstapregeling tussen het IBR en het IAB.

De dossiers werden met gunstig advies aan het IAB overgemaakt.

5.13.4. Wederzijdse erkenning van buitenlandse beroepsbeoefenaars

In de loop van het voorbije jaar heeft geen enkele nieuwe buitenlandse beroepsbeoefenaar met een gelijkwaardige hoedanigheid zich gemeld om het examen zoals bepaald in artikel 40 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren af te leggen.

Eén candidate heeft het examen voor de tweede keer in het afgelopen jaar afgelegd en was niet geslaagd.

De Raad verduidelijkt dat de kandidaten over maximum drie mogelijkheden beschikken om het examen af te leggen.

5.13.5. Hereedaflegging

Eén bedrijfsrevisor, die minder dan vijf jaar geleden ontslag nam, heeft de wens uitgedrukt om opnieuw op de ledenlijst te worden ingeschreven, krachtens artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het IBR.

Eén bedrijfsrevisor, die meer dan vijf jaar geleden ontslag nam, heeft gevraagd om opnieuw op de ledenlijst te worden ingeschreven. Hij heeft het schriftelijk examen afgelegd in 2006 en zal het mondelinge gedeelte voor twee leden van de Raad in 2007 afleggen.

De Raad herinnert eraan dat enkel de dossiers van hereedaflegging van personen die aan artikel 6 van het huishoudelijk reglement beantwoorden op het moment van de indiening van de aanvraag nagekeken zullen worden. Het feit dat een kandidaat een arbeidsovereenkomst heeft in een andere entiteit dan een bedrijfsrevisorenkantoor, laat aan de Raad niet toe om deze persoon tot de eed toe te laten. De toelating tot de eed kan enkel beslist worden vanaf het ogenblik dat deze onverenigbaarheid niet meer bestaat.

5.14. Beslissingen van de Stagecommissie

5.14.1. Wederzijdse erkenning

De procedure van wederzijdse erkenning is ook van toepassing op de beroepsbeoefenaars van het Europees Economisch Gebied (met name Noorwegen, IJsland en Liechtenstein) in de mate dat de vrijheden waarop de eenheidsmarkt van de Europese Unie gebaseerd zijn ook van toepassing zijn op de landen van de EEG.

5.14.2. Stagedagboeken

 De Stagecommissie herinnert eraan dat de verplichting om een stagedagboek in te dienen alle stagiairs op datum van 30 juni betreft. Het feit van na 30 juni een aanvraag tot opschorting in te dienen is in dit opzicht niet relevant.

5.14.3. Model van stageovereenkomst

De Stagecommissie is van mening dat het model van stageovereenkomst, zowel dat voor stagiairs met een bediendestatuut als met een zelfstandigenstatuut, uit een aanbeveling bestaat waarvan de bepalingen minimale vereisten zijn.

Een kantoor zou bijgevolg de mogelijkheid hebben om bijkomende bepalingen te voorzien voor zover deze niet tegenstrijdig zijn met het modeldocument en met de wetten en reglementen van het Instituut en dat de minimale eisen terug te vinden zijn in het document voorgesteld aan de Stagecommissie.

5.14.4. Analyse van het profiel van de stagemeester

In het kader van de analyse van het profiel van de stagemeester heeft de Stagecommissie beslist om in de toekomst de resultaten van de laatste kwaliteitscontrole in aanmerking te nemen. Dit zal de jaarlijkse mededeling van de kandidaat stagemeester nuttig aanvullen in het kader van de analyse van het profiel van de stagemeester.

Deze bepaling betreft zowel de analyse van het profiel van de stagemeester in geval van nieuwe toelatingen tot de stage, van herneming van de stage of van verandering van stagemeester.

5.14.5. Aanvraag van overstap van een stagiair IBR naar een IAB stage

Wanneer een stagiair van een overstapprocedure naar het IAB wenst te genieten, zonder tegelijkertijd zijn/haar stage als bedrijfsrevisor voort te zetten, zal hij/zij een aanvraag tot overstap vóór de aanvraag van opschorting van de stage moeten indienen. Deze beslissing wordt gemotiveerd door het feit dat de aanvragen van overstap, krachtens de overeenkomst van 1998 getekend met het IAB, enkel aanvaard kunnen worden voor stagiairs in opleiding, d.w.z. voor diegenen die hun stage niet hebben opgeschort.

5.14.6. Overstapexamen en examen voor buitenlandse beroepsbeoefenaars

De Raad verduidelijkt dat de kandidaten over maximum drie mogelijkheden beschikken om het examen af te leggen.

5.15. Dankbetuigingen

De Raad dankt alle personen die hun medewerking hebben verleend aan de voorbereiding van de examens, aan de verbetering ervan en aan het geven van de stageseminaries.

Zoals bepaald in artikel 15, § 3 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987, worden de voorbereiding en de verbetering van de proeven toevertrouwd aan professoren of docenten van het universitair onderwijs of van het hoger onderwijs op universitair niveau.

5.15.1. Toelatingsexamen

- *Algemene boekhouding:*
de heren professoren J. ANTOINE en Ch. LEFEBVRE
- *Balansanalyse:*
de heren professoren M. RENOUPEZ en Ch. LEFEBVRE
- *Analytische boekhouding:*
mevrouw A. VANSTRAELEN en de heer D. HELBOIS, professoren
- *Vennootschapsrecht:*
de heren professoren H. OLIVIER en F. HELLEMANS

- *Fiscaal recht:*
de heer professor P. MINNE
- *Burgerlijk recht:*
de heren professoren H. OLIVIER en F. HELLEMANS
- *Handelsrecht:*
de heren professoren H. OLIVIER en F. HELLEMANS
- *Sociaal recht:*
mevrouw V. PERTRY, professor
- *Informatica:*
de heren professoren L. GOLVERS en R. PAEMELEIRE
- *Bedrijfseconomie, politieke economie en financiële economie:*
de heren professoren Ch. VAN WYMEERSCH en L. KEULENEER
- *Wiskunde en Statistiek:*
de heren professoren D. JUSTENS en R. PAEMELEIRE
- *Financieel beheer:*
de heren professoren Ch. VAN WYMEERSCH en L. KEULENEER
- *Externe controle:*
mevrouw C. DENDAUF en de heer I. DE BEELDE, professoren
- *Consolidatie:*
mevrouw M.-L. JACQUES en de heer K.M. VAN OOSTVELDT, professoren
- *Interne controle:*
mevrouw M.-L. JACQUES en de heer I. DE BEELDE, professoren
- *Boekhoudrecht:*
de heren professoren H. OLIVIER en K. VAN HULLE
- *Plichtenleer:*
mevrouw D. HERMANS en de heer M.J. DE SAMBLANX, professoren.

5.15.2. Seminarie “Uitdieping basiskennis”

De uitdiepingsseminaries over boekhoudrecht, boekhoudtechnieken, consolidatie, vennootschapsrecht en financiële analyse werden georganiseerd in mei en juni 2006. Ze hebben tot doel de belangstellenden de mogelijkheid te bieden hun persoonlijk werk aan te vullen met besprekingen in deze belangrijke vakgebieden met specialisten en tot een begeleide analyse van praktijkgevallen over te gaan.

- *Boekhoudrecht:*
de heren J.-L. SERVAIS en P. VERSCHULDEN

- *Boekhoudtechnieken:*
mevrouwen S. PODEVIJN en M.-L. JACQUES
- *Consolidatie:*
de heren B. DUFOURNY en P. OPSOMER
- *Vennootschapsrecht:*
de heren H. OLIVIER en J.-Ph. BONTE
- *Financiële analyse:*
de heer D. SMETS.

5.15.3. Seminarie “Controle”

Het seminarie “Controle” spitste zich toe op de drie volgende thema’s die in de maanden mei en juni 2006 hebben plaatsgevonden:

- *Externe controle:*
de heren J.-L. SERVAIS en H. HERIJGERS
- *Interne controle:*
mevrouwen S. GOETHALS en Ch. WEYMEERSCH
- *Externe controle van de geconsolideerde rekeningen:*
de heren P.-H. BONNEFOY-CUDRAZ en L. MARTENS.

5.15.4. Seminarie “Het beroep”

Het seminarie “Het beroep” handelt hoofdzakelijk over een meer diepgaande analyse van de bijzondere revisorale opdrachten, de opdracht t.a.v. de ondernemingsraad en het opmaken van het controleverslag. Dit seminarie behandelt ook een reeks problemen die de stagiairs moeten toelaten hun kennis bij te schaven in de domeinen die de bedrijfsrevisor rechtstreeks aanbelangen.

Dit seminarie dat plaats vond in de maanden mei en juni 2006 spitste zich toe op de volgende onderwerpen:

- *Het controleverslag:*
de heren B. WETS en H. SALAETS
- *De bijzondere opdrachten:*
de heren M. TEFNIN en G. BATS
- *De ondernemingsraden:*
de heren G. DOCHEN, H. FRISQUE en L. VAN HOYWEGHEN.

5.15.5. Seminarie “*Special topics*”

De stagiairs werden twee bijkomende studiedagen aangeboden:

- een studiedag betreffende de plichtenleer (georganiseerd op vrijdag 2 juni 2006). Dit seminarie werd geleid door mevrouw D. HERMANS en de heer M.J. DE SAMBLANX;
- een studiedag betreffende de *International Financial Reporting Standards* (georganiseerd op maandag 16 juni 2006). Deze dag werd geleid in het Engels door mevrouw C. BOQUERAZ en de heer T. OVERSBERG.

V

5.16. Tucht

In de loop van het jaar 2006 werden drie stagiairs door de Stagecommissie, zetelend als tuchtinstantie, opgeroepen. Volgende tuchtstraffen werden in 2006 uitgesproken: drie beslissingen van opschorting van de stage.

Overeenkomstig artikel 32, § 1 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987, hebben de stagemesters de mogelijkheid gehad om gehoord te worden door de Stagecommissie.

Hoofdstuk VI

COMMISSIE
KWALITEITSCONTROLE

6.1. Samenstelling

Voorzitter: de heer R. VERMOESEN

Ondervoorzitter: de heer B. DE GRAND RY

Leden: de dames P. TYTGAT en M.-Ch. DEBROUX-LEDDET, de heren P.P. BERGER, A. DE CLERCQ, J. DE LUYCK, P. DEMEESTER, M. LUYTEN, E. MATHAY, L. VAN COUTER en J. VANDERHOEGHT

Secretariaat: de dames V. VAN DE WALLE (tot 30 juni 2006), A. VERMEIRE (tot 15 maart 2006), I. MEUNIER (sinds 1 april 2006) en J. BOGDAN (sinds 18 september 2006) en de heer W. DE BRABANDERE

6.2. Wettelijk kader

Vanuit een wettelijk oogpunt zit de kwaliteitscontrole vervat in de toezichtsfunctie op het beroep zoals toegewezen aan het Instituut door zijn organieke wet van 22 juli 1953. Teneinde het Instituut toe te laten om na te gaan of de bedrijfsrevisoren hun revisorale opdrachten met de nodige vlijt en in alle onafhankelijkheid afwerken, staat de wet hem toe onderzoeken uit te voeren bij zijn leden over hun werkmethodes, hun organisatie, hun geleverde werkzaamheden en de manier waarop ze hun functie uitoefenen.

Bij toepassing van artikel 25 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het IBR, heeft de Raad in de schoot van het Instituut een Commissie Kwaliteitscontrole⁽¹⁾ opgericht, dewelke belast is met de organisatie van de kwaliteitscontrole en de controle op de naleving van de desbetreffende normen.

De laatste normen inzake de kwaliteitscontrole werden door de Raad, na positief advies⁽²⁾ van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB), op 8 november 2002 goedgekeurd. Ze zijn in overeenstemming

---

(1) De Commissie, bestaande uit 12 leden die de hoedanigheid van bedrijfsrevisor hebben, oefent haar taak uit op een onafhankelijke manier met inachtnaam van de bevoegdheidsdelegatie van de Raad.

(2) Advies van de HREB van 17 mei 2002, beschikbaar op de website www.cspe-hreb.be.

met de Europese aanbeveling van 15 november 2000⁽¹⁾. Deze normen zijn van toepassing vanaf het boekjaar 2003.

De Raad blijft zeer aandachtig aangaande de evolutie van de internationale normen inzake kwaliteitscontrole (*cf. infra*, § 6.5.) en inzake de noodzaak om de Belgische praktijk op het allerhoogste niveau in dit verband te behouden.

6.3. Continue versterking van de kwaliteitscontrole

De Raad, bewust van de belangrijkheid die de kwaliteitscontrole heeft voor de geloofwaardigheid van het beroep alsook van de recente internationale ontwikkelingen in dit verband, met name de publicatie van de Europese Richtlijn van 17 mei 2006, heeft in 2006 zijn inspanningen gehandhaafd om de procedures van kwaliteitscontrole op het beroep te versterken. Meer in het bijzonder, werden in 2006 volgende beslissingen genomen:

- a) versterking van de diensten van het Instituut: zoals aangekondigd in het *Jaarverslag* over 2005 werd één bijkomend kaderlid aangeworven (*cf. infra*, § 9.3.1.) teneinde de beschikbare middelen te verhogen inzake de kritische analyse van de door de aangeduide revisoren overgemaakte controleverslagen, voorafgaand aan de analyse binnen de Commissie en teneinde de administratieve opvolging van de dossiers te versterken.
- b) ter gelegenheid van haar strategische vergadering van 2005, heeft de Commissie Kwaliteitscontrole een geheel van maatregelen genomen, die in 2006 verder werden opgevolgd en uitgewerkt:
  - 1) standaardisatie van de verslagen van de aangeduide revisoren;
  - 2) aanvaarding van de procedure van systematische opvolging van de zwakheden die de organisatie van een vervroegde controle hebben veroorzaakt;

---

(1) Europese aanbeveling van 15 november 2000, *PB. L.* 91, 31 maart 2001, en *IBR, Vademecum*, 2002, p. 161.

- 3) invoering en aanmaak van specifieke leidraden voor de bank-, de verzekerings- en de non-profitsector;
- 4) systematische organisatie, in het geval van een tuchtverwijzing, van vervroegd controles (de tuchtsancties zijn zelf niet in staat om gebreken te verbeteren);
- 5) in de grootste kantoren: communicatie van de besluiten van de individuele kwaliteitscontroles aan het bestuursorgaan van het kantoor (en niet enkel aan de betrokken natuurlijke personen).

6.4. Vervroegd rekening houden met de internationale standaard inzake kwaliteitsbeheersing ISQC 1 (“*International Standards on Quality Control*”).

Paragraaf 7.6. van de Normen inzake de kwaliteitscontrole⁽¹⁾ stelt dat de kwaliteitscontrole in de vennootschappen of maatschappen van bedrijfsrevisoren die minstens tien bedrijfsrevisoren natuurlijke personen omvatten die het kantoor rechtmatig kunnen vertegenwoordigen, een analyse zal moeten omvatten van de interne controle opgericht binnen de gecontroleerde organisatie teneinde de goede uitoefening van de haar toevertrouwde opdrachten te garanderen.

Deze Normen toegepast op de kwaliteitscontroles uitgevoerd sinds 2004, gaan vóór aan de eventueel toekomstige invoering door de Europese Unie van de ISQC 1 standaard (*cf. infra*, § 8.3.). Het ontwerp van deze nieuwe internationale standaard werd sinds 2002 door het Instituut gebruikt bij de samenstelling van de controleleidraad, ter beschikking gesteld aan de aangeduide revisoren die belast zijn met de uitvoering van de zogenoemde “fase 1” van de kwaliteitscontrole van de grootste kantoren, en die bestaat uit de analyse van hun eigen interne controlestructuur. Inderdaad, hoewel nog niet verplicht van toepassing binnen de Europese Unie (en in België), werd deze ontwerpnorm destijds door het Instituut beschouwd als het meest geschikt referentiekader voor de evaluatie van de interne controle van auditkantoren. Er dient echter nog te worden bepaald

---

(1) IBR, *Vademecum*, 2002, p. 442.

in welke mate een identieke benadering zou moeten worden toegepast binnen de kleinere kantoren met minder dan tien bedrijfsrevisoren natuurlijke personen met handtekeningsbevoegdheid.

Het uitvoeren van de werkzaamheden inzake kwaliteitscontroles in twee fasen, uitgevoerd binnen de kantoren die minstens tien bedrijfsrevisoren natuurlijke personen omvatten die het kantoor rechtmatig kunnen vertegenwoordigen, kan als volgt worden samengevat:

- a) het nazicht van het interne kwaliteitscontrolesysteem van het kantoor wordt door de Commissie Kwaliteitscontrole in fase 1 toevertrouwd aan twee aangeduide revisoren van het college van controleurs. Dit nazicht wordt uitgevoerd met behulp van de door het Instituut ter beschikking gestelde leidraad en geïnspireerd op de ISQC 1 standaard;
- b) de besluiten van het nazicht van het intern kwaliteitscontrolesysteem worden opgenomen in een verslag, opgesteld door beide bovenvermelde aangeduide revisoren. Deze zullen door de Commissie worden geëvalueerd, die als enige bevoegd is om zich hierop baserende, de aard en het aantal individuele dossiercontroles te bepalen, die zullen worden uitgevoerd tijdens fase 2 door het geheel van de aangeduide revisoren behorende tot het college van controleurs.

VI

6.5. Internationale evoluties

6.5.1. De Europese Richtlijn van 17 mei 2006

De publicatie van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen van 17 mei 2006 zal een aantal aanpassingen vergen op het vlak van kwaliteitscontrole. De belangrijkste wijzigingen, die weldra zullen moeten worden omgezet in de Belgische wetgeving, kunnen als volgt worden samengevat:

- a) bij auditors en auditkantoren die wettelijke controles van jaarrekeningen van organisaties van openbaar belang uitvoeren (beursgenoteerde vennootschappen, banken en verzekeringsmaatschappijen), dient de kwaliteitscontrole ten minste om de drie jaar te gebeuren;
- b) een opvolgingssysteem zal ingevoerd worden teneinde te waarborgen dat de aanbevelingen die voortvloeien uit de kwaliteitscontroles binnen

een redelijke termijn door de betrokken bedrijfsrevisor opgevolgd worden;

- c) de kwaliteitscontrole zal het voorwerp moeten uitmaken van een stelsel van publiek toezicht (*ultimate responsibility*), dat geleid wordt door personen die geen deel uitmaken van het beroep.

6.5.2. De toekomst van de kwaliteitscontrole: strategische keuzes maken binnen het kader van de nieuwe Europese bepalingen

De hierboven herhaalde internationale evoluties gaan een strategische reflectie noodzakelijk maken die zowel op het niveau van het beroep als op het niveau van de controleautoriteiten gevoerd moet worden. Op het gebied van de kwaliteitscontrole blijven twee belangrijke onderwerpen te bediscussieren:

- a) Onderscheid tussen de systemen zijnde de *monitoring review* en de *monitored peer review*

In het systeem van *monitoring review* wordt de controle uitgevoerd door personen extern aan het beroep (waaronder we ex-bedrijfsrevisoren kunnen vinden) en onderworpen aan de controle van een stelsel van publiek toezicht.

Het systeem van *monitored peer review* kenmerkt zich daarentegen door de uitvoering van de controles door bedrijfsrevisoren, evenwel in het kader van de organisatie en de ultieme controle door een stelsel van publiek toezicht.

Tussenliggende systemen (“gemengde”) die een samenwerking voorzien tussen bedrijfsrevisoren en personen die behoren tot het organisme van publiek toezicht kunnen ook in overweging genomen worden.

Rekening houdende met de voor de invoering van de controles vereiste bekwaamheden blijft de Raad in de huidige context voorstander van het systeem van *monitored peer review*.

- b) Eenvormige of gedifferentieerde controles

De vraag of alle kwaliteitscontroles dienen te beantwoorden aan dezelfde criteria (werkwijze, betrokken controleurs) of daarentegen gedifferentieerd dienen te worden in functie van de gecontroleerde

kantoren of vennootschappen stelt zich eveneens. Dit onderwerp werd op verscheidene gelegenheden aangesneden met de HREB, het ACCOM en de CBFA.

Uitgezonderd het verschil geëist door de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 inzake de frequentie van de controle van kantoren die organisaties van openbaar belang controleren, is de Raad voorstander van een eenvormige kwaliteitscontrole (geen controles “met twee snelheden”). Dit vloeit voort uit het algemeen principe van “*an audit is an audit*” dat overigens verdedigd wordt door de Raad.

6.5.3. Deelname aan de door de FEE uitgevoerde vergelijkende studie van systemen van kwaliteitscontrole in Europa.

De Commissie Kwaliteitscontrole heeft in 2006 meegewerkt aan een studie van de FEE omtrent de verschillende uniformisering van de kwaliteitscontroles binnen Europa (29 leden van de FEE werden aangeschreven met de vraag hun input te geven in verband met deze materie). Een samenvatting van de besluiten van deze studie wordt weergegeven in § 12.2.7.

6.5.4. Evolutie van de kwaliteitscontrole in onze buurlanden

In het kader van de Europese Richtlijn heeft de Commissie Kwaliteitscontrole tevens contacten gehad met het *Institut des Réviseurs d'Entreprises* (Luxemburg), de *Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes* (Frankrijk) en het *Institut der Wirtschaftsprüfer* (Duitsland) met als doel de uitwisseling van informatie betreffende de huidige en toekomstige systemen van kwaliteitscontroles in elk van deze landen.

Samenvattend kan gezegd worden dat Luxemburg, Frankrijk en Duitsland een *monitored peer review* systeem toepassen. Enkele verschillen die evenwel werden vastgesteld betreffen:

- 1) De afwezigheid van een afzonderlijk *oversight body* (onafhankelijk toezichtsorgaan) in Luxemburg overeenkomstig de Europese Richtlijn van 17 mei 2006. De huidige verantwoordelijkheid in dat verband ligt bij de Minister van Justitie, het IRE (*Institut des Réviseurs d'Entreprises*), de CSSF (*Commission de surveillance du secteur financier*) en de *Commissariat aux Assurances* indien het gaat om een specifieke sector.

- 2) De rol van de *oversight body* in Frankrijk richt zich op de bepaling van de richting en het kader waarin de kwaliteitscontroles dienen te worden uitgevoerd. De voor de kwaliteitscontrole geselecteerde dossiers worden voorafgaandelijk aan de kwaliteitscontrole meegedeeld aan de gecontroleerde revisor (*commissaire aux comptes*).
- 3) De *oversight body* in Duitsland beschikt wettelijk over de mogelijkheid om de kwaliteitscontroles uit te voeren en deel te nemen aan de vergaderingen van de commissie kwaliteitscontrole.

In het Verenigd Koninkrijk wordt het systeem van *monitored peer review* toegepast, met uitzondering van de organisaties van openbaar belang waarvoor het *monitoring review* systeem zich opdringt.

Ten slotte oefent in Nederland het AFM (Autoriteit Financiële Markten) toezicht uit op alle kwaliteitscontroles. Het AFM concentreert zich op het toezicht van de audits in *Public Interest Entities* (PIE's) en van de revisorenvennootschappen die PIE's controleren. Voor de andere statutaire audits werkt het AFM samen met en delegeert ze de controles aan het *Quality Assurance Committee* van het NIVRA (Nationaal Instituut voor Registeraccountants).

6.6. Jaarlijks programma en organisatie van de controles

6.6.1. Jaarlijks controleprogramma

De Commissie legt aan de Raad, vóór 31 maart van elk jaar, de lijst voor met bedrijfsrevisoren die dienen onderworpen te worden aan een kwaliteitscontrole in het lopende jaar, en stelt daarnaast voor elke uit te voeren controle, ook een lijst voor met drie aangeduide revisoren (controleurs).

A. Lijst van de te controleren bedrijfsrevisoren

De lijst van de te controleren bedrijfsrevisoren wordt opgesteld bij de aanvang van elk jaar door de Commissie op basis van een termijnplanning (vijfjaarlijkse controles) en van de beslissingen tot vervroegde controle zoals beslist door de Raad (*cf. infra*, §§ 6.6.7., F. en 6.9.).

Rekening houdend met de toenemende graad van complexiteit die bepaalde organisaties vertonen en met de noodzaak om een zekere mate

van homogeniteit te behouden bij de samenstelling van de jaarlijkse selectie van de te controleren bedrijfsrevisoren, werd er geen rekening gehouden met het bestaan van samenwerkingsverbanden⁽¹⁾, behalve als het gaat om exclusieve samenwerkingsverbanden. Omdat sommige bedrijfsrevisoren, natuurlijke personen, hun beroep uitoefenen in de schoot van een kantoor zonder evenwel een exclusief samenwerkingsakkoord afgesloten te hebben, verzoekt de Commissie de betrokkenen om een verklaring te bezorgen waarin zij aangeven in de afgelopen vijf jaar geen mandaten noch wettelijke opdrachten ten persoonlijke titel te hebben ondertekend. Op basis van die verklaring beslist de Commissie in elk individueel geval of een kwaliteitscontrole, in hoofde van de betrokken natuurlijke persoon (bovenop de uit te voeren controle van het kantoor), al dan niet plaats dient te vinden.

VI

De Commissie heeft vastgesteld dat bepaalde kwaliteitscontroles dienden onderbroken te worden ten gevolge van een ontslag of een tijdelijke weglating. In die specifieke gevallen gaat de Raad ervan uit dat, in geval van latere wederinschrijving op de ledenlijst, de betrokkene binnen de twee jaar volgend op de hervatting van zijn activiteiten aan een kwaliteitscontrole wordt onderworpen.

B. Lijst van aangeduide revisoren

De individueel te controleren bedrijfsrevisoren die opgenomen zijn op de door de Raad goedgekeurde lijst, dienen hun keuze te maken uit een lijst van drie voorgestelde aangeduide revisoren, met eerbied voor de principes van onafhankelijkheid ten overstaan van de gecontroleerde bedrijfsrevisor.

Indien de gecontroleerde bedrijfsrevisor binnen de 30 dagen geen keuze maakt duidt de Raad iemand aan.

De Commissie beschikt over een lijst van 81 ervaren kandidaat-aangeduide revisoren waarvan er 39 werden weerhouden om controles uit te voeren in 2006.

Meer dan ooit waakt de Commissie erover dat zij onder de controleurs kan beschikken over bedrijfsrevisoren met een bijzondere sectorale erken-

---

(1) Die samenwerkingsverbanden zijn weergegeven in de jaarlijkse mededeling (tabel C) en in de tabel interprofessionele relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid (*cf.* Omzendbrief D.014/05 van 19 december 2005).

ning (banken, verzekeringen en ziekenfondsen) zodat men met de vereiste bekwaamheid controledossiers van ondernemingen uit die specifieke sectoren, kan nazien.

C. Oproep tot kandidaat aangeduide revisoren

De Raad heeft op voorstel van de Commissie een oproep gedaan om nieuwe kandidaten aangeduide revisoren te bekomen.

Deze oproep werd gericht aan de auditkantoren, vertegenwoordigd in de Raad. De betrokken leden van de Raad hebben de namen van de kandidaten overgemaakt aan de Voorzitter van de Commissie.

De bedrijfsrevisoren die gedurende meer dan vijf jaar ingeschreven zijn op de ledenlijst kunnen zich kandidaat stellen voor de functie van aangeduide revisor. De leden van de Raad, de leden van de Tuchtcommissie, van de Commissie van Toezicht of van de Commissie Kwaliteitscontrole, evenals de leden die niet verkiesbaar zijn als lid van de Raad worden uitgesloten als kandidaat⁽¹⁾.

VI

6.6.2. Vormingssessie

De Commissie nodigt elk jaar de aangeduide revisoren uit op een vormingssessie, waarvan de belangrijkste doelstelling is, op een gedetailleerde wijze, de bij het vervullen van de controles na te leven principes en procedures (*cf.* Normen inzake de kwaliteitscontrole) toe te lichten.

In 2006 werd ervoor geopteerd om alle kandidaat aangeduide revisoren op deze vormingssessie uit te nodigen.

Tijdens de vormingssessie die dit jaar op 9 juni 2006 werd georganiseerd, heeft de Commissie aan de deelnemers de bijgewerkte versie voorgesteld van de controleleidraden die met name werden aangevuld met specifieke vragen teneinde onder andere de naleving van de onafhankelijkheidsbepalingen te verzekeren (o.a. betreffende de onverenigbare opdrachten en de toepassing van de “one to one”-regel) en de naleving te verzekeren van de nieuwe bepalingen van het artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen betreffende de beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de gecontroleerde onderneming geconfronteerd wordt.

---

(1) Normen inzake de kwaliteitscontrole, paragraaf 4.

6.6.3. Nieuw standaardverslag

De Commissie Kwaliteitscontrole heeft beslist om vanaf 2006 de verslagen, die door de aangeduide revisoren geschreven worden naar aanleiding van de kwaliteitscontroles waarmee ze belast werden bij confraters, te standaardiseren.

De standaardisatie wordt geacht toe te laten dat de aangeduide revisoren zich concentreren op de factuele analyse van de organisatie van het gecontroleerde kantoor en van de uitvoering van de opdrachten conform de wetten en normen. Ze is erop gericht te vermijden dat het verslag melding maakt van subjectieve beoordelingen en/of van beweringen die – ten onrechte – als definitieve conclusies over de controle kunnen beoordeeld worden. Integendeel, het verslag van de aangeduide revisor moet opgevat worden als het meest adequate en objectieve middel tot analyse voor de Commissie om haar finale conclusies te nemen die voorgesteld worden aan de Raad.

Meer nauwkeurig kunnen de nagestreefde doelstellingen van het opmaken van een standaardverslag verzameld worden in drie algemene punten:

- a) Volledigheid van de punten die vervat moeten zijn in het verslag

De structuur van het verslag is opgemaakt op basis van de sleutelvragen van de controleguides die ter beschikking gesteld werden van de controleurs. Dit heeft als doel een volledige dekking te verzekeren van de onderwerpen die het voorwerp uitmaken van de controle. Bijgevolg zal het antwoord op elke sleutelvraag, gegeven door de aangeduide revisor in het kader van zijn controle, noodzakelijkerwijs in zijn eindverslag opgenomen zijn.

- b) Transparantie van de beoordelingen jegens de gecontroleerde bedrijfsrevisor

De controleguides, gebruikt door de aangeduide revisoren, worden over het algemeen niet aan de gecontroleerde bedrijfsrevisoren ter gelegenheid van de controle overgemaakt, hetgeen hen een volledige toegang ontnemt van de beoordelingen die in algemene termen samengevat worden in het eindverslag. Het standaardverslag dat aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor wordt overgemaakt, moet toelaten om de

transparantie in de communicatie van de beoordelingen voor elk deel van de controle te verbeteren.

c) Samenhang tussen eindverslag en controleguiden

De Commissie wordt veel te vaak geconfronteerd met tegenstrijdigheden tussen de controleguiden en het controleverslag, namelijk omdat inbreuken of tekortkomingen die opgemerkt worden in de controleguiden niet op systematische wijze opgenomen worden in het eindverslag. De standaardisatie van het verslag zou in de toekomst moeten toelaten om deze tegenstrijdigheden te doen verdwijnen. Enkel een factueel verslag van de sterke punten, de tekortkomingen en/of de gebreken zal in de toekomst vereist zijn op het vlak van het verslaggeving.

Het standaard eindverslag, opgesteld volgens een verplicht schema is elektronisch beschikbaar via de leidraden, op het extranet van het Instituut (*cf. infra*, § 6.6.4.).

VI

6.6.4. Leidraden

Op voorstel van de Commissie, heeft de Raad in 2005 twee werkgroepen aangesteld, die tot doel hebben de algemene controleguiden aan te passen voor de specifieke sectoren van de banken en de verzekeringen. Deze guiden werden in 2006 gefinaliseerd en zullen voor de kwaliteitscontroles 2007 beschikbaar zijn. Daarenboven werden er ook specifieke leidraden opgesteld voor de non-profitsector (vzw's en ziekenfondsen).

De leidraden zijn sinds dit jaar ook in elektronische versie beschikbaar op het extranet van het Instituut⁽¹⁾.

6.6.5. Mededeling aan de aangeduide revisoren

De Commissie is van oordeel dat de mededeling van bepaalde pertinente informatie aan de aangeduide revisoren, voorafgaandelijk aan hun tussenkomst, toelaat de doelmatigheid en de samenhang van de kwaliteitscontroles te bevorderen. Aldus verstrekken de diensten van het Instituut aan de aangeduide revisoren een kopie van de lijst van mandaten, overgemaakt door de te controleren bedrijfsrevisor aan het Instituut, een kopie

---

(1) <https://www.ibr-ire.be/ned/modelformulieren.aspx?id=2850>

van het eindverslag van de aangeduide revisor opgesteld bij de vorige kwaliteitscontrole (vergezeld van de eventuele commentaren van de gecontroleerde bedrijfsrevisor), een kopie van de brief van de Voorzitter van het Instituut waarmee de laatste kwaliteitscontrole werd afgesloten en, in voorkomend geval, een samenvatting van de redenen die ertoe hebben geleid om de betrokkene aan een tussentijdse controle te onderwerpen (“vervroegde controle”).

6.6.6. Voorafgaand onderzoek van de verslagen door de diensten van het Instituut (*screening*)

De diensten van het IBR gaan over tot een grondig onderzoek van de eindverslagen, zoals deze werden overgemaakt door de aangeduide revisoren, zowel op het vlak van de formele aspecten en de volledigheid van de documenten als op het vlak van hun inhoud. Dit onderzoek gaat vooraf aan het onderzoek van de verslagen door de Commissie.

Dit onderzoek is er hoofdzakelijk op gericht zekerheid te verwerven aangaande:

- a) het naleven van de controleprocedures overeenkomstig de algemene controlenormen (*timing* van de controle, nazicht van het standaardverslag en de goedkeuring ervan – of eventueel mededeling van opmerkingen – door de gecontroleerde bedrijfsrevisor, enz.);
- b) de relevantie en de samenhang van de punten opgenomen in het standaard eindverslag zoals die onmiddellijk dienen voort te vloeien uit de gedetailleerde werkzaamheden zoals weergegeven in de controleleidraad;
- c) de overeenstemming van het standaard eindverslag met de normen⁽¹⁾, in het bijzonder voor wat betreft de volledigheid van zijn inhoud als van de vereiste documenten;
- d) de prioritaire behandeling in de Commissie van gevoelige dossiers waarvan de afloop mogelijk een ingewikkeld karakter krijgt.

---

(1) Normen inzake de kwaliteitscontrole, paragraaf 9.1. a) tot g).

Bij gebreke hieraan stuurt het Instituut aan de aangeduide revisor het standaard eindverslag terug, zodat deze tegemoet kan komen aan de opmerkingen die werden gemaakt naar aanleiding van het voorafgaand onderzoek.

6.6.7. Het onderzoek van de verslagen in de Commissie

A. Aanduiding van een verslaggever

Na voorafgaand onderzoek door de diensten van het Instituut worden de standaard eindverslagen op het niveau van de Commissie onderzocht, samen met de werkpapieren van de aangeduide revisor en de ingevulde controleleidraden. Het gedetailleerd onderzoek wordt uitgevoerd door een verslaggever (bij de aanstelling wordt rekening gehouden met strenge onafhankelijkheidscriteria ten overstaan van de gecontroleerde bedrijfsrevisor), die lid is van de Commissie en die, bovenop de lijst van de mandaten van de gecontroleerde bedrijfsrevisor en zijn meest recente jaarlijkse mededeling, eveneens beschikt over het eindverslag van de vorige kwaliteitscontrole en de brief van de Voorzitter van het Instituut waarmee deze kwaliteitscontrole werd beëindigd.

VI

B. Debat in de Commissie

Nadat hij zijn onderzoek heeft beëindigd, legt de verslaggever zijn vaststellingen voor, waaromtrent dan een debat plaatsvindt in plenaire vergadering van de Commissie.

C. Uitnodigingen

Overeenkomstig de bevoegdheidsdelegatie⁽¹⁾ van de Raad aan de Commissie inzake haar onderzoeksbevoegdheid, kan deze beslissen hetzij de gecontroleerde bedrijfsrevisor uit te nodigen hetzij desgevallend de aangeduide revisor, teneinde deze te horen. Overeenkomstig de in het verleden door de Raad genomen principebeslissing, zijn de uitgenodigde bedrijfsrevisoren gehouden persoonlijk te verschijnen en kunnen zij zich niet laten bijstaan noch laten vertegenwoordigen door een advocaat⁽²⁾. In 2006 werden 22 gecontroleerde bedrijfsrevisoren en drie aangeduide revisoren gehoord.

---

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2002, p. 326-329.

(2) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 65.

De gesprekken georganiseerd met de gecontroleerde bedrijfsrevisor zijn er essentieel op gericht om hetzij bijkomende informatie te vernemen, hetzij zijn reactie te vernemen op min of meer belangrijke onvolkomenheden, die vastgesteld werden door de aangeduide revisor, zonder dat deze enige reactie of een onvoldoende duidelijke reactie hebben teweeggebracht bij de gecontroleerde bedrijfsrevisor. In dit verband stelt de Commissie vast dat nogal wat bedrijfsrevisoren helaas nalaten om van hun recht op antwoord gebruik te maken, niettegenstaande hen dat is toegekend door de normen⁽¹⁾. In dit laatste geval is het onderhoud met de bedrijfsrevisoren onontbeerlijk alvorens het dossier definitief te kunnen afsluiten.

De gesprekken met de aangeduide revisoren zijn er eveneens op gericht om na te gaan of de vaststellingen zoals zij werden gedaan naar aanleiding van de controlewerkzaamheden, kunnen worden bevestigd, indien bijvoorbeeld de verwoording in het verslag mogelijks interpretatieproblemen oplevert of wanneer er tegenstrijdigheden worden geïdentificeerd tussen de inhoud van het eindverslag en deze van de controleleidraad en de werkdocumenten.

Op basis van de samenvatting van de delegatie die het gesprek met de bedrijfsrevisor heeft gevoerd, wordt het dossier voor een tweede onderzoek voorgelegd aan de Commissie.

D. Plaatsbezoeken

In uitzonderlijke gevallen kan de Commissie ertoe beslissen om een bezoek aan het kantoor van de bedrijfsrevisor te organiseren. Dit wordt meestal uitgevoerd door twee leden van de Commissie en een vertegenwoordiger van het Instituut.

In de loop van 2006 werd er één plaatsbezoek uitgevoerd bij een gecontroleerde confrater.

E. Besluit en mededeling aan de Raad

Na discussie (desgevallend aangevuld met een uitnodiging, een antwoord op een brief waarbij om bijkomende informatie werd verzocht of een plaatsbezoek), worden de beslissingen met betrekking tot elke kwaliteits-

---

(1) Normen inzake de kwaliteitscontrole, paragraaf 9.5.b.

controle bij eenvoudige meerderheid genomen en medegedeeld door de Voorzitter van de Commissie aan de eerstvolgende Raad van het Instituut.

De Raad neemt soeverein de eindbeslissing aangaande het gevolg dat dient voorbehouden te worden aan elk onderzocht dossier.

F. Mededeling door het Instituut van de conclusies van de kwaliteitscontrole

Op basis van de voorstellen, gedaan door de Commissie, neemt de Raad een definitieve beslissing met betrekking tot het gevolg dat moet worden gegeven aan elke individuele controle.

Deze beslissing wordt dan formeel medegedeeld aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor door middel van een brief, uitgaande van de Voorzitter van het Instituut en de Voorzitter van de Commissie.

Naargelang de aard van de gedane vaststellingen kunnen de volgende situaties zich voordoen:

- a) over het algemeen eindigt de kwaliteitscontrole met een brief van de Voorzitter, waarin, indien de vaststellingen dit rechtvaardigen, een aantal opmerkingen en aanbevelingen worden opgenomen zoals deze reeds vermeld werden door de aangeduide revisor en die de Raad bevestigt;
- b) indien de Raad oordeelt dat de draagwijdte van de opmerkingen het rechtvaardigt, kan aan de gecontroleerde confrater worden gevraagd om aan de Raad de maatregelen mede te delen waartoe hij zich zal verbinden om de vastgestelde gebreken te ondervangen (“*feedback*”);
- c) wanneer overtredingen op de normen worden vastgesteld, kan de Commissie aan de Raad voorstellen om een tussentijdse kwaliteitscontrole (“*vervroegde controle*”) te organiseren⁽¹⁾, dit wil zeggen dat de eerstvolgende controle naar voren wordt geschoven (zonder de gebruikelijke vijf jaar af te wachten). Het gaat dan om een nieuwe volledige controle, overeenkomstig de toepasselijke normen, die zich niet laat

---

(1) De algemene vergadering van 30 april 2004 heeft de beslissing van de Raad, om voor de goede afwikkeling van dit type van controle, betaling van een som van 500 EUR te eisen van de bedrijfsrevisor, goedgekeurd. Ter herinnering: het uitvoeren van een gewone individuele kwaliteitscontrole kost 1000 EUR en wordt volledig gedragen door het Instituut.

herleiden voor de aangeduide revisor tot de eenvoudige bevestiging dat de gecontroleerde bedrijfsrevisor inderdaad de nodige procedures heeft geïnstalleerd die ertoe moeten bijdragen te verhelpen aan de onvolkomenheden die bij de vorige kwaliteitscontrole werden vastgesteld. In het geval van revisorenkantoren kan de kwaliteitscontrole globaal zijn (kantoor als geheel) of gedeeltelijk (één of meerdere bedrijfsrevisoren, natuurlijke personen) indien de vastgestelde tekorten niet kenmerkend zijn voor het kantoor in zijn geheel;

- d) in bepaalde (specifieke) gevallen, vraagt de Raad aan de Voorzitter van het IBR de gecontroleerde bedrijfsrevisor uit te nodigen teneinde te spreken over zijn toekomstige revisorale activiteiten. De diensten van het IBR verzekeren de opvolging van de toezeggingen, zoals aangegaan door de betrokken bedrijfsrevisor;
- e) indien belangrijke onvolkomenheden of gebreken worden vastgesteld kan de Commissie eveneens – en dit nadat de bedrijfsrevisor werd gehoord – een dossier voorbereiden met het oog op een beslissing door de Raad tot verwijzing naar de tuchtinstanties. In de meerderheid van deze gevallen, vertrekkende van het principe dat een tuchtverwijzing op zich de betrokken bedrijfsrevisor niet kan helpen met de verbetering van zijn werkprocedures, wordt deze beslissing gevolgd door een vervroegde kwaliteitscontrole in het jaar of het tweede jaar volgend op de controle die de ernstige gebreken aan het licht gebracht hebben.

6.7. Samenwerking met buitenlandse beroepsorganisaties

De Raad is van mening dat bedrijfsrevisoren die in het buitenland werkzaam zijn en die in de afgelopen vijf jaar in België geen mandaten hebben uitgeoefend worden geacht aan te tonen dat zij onderworpen zijn aan een kwaliteitscontrole van toepassing in het buitenland.

Bovendien, rekening houdende met het feit dat de bedrijfsrevisoren die in het buitenland hun werkzaamheden uitoefenen in staat zijn om op elk moment in België een opdracht te kunnen aanvaarden, wenst de Raad op de hoogte gebracht te worden van het resultaat van deze in het buitenland uitgevoerde kwaliteitscontroles.

Deze eis vloeit voort uit:

- a) het feit dat alle door het Belgische Instituut erkende bedrijfsrevisoren, zonder uitzondering, onderworpen zijn aan de Normen inzake kwaliteitscontrole;
- b) het artikel 18ter, § 2 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren, dat stelt dat het Instituut aan zijn leden de voorlegging kan eisen van elke informatie, van elke verklaring en van elk document teneinde toe te zien op de goede uitvoering door zijn leden van de hun toevertrouwde opdrachten;
- c) en tenslotte het artikel 36bis, § 1, tweede lid van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren dat stelt dat in het raam van de uitoefening van zijn opdracht van toezicht en tucht het Instituut gemachtigd is om aan een beroepsorganisatie, die in het buitenland een statuut en een functie heeft die vergelijkbaar zijn met die van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, informatie over de activiteit van een lid mede te delen of van die organisatie te ontvangen.

De nieuwe Europese Richtlijn van 17 mei 2006 voorziet overigens in de oprichting van een doeltreffende samenwerking met de beroepsorganisaties van de Europese Unie en derde landen.

6.8. “Jurisprudentie” van de Raad inzake de beslissing tot tuchtverwijzing en/of een tussentijdse kwaliteitscontrole (“vervroegde kwaliteitscontrole”)

De Raad vertrekt van het principe dat, uitgezonderd bijzondere omstandigheden die betrekking hebben op de ernst van de vastgestelde tekortkomingen, bedrijfsrevisoren die hun zwakheden, die aan het licht gekomen zijn door de controle, erkennen en zich engageren om de nodige corrigerende maatregelen te treffen, kunnen genieten van de buitenkans onderworpen te worden aan een (tweede) vervroegde kwaliteitscontrole. Het hoofddoel van deze tweede controle is na te gaan of de bedrijfsrevisor zijn verplichtingen nagekomen is.

Daarentegen verwijst de Raad systematisch de bedrijfsrevisoren, die weigeren de belangrijke gebreken, die door de kwaliteitscontroles aan het licht werden gebracht, te erkennen, naar tucht. In dat geval, verwijzend naar de principebeslissing genomen door de Commissie in 2005⁽¹⁾, wordt de beslissing tot tuchtverwijzing gevolgd door een vervroegde kwaliteitscontrole in het jaar of het tweede jaar volgend op de controle die de ernstige gebreken aan het licht gebracht hebben.

6.9. Resultaten

6.9.1. De resultaten van 2006

120 kwaliteitscontroles werden uitgevoerd door de aangeduide revisoren in de loop van 2006.

De door de Commissie in 2006 behandelde kwaliteitscontroles hebben het Instituut ertoe gebracht een doorgedreven opvolging te organiseren in 40 gevallen, te weten:

Uitnodigingen om voor de Commissie te verschijnen	
– Gecontroleerde bedrijfsrevisoren	22
– Aangeduide revisoren	3
Vraag om informatie (<i>feedback</i>) aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor	14
Plaatsbezoek	1
Totaal	40

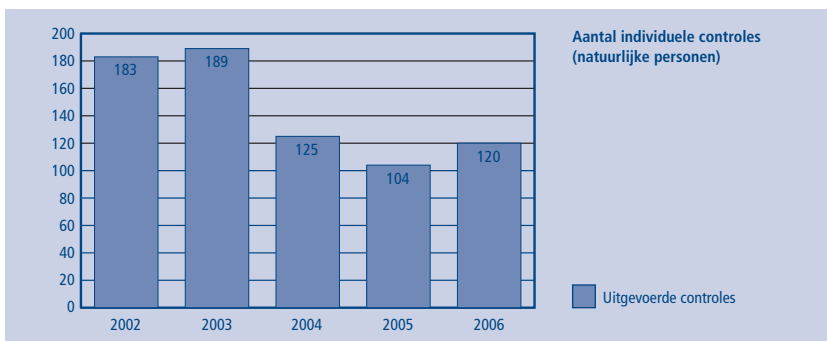
(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 187.

Een specifieke administratieve of disciplinaire opvolging werd in 33 gevallen beslist:

Beslissingen tot vervroegde controle	23
Injunctie	1
Ingebrekestelling	0
Gesprek tussen de gecontroleerde bedrijfsrevisor en de Voorzitter van het IBR	1
Tuchtverwijzing	8
Totaal	33

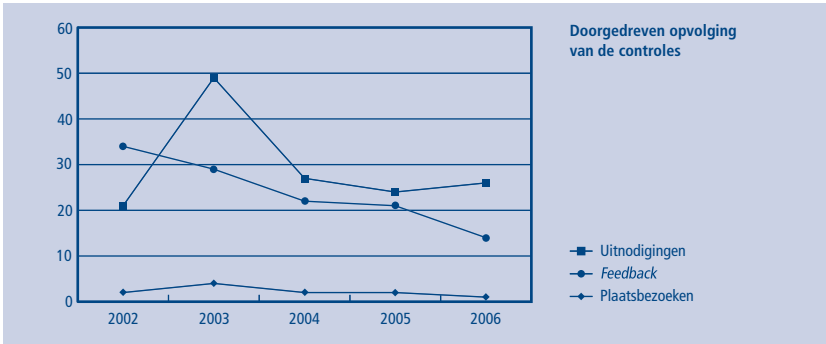
6.9.2. Analyse over de laatste vijf jaar

De analyse van het aantal kwaliteitscontroles die sinds 2002 werden uitgevoerd door aangeduide revisoren vertoont de volgende evolutie:

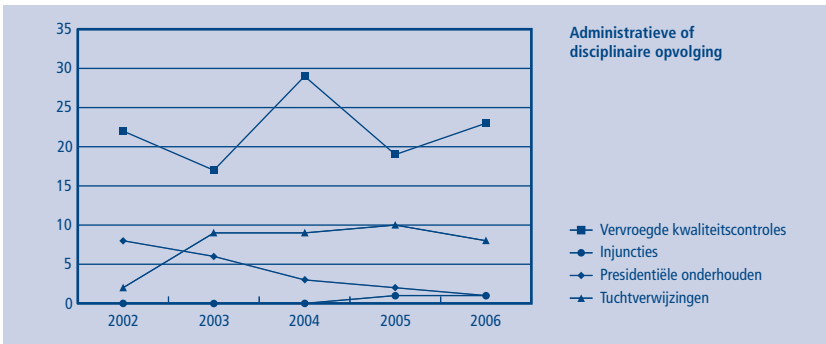
De vermindering van de individuele controles (natuurlijke personen) die vastgesteld wordt sinds 2004 vloeit voort uit de toepassing van de nieuwe Normen inzake de kwaliteitscontrole goedgekeurd in 2002. Deze nieuwe Normen hebben de verplichting ingevoerd om kantoren met ten minste tien personen die ze kunnen vertegenwoordigen te onderwerpen aan een gedetailleerde controle met betrekking tot hun interne organisatie (“ISQC 1” principe, *cf. supra*, § 6.4.). Gelijktijdig met de invoering van deze nieuwe eisen, is het aantal controles van individuele dossiers vermindert.

De kwaliteitscontroles die de laatste vijf jaar door de Commissie behandeld werden hebben het Instituut ertoe geleid diepgaande opvolgingen te organiseren, volgens de volgende evolutie:

VI

De beslissingen tot tuchtverwijzing, vervroegde kwaliteitscontroles, presidentiële onderhouden en injuncties hebben gedurende de afgelopen vijf jaren een volgende evolutie gekend:

6.10. Voornaamste vaststellingen bij de kwaliteitscontroles

De voornaamste door de kwaliteitscontroles aan het licht gebrachte gebreken die een specifieke opvolging vereisen, hebben betrekking op één of meer van de volgende punten (*cf. supra*, § 6.9.1.):

- a) probleem van hoofdactiviteit in de zin van artikel 3 van de wet van 22 juli 1953;
- b) probleem van onafhankelijkheid;
- c) onvoldoende opvolging van de toepassing, door individuele bedrijfs-revisoren, van de in het kantoor gehanteerde werkmethodes;
- d) onvoldoende aangepast karakter van het algemeen controleprogramma aan de bijzonderheden van de gecontroleerde onderneming;
- e) onbestaande of ontoereikende risico-analyse;
- f) ontoereikende of voor verbetering vatbare analyse van het systeem van interne controle van de onderneming;
- g) onvoldoende beroep op externe confirmatieprocedures;
- h) ontbreken van formalisme en van documentatie aangaande de uitgevoerde controleprocedures;
- i) ontoereikende substantieve controleprocedures;
- j) niet-systematisch gebruik van een aangepaste referentiëring van de werkdocumenten (*cross reference check*);
- k) het niet naleven van bepaalde wettelijke verplichtingen (bedrag van de uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten zoals die dienen te worden weergegeven in het jaarverslag, vermelding van de honoraria in het proces-verbaal van de algemene vergadering waarin de commissaris werd benoemd, enz.);
- l) het niet in acht nemen van de Algemene controlenormen met betrekking tot het controleverslag (bijvoorbeeld ontbreken van de uitdrukkelijke vermelding dat het verslag werd afgeleverd met of zonder voorbehoud);
- m) niet in acht nemen van de Norm voor permanente vorming;
- n) het ontbreken van opvolging van de neerlegging van de jaarrekening bij de NBB.

6.11. Samenwerking met de Commissie van Toezicht

Het overlegcomité tussen de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole is in 2006 verscheidene malen samengekomen teneinde informatie uit te wisselen, om de activiteiten van de twee Commissies te coördineren en om pragmatische antwoorden voor te stellen op vragen van gemeenschappelijke dossiers.

De Voorzitters en de Ondervoorzitters van de twee Commissies maken deel uit van het comité. De betrokken personeelsleden van het Instituut nemen eveneens deel aan de vergaderingen.

VII

Hoofdstuk VII

COMMISSIE VAN TOEZICHT

7.1. Samenstelling

Voorzitter: de heer H. FRONVILLE

Ondervoorzitter: de heer Ph. MAEYAERT

Leden: de dames C. BOLLEN en M. HOSTE, de heren P. COOX, C.-M. DE MONTPELLIER D'ANNEVOIE, L. DE PUYSSSELEYR, M. DE WOLF, V. DE WULF, X. DOYEN, B. GABRIELS, L. JOOS, D. SMETS, P. STEENACKERS (tot en met 30 april 2006), D. VAN CUTSEM, P. VAN IMPE, G. VERSTRAETEN en H. WILMOTS

Secretariaat: de dames V. VAN DE WALLE (tot en met 30 juni 2006), E. LAMIROY (vanaf 1 januari 2006) en J. BOGDAN (vanaf 18 september 2006) en de heren W. DE BRABANDERE, S. FOLIE en L. POLFLIET

De Commissie van Toezicht is samengesteld uit ten minste vier Raadsleden en uit een niet nader bepaald aantal leden, die door de Raad worden aangeduid onder de bedrijfsrevisoren. Op het einde van 2006 bestond de Commissie uit 17 leden. De duur van het mandaat bedraagt drie jaar en is hernieuwbaar.

De commissieleden moeten gedurende meer dan vijf jaar op de ledenlijst zijn ingeschreven⁽¹⁾.

7.2. Intensifiëring van de toezichtactiviteiten

De Commissie van Toezicht heeft de ontwikkeling, de versterking en de reorganisatie van haar werkzaamheden voortgezet.

De versterking van de activiteiten heeft zich naast het onderzoek van klachten geconcretiseerd in het systematisch nazicht van de interne en externe informatiebronnen waarover de Commissie kan beschikken (*cf. infra*, § 7.4.).

De Commissie van Toezicht heeft eveneens diepgaande onderzoeken gevoerd die toelaten de door de bedrijfsrevisoren verstrekte diensten te

---

(1) *Cf.* "Bevoegdheidsdelegatie van de Raad aan de Commissie van Toezicht" van 8 november 2002, IBR, *Vademecum*, d. I, 2005, p. 209-214.

controleren in verschillende beroepssectoren die een bepaald risico inhouden voor het algemeen belang en die bepaalde zichtbaarheid geven aan het beroep.

De Commissie van Toezicht heeft op een grondige wijze de sector van de verzekeringsmaatschappijen (*cf. infra*, § 7.11.) onderzocht en heeft een onderzoek gevoerd naar de honoraria in de non-profitsector (*cf. infra*, § 7.13.). Elk van deze onderzoeken heeft een aantal inbreuken aan het licht gebracht die aanleiding hebben gegeven tot het openen van toezichtdossiers.

Deze onderzoeken laten eveneens toe een didactisch doel te bereiken. De Commissie van Toezicht kan immers de aandacht van de bedrijfsrevisoren vestigen op het bestaan van zwakke punten die verbeterd kunnen worden.

In de toekomst zal de Commissie het grondig onderzoek van risicosectoren voortzetten.

De Commissie van Toezicht heeft tevens de reorganisatie en de versterking van het personeel verbonden aan het toezicht op het beroep voortgezet (*cf. infra*, § 9.3.1.).

De versterking van het personeel verbonden aan deze taken laat toe om de toezichtdossiers sneller en grondiger te beheren, teneinde binnen een kortere tijdspanne antwoorden te kunnen formuleren.

7.3. Wettelijk kader

Het wettelijk kader dat de toezichtactiviteiten van het Instituut der Bedrijfsrevisoren beheerst, werd beschreven in het *Jaarverslag*, 2004, p. 198 en in het *Vademecum*, I, 2005, p. 209-210.

De Raad van het IBR blijft zich bewust van het belang dat het toezicht vertegenwoordigt voor de geloofwaardigheid van het beroep. In het raam van de internationale ontwikkelingen in deze aangelegenheid, in het bijzonder de publicatie van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, heeft de Commissie van Toezicht gedurende het jaar 2006 haar inspanningen

gehandhaafd om erop toe te zien dat inadequaat uitgevoerde wettelijke controles van jaarrekeningen worden opgespoord, bestraft en voorkomen.

Er moet evenwel vastgesteld worden dat in tegenstelling tot de meerderheid van de Lidstaten van de Europese Unie, België sinds vele jaren reeds een systeem heeft uitgewerkt waarbij de toezichtsfunctie (“*investigation*”) werd afgescheiden van deze van kwaliteitscontrole.

In dat verband heeft de Commissie van Toezicht deelgenomen aan de denkoefening rond de toekomstige samenwerking met een systeem van externe supervisie zoals dat door de federale Staat dient te worden op punt gesteld uiterlijk op 29 juni 2008 in uitvoering van voormelde Richtlijn (*cf. supra*, § 1.1.).

7.4. Werkwijze van de Commissie van Toezicht

De Commissie van Toezicht komt éénmaal per maand samen op de zetel van het Instituut voor een werkvergadering van één dag (*cf. infra*, § 7.7.1.).

Eénmaal per jaar houdt de Commissie een vergadering die bedoeld is om strategische voorstellen die in de toekomst haar acties kunnen bepalen over te maken aan de Raad.

De vergaderingen worden voorbereid door de *staff* van het Instituut die in uitvoering van de vorige vergaderingen, samen met de voorzitter en de secretaris van de Commissie, de agenda opstelt.

De agenda van de Commissie bestaat enerzijds uit algemene vragen die onderzocht worden door de Commissie of uit vragen die verband houden met de gevoerde grondige onderzoeken (*cf. infra*, bv. de §§ 7.11 en 7.13.), en anderzijds uit het geheel van dossiers die ze behandelt.

Omwille van redenen van efficiëntie stelt de Commissie enkele prioriteiten voor, die na beslissing van de Raad de aard en de volgorde van behandeling van de dossiers bepalen.

De Commissie kan beslissen een toezichtdossier te openen op basis van elementen en informatie die haar, op grond van wettelijke of reglementaire verplichtingen (jaarlijkse mededeling), door de bedrijfsrevisoren ter kennis zijn gesteld.

De Commissie onderzoekt tevens andere externe informatiebronnen (officiële publicaties, persartikels, informatie beschikbaar op de website van een onderneming, enz.). De Commissie onderzoekt systematisch het laatste commissarisverslag dat betrekking heeft op een gefailleerde vennootschap.

De Commissie opent een toezichtsdossier als het ACCOM of het parket erom verzoeken of omdat er een klacht aanhangig is gemaakt bij haar.

De Commissie kan, indien ze het nodig of wenselijk acht, beslissen om een bedrijfsrevisor te horen. In het algemeen vindt dit onderhoud plaats op de zetel van het Instituut, in de aanwezigheid van één of twee leden van de Commissie. Als ze het wenselijk acht kan de Commissie beslissen om een plaatsbezoek te organiseren aan het kantoor van de betrokken bedrijfsrevisor. Deze onderhouden geven aanleiding tot het opmaken van een proces-verbaal dat wordt overgemaakt aan de bedrijfsrevisor aan wie gevraagd wordt zijn opmerkingen te formuleren.

VII

Het valt te noteren dat de Commissie, in overeenstemming met het artikel 18ter van de wet van 22 juli 1953, over de meest uitgebreide onderzoeksbevoegdheden beschikt, teneinde haar wettelijke toezichtsovereenkomst op het beroep te vervullen die haar door de Raad werd gedelegeerd. Daartoe dient de bedrijfsrevisor wiens dossier wordt bestudeerd, in voorkomend geval, dit dossier samen met de nota's en de werkdocumenten ter beschikking te houden van de Commissie.

Na onderzoek van het dossier, beraadslaagt de Commissie, op voorstel van de verslaggever(s), over het gevolg dat dient te worden gegeven aan het dossier. De Commissie kan beslissen om een dossier te klasseren of om een brief te sturen aan de betrokken bedrijfsrevisor die aanbevelingen bevat of nog, ze kan aan de Raad voorstellen om de betrokken bedrijfsrevisor naar de tuchtinstanties door te verwijzen. In deze laatste hypothese, maakt de Commissie aan de Raad een ontwerp van tuchtverslag, voorbereid door de *staff* in samenwerking met de verslaggever(s), over.

Via zijn voorzitter brengt de Commissie maandelijks verslag uit van haar werkzaamheden bij de Raad.

Gedurende 2006, heeft de Commissie 454 dossiers behandeld waarvan 277 geopend werden gedurende het jaar.

7.5. Injuncties

De Commissie kan ook de Raad inlichten, indien zij kennis heeft van het feit dat een bedrijfsrevisor zich gedraagt op een wijze die strijdig is met het bepaalde in artikel 18ter van de wet van 22 juli 1953. De bedrijfsrevisor kan zodoende de verplichting worden opgelegd om binnen de door de Raad vastgestelde termijn, meestal één maand, een einde te maken aan de omstrede toestand. De Raad laat in dergelijk geval een injunctie betekenen aan de betrokken bedrijfsrevisor, in toepassing van artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953.

Gedurende het jaar 2006 heeft de Commissie aan de Raad voorgesteld om drie injuncties te verzenden.

In 2006 heeft de Commissie van Beroep bevestigd dat het niet naleven, binnen de vastgestelde termijn, van een injunctie van de Raad een tucht-sancie kan rechtvaardigen die onderscheiden is van de inbreuk die ten gronde werd vastgesteld. Het niet naleven van een injunctie, betekend door de Raad, betreft tevens een gebrek aan eerbied verschuldigd aan het Instituut (*cf. infra*, § 15.10.).

In een ander geval werd de bedrijfsrevisor, voor wat de grond van de overtreding betreft, rekening houdend met de ernst van de overtreding, doorverwezen naar de Tuchtcommissie. De Raad heeft tot deze doorverwijzing beslist niettegenstaande dat de bedrijfsrevisor, na de betekening van de injunctie, zijn tijdelijke weglating van de ledenlijst van het Instituut aangevraagd had.

7.6. Analyse van de klachten

Zoals in het verleden heeft de Commissie van Toezicht een werkmethode uitgewerkt om de klachten te behandelen, zoals vermeld in het *Jaarverslag*, 2005 (p. 195).

Wanneer op het Instituut een klacht tegen een bedrijfsrevisor binnenkomt dan wordt deze overgemaakt aan de Commissie van Toezicht. Deze laatste maakt een kopie van de klacht over aan de betrokken bedrijfsrevisor, die uitgenodigd wordt om zijn opmerkingen te formuleren en om de relevante stukken over te maken.

Indien ze van mening is dat een onderhoud de instaatstelling zal vergemakkelijken of zal toelaten om gemakkelijker afdoende verklaringen te verkrijgen, nodigt de Commissie de bedrijfsrevisor uit voor een onderhoud dat over het algemeen plaatsvindt op de zetel van het Instituut. De Commissie kan eveneens beslissen om een plaatsbezoek te organiseren aan het kantoor van de betrokken bedrijfsrevisor. Na afloop van het onderhoud stelt de *staff* een proces-verbaal op van het onderhoud dat ter goedkeuring aan de betrokken bedrijfsrevisor meegedeeld wordt. Deze laatste kan zijn opmerkingen formuleren met het oog op het garanderen van het tegenprekelijk karakter van het onderhoud.

Op uitdrukkelijke vraag van de klager, kan de Commissie beslissen om tevens de klager te horen.

Na afloop van het onderzoek worden zowel de klager als de betrokken bedrijfsrevisor op de hoogte gebracht van de resultaten.

Het is belangrijk te beklemtonen dat enkel de brieven waarin de termen “klacht” of “klagen” vermeld worden als klachten behandeld worden.

Klachten inzake honoraria werden, zoals in het verleden, ook in 2006 niet door de Commissie behandeld. Het Instituut gaat er immers van uit niet bevoegd te zijn ingeval van ereloonbetwistingen tussen een bedrijfsrevisor en zijn cliënt. Dergelijke geschillen vallen onder de bevoegdheid van de gewone rechtbanken.

Wanneer evenwel blijkt dat de honoraria dermate ontoereikend of excessief zijn, waardoor de waardigheid van de bedrijfsrevisor in het gedrang zou kunnen komen of dat het naleven van de beroepsnormen in het gedrang komt, zal de Commissie de vraag vanuit deontologische invalshoek onderzoeken.

7.7. Resultaten van de toezichtswerkzaamheden

7.7.1. Algemeenheden

In 2006 heeft de Commissie 12 keer vergaderd voor een plenaire vergadering gedurende een volledige dag.

Er werden in 2006 277 nieuwe dossiers geopend voor onderzoek, waarvan 77 met betrekking tot revisorenvennootschappen en 200 met betrekking tot natuurlijke personen. Omdat de vaste vertegenwoordiger van een bedrijfsrevisorenvennootschap dezelfde verantwoordelijkheid draagt als de vennootschap bij het vervullen van het commissarismaandaat (art. 132 W. Venn.), wordt in die specifieke gevallen het dossier uiteraard op beider naam geopend.

7.7.2. Overzicht van de in 2006 behandelde dossiers

a) naargelang de aard

	Aantal dossiers
Hoofdactiviteit	56
Juridische procedure	82
Technische tekortkoming	223
Onafhankelijkheid	24
Deontologie	47
Honoraria	7
Administratief	10
Varia	5
TOTAAL	454

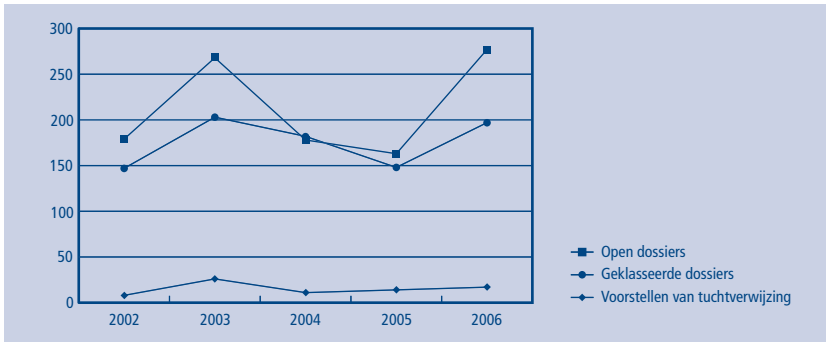
VII

b) per jaar

De dossiers, geopend in 1999, 2000 en 2001 en behandeld in 2006 hebben allen betrekking op gerechtelijke procedures – burgerlijk of strafrechtelijk – en werden nog niet beëindigd.

Jaar van opening	Behandeld in 2006	Afgesloten in 2006	Nog open op 31/12/2006
1999	2	0	2
2000	4	0	4
2001	4	1	3
2002	6	1	5
2003	45	24	21
2004	42	23	19
2005	74	47	27
2006	277	84	193
TOTAAL	454	180	274

7.7.3. Grafisch overzicht van de statistieken over de laatste vijf jaren

De Commissie van Toezicht heeft gedurende 2006 277 dossiers geopend, een aantal dat voorheen nooit werd bereikt. De aanzienlijke stijging van het aantal nieuwe dossiers tegenover 2005 (163⁽¹⁾ nieuwe dossiers in 2005) is te verklaren door bijkomende analyses die de Commissie op verzoek van de Raad heeft uitgevoerd in onder meer verzekeringsmaatschappijen (*cf. infra*, § 7.11.) en vzw's (*cf. infra*, § 7.13.), en dit op basis van de jaarlijkse mededelingen. Per 31 december 2006 waren hiervan nog 193 dossiers hangende vóór de Commissie. Dit relatief hoog aantal laat zich verklaren doordat een groot aantal dossiers werd geopend in het derde trimester van het burgerlijk jaar, in het bijzonder in het raam van bovenvermelde onderzoeken.

Er kan worden vastgesteld dat op een vijfjarige basis het aantal door de Commissie van Toezicht geklasseerde dossiers relatief stabiel is gebleven niettegenstaande de verhoging van het aantal geopende dossiers.

Het aantal, door de Commissie, aan de Raad voorgestelde tuchtverwijzingen van bedrijfsrevisoren (17) kent sinds 2002 een ononderbroken stijging, het jaar 2003 buiten beschouwing gelaten.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 196.

7.7.4. Opvolging van de besluiten van de werkzaamheden van de Commissie van Toezicht

De Commissie brengt maandelijks verslag uit bij de Raad over de evolutie van haar werkzaamheden.

Na afloop van haar werkzaamheden over specifieke dossiers, heeft de Commissie in de 454 behandelde dossiers (waaronder 277 nieuw geopende dossiers in 2006) onder meer besloten:

- om 180 dossiers definitief te klasseren gezien deze geen aanleiding gaven tot belangrijke opmerkingen (84 in 2006 geopende dossiers werden afgesloten, alsook 47 dossiers die in 2005 werden geopend);
- om in 20 dossiers een brief met aanbevelingen aan de bedrijfsrevisor te richten, rekening houdend met de opmerkingen of vastgestelde tekortkomingen, waarna de dossiers tevens konden worden afgesloten;
- per dossier, waarvan de tekortkomingen voldoende ernstig werden bevonden, een uitgewerkt voorstel over te maken aan de Raad die over de eventuele verwijzing naar de Tuchtcommissie kan beslissen. In 2006 gebeurde dat in 17 gevallen;
- om in drie dossiers aan de Raad voor te stellen om een injunctie te betekenen aan de betrokken bedrijfsrevisor. Eén van deze injuncties had betrekking op een duidelijk onwettige situatie ten aanzien van de onafhankelijkheidsregels en principes, waarin een commissaris zich bevond.

7.7.5. Oorsprong van de dossiers

Onderstaande tabel geeft een systematisch overzicht voor de jaren 2004 tot en met 2006 van het aantal geopende dossiers volgens hun oorsprong.

	2004	2005	2006
Externe bronnen			
Publieke autoriteiten (HREB, ACCOM, Parket en Rechtbanken)	16	11	11
Klachten en mededelingen (cliënten, bedrijfsrevisoren)	20	31	39
Toezichhoudende organen/Beroepsinstututen	1	–	1
<i>Subtotaal</i>	37	42	51
Eigen bronnen van het Instituut			
Commissie Kwaliteitscontrole	4	–	–
Aangifte gerechtelijke procedure door de bedrijfsrevisor (art. 18 ^{quinquies} van de wet van 22 juli 1953)	5	8	14
Jaarlijkse mededeling van de bedrijfsrevisoren	36	13	101
Interne informatie van het IBR	7	15	24
<i>Subtotaal</i>	52	36	139
Andere bronnen			
Bijlagen bij het <i>Belgisch Staatsblad</i>	12	7	14
Pers	8	16	31
Balanscentrale van de NBB	58	62	42
Diverse oorsprong	11	–	–
<i>Subtotaal</i>	89	85	87
Algemeen totaal	178	163	277

De Commissie van Toezicht heeft een grondig onderzoek gevoerd met betrekking tot de sector van de verzekeringsmaatschappijen (*cf. infra*, § 7.11.).

Zoals in het verleden heeft de Commissie van Toezicht kennis genomen van de persartikelen die bedrijfsrevisoren in opspraak brengen. Indien ze van mening is dat de vermelde feiten een onderzoek of nadere informatie vereisen, dan opent de Commissie een dossier en voert ze conform de voorvermelde procedure (*cf. supra*, § 7.4.) een onderzoek uit.

De Commissie van Toezicht stelt niettemin slechts een tuchtverwijzing voor aan de Raad in de hypothese dat ze op basis van objectieve en gecontroleerde elementen zelf een inbreuk heeft kunnen vaststellen.

Van de dossiers “hoofdactiviteit” die in 2003, 2004 en 2005 werden geopend, worden er nog respectievelijk 13, tien en vijf opgevolgd door de Commissie van Toezicht (*cf. infra*, § 7.9.).

Over het gehele jaar werden 69 uitnodigingen gestuurd aan bedrijfsrevisoren in 58 verschillende dossiers om te worden gehoord door de Commissie van Toezicht. Het relatief grote verschil tussen het aantal oproepingen en het aantal dossiers laat zich eenvoudig verklaren doordat een aantal bedrijfsrevisoren zich voor het eerste gesprek dienden te verontschuldigen en aldus opnieuw dienden te worden uitgenodigd, of nog, omdat de Commissie verschillende partijen wenste te horen in eenzelfde dossier. Deze gesprekken laten dikwijls toe om snel een mening te vormen over de ernst van een dossier (de bedrijfsrevisor wordt telkens ook verzocht zijn werkdoSSIERS ter beschikking te stellen van de Commissie). De bedrijfsrevisor heeft de gelegenheid om tijdens dit gesprek de juiste context te schetsen waarin het dossier is ontstaan.

In totaal bracht de Commissie van Toezicht in 2006 een bezoek aan de kantoren van tien bedrijfsrevisoren. Telkens wanneer er aanwijzingen bestaan dat de kantoororganisatie niet adequaat is of dat de principes inzake onafhankelijkheid niet nageleefd zouden zijn door het bedrijfsrevisorenkantoor, kan een plaatsbezoek veel opheldering bieden.

In 11 gevallen werd het Instituut door de gerechtelijke autoriteiten op de hoogte gebracht van een onderzoek waarin een bedrijfsrevisor betrokken is. Er werd beslist om systematisch een dossier te openen, zelfs daar waar de bedrijfsrevisor zelf niet het voorwerp is van enige verdenking, wanneer op zijn kantoor of in zijn woonplaats een huiszoeking en/of inbeslagname van dossiers heeft plaatsgevonden. In elk geval wordt de bedrijfsrevisor verzocht het Instituut nauwgezet op de hoogte te blijven houden van de evolutie die het dossier wat hem betreft nog zou kunnen kennen.

In overeenstemming met het artikel 18*quinquies* van de wet van 22 juli 195 hebben 14 bedrijfsrevisoren het Instituut ingelicht over hun betrokkenheid in een gerechtelijke, tucht- of administratieve procedure.

De 24 dossiers geopend in 2006 op basis van interne informatie vinden hun oorsprong voornamelijk in gegevens verstrekt door de Stagecommissie, door de dienst administratie of door de dienst inschrijvingen van revisorenvennootschappen (vooral in verband met laattijdige inschrijvingen).

Sinds 2005 is de Commissie Kwaliteitscontrole bevoegd inzake het aan de Raad voorleggen van een voorstel tot verwijzing. In tegenstelling tot de tot dan gangbare praktijk is de Commissie van Toezicht er niet langer mee gelast de dossiers te onderzoeken en een voorstel tot tuchtverwijzing op te stellen.

7.8. Tucht

De voornaamste inbreuken die aanleiding hebben gegeven tot een gemotiveerd voorstel van de Commissie van Toezicht aan de Raad, strekkende tot verwijzing naar de tuchtinstanties, hebben betrekking op:

- het niet in acht nemen van de wettelijke en reglementaire voorschriften m.b.t. de onafhankelijkheid van de commissaris wegens een verwantschapsband met een bestuurder van de gecontroleerde entiteit, wegens de specifieke regels van onverenigbaarheid uitgevaardigd door de wetgever, van economische afhankelijkheid ten aanzien van een vennootschap of een groep van vennootschappen, van een gebrek aan feitelijke onafhankelijkheid wegens banden met een bestuurder van de gecontroleerde entiteit;
- het niet in acht nemen van de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen van toepassing op de commissaris (alarmbelprocedure, toepassing van de regels inzake continuïteit, enz.);
- het niet in acht nemen van de algemene controle-normen inzake het controleverslag zoals bijvoorbeeld het ontbreken van de uitdrukkelijke vermelding dat het verslag werd uitgebracht met of zonder voorbehoud, inzake gebreken vastgesteld in het bijhouden en samenstellen van de dossiers, inzake het gebrek aan formalisering van de controlewerkzaamheden, inzake het gebrek aan opvolging van de gebeurtenissen na afsluiting van het boekjaar;

- het niet in acht nemen van de bepalingen van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor het witwassen van geld en financiering van het terrorisme;
- de uitoefening van een bestuursmandaat in een commerciële vennootschap;
- het geen gevolg geven aan een op initiatief van de Raad uitgebrachte injunctie aan de bedrijfsrevisor ertoe strekkende binnen een bepaalde termijn een einde te stellen aan een inbreuk;
- het gebrek aan confraterniteit, onwaardig gedrag;
- het gebrek aan eerbied voor het Instituut en voor zijn organen;
- het niet in acht nemen van de verplichting, opgelegd door het huishoudelijk reglement, aan de bedrijfsrevisor vennoot van een revisorenvennootschap, om enkel op te treden in zijn hoedanigheid van vaste vertegenwoordiger van de bedrijfsrevisorenvennootschap en niet in eigen naam;
- het gebrek aan opvolging van de neerlegging van de jaarrekening bij de NBB.

7.9. Toezicht op de naleving van de “hoofdactiviteit”

De Commissie van Toezicht ziet er op permanente wijze op toe dat de bedrijfsrevisoren voldoen aan de kwalificatie van “hoofdactiviteit van de bedrijfsrevisor”. Deze controle kadert in het vervullen van de rechtmatige verwachting dat de bedrijfsrevisor een technisch en kwalitatief hoogstaande dienstverlening verstrekt, en is gebaseerd op het naleven van artikel 3 van de wet van 22 juli 1953.

Wanneer er aanwijzingen zijn dat een bedrijfsrevisor een onvoldoende aantal revisorale opdrachten uitoefent, wordt een dossier geopend door de Commissie van Toezicht.

Sinds 2003 werden in de schoot van de Commissie van Toezicht 124 dossiers geopend op basis van het criterium hoofdactiviteit, waarvan 93 dossiers reeds geklasseerd zijn, 28 dossiers nog open zijn en 3 dossiers naar de Tuchtcommissie werden doorverwezen voor andere redenen dan de hoofdactiviteit. De Commissie heeft met betrekking tot dit onderwerp 52 bedrijfsrevisoren uitgenodigd en er werd één plaatsbezoek uitgevoerd door een delegatie van de Commissie.

De bedrijfsrevisoren werden uitgenodigd om het Instituut op de hoogte te brengen van de wijze waarop ze hun professionele werkzaamheden organiseren met het oog op het naleven van de richtlijnen van het IBR. Voor de modaliteiten inzake het toezicht op het naleven van de hoofdactiviteit, wordt er verwezen naar het *Jaarverslag*, 2005 (p. 200).

7.10. Faillissementen van vennootschappen waarin een commissaris is aangesteld

De in falingsverklaringen verklaarde ondernemingen vormen een blijvend aandachtspunt voor de onderzoekswerkzaamheden van de Commissie van Toezicht⁽¹⁾. In 2006 heeft de Commissie de systematische analyse van de door de commissaris afgeleverde controleverslagen met betrekking tot de laatste jaarrekening van een naderhand failliet verklaarde vennootschap, voortgezet.

VII

7.11. Commissarismandaten in de verzekeringsmaatschappijen

De Commissie van Toezicht heeft beslist een toezichtopdracht uit te voeren aangaande de controle van vennootschappen van openbaar belang. Deze sector maakt heden een bijzonder aandachtspunt uit voor de Europese Commissie en voor de verscheidene publieke regelgevers.

Op verzoek van de Raad bestond de eerste taak van de Commissie van Toezicht erin om het geheel van de verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht te identificeren, evenals hun commissarissen en het bedrag van de honoraria ontvangen per mandaat.

Aan de hand van deze volledige lijst heeft een werkgroep, opgericht in de schoot van de Commissie van Toezicht, kennis genomen van de laatst gepubliceerde jaarrekening van deze entiteiten tezamen met het jaarverslag en het commissarisverslag.

De werkgroep heeft systematisch alle commissarisverslagen vanuit een formele invalshoek onderzocht alvorens deze te toetsen aan de balans en de jaarrekening, evenals aan de informatie vervat in het jaarverslag.

---

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 201.

De werkgroep zal zijn werkzaamheden voortzetten in 2007 en zijn conclusies voorleggen aan de Commissie die een beslissing zal nemen ten aanzien van het lot dat aan deze dossiers moet worden voorbehouden.

7.12. Toepassing van de “one to one”-regel beoogd in artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen

In de loop van 2006 heeft het ACCOM aan het Instituut om een reeks inlichtingen gevraagd met betrekking tot het naleven door de bedrijfsrevisoren van de “one to one”-regel waarvan sprake in artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen.

De Commissie van Toezicht is op verzoek van de Raad begonnen met het opstellen van een omzendbrief om de bedrijfsrevisoren de bepalingen inzake de “one to one”-regel te verduidelijken.

VII

7.13. Honoraria van de bedrijfsrevisor in de non-profitsector

In navolging van de in 2005 ondernomen acties door de Raad en de Commissie van Toezicht⁽¹⁾, heeft de Commissie in 2006 haar onderzoekswerkzaamheden voortgezet.

In 2006 werden 48 bedrijfsrevisoren aangeschreven, die 139 vzw's controleren voor een honorarium dat lager is dan 500 EUR.

De Commissie van Toezicht is verwonderd over het aantal vzw's waarin de honoraria bijzonder laag zijn.

De Commissie van Toezicht heeft beslist om haar onderzoekswerkzaamheden in 2007 voort te zetten en uit te breiden. Het toezicht op de honoraria en de kwaliteit van de dossiers is immers een blijvend aandachtspunt van het Instituut en van de Commissie van Toezicht in het bijzonder.

---

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 203.

7.14. Persoonlijke verschijning van de bedrijfsrevisor – verbod om zich te laten bijstaan door een advocaat in dit stadium van de procedure

Er wordt herinnerd aan de beslissing van de Raad⁽¹⁾ die vereist dat de bedrijfsrevisor die voor de Commissie van Toezicht dient te verschijnen in het kader van een dossier waarin hij is betrokken, zich persoonlijk dient aan te bieden om de Commissie te woord te staan en dat hij zich, in die fase, niet kan laten bijstaan door een advocaat.

Deze beslissing is gefundeerd op een arrest van het Hof van Cassatie van 3 september 1988⁽²⁾ waarin werd gesteld dat het niet aan de betrokken persoon kan opgelegd worden dat hij zich zou laten bijstaan door een raadsman naar aanleiding van een verhoor dat plaats vindt in de voorbereidende fase van de procedure.

VII

De Raad wenst in het bijzonder dat, in dit stadium van de procedure, het onderzoek van het dossier, waarvan het de bedoeling is de degelijke beroepsuitoefening te waarborgen en de goede faam van de beroepsvereniging te vrijwaren⁽³⁾⁽⁴⁾, zich in een serene sfeer zou voltrekken zonder te zeer georiënteerd te zijn op strikt procedurele aspecten.

De houding van de Raad is volledig in overeenstemming met de voorschriften van het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden omdat volgens de heersende interpretatie de artikelen 6 en 14 inzake de organisatie van een eerlijk proces en inzake het verbod van discriminatie, niet van toepassing zijn in de onderzoeksfase van een proces.

7.15. Laattijdige inschrijving van revisorenvennootschappen

De vraag tot inschrijving op de ledenlijst van het IBR van een vennootschap die opgericht is om het beroep van bedrijfsrevisor uit te oefenen,

---

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 65 en 204.

(2) Cass. 3 september 1988, *Arr. cass.*, 1988, nr. 381.

(3) J. DU JARDIN, "Principes généraux", dans *Le droit disciplinaire des ordres professionnels*, Bruxelles, Larcier, 2004, p. 11.

(4) K. GEENS, uiteenzetting ter gelegenheid van de vijfde verjaardag van het IBJ, Brussel, 28 februari 2005.

dient onmiddellijk gericht te worden aan het Instituut, en dit ten laatste drie maanden na het verlijden van de oprichtingsakte⁽¹⁾.

Het afgelopen jaar heeft de Commissie kunnen vaststellen dat vier vennootschappen reeds operationeel waren vooraleer de vraag om inschrijving bij het IBR ingediend en behandeld werd.

7.16. Gerechtelijke en administratieve procedures (art. 18*quinquies* van de wet)

De Commissie van Toezicht houdt een permanente lijst bij van de gerechtelijke procedures en van de vorderingen tegen bedrijfsrevisoren, medegedeeld door laatstgenoemden in toepassing van artikel 18*quinquies* van de wet van 22 juli 1953 en van artikel 34 van het koninklijk besluit van 20 april 1989.

Veertien bedrijfsrevisoren hebben in de loop van 2006 aan het Instituut gemeld dat zij betrokken zijn in een gerechtelijke procedure.

De Commissie vraagt de betrokken bedrijfsrevisoren om haar op de hoogte te houden van de evolutie die deze procedures kennen, zonder dat daarbij afstand wordt gedaan van de mogelijkheid om de bedrijfsrevisoren door te verwijzen naar de tuchtinstanties indien daartoe aanleiding bestaat.

De betrokken bedrijfsrevisoren worden geacht jaarlijks de evolutie van de procedure mede te delen aan de Commissie van Toezicht in de loop van de maand juni, op het einde van het gerechtelijk jaar.

7.17. Nieuw formulier voor de indiening van de jaarlijkse mededeling

De Commissie van Toezicht heeft zich in 2006 gebogen over de voormelde problematiek (*cf. infra*, § 10.7.).

---

(1) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 100-102; IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 231, IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 204.

7.18. Samenwerking met de Commissie Kwaliteitscontrole

Het overlegcomité tussen de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole is in 2006 verscheidene malen samengekomen teneinde informatie uit te wisselen, om de activiteiten van de twee Commissies te coördineren en om pragmatische antwoorden voor te stellen op vragen van gemeenschappelijke dossiers.

De Voorzitters en de Ondervoorzitters van de twee Commissies maken deel uit van het comité. De betrokken personeelsleden van het Instituut nemen eveneens deel aan de vergaderingen.

7.19. Bepalingen uit de Europese Richtlijn met betrekking tot “*investigation*”

De Commissie van Toezicht heeft met veel belangstelling kennis genomen van de studie gepubliceerd door de FEE⁽¹⁾ inzake kwaliteitsbeheersing.

De studie behandelt aspecten die verbonden zijn aan het toezicht (*investigation* in het Engels) en maakt duidelijk dat de toezichtfunctie voor bijna alle Lidstaten is opgenomen in het onderzoekssysteem inzake kwaliteitsbeheersing.

De Richtlijn van 17 mei 2006 maakt evenwel een duidelijk onderscheid tussen enerzijds kwaliteitscontrole (art. 29) en anderzijds het onderzoek (art. 30), zoals, bijvoorbeeld, het beginsel van de *home country control* dat van toepassing is op de kwaliteitscontrole (art. 34.1°) maar niet op het onderzoek (art. 36, 6°), en de macht van de *oversight bodies* die verschillend is (art. 32, 4° en 5°).

Inzake onderzoeken blijkt het IBR (toezichtfunctie voorzien in art. 18ter van de wet van 1953) één van de sterkst geëvolueerde, zoniet het verst gevorderd te zijn in Europa.

Niettemin dienen er wijzigingen voorgesteld te worden aan onze organieke wet om aan de *oversight body* onderzoeksbevoegdheden te verlenen die in overeenstemming zijn met de Richtlijn van 17 mei 2006.

---

(1) Deze studie, gepubliceerd in december 2006, 223 p., is beschikbaar op www.fee.be.

Noteer ook dat België behoort tot een van de vier landen in Europa waarin de tuchtafwikkeling onttrokken is aan het beroep (FEE, geciteerde studie, p. 26).

Hoofdstuk VIII

NORMEN VOOR DE
BEROEPSUITOEFENING

8.1. Commissie Normen voor de beroepsuitoefening

Voorzitter: de heer H. VAN PASSEL

Leden: de dames L. HAUSTERMANS en P. LELEU, de heren J. BRANSON, F. CALUWAERTS, J. CAYTAN (vanaf september 2006), G. DOCHEN, H. EVERAERTS, F. FANK, V. KOOPMAN (tot augustus 2006), D. KROES, P. PAUWELS, J. VANDERNOOT, W. VAN DE WALLE, M. VAN DOREN, J.P. VINCKE (vanaf september 2006) en L. VLECK

Extern lid: de heer H. OLIVIER

Secretariaat: mevrouw N. HOUYOUX en de heer D. SCHOCKAERT

Technische ondersteuning: de heer J. DELMOTTE

8.2. De evolutie van de ISA's (*International Standards on Auditing*)

8.2.1. De Europese Richtlijn van 17 mei 2006

De Richtlijn van 17 mei 2006⁽¹⁾ verduidelijkt dat binnen de Europese Unie de toepassing van de internationale controlestandaarden (*International Standards on Auditing*, ISA's) wordt voorzien voor elke wettelijke controle van jaarrekeningen, met inbegrip van de controle in de KMO's. Een specifieke ingangsdatum hiervoor werd echter niet bepaald.

De tijdsfasering van de invoering in Europa van de ISA's is in handen van de Europese Commissie, die instaat voor de beslissing inzake de goedkeuring (*endorsement*) van de ISA's binnen de Europese Unie. Een dergelijke goedkeuring zal tot stand komen via de publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie van een Europese Verordening waarin de ISA's (in de verschillende talen van de Europese Unie) zullen worden opgenomen.

In het *Jaarverslag*, 2005 (p. 213-218), werd gewezen op het belang van de internationale controlestandaarden (*International Standards on Auditing*,

---

(1) Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad.

ISA's). Hierin wordt tevens verwezen naar een aantal belangrijke verschillen tussen de ISA's en de controlenormen en -aanbevelingen van het IBR.

De Raad wenst de aandacht van de confraters te vestigen op de noodzaak om over een geactualiseerde kennis over de ISA's te beschikken, vermits de Europese Commissie, waarschijnlijk eind 2008 of begin 2009, zal overgaan tot het goedkeuren (*endorsement*, cf. *infra*, § 8.2.3.) van deze standaarden. De Raad verwijst naar de vormingsseminaries van het IBR waarbinnen een aparte module "ISA's" reeds sedert 2004 werd ontwikkeld. De aandacht dient ook te worden gevestigd op de in 2007 nieuw te organiseren vormingsseminaries over actuele thema's (discussie-ontwerpen, recente evoluties) met betrekking tot de ISA's.

De tekst van de Nederlandse en Franse vertaling van de ISA's is, sedert eind september 2006, beschikbaar op de website van het IBR (rubriek Documentatie).

8.2.2. ISA plus en ISA carve-outs

Artikel 26, 3. van de nieuwe Richtlijn betreffende wettelijke controles van de rekeningen luidt als volgt:

“3. De lidstaten mogen controlewerkzaamheden of -vereisten die een aanvulling zijn op – of in uitzonderlijke gevallen een uitsluiting inhouden van – delen van de internationale controlestandaarden, verplicht stellen enkel indien deze voortvloeien uit specifieke nationale wettelijke vereisten in verband met de reikwijdte van wettelijke controles van jaarrekeningen. De lidstaten dragen er zorg voor dat deze controlewerkzaamheden of -vereisten voldoen aan het bepaalde in lid 2, onder b) en c), en stellen de Commissie en de lidstaten hiervan in kennis alvorens zij worden goedgekeurd. In het uitzonderlijke geval van het uitsluiten van delen van een internationale controlestandaard stellen de lidstaten de Commissie en de andere lidstaten ten minste zes maanden voor de nationale goedkeuring in kennis van hun specifieke nationale wettelijke vereisten en de redenen voor handhaving ervan of, in het geval van vereisten die al bestonden op het tijdstip van goedkeuring van een internationale controlestandaard, uiterlijk drie maanden na goedkeuring van de relevante internationale controlestandaard.”

Conform deze bepaling dienen dergelijke “pluses” en “carve-outs” voort te vloeien uit wettelijke bepalingen en moeten zij betrekking hebben op de wettelijke controles van de rekeningen.

Deze bepalingen zullen onder meer van belang zijn in landen van de Europese Unie waar de controlestandaarden of althans een deel daarvan verplicht worden gemaakt via wettelijke bepalingen (i.p.v. via controlestandaarden die bindend werden gemaakt door een beroepsorganisatie).

Enerzijds acht de Raad het belangrijk maximaal aan te sluiten bij de ISA's en derhalve de bijkomende (“*pluses*” en “*carve-outs*”) aspecten zoveel als mogelijk te beperken. In 2007 zal de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening bestuderen in welke mate dergelijke “*pluses*” en “*carve-outs*” in een Belgische context wenselijk dan wel noodzakelijk zijn.

8.2.3. De procedure van goedkeuring (*endorsement*) van de ISA's

Net zoals de IAS en IFRS zijn opgesteld door een private instelling, met name de IASB gevestigd in Londen, worden de ISA's opgesteld door een private instelling zijnde de IAASB, een beslissingsnemend orgaan in de schoot van de IFAC (en gevestigd in New York).

Standaarden die door privékantoren worden opgesteld, kunnen niet in een Europees regelgevende context worden ingevoerd zonder het volgen van een dergelijke goedkeuringsprocedure. Net zoals de toepassing van IAS en IFRS in een Europese context via Europese Verordeningen moet worden mogelijk gemaakt en verplicht in het kader van de goedkeuringsprocedure (*endorsement*) in de schoot van de Europese Commissie, zal ook de toepassing van de internationale controlestandaarden (ISA's) via Europese Verordeningen moeten worden ingevoerd.

Om een dergelijk proces van goedkeuring (*endorsement*) mogelijk te maken volgt de Europese Commissie (EC) de zgn. “*comitology*”-regels⁽¹⁾.

Overeenkomstig artikel 48 van de Nieuwe Richtlijn zal een “comité” door de Europese Commissie worden opgericht, het zgn. *Audit Regulatory Committee* (AuRC⁽²⁾), die de EC zal bijstaan bij het nemen van haar beslissingen inzake het goedkeuren (*endorsement*) van de ISA's. Dit comité is

(1) Cf. *Council Decision of 28 June 1999 laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission* (1999/468/EC), consulteerbaar op de website http://eur-lex.europa.eu/pri/fr/oj/dat/1999/L_184/L18419990717fr.htm.

(2) Dit comité mag niet worden verward met het *Accounting Regulatory Committee* (ARC) dat een belangrijke taak heeft in het kader van de goedkeuring (*endorsement*) door de EC van de IAS/IFRS.

samengesteld uit politieke vertegenwoordigers en kan zich laten bijstaan door de EGAOB (*cf. supra*, § 1.1.2.).

Een dergelijk proces impliceert tevens de goedkeuring van de ISA's standaard per standaard: een set van standaarden alsdusdanig kan niet worden goedgekeurd via een procedure *comitology*.

De EC dient over te gaan tot de al dan niet goedkeuring (*endorsement*) van een ISA op basis van de vereisten van artikel 26, 2. van voorvermelde Richtlijn:

“De [Europese] Commissie kan volgens de in artikel 48, lid 2, vermelde procedure een besluit nemen over de toepasselijkheid in de Gemeenschap van internationale controlestandaarden. De Commissie keurt internationale controlestandaarden goed voor toepassing in de Gemeenschap enkel wanneer deze standaarden:

- a) volgens geijkte procedures, onder publiek toezicht en op transparante wijze zijn opgesteld en internationaal algemeen aanvaard zijn; en*
- b) bijdragen tot een grote geloofwaardigheid en hoge kwaliteit van jaarrekeningen of geconsolideerde jaarrekeningen in overeenstemming met de beginselen die zijn neergelegd in artikel 2, lid 3, van Richtlijn 78/660/EEG en artikel 16, lid 3, van Richtlijn 83/349/EEG; en*
- c) bevorderlijk zijn voor het Europees algemeen belang.”.*

In tegenstelling tot het bestaan van een einddatum van de inwerking-treding van de nieuwe Europese Richtlijn inzake wettelijke controles, werd voor de goedkeuring (*endorsement*) van de ISA's geen uiterste datum vastgelegd. Redelijkerwijze kan men denken dat de EC de afwerking door de IAASB van de “verduidelijkte” (*clarified*) ISA's (*cf. infra*, § 8.2.6., A.) zal afwachten alvorens tot het goedkeuringsproces over te gaan.

De goedkeuring van de ISA's zal tot stand komen via de publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie van een Europese Verordening waarin de ISA's (in de verschillende talen van de Europese Unie) zullen worden opgenomen.

8.2.4. Werkgroep ISA's for SMP (IAASB)

De FEE heeft altijd het standpunt verdedigd (*cf. infra*, § 12.2.14.) dat voor elke vorm van controle (*audit*) van financiële overzichten dezelfde controlestandaarden van toepassing moeten zijn (“*an audit is an audit*”). Derhalve acht de FEE het wenselijk geen aangepaste versie van ISA's te creëren die specifiek op de controle van de jaarrekening van KMO's zou van toepassing zijn⁽¹⁾.

8.2.5. Standpunt van de Raad

Conform het *Jaarverslag*, 2005 (p. 217) zal de Raad van het IBR onderzoeken welke maatregelen kunnen worden genomen om de bedrijfsrevisoren en de revisorenkantoren in te lichten over de evolutie van de ISA's en van de Internationale Standaard inzake Kwaliteitsbeheersing (*International Standard on Quality Control*, ISQC) nr. 1, zodat zij zich de auditmethodologie van de ISA's kunnen eigen maken, en de nodige voorbereidingen kunnen treffen inzake het initiëren van beleidslijnen en -procedures in overeenstemming met ISQC 1, in het kader van de latere goedkeuring (*endorsement*) door de Europese Commissie van de voornoemde internationale standaarden.

De Raad neemt er kennis van dat momenteel de internationale controlestandaarden geen onderscheid maken tussen de *Public Interest Entities* (PIE's) en de *Small and Medium Enterprises* (SME's). De auditrichtlijn (mei 2006) maakt overigens geen enkel onderscheid tussen de controle van een PIE en de controle van een KMO.

De Raad steunt de positie van de FEE en de IAASB (*cf. supra*, § 8.2.4.), met name dat de controlestandaarden niet verschillend moeten zijn al naargelang de rechtsvorm en de specifieke eigenschappen van de gecontroleerde entiteit. Deze normen zullen van toepassing moeten zijn op alle wettelijke controles zoals voorzien door het Belgisch recht.

---

(1) *Cf. Implementation of International Auditing Standards for All Statutory Audits in the European Union. Briefing Note from FEE, the European Federation of Accountants* (6 september 2006, 5 p.), beschikbaar op de website www.fee.be.

8.2.6. Reacties op de discussie-ontwerpen (*exposure drafts*) van de IAASB

In 2006 heeft de Raad, op voorstel van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening, zowel aan de IAASB als aan de FEE zijn commentaar bezorgd inzake de discussie-ontwerpen van de IAASB (cf. *infra*, § 12.2.6.). Deze commentaren kunnen worden geraadpleegd op de website van de IFAC⁽¹⁾.

A. *Exposure draft* met betrekking tot het *clarity project* van de IAASB

Het “*Clarity*” project van de *International Auditing and Assurance Standards Board* (IAASB) kent zijn prille oorsprong in een *exposure draft* (ED) “*Operations Policy n°1 – Bold Type Lettering Exposure Draft*”, waarin het behoud van het onderscheid *black lettering* – *grey lettering* in vraag werd gesteld.

In september 2004 werd door de *International Auditing and Assurance Standards Board* (IAASB) een *Policy Statement* voorgesteld met als titel “*Clarifying Professional Requirements in International Standards Issued by the IAASB*”, gevolgd door een *Consultation Paper* met als onderwerp “*Improving the Clarity and Structure of IAASB Standards and Related Considerations for Practice Statements*”, en waarnaar wordt verwezen in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 218-219).

In oktober 2005 werden reeds 4 *exposure drafts* (ED's) gepubliceerd die, voor het eerst in de geschiedenis van de internationale controlestandaarden, de “*Clarity-*” of de “*clarified*” standaarden werden genoemd, meerbepaald ED ISA 300 inzake planning, ED ISA 315 inzake risico-inschatting, ED ISA 330 inzake het terugbrengen van het controlerisico (*audit risk*) en ISA 240 inzake het door de auditor rekening houden met mogelijke fraude⁽²⁾. De overige ISA's zullen ook een dergelijk “transformatieproces” dienen te ondergaan in de periode 2006-2008 en daarna.

(1) Cf. www.ifac.org/IAASB

(2) De eindversie van de ISA's 240, 300, 315 en 330, zoals in december 2006 door de IAASB goedgekeurd, werd gepubliceerd op de website van de IFAC (www.ifac.org).

Het is altijd de overtuiging geweest van het IBR dat de internationale controlestandaarden dienen gebaseerd te zijn op een robuuste set van principes (*principles based approach*), in tegenstelling tot een gedetailleerde set van regels (*rules based approach*), aangezien:

- *auditing* een proces is waarin stevast dient te worden beroep gedaan op vakkundige oordeelsvorming (*professional judgement*);
- principes inzake *auditing* het naleven bevorderen van de finale doelstelling van een controle van financiële overzichten (*financial statements*) (*substance over form*), in tegenstelling tot een zuivere “*tick the box*” benadering op basis van een set van regels die enkel het zoeken naar en het vinden van uitzonderingen op de regels bewerkstelligt (de vorm is belangrijker dan de inhoud, *form over substance*).

Het “*Clarity*” project kan als volgt worden samengevat:

- (1) De internationale controlestandaarden (ISA’s) dienen te worden gebaseerd op duidelijke principes of doelstellingen (*purposes*).
- (2) Deze doelstellingen dienen te worden gerealiseerd op basis van een aantal vereisten (*requirements*) die de essentiële werkzaamheden voorstellen die de auditor in alle omstandigheden van de controle dient uit te voeren.
- (3) De nodige aanwijzingen dienen aan de auditor te worden gegeven om deze vereisten in alle omstandigheden te kunnen toepassen. Hiertoe levert de IAASB het nodige “*application material*”.
- (4) Er dient een duidelijke taal te worden gebruikt om de “vereisten” (*requirements*) te onderscheiden van het gedeelte met de toepassingsmodaliteiten (*application material*). De IAASB heeft in oktober 2005 beslist om de vereisten voortaan aan te geven met de Engelse term “*sball* (+ werkwoord)”, daar waar de toepassingsmodaliteiten worden aangegeven met de tegenwoordige tijd (*present tense*) van de betrokken werkwoorden.
- (5) De drie voormelde aspecten van de standaard (*purpose, requirements* en *application material*) dienen elk aparte delen van de standaard uit te maken. Tot vóór de publicatie van de eerste “*Clarified*” standaarden werden deze aspecten van de Standaard opgenomen op een niet voldoende gestructureerd wijze, waarbij zowel de doelstelling als de ver-

eisten werden aangegeven met een *bold* karakter (“vetjes”, de zgn. “*bold*-paragrafen”, *black lettering*), en waarbij de toepassingsmodaliteiten werden aangegeven met een *grey* karakter (*non-bold*, *grey lettering*).

De ISA's zullen op een “progressieve manier” worden herwerkt door ze te structureren volgens de voormelde drie gedeelten. Met andere woorden, de meest recente standaarden vormen in de eerste plaats het voorwerp van het “*Clarity*”-project, en pas daarna zullen de “oudere” standaarden worden herwerkt.

De Raad is van mening dat de toekomstige *endorsement* door de Europese Commissie (cf. *supra*, § 8.2.3.) van de internationale controlestandaarden, voor de IAASB een stimulans dient te zijn om haar werkprogramma versneld door te voeren, opdat zo vlug mogelijk één set van internationale controlestandaarden “klaar” is met het oog op een mogelijke toepassing binnen de Europese Unie.

B. *Exposure draft* ISA 550 inzake verbonden entiteiten

De Raad steunt de IAASB in haar opzet om de ISA 550 te herwerken onder de vorm van een standaard die zich voornamelijk baseert op de risico-inschatting van de auditor. Hierbij is de Raad van mening dat ISA 550 verder moet uitdiepen hoe de auditor dient te bepalen of het risico dat de financiële overzichten een van materieel belang zijnde afwijking bevatten met betrekking tot verbonden partijen, een significant risico is.

Verder stelt de Raad dat voldoende aandacht moet worden besteed aan de situatie van *small audits* waarbij de leiding (*management*) van de gecontroleerde entiteit en het toezichthoudend orgaan doorgaans uit dezelfde personen zijn samengesteld.

C. Herwerking van ISA 600 “*Audit of Group Financial Statements*”

Dit discussie-ontwerp is het derde op rij inzake de controle van financiële overzichten op groepsniveau, volgend op een tweede ED ISA 600 in 2005, opgenomen in het *Jaarverslag*, 2005 (p. 218-219), alsmede op een eerste ED ISA 600 en een aparte IAPS die reeds als discussie-ontwerpen in 2004 werden voorgesteld door de IAASB, opgenomen in het *Jaarverslag* 2004 (p. 217).

De Raad is verheugd over het feit dat de IAASB heeft rekening gehouden met zijn in 2005 gecommuniceerde bemerkingen met betrekking tot het opheffen van het onderscheid tussen een *related* en een *unrelated auditor*.

Verder is de Raad voorstander van het hanteren van voldoende flexibiliteit in de wijze waarop de groepsauditor en de auditoren van de vennootschappen van de groep met elkaar communiceren. Tevens moet de groepsauditor, alvorens de controle-opdracht te aanvaarden, de zekerheid hebben dat voldoende en geschikte controle-informatie kan worden bekomen over het consolidatieproces en over de financiële overzichten van de vennootschappen van de groep, teneinde in staat te zijn het controlerisico tot een aanvaardbaar laag niveau terug te brengen.

Aansluitend bij het discussie-ontwerp van de IAASB met betrekking tot het “*Clarity*” project vraagt de Raad aandacht voor de formulering van de doelstelling (*purpose*) van de ISA en voor het verduidelijken van de link tussen deze doelstelling en de vereiste werkzaamheden (*requirements*). Het is immers belangrijk in de ISA expliciet te vermelden dat de doelstelling van een standaard kan worden bereikt als alle vereiste werkzaamheden zoals vermeld in die standaard zijn uitgevoerd.

8.2.7. Formeel vertaalproces van de ISA's

In de *Jaarverslagen*, 2005 (p. 221-222) en 2004 (p. 219-220), werd reeds verwezen naar de *Policy Statement* van de IFAC inzake “*Translation of Standards and Guidance Issued by the International Federation of Accountants*”⁽¹⁾.

Het Instituut stelt alles in het werk om de belangrijkste doelen van de voornoemde IFAC-*policy* te bereiken, zijnde:

- 1) het realiseren van een hoogkwalitatieve en getrouwe vertaling;
- 2) het stimuleren van de samenwerking per taalrol tussen Instituten wereldwijd;
- 3) het stimuleren van het gebruik van zgn. *key terms* bij de vertaling;
- 4) het bevorderen van de efficiëntie en effectiviteit van het vertaalproces via het inschakelen van een zgn. *principal translator*.

---

(1) Cf. www.ifac.org.

Zoals werd bekendgemaakt op 11 april 2005, werd het gezamenlijk vertaalproject van het IBR met het Instituut in Frankrijk (*Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes*, CNCC) en het Instituut in Nederland (Koninklijke NIVRA) internationaal erkend door de *International Federation of Accountants* (IFAC), op basis van de in september 2004 gepubliceerde *policy* inzake de vertalingen van IFAC standaarden. De beoogde vertalingen betreffen de internationale controlestandaarden (*International Standards on Auditing*, ISA's) en de internationale standaard inzake kwaliteitsbeheersing (*International Standard on Quality Control*, ISQC) nr. 1.

Het Jaarverslag 2005 van de IAASB⁽¹⁾ maakt expliciet melding van de vertaalprojecten van het IBR:

“This agreement is significant in the context of the EU’s consideration of the adoption of ISAs following the EC’s recent finalization of the Eighth Company Law Directive. It also represents a timely reaction to the findings of the Wong Report⁽²⁾, which identified the translation of Standards as a major challenge in achieving global convergence to international Standards.

CNCC and IRE Belgium worked with other French-speaking professionals from Canada, Luxembourg, and Switzerland, and from the Fédération Internationale des Experts-Comptables Francophones to build on existing translations and develop a single French version of ISAs for implementation throughout the world.

The involvement of several organizations in different French-speaking countries in reaching this agreement helps to support the strong quality control over translation encouraged by the IFAC translation policy. This means that the EC can look forward to adopting a set of standards in French that have been prepared using all the quality control processes set out in that policy.

---

(1) Cf. IAASB, *Annual Report*, 2005, p. 16-17.

(2) *“To ensure consistency in translations and maximize available resources, countries that speak the same language are encouraged to coordinate their efforts and, over time, eliminate the existence of multiple translations of international standards into the same language. The French translation of the ISAs led by the Instituut der Bedrijfsrevisoren - Institut des Reviseurs d’Entreprises (Belgium) and involving representatives of its counterparts in France, Canada, and more recently Luxembourg and Switzerland, have proved beneficial to all parties in achieving a common understanding and translation of key words.”*, uit: Peter WONG, *Challenges and successes in implementing international standards. Achieving convergence to IFRS and ISAs*, IFAC-study, 22 september 2004, p. 12, tekst consulteerbaar op www.ifac.org.

The success of this initiative has led to the formation of a similar working group between IRE Belgium and Royal NIVRA, aimed at producing a single, agreed translation of ISAs into Dutch.

The French and Dutch translation efforts may represent appropriate models for cooperation for translation of the Standards into other languages. I expect IFAC's translation policy to lead to further improvement in the consistency and quality of translations of the IAASB's pronouncements by national standard setters and others."

In de eerste plaats is de *output* van het vertaalproces erop gericht de Europese Commissie te ondersteunen bij het vervullen van haar taak om de internationale controlestandaarden (*International Standards on Auditing*, ISA's) te vertalen naar de verschillende officiële talen van de Europese Unie.

De vertaling van de ISA's gaat uit van een lijst van kernbegrippen (*list of key terms*) die elk zijn voorzien van een definitie die de lezer toelaat de inhoud daarvan te doorgronden. Deze lijst werd naar het Frans en het Nederlands vertaald met de bedoeling uniformiteit tot stand te brengen in het vakjargon dat door de beroepsbeoefenaren in de verschillende landen wordt gebruikt.

De resultaten van dit project werden voorgesteld op een vergadering *d.d.* 29 juni 2006 die door het IBR werd georganiseerd, onder het voorzitterschap van de heer James SYLPH, *Technical Director* van de IAASB. Aan deze vergadering hebben vertegenwoordigers van Instituten uit Canada, Tunesië, Algerije, Marokko, Frankrijk, Zwitserland, Luxemburg en Nederland, alsmede vertegenwoordigers van de Europese Commissie, de Wereldbank, de FEE en de Belgische overheid deelgenomen. Deze vertalingen zijn een meer recente versie van de vertalingen die door het IBR reeds aan de confraters zijn gecommuniceerd in 2003⁽¹⁾.

Voor het NIVRA wordt de rol van *principal translator* vervuld door de heer Hans VERKUIJSSE, Voorzitter van de Commissie voor Controle-Richtlijnen en vraagstukken (CCR) van het NIVRA, voor de CNCC is dat de heer Claude CHARRON, lid van het *Comité des Normes Professionnelles*

---

(1) Cf. Mededeling "*International Standards on Auditing (ISA's)*", 24 oktober 2003, 505 p., alsook IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 161.

van de CNCC, en voor het IBR wordt deze rol vervuld door de heer Dries SCHOCKAERT, wetenschappelijk secretaris van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening van het IBR. Voor de vertalingen van de ISA's naar het Frans werd tevens een beroep gedaan op de medewerking van het *Canadian Institute of Chartered Accountants* (CICA), en het Luxemburgse *Institut des Réviseurs d'Entreprises*, de Zwitserse *Chambre fiduciaire*.

De Raad feliciteert de vertalers met het bereikte resultaat, zijnde een vertaling van de ISA's en ISQC-1 naar het Frans en het Nederlands, zowat 1.300 bladzijden per landstaal.

Deze teksten staan in pdf-formaat vanaf 25 september 2006 ter beschikking van de confraters via de website van het Instituut (rubriek Documentatie, cf. www.ibr-ire.be/ned/documentatie_vertalingen_ISA.aspx)⁽¹⁾. Een pdf-versie van deze lijst wordt tevens op de website van het Instituut voorzien.

8.3. ISQC-1

VIII

In het amendement ingediend door het *Legal Affairs Committee* van het Europees Parlement van 20 juni 2005, opgenomen in het *Jaarverslag*, 2005 (p. 213), werd voorgesteld om naast de ISA's op expliciete wijze ook te refereren aan andere internationale standaarden die met de ISA's worden geassocieerd. In het bijzonder wordt in het commentaar⁽¹⁾ van het *Legal Affairs Committee* verwezen naar de internationale standaarden inzake kwaliteitsbeheersing (*International Standards on Quality Control*, ISQC's), waarvan momenteel op internationaal vlak slechts één standaard bestaat, nl. ISQC-1. Deze standaard is internationaal in werking getreden op 15 juni 2005.

Conform ISQC-1 dient elk auditkantoor, onafhankelijk van zijn omvang, te voorzien in een systeem van kwaliteitsbeheersing. Een dergelijk systeem dient zodanig te zijn opgezet dat de verslagen die uit de toepassing van de opdrachtenstandaarden (ISA's, ISRE's, ISRS's en ISAE's),

---

(1) Verslag Juridische Commissie van het Europees Parlement (Bert DOORN) over het voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de wettelijke accountantscontrole van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen en tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, cf. www.europarl.eu.int/omk/sipade3?PROG=REPORT&SORT_ORDER=D&REF_A=A6-2005-0224&NAV=X&L=NL&LEVEL=0&SAME_LEVEL=1.

opgenomen in het *Jaarverslag*, 2004 (p. 212), voortvloeiend, gestoeld zijn op voldoende kwaliteit. Deze vereisten inzake kwaliteitsbeheersing hebben betrekking op het voorzien van schriftelijke procedures (*policies*) binnen het auditkantoor inzake bijvoorbeeld:

- de behandeling van problemen bij de opdrachtaanvaarding (en het verloop van een opdracht) met betrekking tot onafhankelijkheid;
- de behandeling van meningsverschillen binnen het opdrachtteam;
- de schikking van de verantwoordelijkheden binnen het auditkantoor;
- het voldoen aan de ethische vereisten;
- een interne evaluatie van het kwaliteitsbeheersingssysteem, inclusief een periodieke interne evaluatie van een aantal opdrachten.

De Commissie Normen voor de beroepsuitoefening zal in 2007 onderzoeken welke voorwaarden dienen te worden vervuld voor een tijdige inwerkingtreding van ISQC-1 in België. Tevens zal worden onderzocht wat de impact kan zijn van de inwerkingtreding van ISQC-1 op de kwaliteitscontrole die door het IBR wordt georganiseerd (*cf. supra*, § 6.4.), rekening houdend met de besluiten getrokken uit het Forum 2006 van het IBR (*cf. supra*, § 1.7.). Bijzondere aandacht zal daarbij worden besteed aan de situatie van de eenmanspraktijken.

De Raad is van mening dat een snelle inwerkingtreding van ISQC-1 een toegevoegde waarde kan inhouden voor het imago van het auditberoep in ons land.

Het Europese beroep (FEE) volgt de evolutie van deze materie eveneens van dichtbij (*cf. infra*, § 12.2.7.).

8.4. Artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen – nieuwe normen voor de beroepsuitoefening

Gevolg gevend aan de wet van 13 januari 2006 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen (*cf. supra*, § 2.1.), alsmede aan de Mededelingen aan de Leden *d.d.* 31 januari 2006 en 13 maart 2006, heeft de Raad, op basis van de werkzaamheden van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening, nieuwe normen goedgekeurd.

Na een gunstig advies van de HREB *d.d.* 1 december 2006, werden de volgende wijzigingen aan het normatief kader van het IBR aangebracht:

- wijziging van de Algemene controlenormen;
- wijziging van de aanbeveling “Controle van het jaarverslag” door een nieuwe norm;
- wijziging van de aanbeveling “Bevestigingen door de leiding” door een nieuwe norm.

De belangrijkste punten van de nieuwe normen zijn de volgende:

A) Wijziging van de Algemene controlenormen

De belangrijkste wijzigingen aangebracht aan de Algemene controlenormen zijn de volgende:

- het vermelden, *expressis verbis*, in de inleiding tot het commissarisverslag, dat dit verslag uit twee delen bestaat, te weten een eerste gedeelte met betrekking tot het certificeren van het getrouw beeld van de (geconsolideerde) jaarrekening alsmede een tweede gedeelte met betrekking tot de bijkomende vermeldingen en inlichtingen. In het licht van de hierboven geciteerde wet van 13 januari 2006 wordt voortaan gesproken van “vermeldingen” i.p.v. “verklaringen”;
- de vermelding in het commissarisverslag van het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel of van IFRS;
- het invoegen in het commissarisverslag van een meer gedetailleerde beschrijving van de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan;
- het opstellen van een nieuwe paragraaf 2.5.5. waarin het gebruik van de bevestigingsbrief (*representation letter*, *lettre d'affirmation*) verplicht wordt gemaakt;
- het vermelden, in de paragrafen 3.3.5. en 3.9.1., dat een weigering door de leiding tot het ondertekenen van de brief waarin de vereiste bevestigingen zijn opgenomen automatisch een beperking in de uitvoering van de controle (*scope limitation*) met zich meebrengt, wat leidt tot het tot uitdrukking brengen in het commissarisverslag van een voorbehoud dan wel tot het formuleren van een oordeelonthouding;

- de aanpassing van bepaalde termen gebruikt in de Algemene controle-normen; zo bijvoorbeeld vervangt de term “entiteit” de term “onderneming”, en komt in de Nederlandse tekst, de term “financiële overzichten” in de plaats van de term “financiële staten”, en vervangt “verklaring zonder voorbehoud” de “goedkeurende verklaring”;
- het voorbeeld van commissarisverslag dat in bijlage bij de Algemene controlenormen werd opgenomen, werd aangepast. Dit voorbeeld is voor een groot deel in overeenstemming met ISA 700 “De verklaring van een (onafhankelijk) auditor over een volledige set van financiële overzichten voor algemene doeleinden” (ISA *compliant*);
- het inlassen van een bijkomend voorbeeld van commissarisverslag voor de controle van de jaarrekening van een vzw;
- het vervangen van de term “onjuistheid” door de term “afwijking van materiaal belang” en de overeenstemmende wijzigingen in de paragrafen 1.3.4., 1.4.1. en 3.3.2. van de Algemeen controlenormen.

B) Wijziging van de aanbeveling “Controle van het jaarverslag” door een nieuwe norm

VIII

De Raad heeft beslist de bestaande aanbeveling “Controle van het jaarverslag” op te heffen en te vervangen door een nieuwe norm “Controle van het jaarverslag over de (geconsolideerde) jaarrekening”.

De nieuwe norm is gepresenteerd in overeenstemming met de indeling van de nieuwe internationale controlestandaarden (*cf. supra*, § 8.2.6., A. *Clarity Project* van de IAASB): inleiding, doel, wettelijke rapporteringsverplichtingen opgelegd aan de commissaris inzake het jaarverslag, definities, vereiste werkzaamheden en toepassingsmodaliteiten. Bovendien is deze norm in overeenstemming met ISA 720 “Andere gegevens in documenten waarin de gecontroleerde financiële overzichten zijn opgenomen”.

De commissaris moet de leiding van de gecontroleerde entiteit verzoeken om in de bevestigingsbrief (*representation letter*) te bevestigen dat, naar hun beste beoordeling, de bepalingen vereist door de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen (“voornaamste risico’s en onzekerheden”) op een juiste en volledige wijze vermeld zijn in het jaarverslag.

C) Wijziging van de aanbeveling “Bevestigingen door de leiding” door een nieuwe norm (*cf. infra*, § 8.5.)

D) Inwerkingtreding

Deze nieuwe normen voor de beroepsuitoefening zijn van toepassing voor de controle van financiële overzichten alsmede voor de controle van het jaarverslag met betrekking tot boekjaren die afgesloten zijn op of na 31 december 2006.

Deze teksten, met inbegrip van de nieuwe versie van de Algemene controlenormen (in *track changes*) evenals van de voorbeeldteksten in *word* formaat, staan ter beschikking op het extranet van het IBR⁽¹⁾.

8.5. De verplichte bevestigingsbrief

De Raad heeft de bestaande controleaanbeveling “Bevestigingen door de leiding” opgeheven en vervangen door een nieuwe controlenorm “Bevestigingen van de leiding van de entiteit”.

VIII

De bedrijfsrevisor dient van de leiding van de entiteit de vereiste schriftelijke bevestigingen te verkrijgen (*representation letter*) alsmede de bevestigingen die hij noodzakelijk of aangewezen beschouwt. Bijgevolg brengt een weigering door de leiding van de entiteit tot het ondertekenen van een brief voor wat betreft de vereiste bevestigingen, automatisch een *scope limitation* met zich mee, wat leidt tot het tot uitdrukking brengen van een voorbehoud in het commissarisverslag dan wel tot een onthoudende verklaring.

Wanneer de leiding weigert om de door de commissaris als noodzakelijk of aangewezen beschouwde bijkomende bevestigingen te verstrekken, dan zal hij overwegen of deze situatie al dan niet een beperking in de uitvoering van zijn controle met zich meebrengt.

Ter informatie werd in bijlage bij de norm een voorbeeld van bevestigingsbrief opgenomen; deze illustreert hoe de tekst met betrekking tot de

---

(1) *Cf.* www.ibr-ire.be, rubriek “Documentatie”, subrubriek “Normen”.

vereiste bevestigingen kan worden opgesteld. Tot de vereiste bevestigingen behoren deze met betrekking tot de 21 in paragraaf 1.1. van de nieuwe norm opgesomde punten. De bedrijfsrevisor beoordeelt in functie van de omstandigheden welke de bijkomende bevestigingen zijn die hij als noodzakelijk of aangewezen beschouwt.

Deze nieuwe norm werd aan de leden gezonden op 21 december 2006.

De norm is van toepassing op de jaarrekening afgesloten op 31 december 2006 of op een latere datum.

De Voorzitter heeft in zijn brief van 15 januari 2007 aan het belang van deze evolutie herinnerd.

8.6. Overige werkzaamheden van de Commissie

8.6.1. Externe bevestigingen (banken, advocaten)

De Commissie Normen voor de beroepsuitoefening heeft haar werkzaamheden voortgezet inzake de nieuwe modellen van bevestigingen (banken, advocaten) die bij de controle van de jaarrekening in de toekomst zouden kunnen worden gebruikt.

VIII

A) Bankbevestigingen

Een werkgroep onder het voorzitterschap van confrater Pierre P. BERGER, Ondervoorzitter van het Instituut, en samengesteld uit de confraters Hugo VAN PASSEL en Pierre ANCIAUX, heeft in het bijzonder de contacten verzorgd met de Belgische Vereniging der Banken en Beursvennootschappen (BVB).

In de Mededeling van de Voorzitter van 25 april 2006 werd gewezen op de hernieuwing van het akkoord gesloten tussen het IBR en de Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen (BVB) inzake het bekomen door bedrijfsrevisoren van bankbevestigingen. Dit akkoord zal in werking treden voor verzoeken om bankbevestigingen betreffende boekjaren afgesloten vanaf 31 december 2006. De tekst van het akkoord zelf is opgenomen in bijlage tot de mededeling (*cf.* bijlage 3 van onderhavig jaarverslag).

Het nieuwe akkoord komt tegemoet aan de verzuchting tot standaardisering door het verschaffen van duidelijkheid over de procedure die zowel door de bedrijfsrevisoren als door financiële instellingen dient te worden gevolgd.

De Raad benadrukt dat de “standaard bankbevestiging” voorziet in het feit dat de commissaris de belangrijkste bancaire informatie over de gecontroleerde entiteit zal verkrijgen, inclusief informatie betreffende zekerheden en waarborgen. Het gaat om informatie die de banken ter beschikking kunnen stellen via de standaardprocedure. Bijkomende bevestigingen in verband met specifieke informatie die niet wordt verschaft via de standaard bankbevestiging kunnen wel apart bij de bank worden aangevraagd (bv. informatie inzake de personen die gemachtigd zijn de entiteit te verbinden ten opzichte van de bank).

De precieze datum waarvoor de standaard bankbevestiging wordt aangevraagd is gewoonlijk de datum van afsluiting van de jaarrekening of een datum per einde maand.

Rekening houdend met de IBR-BVB overeenkomst dient de in de bijlage tot voornoemd akkoord standaardvragenlijst zelf niet meer te worden verzonden naar de betrokken bank. Een officiële aanvraag volstaat tot het verkrijgen van een standaard bankbevestiging. De te volgen procedure wordt samengevat in bijlage (bijlage 3) tot dit jaarverslag.

De Raad wenst de confraters er in het bijzonder op attent te maken dat de standaardprocedure inzake het bekomen van bankbevestigingen expliciet voorziet dat het verzoek tot standaard bankbevestiging:

- wordt opgesteld op briefpapier van de gecontroleerde entiteit;
- wordt ondertekend door (een) perso(o)n(en) die een mandaat heeft (hebben) op de bankrekening(en) van deze entiteit.

Het verzoek om een bankbevestiging wordt in beginsel door de commissaris zelf verzonden.

B) Advocatenbevestigingen

De werkgroep samengesteld uit de confraters Jean-François CATS en Hugo VAN PASSEL heeft in de loop van het jaar 2006 haar werkzaamheden voortgezet onder het voorzitterschap van confrater Pierre P. BERGER, Ondervoorzitter van het Instituut.

Met betrekking tot de aanvragen tot bevestiging die aan de advocaten worden toegezonden, dient te worden geconstateerd dat sommige onder hen, door het inroepen van hun deontologische verplichtingen (beroepsgeheim), niet antwoorden aan de commissaris. Deze houding lijkt weinig verantwoord aangezien de commissaris over de wettelijke bevoegdheid beschikt om voorlegging te vragen van alle juridische dossiers, briefwisseling met, en adviezen gegeven door de advocaten.

8.6.2. Actualisatie van de studie “Commissarisverslag”

Onder de verantwoordelijkheid van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening werd een project opgestart inzake het actualiseren van de studie “Controleverslag. Principes en toepassingen” nr. 5 van 1998, in het licht van de nieuwe wetgevende bepalingen inzake het jaarverslag en de nieuwe normen van het IBR over dit thema (cf. *supra*, §§ 8.4. en 8.5.).

Een subgroep van de Commissie, onder de leiding van J. VANDERNOOT en bijgestaan door de confraters F. FANK, F. CALUWAERTS, L. VLECK, alsook door de heer D. SCHOCKAERT en mevrouw N. HOUYOUX, wetenschappelijke secretarissen van voormelde Commissie, heeft in de periode oktober-december 2006 een ontwerpтекст tot stand gebracht.

Deze ontwerpтекст zal in de loop van de maand januari 2007 aan een herleescomité worden toevertrouwd, teneinde zo vlug mogelijk de finale versie van de studie aan de confraters (in *word* formaat) op het extranet van het IBR te kunnen aanbieden.

De nieuwe studie zal de titel dragen “Commissarisverslag”.

8.6.3. Uitgifte van een prospectus – rapport van de auditor

De Commissie Normen voor de beroepsuitoefening heeft een werkgroep opgericht met het oog op het bestuderen van de problemen met betrekking tot de uitgifte van een prospectus. Deze problematiek wordt eveneens onderzocht op het niveau van de FEE⁽¹⁾.

---

(1) Cf. Studies van de FEE “*Discussion Paper on the Auditor’s involvement with the new EU Prospectus Directive*” (november 2004), “*Analysis of Responses to FEE Discussion Paper on the Auditor’s involvement with the New EU Prospectus Directive*” (oktober 2005), evenals “*Analysis of Responses to FEE Discussion Paper Comfort Letters Issues in relation to Financial Information in a Prospectus*” (mei 2006) (cf. *infra*, § 12.2.3.).

Deze groep, onder leiding van H. VAN PASSEL, is samengesteld uit de confraters L. VAN BRUSSEL, P. D'HONDT, P. HEMSCHOOTE en G. VANHEES en wordt op vaktechnisch vlak bijgestaan door de heren J. DELMOTTE en D. SCHOCKAERT en door mevrouw N. HOUYOUX.

8.7. Coördinatiecellen

De verschillende Coördinatiecellen worden door de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening overkoepeld. De werkzaamheden die door de Coördinatiecellen tot stand worden gebracht dienen aan de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening te worden bezorgd teneinde een logisch verband te kunnen leggen tussen deze werkzaamheden en de normen.

De Coördinatiecellen worden in §§ 4.3.3 à 4.3.7 van huidig jaarverslag opgenomen:

- Coördinatiecel politieke partijen (*cf. infra*, § 4.3.3.);
- Coördinatiecel NGO's (*cf. infra*, § 4.3.4.);
- Coördinatiecel Hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap (*cf. infra*, § 4.3.5.);
- Coördinatiecel gesubsidieerde Franstalige scholen (*cf. infra*, § 4.3.6.);
- Coördinatiecel Mutualiteiten (*cf. infra*, § 4.3.7.).

VIII

8.8. Commissie Bijzondere Opdrachten

Voorzitters: de heren L. DE PUYSELEYR (IBR) en J. VAN WEMMEL (IAB)

Leden IBR: mevrouw I. SAEYS, de heren Ph. BARTHELEMY, R. JOOS, J.-L. LIENART, B. POUSEELE en P. WEYERS

Leden IAB: de heren J. COLSON, J.-G. DIDIER, J. DE BLAY (waarnemer), C. JANSSENS, J. MARKO en J. VERHOEYE

Secretariaat:

Voor het IBR: mevrouw V. VAN DE WALLE en de heer E. VANDERSTAPPEN

Voor het IAB: de heren E. STEGHERS en R. VAN BOVEN

8.8.1. *Mission Statement*

Deze gemengde Commissie van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten heeft als doelstelling na te denken over de noodzaak om al dan niet normen, aanbevelingen of technische nota's te publiceren inzake opdrachten die aan de leden van beide Instituten tezelfdertijd worden toevertrouwd in het Wetboek van vennootschappen of in andere wetgevingen. In voorkomend geval worden de opdrachten in een Subcommissie bestudeerd. Er worden desgevallend voorstellen van de gemengde Commissie aan de respectieve Raden geformuleerd.

8.8.2. **Kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan**

In zijn advies van 28 december 2005 is de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van oordeel dat de opdracht van de beroepsbeoefenaar niet bestaat in een volkomen controle hierbij verwijzend naar de analogie met de opdracht inzake fusie of splitsing van vennootschappen en omzetting van de rechtsvorm van een vennootschap.

De Commissie heeft op haar eerste vergadering van 2006 kennis genomen van dit advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen. Na analyse ervan was de gemengde Commissie de mening toegedaan dat deze opdracht dient te worden bekeken in het licht van het uitwerken van normen aangaande de waarderingen van ondernemingen (*cf. infra*, § 8.8.3.)

VIII

8.8.3. **Normen aangaande de waarderingen van ondernemingen**

De Commissie besliste om naar analogie met de ISA-principes voor bepaalde werkzaamheden om normen aangaande de tussenkomst in geval van waarderingen van ondernemingen uit te werken. Deze normen beogen de uitvoering van de noodzakelijke controlewerkzaamheden ten behoeve van een uitspraak over de waardering van een onderneming.

Deze normen zullen het algemene kader voor iedere opdracht met betrekking tot waardering van de beroepsbeoefenaar bevatten. Desgevallend zullen reeds bestaande normen op het punt van waardering worden aangepast en verwijzen naar de bepalingen van de normen aangaande de waarderingen van ondernemingen.

De Commissie is al ver gevorderd wat de tekst van deze normen betreft. De werkzaamheden zullen in 2007 worden voortgezet.

8.8.4. Bevestiging van de benoeming van de vereffenaar door de Rechtbank van Koophandel

Met het oog op het verbeteren van de vereffeningprocedure dient overeenkomstig de wet van 2 juni 2006, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* op 26 juni 2006, de benoeming van de vereffenaar binnen de vierentwintig uur door de Rechtbank van Koophandel te worden bevestigd. Daartoe werd artikel 184 van het Wetboek van vennootschappen gewijzigd.

Een Subcommissie wordt belast met het bestuderen van deze benoemingsprocedure en met het uitwerken van een modelverslag. (*cf. supra*, § 2.11.).

Deze Subcommissie heeft de volgende leden:

- Voorzitter:* de heer J. VAN WEMMEL (IAB)
Leden IBR: mevrouw I. SAEYS en de heer M. GRIGNARD
Leden IAB: de heren J. COLSON, J.-G. DIDIER en C. JANSSENS
Leden BIBF: de heren E. ARPIGNY en J. VANNESTE
Notariaat: de heer C. BLINDEMAN
Balie: de heer M. HERSSENS

8.8.5. Nieuwe opdrachten voor de accountant en de bedrijfsrevisor in het kader van de Europese regelgeving: Europese vennootschap en grensoverschrijdende fusie

De Europese Verordening van 8 oktober 2001 betreffende het statuut van de Europese vennootschap, de Europese Verordening van 22 juli 2003 betreffende het statuut voor een Europese Coöperatieve Vennootschap en de Europese Richtlijn van 26 oktober 2005 betreffende grensoverschrijdende fusies van kapitaalvennootschappen vertrouwen opdrachten toe aan de beroepsbeoefenaar in het kader van de oprichting door fusie, omzetting of holding van een Europese vennootschap of een Europese coöperatieve vennootschap en het totstandkomen van een grensoverschrijdende fusie.

Teneinde de inhoud van deze opdrachten te bestuderen werd een Subcommissie opgericht. Deze Subcommissie heeft drie taken:

1. de opdrachten vergelijken met de bestaande opdrachten;
2. nagaan of het nodig is om nieuwe gemeenschappelijke normen uit te werken dan wel de bestaande normen inzake fusie en splitsing, omzetting of ontbinding aan te passen;
3. voorstellen van teksten inzake omzetting van de Richtlijn van 26 oktober 2005 aan de wetgever uitwerken.

8.8.6. Taalgebruik in de verslagen en de werkdocumenten

De Commissie heeft eind 2005 een technische nota over deze problematiek van het taalgebruik in de verslagen en de werkdocumenten goedgekeurd. Aangezien de wetgeving inzake het taalgebruik in sancties voorziet bij niet-naleving van haar bepalingen, is het van belang te weten in hoeverre de wetgeving inzake het taalgebruik van toepassing is op de werkzaamheden van de bedrijfsrevisor of de accountant en, in voorkomend geval, welke *in concreto* de gevolgen kunnen zijn voor de beroepsbeoefenaar ingeval hij de wetgeving inzake het taalgebruik overtreedt.

In 2006 werd deze nota voor advies voorgelegd aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

IX

Hoofdstuk IX

ORGANISATIE VAN
HET BEROEP

9.1. Analyse van de ledenlijst

De hieronder opgenomen analyse is gebaseerd op de ledenlijst zoals afgesloten per 31 december 2005.

Deze analyse houdt aldus geen rekening met de wijzigingen doorgevoerd aan de ledenlijst in 2006 teneinde aan te sluiten bij de analyse van de activiteiten uitgevoerd in 2005 op basis van de jaarlijkse mededelingen.

9.1.1. Natuurlijke personen

A. Aantal bedrijfsrevisoren natuurlijke personen

Per 31 december 2005 stonden er 990 bedrijfsrevisoren natuurlijke personen op de ledenlijst ingeschreven.

De indeling van de leden volgens datum van eedaflegging kan als volgt worden voorgesteld:

Jaarklasse	Aantal	Percentage
1965-69	7	1 %
1970-74	16	2 %
1975-79	43	4 %
1980-84	101	10 %
1985-89	236	24 %
1990-94	189	19 %
1995-99	189	19 %
2000-04	164	16 %
2005	45	5 %
	990	100 %

IX

Eind 2005, stonden nog 138 bedrijfsrevisoren op de ledenlijst ingeschreven die de titel hebben verworven in het kader van de overgangperiode van 1985. 224 personen hadden destijds van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Op de ledenlijst staan 25 bedrijfsrevisoren ingeschreven die niet de Belgische nationaliteit bezitten, 23 onder hen behoren tot een Lidstaat van de Europese Unie, één bezit de Canadese nationaliteit en één de Marokkaanse.

B. Regionale spreiding van de beroepsactiviteit

De spreiding van de uitoefening van de beroepsactiviteit per provincie kan als volgt worden voorgesteld:

Plaats van beroepsuitoefening	Aantal
Antwerpen	238
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	137
Henegouwen	48
Limburg	40
Luik	73
Luxemburg	6
Namen	20
Oost-Vlaanderen	136
Vlaams-Brabant	153
Waals-Brabant	37
West-Vlaanderen	60
Buitenland	12
	990

Er wordt vastgesteld dat 60 % van de bedrijfsrevisoren hun kantoor houden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in de provincies Vlaams-Brabant, Waals-Brabant, en Antwerpen.

IX

C. De leeftijds piramide

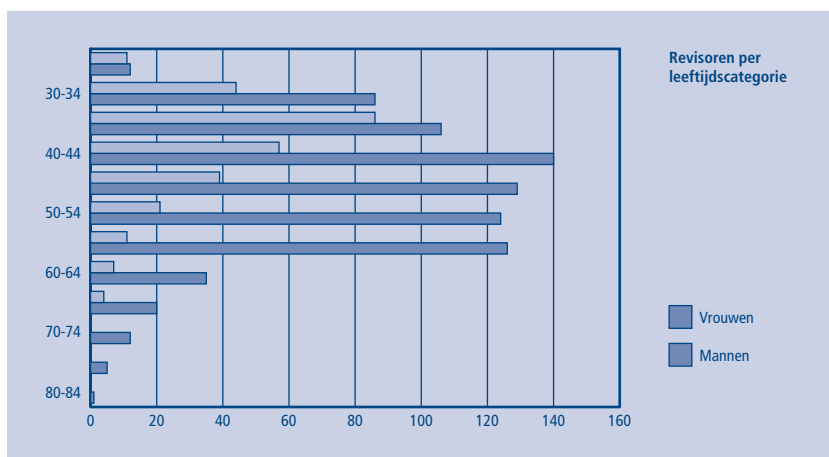
De leeftijds piramide geeft de volgende voorstelling:

Leeftijdscategorie	Mannen	Vrouwen	Totaal
80-84	1	0	1
75-79	5	0	5
70-74	12	0	12
65-69	20	0	20
60-64	35	4	39
55-59	126	7	133
50-54	124	11	135
45-49	129	21	150
40-44	140	39	179
35-39	106	57	163
30-34	86	44	130
25-29	12	11	23
	796	194	990

Uit voormelde cijfers blijkt nog steeds dat het aantal bedrijfsrevisoren dat de eed aflegt vóór de leeftijd van dertig jaar eerder beperkt is. De dames vertegenwoordigen 20 % van het beroep. De leeftijdscategorie tussen de 25-39 jaar vertegenwoordigt 32 % van het beroep.

Vergeleken bij de cijfers die in 2000 werden gepubliceerd⁽¹⁾, stelt men een verschuiving vast van de leeftijdscategorie tussen de 25-39 jaar naar de leeftijdscategorie tussen de 45-59 jaar. De leeftijdscategorie tussen de 45-59 jaar vertegenwoordigde toen 35 % van het beroep en steeg tot het huidige percentage van 42 %. De leeftijdscategorie tussen de 25-39 jaar kent in dezelfde periode een daling van 42 % naar 32 %, wat het gebrek aan interesse van de jongeren in ons beroep illustreert.

Het aantal dames bedrijfsrevisoren kent in dezelfde periode (2000-2005) een stijging van 16 %.

De sterkst vertegenwoordigde leeftijdscategorie is deze van personen met de leeftijd tussen 40 en 44 jaar.

De gemiddelde leeftijd van de bedrijfsrevisoren op 31 december 2005 bedraagt 46 jaar (48 jaar voor de heren en 40 jaar voor de dames).

(1) E. VAN MEENSEL en V. VAN DE WALLE, "Cijfermatige benadering van het Instituut der Bedrijfsrevisoren", in *Liber Amicorum Henri Olivier*, Brugge, die Keure, 2000, p. 583-591.

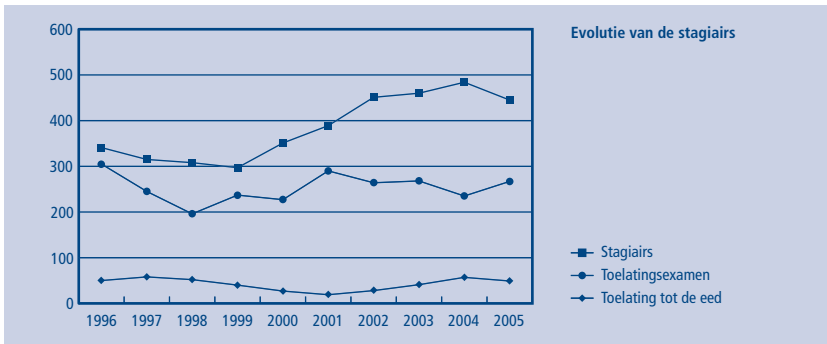
9.1.2. Revisorenvennootschappen

Op 31 december 2005 stonden 467 revisorenvennootschappen ingeschreven op de ledenlijst.

De indeling van de revisorenvennootschappen op basis van de datum van toelating als lid en hun rechtsvorm kan als volgt worden voorgesteld:

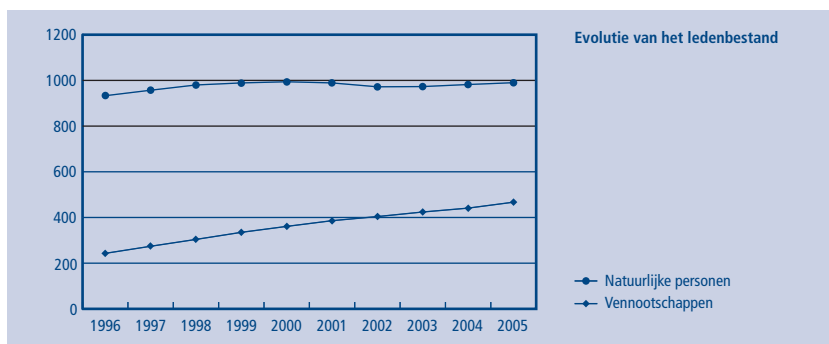
Jaar van inschrijving	Rechtsvorm		Totaal aantal op 31/12/05
	CVBA	BVBA	
1985-89	18	39	57
1990-94	7	53	60
1995-99	10	141	151
2000-04	6	151	157
2005	1	41	42
	42	425	467

9.1.3. Stagiairs

Het aantal personen dat deelneemt aan de toelatingsexamens tot de stage fluctueert de laatste tien jaar rond de 250 en jaarlijks worden er met moeite 50 stagiairs toegelaten tot de eed (*cf. supra*, § 5.12.).

9.1.4. Evolutie van het ledenbestand over de laatste tien jaar

Uit bovenstaande tabel blijkt duidelijk dat het aantal op de ledenlijst ingeschreven bedrijfsrevisoren (natuurlijke personen) vrij stabiel is gebleven en de laatste tien jaar steeds juist onder de 1000 leden is gebleven.

Deze stabiele situatie kan verduidelijkt worden door een stabiel aantal eedafleggingen over dezelfde periode, gepaard gaande met een stabiel aantal weglatingen uit de ledenlijst (overlijdens, ontslagnemingen, tijdelijke weglatingen, schrappingen, enz.).

Daarentegen is sinds 1996 het aantal op de ledenlijst ingeschreven revisorenvennootschappen praktisch verdubbeld (243 in 1996 en 467 op 31 december 2005).

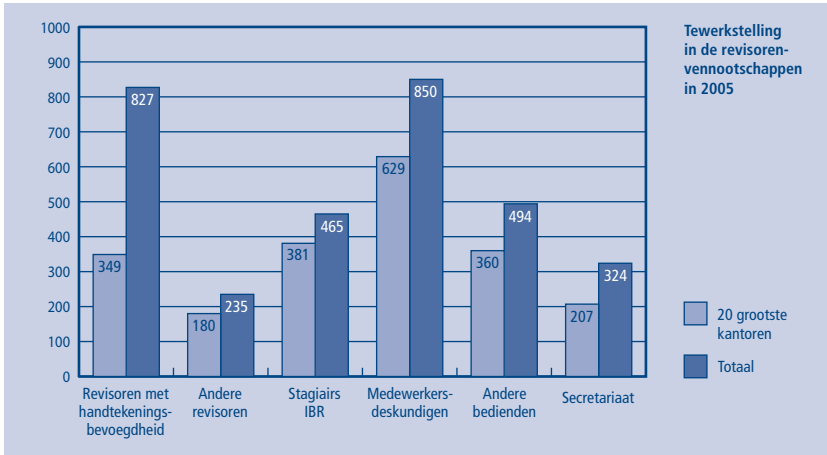
IX

9.2. Analyse inzake de activiteit van de leden

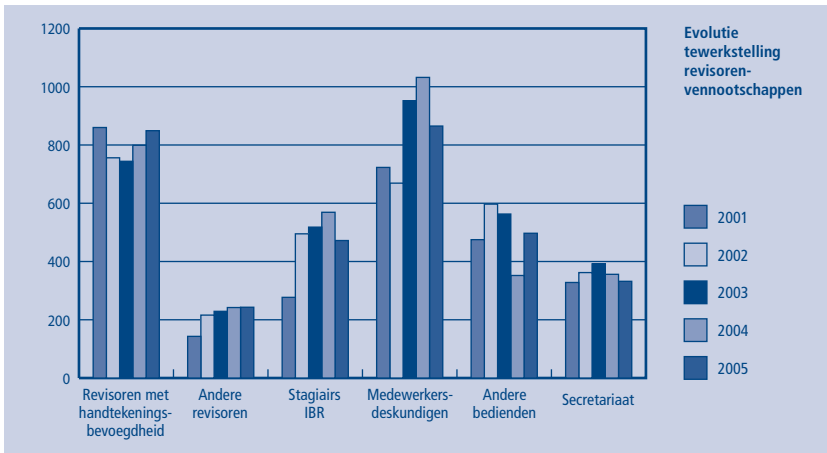
9.2.1. Structuur van de kantoren

In de hierna volgende grafiek wordt voor het jaar 2005 een overzicht gegeven van de totale tewerkstelling binnen de revisorenkantoren, alsook het aandeel van de 20 grootste revisorenvennootschappen, in vergelijking met de totale tewerkstelling binnen het geheel van de revisorenvennootschappen.

In 2005 noteert men in de revisorenvennootschappen een tewerkstelling van 3.258 personen in voltijdse equivalenten⁽¹⁾ (tegen 2.806 in 2001). Hiervan waren er 2.055 actief in de 20 belangrijkste revisorenvennootschappen, hetgeen 63 % vertegenwoordigt van het totaal.

In de onderstaande tabel wordt de evolutie van de tewerkstelling (in voltijdse equivalenten) gegeven voor de periode 2001 tot en met 2005.

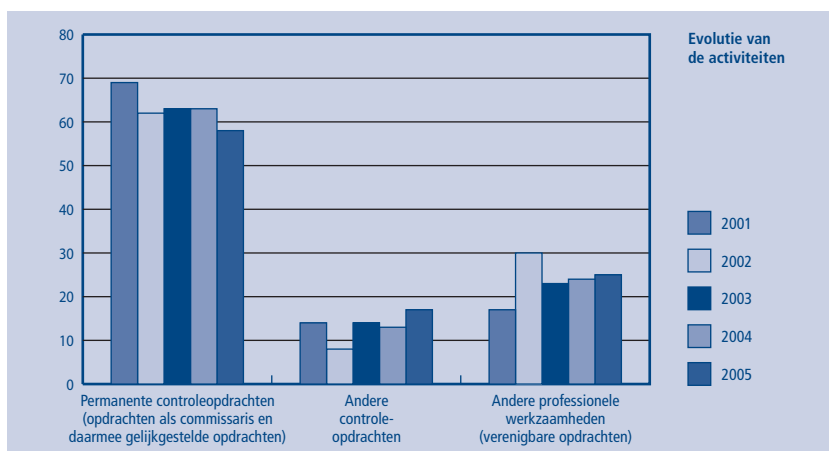

(1) De verschillen tussen de cijfers vermeld in de paragraaf 9.1.1. en de cijfers vermeld in de tabellen hieronder verklaren zich door het feit dat in de tabellen de personen in voltijdse equivalenten weergegeven worden.

9.2.2. Activiteit van de kantoren

De jaarlijkse mededeling van elke bedrijfsrevisor wordt geanalyseerd door de diensten van het IBR. Ze laat met name toe dat er een opsplitsing gemaakt wordt van de professionele werkzaamheden naar de aard van de opdrachten die uitgevoerd worden door de bedrijfsrevisoren. De werkzaamheden voor andere bedrijfsrevisoren worden hier buiten beschouwing gelaten. Deze verdeling wordt in de volgende grafiek voor de jaren 2001 tot en met 2005 voorgesteld.

De proportionele daling van de permanente controleopdrachten verklaart zich deels door de sterke stijging van de *Sarbanes-Oxley* (SOX) opdrachten, waarvoor de bedrijfsrevisoren beschikken over de nodige bekwaamheden om de bedrijven bij te staan teneinde hun procedures in overeenstemming te brengen met de *Sarbanes-Oxley act*. Het feit dat de adviesopdrachten beter vergoed worden dan de controleopdrachten heeft eveneens een invloed op het relatieve gewicht van elk soort opdracht.

9.3. Organisatie IBR

9.3.1. Interne reorganisatie van de diensten toezicht en kwaliteitscontrole

De Raad heeft beslist om met ingang van 1 juli 2006 de interne diensten, verbonden aan de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole, te reorganiseren. De Raad heeft bijgevolg beslist om twee nieuwe verantwoordelijken aan te stellen vanaf 1 juli 2006.

De juridische directeur, Mevrouw Veerle VAN DE WALLE, die functioneel verantwoordelijk was voor de beide voornoemde commissies tot 1 juli 2006, werd benoemd in de functie van Secretaris-generaal van de Stichting Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat.

Zoals voorzien werd in de loop van 2006 het personeel, verbonden aan het toezicht op de beroepsuitoefening, versterkt met een universitair die zowel betrokken wordt bij de activiteiten van de Commissie Kwaliteitscontrole als bij deze van de Commissie van Toezicht en dit met het oog op een meer efficiënte opvolging van de dossiers. Op dit ogenblik zijn zes personeelsleden verbonden aan de opdrachten die verband houden met de kwaliteitscontrole en de toezichtfunctie.

IX

9.3.2. Lokalen

Gezien de toegenomen activiteiten van het IBR en de aanwerving van personeel die hiermee gepaard diende te gaan, achtte de Raad het noodzakelijk om de werkruimte uit te breiden door de ingebruikname van bijkomende lokalen.

Verschillende mogelijkheden, waaronder huren of kopen, werden onderzocht.

Op basis van de verschillende geboden mogelijkheden, besliste de Raad om een huurovereenkomst voor de noodzakelijke bijkomende lokalen af te sluiten voor slechts vier jaar, ingaand op 1 juni, zodat de einddatum samenvalt met de huurovereenkomst van de lokalen die het Instituut reeds betrof, hetzij op 31 augustus 2010.

Zodoende dient de beslissing of het Instituut, naar de toekomst toe, huurder of eigenaar wordt van een gebouw dat het Instituut huisvest niet langer dan noodzakelijk te worden uitgesteld.

9.4. Revisoren- en middelvennootschappen

9.4.1. Doel van een revisorenvennootschap

In het *Jaarverslag*, 2004, (p. 231-232), was de Raad van oordeel dat de doelomschrijving van een revisorenvennootschap bijkomende doelactiviteiten kon bevatten zelfs indien ze geen verband houden met de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor, op voorwaarde dat er geen commerciële activiteiten worden beoogd.

De Raad acht het wenselijk de aandacht erop te vestigen dat dit standpunt in die zin moet worden geïnterpreteerd dat deze bijkomende activiteiten geen systematisch karakter mogen aannemen.

Bovendien besliste de Raad om in de voorgestelde statutaire clausele⁽¹⁾ onder meer het woord “waarbij” te vervangen door de woorden “in de mate dat” en het woord “vorm” door het woord “aard”. Bijgevolg luidt de clausele voortaan als volgt:

“De vennootschap heeft tot doel: de uitoefening van de functie van bedrijfsrevisor als vennootschap (...); de aankoop, het beheer en de verkoop van alle roerende en onroerende waarden, alle mogelijke maatschappelijke rechten en meer in het algemeen, alle verrichtingen met betrekking tot het beheer van onroerende en roerende waarden die zowel kunnen verworven worden in volle eigendom, vruchtgebruik, naakte eigendom, en alle mogelijke aanverwante rechten terzake, in de mate dat de betreffende activiteit niet de aard aanneemt van een aanvullende commerciële activiteit en geen systematisch karakter heeft.”

9.4.2. Bestuurder en zaakvoerders van een professionele vennootschap

De wet van 2 augustus 2002 heeft een stelsel ingevoegd in het Wetboek van vennootschappen met als doel zich globaal te vergewissen van de identificatie van de personen belast met een bestuursfunctie in de schoot van een vennootschap, met name de verplichting voor elke vennootschap die zou zijn benoemd als bestuurder, zaakvoerder, enz. van een andere vennootschap, om een vaste vertegenwoordiger aan te wijzen (art. 61, § 2 W. Venn.).

---

(1) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 92.

De Raad van het Instituut is van mening dat de wet van 2 augustus 2002 impliciet het artikel 14, 4° van het koninklijk besluit van 15 mei 1985 heeft opgeheven en dit op grond van het adagium *lex posterior priori derogat*. Dit artikel stipuleert dat de zaakvoerders en bestuurders van een revisorenvennootschap natuurlijke personen moeten zijn.

Bijgevolg heeft de Raad van het Instituut er geen bezwaar tegen dat een revisorenvennootschap zou worden benoemd als bestuurder, zaakvoerder of vereffenaar van een andere revisorenvennootschap, met naleving van de bepalingen van artikel 61, § 2 van het Wetboek van vennootschappen⁽¹⁾.

De Raad is verheugd om vast te stellen dat de Minister van Economie deze zienswijze bevestigd heeft voor de vennootschappen van accountants en belastingsconsulenten en dit in een antwoord op een parlementaire vraag⁽²⁾.

9.4.3. Maatschappelijke benaming van middelvennootschappen

De Raad stelt vast dat de benaming van professionele middelvennootschappen vaak een combinatie is van letters of van acroniemen op basis waarvan het niet mogelijk is om af te leiden of het gaat om een middelvennootschap die werd opgericht tussen bedrijfsrevisoren.

De Raad is van oordeel dat de benaming van economische samenwerkingsverbanden of maatschappen tussen bedrijfsrevisoren niet mag ingaan tegen de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid, voorzichtigheid en kiesheid die ten grondslag liggen aan het beroep.

9.5. Interprofessionele relaties

Voorzitter: de heer L. DE PUYSELEYR

Leden: de heren P. ANCIAUX, G. HEPNER, L. JOOS en D. SMETS

Secretariaat: mevrouw V. VAN DE WALLE, de heren C. D'HONDT en E. VANDERSTAPPEN

---

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 82 waarnaar het *Vademecum*, I, 2005, p. 94-95 verwijst.

(2) Parlementaire vraag nr. 372 van 8 november 2005 van Volksvertegenwoordiger Guy HOVE (*Vr. en Antw.*, Kamer 2005-06, 19 december 2005, p. 18698).

De Raad benadrukt dat in het licht van de internationale, Europese (cf. artikelen 22 en 24 van Richtlijn 2006/43/EG van 17 mei 2006) en Belgische ontwikkelingen inzake onafhankelijkheid de analyse van de interprofessionele relaties van de bedrijfsrevisor een bijzonder aandachtspunt blijft.

Het toezicht op de interprofessionele relaties valt onder de bevoegdheid van de Commissie van Toezicht en van de Commissie Kwaliteitscontrole.

Bijgevolg is de Commissie Interprofessionele Relaties opgeheven.

De Raad brengt in herinnering dat de confraters de in de “Tabel interprofessionele relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid”⁽¹⁾ gevraagde informatie op hun kantoor beschikbaar dienen te hebben teneinde deze op het eerste verzoek van het Instituut te kunnen voorleggen.

9.6. Wijzigingen in de ledenlijst in 2006

9.6.1. Overlijdens

In de loop van het jaar 2006 heeft de Raad met leedwezen het overlijden vernomen van confrater TRIEST Diana (A00567), alsook van de erebedrijfsrevisoren DETRIXHE André (A00011), PACQUE Pierre (A00800), PLUM Roger (A00676), RASKIN Arnold (A00485) en VAN ROEY Alfons (A00201).

In naam van het revisorenkorps heeft de Raad aan de familie van de overleden confrater zijn oprechte deelneming betuigd.

9.6.2. Ontslagnemingen

Overeenkomstig artikel 5, § 4 van het huishoudelijk reglement van het IBR aanvaardde de Raad in 2006 het ontslag van de hiernavolgende leden:

DEFRANCQ Pieter (A02115), DEMAL Gregory (A02094), DE RYCKE Ann (A01714), DESENDER Ann (A01938), DE SMET Filip (A01810), EVRARD Michel (A00525), HEPS Francis (A01026), JANSSENS Christelle

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, “Omzendbrief D.014/05 van 19 december 2005”; p. 322-341.

(A02062), JOOSSENS Hugo (A00771), LEBRUN Daniel (A00594), LIENART Jean-Luc (A00912), MAS Francis (A00484), NEEF Pierre (A00476), PIETERSE Franciscus (A01112), PIRLOT Jean-Maurice (A00515), ROEFS Han (A01941), STEENACKERS Pierre (A00560), SWOLFS Ludo (A00686), TIBERGHIE Micheline (A01542), VAN BEGIN Ingrid (A01395), VAN HAVERMAET Omer (A00805), VAN PUTTEN Hendrikus (A00992), VERDIN David (A01259), VERMINCK Joost (A01188) en VISSER Albertus (A01129).

9.6.3. Tijdelijke weglatingen uit de ledenlijst

Overeenkomstig artikel 5, § 5 van het huishoudelijk reglement van het IBR, willigde de Raad het verzoek in tot tijdelijke weglating uit de ledenlijst van de hiernavolgende leden voor de duur van ten minste één jaar en niet langer dan vijf jaar:

ALGOET Inge (A01275), DE BLIECK Caroline (A01860), DE JONGHE Patrik (A01375), DENAYER Yves (A01229), DENIS Valérie (A02067), DEPAEPE Marcel (A02103), DUCHESNE Olivier (A02084), DUFOURNY Bernard (A01526), Fiset Alain (A02028), FRAITURE Emmanuel (A01849), GOYENS Bart (A02100), HERMANS Sigrid (A01967), HOUET André (A01934), HOUTTEMAN Franky (A01964), IDES Christophe (A02089), LAMBIN Marc (A01992), MALFAIT Mieke (A01404), MEUNIER Isabelle (A02020), NIJS Luc (A01781), ODENT Philippe (A00842), PLAS Thierry (A01506), ROSIER-LEGRAND Sylvie (A00731), VALCKX Patrick (A01402), VAN GEET Hugo (A00704), VERBEKE Katrien (A01538), WELCHE Jacques (A01096) en WILLIAUME Alain (A02054).

IX

Bedrijfsrevisoren met tijdelijke weglating uit de ledenlijst	op 31.12.2005		op 31.12.2006	
		87		105

9.6.4. Verlenging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst

Overeenkomstig artikel 5, § 5, derde lid van het huishoudelijk reglement van het IBR, heeft de Raad de verlenging toegestaan van de tijdelijke weglating uit de ledenlijst van de hiernavolgende leden:

BAELE Caroline (A01876), DELRUE Martine (A01812), HOEBRECHS Veerle (A01758), LEMBERGER Henri (A00853) en VAN CAESTER Luc (A00816).

9.6.5. Beëindiging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst

De tijdelijke weglating uit de ledenlijst van de hierna volgende leden werd op hun betekening van wederinschrijving – overeenkomstig artikel 5, § 5, derde lid van het huishoudelijk reglement van het IBR – beëindigd:

DIVERS Brigitte (A01520) en WILLIAUME Alain (A02054).

9.6.6. Doorhaling per einde tijdelijke weglating

De hiernavolgende leden hebben, bij het verstrijken van de termijn van weglating, noch een verzoek tot verlenging van de termijn ingediend, noch hun wederinschrijving betekend en werden – overeenkomstig artikel 5, § 5, derde lid van het huishoudelijk reglement – geacht ontslag te hebben genomen en van de lijst geschrapt:

AUGUSTEIJNS Patrick (A01847), CEULEMANS Filip (A01939), DERICUM Gabrielle (A01116), HARDY-DREHER Martine (A01592), ROKSNOER Robert (A00516) en VLEESCHOUWERS Ivo (A01782).

9.6.7. Inschrijvingen op de ledenlijst van de natuurlijke personen

In de loop van het voorbije jaar ging de Raad – overeenkomstig artikel 4 van de wet van 22 juli 1953 en artikel 2, § 1 van het huishoudelijk reglement – over tot inschrijving van 51 leden op voorlegging van het uittreksel van het proces-verbaal van hun eedaflegging. Het betreffen:

BULCAEN Frederic (A02149), CORSALE Claudia (A02108), DAMSEAUX Eric (A02130), DE CLERCK Anja (A02131), DEFRANCQ Pieter (A02115), DE KEYSER Chris (A02112), DELACROIX Marie (A02141), DELANOYE Didier (A02154), DELFORGE Julie (A02129), DESMET Benoit (A02118), DUCHESNE Cathy (A02114), GOSSUIN Sabine (A02132), HAEGEMAN Jean Michel (A02111), HANSON Jeanne (A02109), HUBAIN Benoit (A02146), HURTEUX Dorothée (A02142), HUYBRECHTS Frank (A02147), JANSSENS Tina (A02117), JANSSENS Yves (A02151), KERKHOF Olivier (A02122), KLAYKENS Joeri (A02138), KNEIP Nathalie (A02137), LECLERCQ Lionel (A02126), LENAERTS David (A02125), LEPOUTRE Frédéric (A02105), LIKIN Xavier (A02155),

MAGNIN Corine (A02128), MARKO Joseph (A02106), MATHOT Filip (A02144), MERCKX Philip (A02153), MESSIAEN Kris (A02135), MOEYAERT Francis (A02145), PLANQUETTE Kristof (A02127), PLOMTEUX-VEKEMANS Pierre (A02133), RENIER Ben (A02124), ROOSE Bart (A02143), VAN DE SYPE Lieven (A02121), 'T JAMPENS Maaïke (A02140), VAN GOMPEL Bart (A02123), VAN OOTEGEM Caroline (A02113), VAN VRECKOM Liesbeth (A02152), VANDELANOTTE Nikolas (A02110), VANDEPUTTE Jo (A02119), VANDERHEYDEN Vera (A02136), VAN DER LINDEN Laurent (A02107), VANDOORNE Karen (A02120), VAN IMPE Kathleen (A02116), VENKEN Philippe (A02134), VERGAERT Paul (A02156), VERTESEN Olivier (A02139) en WIJNANTS Roland (A02148).

Ingeschreven natuurlijke personen	op 31.12.2005	op 31.12.2006
TOTAAL	990	990
eedaflegging in het Nederlands	647	646
eedaflegging in het Frans	343	344

9.6.8. Inschrijvingen op de ledenlijst van de rechtspersonen

IX Overeenkomstig artikel 4bis van de wet van 22 juli 1953 en artikel 2, § 2 van het huishoudelijk reglement kende de Raad in het afgelopen jaar de hoedanigheid van bedrijfsrevisor toe aan en ging over tot inschrijving op de ledenlijst van de hiernavolgende 44 rechtspersonen:

- B00616 - Burg. BVBA BALLET & C
- B00617 - Burg. BVBA Bart ROOBROUCK
- B00618 - Burg. BVBA Piet Hemschoote
- B00619 - Burg. BVBA FRANCIS RYSMAN BEDRIJFSREVISOR
- B00620 - SCPRL PIERRE-HUGUES BONNEFOY-CUDRAZ
REVISEUR D'ENTREPRISES
- B00621 - Burg. BVBA VAN BRUSSEL & Co
- B00622 - Burg. BVBA DIRK CLEYMANS
- B00623 - Burg. BVBA INGRID VOSCH BEDRIJFSREVISOR
- B00624 - Burg. BVBA VIRGILE NIJS
- B00625 - Burg. BVBA Geert Van Rysseghem Bedrijfsrevisor
- B00626 - Burg. BVBA DE BOCK BEDRIJFSREVISOREN
- B00627 - Burg. BVBA ALAIN BOLSENS BEDRIJFSREVISOR

B00628 - Burg. BVBA L. TOELEN - BEDRIJFSREVISOR
 B00629 - Burg. BVBA P. KINDT BEDRIJFSREVISOR
 B00630 - SCPRL VERDIN, LEVAUX & Cie, Réviseurs d'Entreprises
 B00631 - SCPRL CELEN PASCAL, REVISEUR D'ENTREPRISES
 B00632 - SCPRL Michel Delhove & Co
 B00633 - Burg. BVBA Luc Hellebaut
 B00634 - Burg. BVBA Andy ALAERTS, Bedrijfsrevisor
 B00635 - SCPRL Martine BLOCKX
 B00636 - SCPRL Sylvie Goethals
 B00637 - Burg. BVBA KURT DEHOORNE
 B00638 - Burg. BVBA Lieven Adams
 B00639 - Burg. BVBA Filip Lozie
 B00640 - Burg. SCPRL Robert Peirce
 B00641 - Burg. BVBA LEO VAN STEENBERGE
 B00642 - Burg. BVBA Willy Mertens & Co, Bedrijfsrevisoren
 B00643 - SCPRL EMMANUEL COLLIN
 B00644 - SCPRL ALAIN LONHIENNE REVISEUR D'ENTREPRISES
 B00645 - Burg. BVBA NIKOLAS VANDELANOTTE
 BEDRIJFSREVISOR
 B00646 - SCPRL PITON & Cie, Réviseurs d'Entreprises
 B00647 - Burg. BVBA Danny Wuyts
 B00648 - SCPRL M. MUSIALSKI
 B00649 - Burg. BVBA BEDRIJFSREVISOR LENAERTS
 B00650 - Burg. BVBA Benoît Hubain Bedrijfsrevisor
 B00651 - Burg. BVBA SASSEN VEERLE BEDRIJFSREVISOR
 B00652 - Burg. BVBA Koen Hens
 B00653 - Burg. BVBA L. CORNELIS
 B00654 - Burg. BVBA Bedrijfsrevisor Bart Ghekiere
 B00655 - SCPRL BERNARD BIGONVILLE & Co
 B00656 - Burg. BVBA Bedrijfsrevisor VENKEN Philippe
 B00658 - SCPRL Patricia Leleu, bedrijfsrevisor
 B00659 - SCPRL Bernard DAMMEKENS, Réviseur d'Entreprises
 B00660 - Burg. BVBA POUSEELE BRUNO BEDRIJFSREVISOR.

Ingeschreven revisorenvennootschappen	op 31.12.2005	op 31.12.2006
TOTAAL	467	498
Rechtsvorm: VOF	0	0
BVBA	425	456
CV	42	42

9.6.9. Doorhaling op de ledenlijst van de rechtspersonen

Hiernavolgende rechtspersonen werden door de Raad in 2006 doorgehaald op de ledenlijst:

- B00059 - Burg. BVBA B. VAN USSEL
- B00139 - Burg. BVBA PIETERSE & C°
- B00204 - Burg. BVBA Francis HEPS, Bedrijfsrevisoren
- B00272 - Burg. BVBA Ludo SWOLFS
- B00289 - Burg. BVBA Bedrijfsrevisorenkantoor M. Tiberghien
- B00323 - SCPRL de GHELLINCK & C°
- B00387 - SCPRL Sylvie ROSIER-LEGRAND
- B00395 - SCPRL VINCENT VERDIN, Reviseur d'entreprises
- B00412 - Burg. BVBA Patrick Valckx
- B00459 - Burg. BVBA DENAYER & PARTNERS
- B00527 - SCPRL DAVID VERDIN
- B00536 - Burg. BVBA SIGRID HERMANS BEDRIJFSREVISOR
- B00554 - SCPRL TCLM - DAMMEKENS - LEJUSTE & C°.

IX

9.6.10. Lijst van de erebedrijfsrevisoren

De Raad heeft – overeenkomstig artikel 7, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 en artikel 8, eerste lid van het huishoudelijk reglement – aan negen leden, die hun ontslag aanboden als lid van het Instituut, de titel van erebedrijfsrevisor toegekend in 2006.

Het betreffen: HEPS Francis (A01026), JOOSSENS Hugo (A00771), LIENART Jean-Luc (A00912), MAS Francis (A00484), PIRLOT Jean-Maurice (A00515), STEENACKERS Pierre (A00560), SWOLFS Ludo (A00686), VAN PUTTEN Hendrikus (A00992) en VISSER Albertus (A01129).

9.7. Toekenning van de titel van erebedrijfsrevisor

De Raad besliste om de hiernavolgende tekst te weerhouden ten aanzien van het toekennen van de titel van erebedrijfsrevisor – overeenkomstig artikel 8, eerste lid van het huishoudelijk reglement – dit ter vervanging van de tekst opgenomen in het *Vademecum*, I, 2005, p. 189-190.

“Artikel 7 van de wet van 22 juli 1953 bepaalt: “(...) de Raad van het Instituut kan, onder de voorwaarden bepaald door het huishoudelijk reglement, toelaten de titel te voeren van erebedrijfsrevisor.”.

Artikel 8, eerste lid van het huishoudelijk reglement bepaalt verder:

“De Raad kan de titel van erebedrijfsrevisor toekennen aan leden die ontslag namen na gedurende tenminste tien jaar het beroep met waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid te hebben uitgeoefend en niet actief zijn in een ander beroep dat verwarring zou kunnen scheppen met de activiteiten van een bedrijfsrevisor.”.

Uit het gebruik van het woord “kan” in voormeld artikel, eerste lid van het huishoudelijk reglement, blijkt duidelijk dat het toekennen van de eretitel van het beroep geen recht of automatisme is, maar een voorrecht dat de Raad toekent.

Het feit gedurende tien jaar het beroep te hebben uitgeoefend, is op zich geen voldoende voorwaarde om het dragen van de titel van erebedrijfsrevisor toe te kennen aan bedrijfsrevisoren die het beroep verlaten.

De Raad zal zich over de toekenning van de titel van erebedrijfsrevisor uitspreken:

- hetzij op verzoek van de ontslagnemende bedrijfsrevisor;
- hetzij op eigen initiatief omwille van de bijzondere verdiensten van de betrokken bedrijfsrevisor.

Bij zijn beraadslaging over het toekennen van de titel van erebedrijfsrevisor aan een ontslagnemend bedrijfsrevisor zal de Raad nagaan of deze:

1° ononderbroken het beroep gedurende minstens tien jaar heeft uitgeoefend;

2° het beroep heeft uitgeoefend met waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, wat inhoudt:

- a) dat zij die sedert minder dan vijf jaar een schorsing van minder dan zes maand en zij die, sedert minder dan tien jaar, een schorsing van ten minste zes maanden hebben opgelopen, automatisch worden uitgesloten van de eretitel;
- b) dat voor de andere tuchtstraffen de Raad de redenen zal beoordelen die tot deze tuchtstraf hebben geleid.

Verder zal de Raad bij zijn beoordeling:

- c) rekening houden met specifieke elementen, zoals bijzondere diensten die de betrokken bedrijfsrevisor aan het beroep heeft bewezen;
- d) steunen op het advies dat hij hiervoor zal inwinnen bij de Secretaris-Penningmeester, alsook bij de voorzitters van de Commissie Kwaliteitscontrole, van de Commissie van Toezicht en van de Stagecommissie;
- e) voor de bedrijfsrevisoren die erkend zijn door de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen tevens deze laatste raadplegen.

3° niet actief is in een ander beroep dat verwarring zou kunnen scheppen met de activiteit van een bedrijfsrevisor.

De Raad zal zijn beslissing met redenen omkleden.

Hoofdstuk X

ORGANIEKE ACTIVITEITEN

10.1. Algemene vergadering

De gewone algemene vergadering van de leden werd, overeenkomstig artikel 9 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement, gehouden op vrijdag 28 april 2006 te Brussel. Zij werd bijgewoond door 128 leden natuurlijke personen en 63 leden rechtspersonen, terwijl 49 leden natuurlijke personen en 6 leden rechtspersonen werden vertegenwoordigd bij volmacht.

De vergadering hield één minuut stilte ter nagedachtenis van de in het voorbije jaar overleden confraters.

De vergadering vernam dat de Raad in het afgelopen jaar – overeenkomstig artikel 7, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 en artikel 8, eerste lid van het huishoudelijk reglement – aan negen bedrijfsrevisoren die in het afgelopen jaar hun ontslag aanboden als lid van het IBR de titel van erebedrijfsrevisor toekende.

Vervolgens bracht de vergadering hulde aan de confraters die 25 of 30 jaar ingeschreven zijn op de ledenlijst van het Instituut.

Hierna ging de algemene vergadering over tot de verkiezingen. Overeenkomstig artikel 17 van het huishoudelijk reglement (het aantal voorgedragen kandidaten is gelijk aan het aantal te begeven mandaten) verklaarde de Voorzitter tot verkozen:

- als commissarissen: de Franstalige confrater Joëlle BACQ en de Nederlandstalige confrater Joris MERTENS;
- als effectieve leden van de Franstalige Kamer van de Commissie van Beroep: de confraters Paul COMHAIRE en Baudouin THEUNISSEN.

Na de afkondiging van de verkiezingsuitslagen, gaf de Secretaris-generaal van het Instituut, de heer David SZAFRAN, een overzicht van het Jaarverslag 2005. De leden kunnen kennis nemen van de transparanten op het extranet van het IBR.

De jaarrekening 2005 werd vervolgens door de Secretaris-Penningmeester, confrater Luc DE PUYSSSELEYR, toegelicht. De transparanten gebruikt voor deze uiteenzetting kunnen geconsulteerd worden op het extranet van het IBR.

De algemene vergadering keurde – na bespreking met tussenkomst van twee confraters – de jaarrekening goed, verleende de Raad kwijting voor zijn beheer en de commissarissen voor hun opdracht.

Vervolgens stelde de Secretaris-Penningmeester de ontwerpbegroting 2006 voor. De transparanten gebruikt voor deze uiteenzetting werden gepubliceerd op het extranet van het IBR.

Na de bespreking met tussenkomst van twee confraters werd de begroting door de algemene vergadering goedgekeurd.

Overeenkomstig de artikelen 7, derde lid en 11, eerste lid van het huishoudelijk reglement werden de bijdragen, door de algemene vergadering, voor het jaar 2006 als volgt vastgelegd: de vaste bijdrage van de leden natuurlijke personen op 750 EUR met daaraan toegevoegd een “forfaitaire vormingsbijdrage” van 250 EUR en de vaste bijdrage van de leden rechtspersonen op 880 EUR, terwijl de veranderlijke bijdrage wordt bepaald op 1,05 % van de aan de B.T.W. onderworpen omzet.

Het administratieve gedeelte van de algemene vergadering werd afgesloten met de toespraak van de Ondervoorzitter, confrater Pierre P. BERGER, waarbij hij volgende onderwerpen aansneed:

- de procedurele tendensen in het tuchtrecht;
- de voorstellen tot wijziging van de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen;
- de gevolgen van de wijziging van artikel 96 van het Wetboek van vennootschappen;
- de reorganisatie van de helpdesk.

De algemene vergadering werd afgesloten met een academische zitting waarop achtereenvolgens de Voorzitter van het IBR, confrater André KILESSE, en de Voorzitter van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM), de heer Jean Pierre MAES, de vergadering toespraken.

De Voorzitter, confrater André KILESSE, belichtte volgende punten:

- de definitieve goedkeuring van de Achtste Europese Richtlijn;
- de financiële informatie en een audit met twee snelheden;
- de audit van niet-financiële informatie;

- de verhoging van de bijdragen gelinkt aan de versterking van het toezicht;
- de beperking van de aansprakelijkheid;
- de reorganisatie van de economische beroepen.

De voorzitter van het ACCOM, de heer Jean Pierre MAES, belichtte uitgebreid de activiteit van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris.

De teksten van de hiervoor vermelde toespraken werden gepubliceerd op het extranet van het IBR⁽¹⁾.

10.2. Raad en Uitvoerend Comité

De Raad heeft in het jaar 2006 vijftien maal vergaderd.

Het Uitvoerend Comité is in het afgelopen jaar tweëntwintig maal bijeengekomen.

10.2.1. Comité *ad hoc*: wijziging van de waarderingsregels

Voorzitter: de heer L. DE PUYSELEYR

Leden: de heren Ph. MAEYAERT, F. MAILLARD en D. VAN CUTSEM

Secretariaat: de heren C. D'HONDT en E. VAN MEENSEL

Op voorstel van het Comité “Modernisering van het boekhoudkader van het IBR” heeft de Raad beslist om binnen de perken opgelegd door het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren (koninklijk besluit van 20 april 1989) de jaarrekening (balans en resultatenrekening) op te stellen met naleving van de regels van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de ondernemingen en van haar uitvoeringsbesluiten. Hierbij wordt – rekening houdend met de hiervoor aangehaalde beperking – gesteund op de relevante bepalingen opgenomen in het koninklijk besluit van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van de jaarrekening van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen

---

(1) <https://www.ibr-ire.be/ned/nieuws.aspx>

zonder winstooiwerk en stichtingen (B.S. 30 december 2003), die meer aangepast zijn aan de bijzondere aard en de activiteit van het Instituut.

Verder worden ook volgende principes duidelijk onderlijnd, die aan de grondslag liggen van de waarderingsregels:

- bij het opstellen van de jaarrekening wordt ervan uitgegaan dat het Instituut optreedt in continuïteit;
- de grondslagen en de principes die aan de basis liggen van de jaarrekening zullen bestendig worden toegepast over de jaren heen;
- de baten en lasten worden toegerekend aan de periode en opgenomen in de jaarrekening over de periode waarop zij betrekking hebben. De periode van betaling of inning is hierbij niet bepalend.

Naar analogie van de bestemde fondsen van de vzw zullen onder meer *bijzondere reservefondsen* kunnen worden afgehouden van de resultaten van het boekjaar, voor zover er een overschot beschikbaar is. Deze reservefondsen kunnen, overeenkomstig artikel 37 van het huishoudelijk reglement, worden gevormd voor een specifieke bestemming, dit op voorstel van de Raad en met akkoord van de algemene vergadering.

De nieuwe door de Raad goedgekeurde waarderingsregels vormden de grondslag voor het opstellen van de jaarrekening 2005. Zij werden eveneens opgenomen in de financiële documenten die aan de leden werden toegezonden met het oog op de algemene vergadering van 28 april 2006. De rekeningen en de waarderingsregels werden eveneens samen met de notulen van de algemene vergadering op het extranet van het IBR gepubliceerd op de hiernavolgende pagina: https://www.ibr-ire.be/ned/nieuws_korte.aspx?id=2537.

10.2.2. Mededeling van de besluiten van de algemene vergadering aan de leden en de stagiairs

Artikel 15, eerste lid van het huishoudelijk reglement stelt:

“De besluiten van de algemene vergadering worden opgenomen in de notulen die worden ondertekend door de voorzitter, de secretarissen en de stemopnemers. Deze besluiten worden binnen een termijn van twee maanden medegedeeld aan alle leden en stagiairs van het Instituut”.

De Raad besliste om de notulen van de algemene vergadering mede te delen aan de leden en aan de stagiairs via het extranet van het IBR onder de rubriek Nieuws – Korte berichtgeving – IBR nieuws.

Verder werden in de IBR-Berichten, die in het tijdschrift *Tax Audit & Accountancy* worden ingelast, eveneens de beslissingen van de algemene vergadering opgenomen.

10.3. Juridische Commissie – samenstelling

Voorzitter: de heer P.P. BERGER (bedrijfsrevisor)

Leden: de dames C. DARVILLE (Vereniging van Belgische Ondernemingen), A. DIRKX (Commissie voor het Bank-, Financien en Assurantiewezen), A. JACOBS (ABVV) en G. RAUCQ (ere-notaris) (plaatsvervangster S. MAQUET (notaris)), de heren L. ACKE (bedrijfsrevisor), J.-Ph. BONTE (bedrijfsjurist), H. BRAECKMANS (advocaat), M. DE WOLF (bedrijfsrevisor), P. A. FORIERS (advocaat), H. FRONVILLE (bedrijfsrevisor), J.-P. KOEVOETS (bedrijfsrevisor), Ph. MAEYAERT (bedrijfsrevisor), H. OLIVIER (FEE), L. OSTYN (bedrijfsrevisor), B. TILLEMAN (professor), Ph. VERDONCK (kabinet van de Minister van Middenstand en Landbouw) en F. WALSCHOT (bedrijfsjurist)

Secretariaat: mevrouw V. VAN DE WALLE en de heer E. VANDERSTAPPEN

De Juridische Commissie heeft in de loop van het jaar 2006 viermaal vergaderd.

De Juridische Commissie heeft antwoorden verstrekt op specifieke aan haar voorgelegde vragen. Daarnaast heeft ze adviezen met een algemene draagwijdte uitgewerkt. Een selectie van deze adviezen wordt opgenomen in onderhavig jaarverslag van de Raad.

10.4. Modernisering van de informatica-uitrusting van het IBR

10.4.1. Samenstelling van de stuurgroep – doelstellingen

Coördinatoren: de heren L. DE PUYSELEYR en D. SMETS

Leden: mevrouw V. VAN DE WALLE, de heren W. DE DE BRABANDERE, C. D'HONDT, D. SZAFRAN en E. VAN MEENSEL

De confraters Luc DE PUYSELEYR en Dirk SMETS ontvingen een mandaat van het Uitvoerend Comité om deze stuurgroep te leiden.

Zoals meegedeeld in het *Jaarverslag*, 2005 (p. 249) besliste de Raad in 2004 om de informatica-infrastructuur en -programmatuur van het IBR te moderniseren, dit met het oog op de creatie van een doeltreffend communicatiesysteem met de leden en de stagiairs van het IBR.

Daartoe diende een op maat geschreven software te worden ontwikkeld, die de hedendaagse en toekomstige werking van het IBR verzekert.

Een en ander vereiste uiteraard ook dat de hardware-infrastructuur gevoelig werd aangepast, onder meer om deze af te stemmen op de gebruikte software en de noodzakelijke beveiligingen.

10.4.2. Vooruitgang

De hardware-infrastructuur van het IBR werd in de loop van 2006 grotendeels vernieuwd. Er werd ook bijkomend geïnvesteerd in de beveiliging van de data en het netwerk.

Het Uitvoerend Comité maakte een keuze uit de verschillende gecontacteerde softwareontwikkelaars. De gekozen softwareontwikkelaar wordt bovendien bijgestaan door een tweede externe ontwikkelaar die back-up vormt indien de softwareontwikkelaar het project niet kan voltooien.

De ontwikkeling van de op maat geschreven software werd aangevangen in april 2006. Een eerste gedeeltelijke testversie werd ter beschikking gesteld en voorzien wordt dat de volledige software operationeel zal zijn in de loop van 2007.

10.5. Functionele verdeling van de kosten

De Raad achtte het nuttig een functionele voorstelling te geven van de kosten opgenomen in de resultatenrekening 2005 teneinde de leden een inzicht te geven in de kostenstructuur, die gekoppeld is aan de verschillende activiteiten van het Instituut.

Deze verdeling van de kosten werd, samen met de jaarrekening 2005 en de begroting 2006, opgenomen in de brochure “Financiële documenten”, die de leden ontvingen met het oog op de algemene vergadering van april 2006.

De Raad achtte het verder aangewezen om, in een geest van transparantie, voormelde financiële documenten tevens te publiceren op de website van het Instituut⁽¹⁾.

10.6. Modaliteiten voor het vaststellen van de bijdragen

10.6.1. Huidige situatie

De algemene vergadering van vrijdag 28 april 2006 keurde het voorstel van de Raad goed om de bijdragen in de werkingskosten van het Instituut voor 2006 als volgt te bepalen:

- optrekken van de vaste bijdrage voor de leden natuurlijke personen tot 1.000 EUR (250 EUR forfaitaire vormingsbijdrage inbegrepen) in plaats van 880 EUR en behouden van de vaste bijdrage van de leden-rechtspersonen op 880 EUR;
- verhoging van het percentage van de veranderlijke bijdrage van 0,925 % naar 1,05 % van de aan de B.T.W. onderworpen omzet (*cf. supra*, § 10.1.).

Artikel 7, eerste lid van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, stelt:

---

(1) https://www.ibr-ire.be/ned/nieuws_korte.aspx?id=2537

“De leden natuurlijke personen of rechtspersonen betalen jaarlijks:

- a) een vaste bijdrage waarvan het bedrag niet lager mag zijn dan 250 EUR en niet hoger dan 1.250 EUR;*
- b) een aanvullende veranderlijke bijdrage, die wordt berekend op de aan BTW onderworpen omzet zoals aangegeven in de loop van het burgerlijk jaar dat vooraf gaat aan het jaar waarin de bijdrage is verschuldigd. Deze bijdrage mag niet hoger zijn dan 2 %.”.*

10.6.2. Onderzoek van de mogelijke evolutie

Naar aanleiding van de bespreking van de begroting op de algemene vergadering, vroeg een lid dat de eventuele overschotten van een bepaald jaar niet meer zouden toegewezen worden aan de algemene reserves, maar ze toe te wijzen teneinde de begroting van het volgende jaar te verminderen. De Raad zal deze aangelegenheid onderzoeken in de ruimere context van de nieuwe modaliteiten voor de financiering van de activiteiten.

De Raad wenste verder de verschillende modaliteiten voor het vaststellen van de bijdragen te onderzoeken.

Op basis van een diepgaand onderzoek uitgevoerd door de dienst Administratie van het IBR en het Uitvoerend Comité werden uiteindelijk aan de Raad volgende twee voorstellen voorgelegd:

- verhoging van de vaste bijdrage (met reductie voor jonge bedrijfsrevisoren) en vermindering van de veranderlijke bijdrage;
- verhoogde vaste bijdrage (met reductie voor jonge bedrijfsrevisoren), vermindering van de veranderlijke bijdrage en toerekening van de kosten van de kwaliteitscontrole aan de gecontroleerde bedrijfsrevisoren.

Beide voorstellen strekten ertoe om de bedrijfsrevisoren, die nu geen of nauwelijks een veranderlijke bijdrage betalen, een billijke bijdrage in de werkingskosten van het IBR toe te rekenen.

Na bespreking oordeelde de Raad dat het door het Uitvoerend Comité gevoerde onderzoek weliswaar zeer interessante informatie opleverde, doch dat de omzetting van de EU-Richtlijn betreffende de wettelijke controles

best eerst diende te worden afgewacht, alvorens de bijdrageregeling en -verdeling grondig aan te passen. De omzetting van deze Richtlijn in het Belgisch recht kan immers leiden tot een totaal andere omgeving waarin het beroep zal uitgevoerd worden, wat uiteraard ook implicaties kan hebben op de activiteiten die de kantoren van bedrijfsrevisoren kunnen en mogen uitoefenen.

10.7. Nieuw formulier voor de indiening van de jaarlijkse mededeling

In 2005 reeds was in de schoot van de Commissie van Toezicht de reflectie aangevat omtrent de actualisering van het formulier waarmee de jaarlijks te verstrekken informatie inzake de werkzaamheden van het kantoor aan het IBR wordt medegedeeld.

De Commissie heeft in 2006 het formulier verder op punt gesteld en op de Raad van 15 december 2006 werd de nieuwe versie goedgekeurd. Het formulier heeft een grondige opfrissing ondergaan en levert in haar nieuwe versie een beter inzicht in de kantoorwerkzaamheden. Daarbij werd ook reeds rekening gehouden met de Europese regelgeving zonder uit het oog te verliezen dat deze aangifte eerlang langs elektronische weg zal dienen ingediend te worden.

Het formulier zal reeds ter beschikking zijn om de jaarlijkse mededeling over het boekjaar eindigend per 31 december 2006 in te dienen en zal verplicht moeten aangewend worden vanaf het boekjaar eindigend per 31 december 2007, d.w.z. voor de jaarlijkse mededeling af te leveren in de loop van het kalenderjaar 2008.

Tenslotte werd ook de toelichtende nota grondig aangepast en in overeenstemming gebracht met de nieuwe structuur van het formulier.

De nieuwe versie van de jaarlijkse mededeling kan men vinden op het extranet en in bijlage 8 gevoegd bij onderhavig jaarverslag.

De omzendbrief D.017/06 van 22 december 2006 met betrekking tot het nieuwe formulier “jaarlijkse mededeling” werd door de Voorzitter aan de leden medegedeeld.

XVI

Hoofdstuk XI

INSTITUTIONELE
ACTIVITEITEN

11.1. Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB)

11.1.1. Verslag over de activiteiten van het IBR jegens de HREB

Het IBR heeft, naar gewoonte, in 2006 haar verslag over de activiteiten in 2005 voorgesteld aan de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB).

11.1.2. Adviezen van de HREB inzake de bedrijfsrevisoren

In 2006 heeft de Raad van het IBR kennis genomen van de volgende adviezen van de HREB die betrekking hebben op het IBR, beschikbaar op de website van de HREB⁽¹⁾:

- advies van 28 december 2005 over de aard van de prestaties van beroepsbeoefenaars in het kader van een aanbod van aandelenopties en een voorstel van een plan voor werknemersparticipatie in het kapitaal en de winst van vennootschappen (7 p.);
- advies van 1 december 2006 betreffende het ontwerp van wijziging van controlenormen met betrekking tot de gegevens vervat in het jaarverslag (1 p.);
- advies van 12 december 2006 omtrent de ontwerpnormen inzake bepaalde aspecten verbonden met de onafhankelijkheid van de commissaris (9 p.).

11.2. Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM)

De Voorzitter en de Ondervoorzitter van het IBR werden door het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris uitgenodigd om als deskundigen adviezen uit te brengen, in overeenstemming met de procedure vastgelegd krachtens artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen en krachtens het koninklijk besluit van 4 april 2003 tot oprichting van een Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris.

---

(1) www.cspe-hreb.be

Verder heeft het IBR in 2006 diverse contacten gehad met het ACCOM. Zo werd er onder meer informatie uitgewisseld en van gedachten gewisseld over:

- de auditrichtlijn;
- de “one to one”-regel en de rol van het auditcomité;
- de wijzigingen aan de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen;
- de activiteiten van het IBR in het kader van kwaliteitscontrole, toezicht en tucht;
- het ontwerp van normen inzake onafhankelijkheid;
- de permanente vorming inzake onafhankelijkheid;
- de samenstelling van de tuchtinstanties;
- het ontwerp van tuchtreglement;
- de vertaling van de ISA’s;
- de middelen besteed door het IBR aan het toezicht op het beroep.

Het IBR verheugt zich over de goede contacten met het ACCOM en wenst deze in de toekomst voort te zetten.

Voor de adviezen, de interpretaties en de circulaire van het ACCOM wordt verwezen naar punt 1.4.2. van huidig jaarverslag.

11.3. Interinstitutencomité

Vertegenwoordigers van het IBR: de heren A. KILESE, Voorzitter, P.P. BERGER, Ondervoorzitter en D. SZAFRAN, Secretaris-generaal

Vertegenwoordigers van het IAB: de heren G. DELVAUX, Voorzitter, E. VERCAMMEN, Ondervoorzitter en E. STEGHERS, algemeen Directeur

Vertegenwoordigers van het BIBF: de heren M. J. PAQUET, Voorzitter, J. PATTYN, Ondervoorzitter en G. LENAERTS, algemeen Directeur

Overeenkomstig artikel 53 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, heeft het Interinstitutencomité driemaal vergaderd in 2006, onder het voorzitterschap van de heer A. KILESE, Voorzitter van het IBR, met de steun van de Ondervoorzitter en de Secretaris-generaal van het IBR.

Onder meer de volgende vragen werden geanalyseerd in de loop van het jaar 2006:

- a) het voorontwerp van wet houdende fusie tussen het IAB en het BIBF (niet aangenomen; *cf. supra*, § 11.5.);
- b) de mogelijkheid om een nieuw Instituut voor de audit op te richten, naast het IBR, met vier kamers (forensisch auditor, informatica-auditor, interne auditor en actuarissen);
- c) de opvolging van de publicatie van het gemeenschappelijk tijdschrift *Tax Audit & Accountancy*;
- d) het wetsontwerp betreffende het zelfstandigenstatuut (is inmiddels de wet van 27 december 2006 geworden; *cf. supra*, § 1.16.);
- e) de samenwerking van de drie instituten met de Commissie voor Boekhoudkundige Normen;
- f) het ontwerp van aanbevelingen van de CBN in verband met de gelijkwaardigheid met betrekking tot een vzw (*cf. supra*, § 3.3.7.);
- g) de terbeschikkingstelling van de vertalingen van de ISAs op het internet;
- h) het voorstel van wijziging van artikel 100 van het Wetboek van vennootschappen (vermelding van de beroepsbeoefenaar die verificatie- en correctietaken uitvoert) (*cf. supra*, § 2.7.);
- i) het voorstel om de aansprakelijkheidsverzekeringen IBR en IAB te wijzigen opdat deze voorzien dat de professionele vennootschappen bestuurder of zaakvoerder van de professionele vennootschappen kunnen zijn zoals de aansprakelijkheidsverzekering van het BIBF het reeds voorziet;
- j) de toepassingsmoeilijkheden van de wet van 2 juni 2006 “*tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen teneinde de vereffeningprocedure te verbeteren*” en meer in het bijzonder de erkenning van de vereffenaar door de rechtbank van koophandel (*cf. supra*, §§ 2.11. en 8.8.4.);
- k) de oprichting van een werkgroep samengesteld uit zes confraters (twee per Instituut) belast met het uitwerken van een modelverslag van de vereffenaar, in samenspraak met de balie(s) en de vertegenwoordigers van de voorzitters van de rechtbanken van koophandel (*cf. supra*, § 8.8.4.);
- l) de permanente vorming op afstand;
- m) de gezamenlijke organisatie van de studievoormiddag met de Minister van Middenstand, Mevrouw Sabine LARUELLE, op 28 november 2006:

“Werknemer of (schijn) zelfstandige ? Een analyse in het licht van het nieuwe wetsontwerp”;

- n) het deontologisch interinstituten akkoord van 5 september 1997⁽¹⁾ waarover in 2007 de onderhandelingen worden voortgezet.

11.4. Gemeenschappelijke Raad IBR-IAB-BIBF

Op 31 januari 2006 vond een informele ontmoeting plaats tussen de leden van de respectievelijke Raden van de drie Instituten. Deze eerste ontmoeting is een belangrijke gebeurtenis omdat deze getuigt van de wens van de drie Instituten tot toenadering en tot het uitwerken van gemeenschappelijke projecten.

11.5. Fusie IAB-BIBF

In januari 2006 hebben het IAB en het BIBF, bijgetreden door het IBR, een intentieverklaring⁽²⁾ ondertekend ten gunste van een grotere transparantie binnen de economische beroepen met de steun van de Minister van Economie, de Minister van Middenstand en de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Deze verbintenis zou een concrete vorm aannemen in een ontwerp van fusie van het IAB en het BIBF in één enkel Instituut.

Dit nieuwe Instituut zou samengesteld dienen te zijn uit drie categorieën beroepsbeoefenaars: de erkende boekhouders, de accountants en fiscalisten.

Deze fusie beoogt:

- een grotere transparantie te waarborgen binnen de economische beroepen voor de beroepsbeoefenaars en hun cliënten;
- één enkele gesprekspartner te voorzien die ter beschikking staat van de autoriteiten, de beroepsbeoefenaars en de gebruikers;
- op een veel efficiëntere manier te functioneren.

Dit ontwerp is voorlopig niet goedgekeurd.

---

(1) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 415-416.

(2) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 53-54.

11.6. Werkgroep “Auditberoepen”

Voorzitter: de heer M.J. DE SAMBLANX (Voorzitter IFA)

Vertegenwoordigers KVBA: mevrouw G. ELSSEN, de heren P. DELFOSSE, K. GOOSSENS (Voorzitter KVBA) en M. PATIGNY

Vertegenwoordigers IFA: de heren J. DENOLF en E.-J. LAMMERS

Vertegenwoordigers IIA: mevrouw E. HOSTYIN (Voorzitter IIA-Belgium), de heren E. CLAES en C. QUIÉVREUX

Vertegenwoordigers ISACA: mevrouw M. GARSOUX, de heren G. ATAYA (Voorzitter ISACA) en P. DE PICKER

Vertegenwoordigers IBR: de heren P.P. BERGER (Ondervoorzitter IBR) en D. SZAFRAN (Secretaris-generaal IBR)

Vertegenwoordiger HREB: mevrouw C. DENDAUX

Wetenschappelijk secretariaat IBR: mevrouw S. VAN BELLINGHEN

De Raad is blijven deelnemen aan een werkgroep met betrekking tot de auditberoepen, samengesteld uit vertegenwoordigers van het IBR, de KVBA (Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen), het IFA (Instituut van Forensische Auditoren), het IIA-Belgium (*Institute of Internal Auditors*) en het ISACA (*Information Systems Audit and Control Association*), teneinde het voorstel te bestuderen om een Interinstitutencomité van de audit op te richten met onder andere forensische auditoren, informatica-auditoren, interne auditoren, actuarissen en bedrijfsrevisoren.

Deze werkgroep heeft in 2006 vier keer vergaderd onder het voorzitterschap van de heer Michel DE SAMBLANX.

11.7. Regionale ontmoetingen

Volgens de wens van de Raad vonden dit jaar vier regionale ontmoetingsavonden plaats.

In totaal hebben 251 bedrijfsrevisoren hieraan deelgenomen (39 te Huizingen; 57 te Luik; 73 te Oud-Turnhout en 82 te Zwijnaarde).

Wegens het toenemend succes van deze formule sinds 2005 zal deze derhalve worden voortgezet in 2006.

Het doel van deze ontmoetingen, zoals in het verleden, was tweevoudig:

- enerzijds het contact tussen de beroepsbeoefenaars vergroten; en
- anderzijds, een betere doorstroming van de informatie tussen het Instituut en zijn leden.

Tijdens een informeel diner werden ideeën uitgewisseld over verschillende onderwerpen die betrekking hebben op het beroep van bedrijfsrevisor.

Deze ontmoetingen vonden plaats op de hierna volgende data en plaatsen:

- op maandag 12 juni 2006 te Huizingen in samenwerking met confrater Raynald VERMOESEN;
- op dinsdag 12 september 2006 te Luik in samenwerking met confrater Philippe PIRE;
- op woensdag 20 september 2006 te Oud-Turnhout in samenwerking met confrater Boudewijn CALLENS;
- op maandag 27 november 2006 te Zwijnaarde in samenwerking met confrater Luc DE PUYSELEYR.

11.8. College van Procureurs-generaal

De Voorzitter en de Juridisch Directeur hebben in de loop van 2006 de heer Alain WINANTS, vertegenwoordiger van het College van Procureurs-generaal, ontmoet.

XI

De volgende thema's zijn aan bod gekomen:

- a) de voorlopige hechtenis van een bedrijfsrevisor;
- b) de mededeling van gerechtelijke uitspraken of onderzoeken die betrekking hebben op bedrijfsrevisoren;
- c) de aanwezigheid van Raadsleden ingeval van huiszoeken bij bedrijfsrevisoren;
- d) inbeslagname van geïnformatiseerde gegevens n.a.v. huiszoeken bij bedrijfsrevisoren;
- e) de toenemende "juridisering" van de tuchtprocedure;
- f) de noodzaak voor voorlopige ordemaatregelen in hoofde van bedrijfsrevisoren;

- g) het toezicht op de uitvoering van de tuchtsancties en de publicatie ervan, rekening houdend met de maatschappelijke rol van de bedrijfsrevisor;
- h) het orgaan bevoegd om administratieve geldboetes in het kader van de witwaswetgeving op te leggen.

Deze onderwerpen zullen het voorwerp uitmaken van een verdere opvolging met de heer J. LOTZ, die de heer A. WINANTS, aangesteld in andere functies, in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van het College van Procureurs-generaal, opvolgt.

11.9. Diverse contacten

11.9.1. *Belgian Governance Institute* (voorheen, Instituut voor Bestuurders) en Associatie van Bestuurders in België (voorheen, Stichting van Bestuurders)

De Secretaris-generaal heeft het IBR op 21 maart 2006 vertegenwoordigd op de Algemene Vergadering van de leden van het Instituut voor Bestuurders, gevolgd door een toespraak van professor Eddy WYMEERSCH.

De Voorzitter van het IBR werd, in de hoedanigheid van lid van de *Board of Trustees* van het *Belgian Governance Institute*, uitgenodigd deel te nemen en heeft op 23 november 2006 deelgenomen aan de werkzaamheden van de *Board of Trustees* van het *Belgian Governance Institute*. De vergadering had als thema: Bedenking over de toekomst van het bestuur: Wat zijn de grote bestuursuitdagingen voor het volgend decennium? (*Reflection on the future of governance: What are the great governance challenges for the next decade?*).

De Secretaris-generaal van het IBR was één van de genomineerden van de Associatie van Bestuurders in België voor de verkiezing van “jonge bestuurder 2006”.

11.9.2. Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen (FVIB)

In het kader van de uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet op de handelspraktijken op de vrije beroepen, heeft de FVIB alle vertegenwoordigers van de vrije beroepen op 30 oktober 2006 uitgenodigd voor een vergadering.

Na deze vergadering heeft de FVIB een advies gepubliceerd waarmee de Raad instemt. Dit advies is beschikbaar op de website www.fvib.be.

Er wordt voor dit onderwerp eveneens verwezen naar paragraaf 1.11. van huidig jaarverslag, dat de toepassing van de wet op de handelspraktijken op de vrije beroepen behandelt.

11.9.3. Nationale Unie voor Vrije en Intellectuele Beroepen van België (NUVIBB)

Het IBR, vertegenwoordigd door confrater Bernard DE GRAND RY, lid van de Raad van het IBR, heeft als lid van de raad van bestuur verder deelgenomen aan de werkzaamheden van de Nationale Unie voor Vrije en Intellectuele Beroepen van België (NUVIBB).

De Raad heeft tevens, aan de zijde van confrater Bernard DE GRAND RY, de Past Voorzitter van het IBR, confrater Jean-François CATS, en confrater Eric MATHAY, aangeduid als leden die het IBR vertegenwoordigen op de Algemene Vergadering van de NUVIBB.

De Secretaris-generaal van het IBR heeft op 21 september 2006 deelgenomen aan het panel georganiseerd ter gelegenheid van het jaarlijks colloquium van de NUVIBB met als thema “*Les professions libérales face à la [libre] concurrence*”.

11.9.4. Observatoire des Finances locales (OFL)

Confrater Philippe PIRE, lid van de Raad van het IBR, heeft het IBR vertegenwoordigd op 15 maart 2006 tijdens een vergadering op het kabinet van de Minister van het Openbaar Ambt en van Binnenlandse Zaken van de Waalse Regering, de heer Philippe COURARD. Deze vergadering was gewijd aan de werkzaamheden van het *Observatoire des Finances locales* (OFL).

11.9.5. UNIZO

Op 30 augustus 2006 heeft UNIZO een studie “Corporate Governance: De Code BUYSSE 1 jaar later”⁽¹⁾ gepubliceerd.

Uit de studie is gebleken dat de Code bekend is, maar nog niet voldoende gekend.

---

(1) www.unizo.be/projecten.jsp

De Ondervoorzitter en Erwin VANDERSTAPPEN, juridisch adviseur van het IBR, hebben in november 2006 het IBR vertegenwoordigd tijdens de eerste vergadering van het Team Behoorlijk Bestuur dat door UNIZO werd opgericht. Het Team voorziet om driemaandelijks te vergaderen met het oog op de analyse van de Code BUYSSÉ en in het bijzonder op het uitwerken van het concept van een Adviesraad in KMO's. Het IBR zal in 2007 zijn medewerking aan dit Team voortzetten.

11.9.6. Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen

Het IBR heeft op 6 april 2006 met de Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen (BVB) een akkoord gesloten inzake het bekomen door bedrijfsrevisoren van bankbevestigingen.

Dit akkoord zal in werking treden voor verzoeken om bankbevestigingen betreffende boekjaren afgesloten vanaf 31 december 2006.

Het nieuwe akkoord komt tegemoet aan de verzuchting tot standaardisering door het verschaffen van duidelijkheid over de procedure die zowel door de bedrijfsrevisoren als door financiële instellingen dient te worden gevolgd.

Voor de inhoud van het akkoord wordt verwezen naar *supra*, § 8.6.1., A.). Het akkoord zelf alsook het schema dat door de bank zal worden gehanteerd bij het beantwoorden van een verzoek van de revisor wordt in bijlage 3 (*cf. infra*) van huidig jaarverslag ingesloten.

11.9.7. Commissie voor Boekhoudkundige Normen

De benoeming van confrater H. VAN PASSEL, Raadslid van het IBR, tot lid van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN) werd in mei 2006 goedgekeurd. Bovendien is H. VAN PASSEL co-Voorzitter van de werkgroep "IFRS" van de CBN (*cf. supra*, § 3.3.5.).

De Raad houdt eraan confrater H. VAN PASSEL van harte te feliciteren met dit belangrijke mandaat.

11.9.8. VBO

In de loop van 2006 zijn er diverse contacten geweest tussen vertegenwoordigers van het Instituut en het VBO.

Onder meer volgende thema's zijn aan bod gekomen:

- a) de nieuwe bepalingen inzake het jaarverslag, meer in het bijzonder de wijziging van artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen en het begrip “risico's en onzekerheden” (*cf. supra*, § 2.1.2.), alsook de nieuwe artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen inzake het commissarisverslag (*cf. supra*, § 2.1.3.);
- b) de nieuwe bepalingen van het artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen inzake de honoraria (*cf. supra*, § 1.4.1.);
- c) de naleving van de Belgische *Corporate Governance* Code (Code LIPPENS)⁽¹⁾.

11.9.9. SOWACCESS

SOWACCESS, *Société wallonne d'acquisitions et de cessions d'entreprises*, die afhangt van SOWALFIN, heeft in 2006 aan het IBR, het IAB en het BIBF gevraagd elk een vertegenwoordiger aan te duiden in het kader van de oprichting van een technisch Comité dat hoofdzakelijk tot doel heeft adviezen en raad te verstrekken, met name op het vlak van de door SOWACCESS verleende diensten en hun aanpassing.

De Voorzitter van het IBR, confrater André KILESE, werd aangeduid als effectief vertegenwoordiger en confrater Ph. PIRE als plaatsvervangend vertegenwoordiger.

---

(1) T. BAELDEN en Ch. DARVILLE, “Naleving van de Belgische Corporate Governance Code: een stand van zaken”, november 2006, www.vbo-feb.be/index.html?page=46&lang=nl.

XVII

Hoofdstuk XII

INTERNATIONALE
RELATIES

12.1. Internationale Federatie van Accountants (IFAC)

12.1.1. Wereldcongres van de IFAC

In november 2006 heeft het wereldcongres plaats gehad in Istanbul. Ongeveer 4.500 personen hebben zich hiervoor ingeschreven. Het Instituut werd vertegenwoordigd door de Voorzitter, de heer A. KILESSE, de Ondervoorzitter, de heer P. BERGER, de secretaris van de Raad van het IBR, de heer M. DE WOLF, de Secretaris-generaal, de heer D. SZAFRAN en de heer D. SCHOCKAERT, wetenschappelijk secretaris van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening.

De bijeenkomst georganiseerd door de IFAC handelde over verschillende actuele onderwerpen, waaronder de ISA's en de toepassingen daarvan op KMO's, het geven van een verklaring over niet-financiële gegevens als ook de toegevoegde waarde van de audit.

12.1.2. Algemene vergadering van de IFAC

De algemene vergadering van de IFAC heeft plaatsgevonden in de context van het wereldcongres van de IFAC. De heer F. DEL VALLE (Argentinië) werd verkozen tot Voorzitter van de IFAC en volgt de heer G. WARD op. De *Council* van de IFAC heeft de benoeming tot Ondervoorzitter van de IFAC van de heer R. BUNTING uit de Verenigde Staten goedgekeurd. De Voorzitter en Ondervoorzitter van de IFAC oefenen hun functie tot in november 2008 uit.

De *Council* van de IFAC heeft een strategisch plan goedgekeurd met de nadruk op:

- de behoefte aan samenwerking tussen de IFAC, haar leden en de niet-beroepsbeoefenaren;
- de te ondernemen inspanningen teneinde het beroep als geheel verder te ontwikkelen;
- de prioriteiten ten aanzien van het goedkeuren van internationale standaarden gedurende de twee volgende jaren.

De *Council* van de IFAC heeft ook een nieuwe grondwet goedgekeurd, gericht op het moderniseren van bepaalde aspecten van het deugdelijk bestuur daarvan.

12.1.3. Activiteiten van de IAASB

Het Instituut, vertegenwoordigd door de heer D. SCHOCKAERT, wetenschappelijk secretaris van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening, heeft deelgenomen aan diverse vergaderingen van de *International Auditing and Assurance Standards Board* (IAASB), met name:

- de vergadering te Parijs van de *Consultative Advisory Group* (CAG) (april 2006);
- de vergadering te Brussel van de IAASB (juli 2006);
- de vergadering te Londen van de IAASB (december 2006).

Deze deelname heeft het engagement van het Instituut versterkt tegenover het proces van *standard setting* op internationaal niveau en heeft binnen het Instituut het opstellen vergemakkelijkt van nieuwe normen met betrekking tot de controle van het jaarverslag en de bevestigingsbrief (*representation letter*) (cf. *supra*, §§ 8.4. en 8.5.).

12.1.4. Ethische Code van de IFAC – onafhankelijkheid – Discussieontwerp (december 2006)

De *International Ethics Standards Board for Accountants* (IESBA) heeft in december 2006 een ontwerp van wijziging (80 pagina's) van de Ethische Code van de IFAC gepubliceerd teneinde de erin vermelde bepalingen met betrekking tot de onafhankelijkheid te actualiseren en te versterken (nieuwe hoofdstukken 290 en 291 van de Code).

De laatste belangrijke wijzigingen werden aan de Ethische Code van de IFAC in de maand november 2001 aangebracht. Sindsdien, heeft de IESBA alle belanghebbenden geraadpleegd, met inbegrip van de regelgevers, de *standard setters*, de sleutelpersonen van de beroepsorganisaties en de leden van het beroep, en dit onder andere ter gelegenheid van het Forum van het *Ethics Committee* van de IFAC, dat plaats vond op 11 oktober 2005 te Brussel.

De belangrijkste wijzigingen voorgesteld in het discussieontwerp (*Exposure Draft*⁽¹⁾) bestaan onder andere uit:

---

(1) Beschikbaar op de website: www.ifac.org/EDs.

- de uitbreiding van het toepassingsgebied van de bepalingen met betrekking tot de interne rotatie;
- de actualisering van de vereisten met betrekking tot het presteren van “non-assurance” diensten, met inbegrip van de invoering van bijkomende bepalingen betreffende de uitoefening van fiscale opdrachten voor audit-cliënten; en
- de uitbreiding van het toepassingsgebied van de onafhankelijkheids-criteria tot de audit van entiteiten van groot openbaar belang (*entities of significant public interest*).

In deze context, zal het IBR blijven bijdragen tot de werkzaamheden binnen de FEE *Ethics Working Party* (cf. *infra*, § 12.2.8) die haar bemerkingen aan de IESBA zal overmaken in naam van het beroep in Europa, en dit voor 30 april 2007.

12.1.5. Vragenlijst van de IFAC met betrekking tot het naleven van de ledenverplichtingen

Het Instituut heeft de vragenlijst van de IFAC vervolledigd (400 pagina's) inzake het tweede deel van het *Member Body Compliance Program*, waarbij werd bevestigd dat het Instituut voldoet aan de *Statements of Membership Obligations* (SMO's) van de IFAC.

De SMO's vertegenwoordigen de verplichtingen van elk lid van de IFAC om zich te richten naar de internationale standaarden inzake kwaliteitsbeheersing (ISQC's), controle (ISA's), *review* (ISRE's), verwante opdrachten (ISRS's), vorming (IES's), enz.

De antwoorden kunnen worden geraadpleegd op de website van de IFAC⁽¹⁾.

12.1.6. Onderhoud met de *Chief Executive* van de IFAC

In 2006 heeft het Instituut, vertegenwoordigd door zijn Voorzitter, de heer A. KILESSE, een vergadering belegd met de *Chief Executive* van de IFAC, de heer I. BALL.

(1) Cf. www.ifac.org/ComplianceAssessment/published_surveys.php.

Tijdens deze vergadering kwamen volgende onderwerpen aan bod:

- *Global accounting alliance*, zijnde een initiatief van het beroep in Groot-Brittannië, dat er zich niet toe strekt de activiteiten van de IFAC te beconcurreren;
- de externe leden van de IAASB.

Het Instituut heeft de aandacht getrokken van Ian BALL op de visie van de FEE die streeft naar het scheiden van enerzijds de functie van extern toezicht op de normen en, anderzijds, de functie van toezicht op het toepassen van de normen (kwaliteitscontrole).

Het Instituut heeft evenzeer de aandacht getrokken op de reacties van bepaalde leden van de IFAC op het onevenwicht tussen de Engelstalige cultuur en de andere culturen die het beroep vertegenwoordigen op wereldniveau.

12.2. *Fédération des Experts Comptables Européens (FEE)*

12.2.1. Vice-Voorzitterschap

De *Council* van de *Fédération des Experts Comptables Européens* (FEE), gehouden te Brussel op 7 december 2006, heeft de heer A. KILESSE verkozen tot Vice-Voorzitter van de FEE.

De heer A. KILESSE zal bovendien de positie bekleden van Voorzitter van de *Liberalisation & Qualification Working Party*.

12.2.2. Algemeenheden

Het Instituut was in 2006 actief in de 19 werkgroepen (*Working Parties* en subgroepen) van de FEE waarin hij is vertegenwoordigd. Tevens vertegenwoordigt de heer A. KILESSE, Voorzitter van het IBR, het Instituut in de *Council* van de FEE.

Het Jaarverslag 2006 van de FEE zal beschikbaar zijn op de website van de FEE⁽¹⁾. Hieronder vindt u een tabel met de diverse werkgroepen waaraan het Instituut deelneemt met vermelding van de naam van de vertegenwoordigers die erin zetelen.

---

(1) Cf. www.fee.be, rubriek *News Letters and Reports*.

WERKGROEPEN

VOORZITTERS	IBR VERTEGENWOORDIGERS	PLAATSVERVANGERS	
Council Executive			
J. POTDEVIN	A. KILESE	P.P. BERGER	(2006-2007)
Accounting			
B. LEBRUN	G. BOMBAERTS	K.M. VAN OOSTVELDT	(2006-2009)
Auditing			
P. JOHNSON	H. VAN PASSEL	D. KROES	(2005-2008)
Subgroup on IAASB Exposure Drafts			
T. BINGHAM	H. VAN PASSEL	D. KROES	(2005-2008)
Subgroup on Quality Assurance			
X. AUBRY	R. VERMOESEN	B. DE GRAND RY	(2005-2008)
Subgroup on Internal Control			
R. HODGKINSON	L. ACKE	V. KOOPMAN	(2005-2008)
Subgroup on Inherent Limitations of an Audit			
M. GEWEHR	H. VAN PASSEL	D. KROES	(2006-2009)
Subgroup on Money Laundering			
K. SILCOCK	P. MAEYAERT	P. COOX	(2005-2008)
Ethics			
M. NIEHEUS	A. KILESE	P.P. BERGER	(2005-2008)
Liberalisation-Qualification			
A. KILESE	A. KILESE	P. VAN IMPE	(2006-2009)
Education subgroup			
W. MOLEVELD	P. VAN IMPE	Ph. PIRE	(2006-2009)
Banks			
H. VAN DAMME	R. PEIRCE	F. VERHAEGEN	(2003-2006)
Capital Markets Reporting Project			
J. BUISMAN	R. PEIRCE	M. VAN DOOREN	(2005-2008)
Insurance			
G. GEIB	J. TISON	R. VANDER STICHELE	(2006-2009)
Company Law and Corporate Governance			
E. KANDLER	M. DE WOLF	S. BRABANTS	(2004-2007)
Subgroup on Assurance on Corporate Governance Statements			
E. KANDLER	A. KILESE	I. BOETS	(2005-2008)
Public Sector			
C. MAWHOOD	J. DE COOMAN	P. VAN CAUTER	(2005-2008)
SME			
J.M. BOVÉ	I. SAEYS	B. DE GRAND RY	(2005-2008)
Sustainability			
N. KAMP-ROELANDS	R. VAN MAELE	D. KROES	(2005-2008)
Direct Tax			
S. MARCHESE	M. DE WOLF	J.-P. KOEVOETS	(2006-2009)

12.2.3. Publicaties van de FEE

Op de website van de FEE⁽¹⁾, kan de lezer onder de rubriek “*Publications*” de volgende subrubrieken raadplegen:

- *Fact sheets*;
- *Comment letters*;
- *Position papers*;
- *Press releases*;
- *Annual reports*;
- *Newsletters*.

In de loop van 2006 heeft de FEE onder meer de volgende teksten gepubliceerd:

- *The New Public Management: A Perspective for Finance Practitioners, FEE Position Paper* (1 december 2006, 41 p.);
- *Responses to the FEE Discussion Paper Comfort Letters Issued in relation to Financial Information in a Prospectus* (18 mei 2006, 120 p.);
- *Responses to the FEE Risk Management and Internal Control in the EU Discussion Paper* (27 april 2006, 121 p.);
- *Implementation of International Auditing Standards for all Statutory Audits in the European Union, Briefing Note from FEE* (6 september 2006, 5 p.);
- *Key Issues In Sustainability Assurance – An Overview, FEE Discussion Paper* (13 juni 2006, 58 p.);
- *Analysis of Responses to Fee Discussion Paper Comfort Letters Issued in relation to Financial Information in a Prospectus, FEE Position Paper* (23 mei 2006, 24 p.);
- *Analysis of Responses to the FEE Discussion Paper on Risk Management and Internal Control in the EU, FEE Position Paper* (4 mei 2006, 28 p.);
- *Financial Reporting: Convergence, Equivalence and Mutual Recognition, FEE Position Paper* (27 maart 2006, 22 p.);
- *Survey on Implementation of the EU Recommendation on Independence, FEE Survey* (17 maart 2006, 69 p.).

In de loop van 2006 heeft het IBR zijn commentaren aan de FEE toegezonden inzake de volgende *discussion papers* en vragenlijsten:

- *Questionnaire on capital Maintenance Regimes* (29 augustus 2006, 25 p.);

---

(1) Cf. www.fee.be.

- *Questionnaire on the Auditors' Regulation and public Oversight system* (27 juli 2006, 18 p.);
- *Questionnaire on Translation of ISAs* (31 januari 2006, 5 p.).
- *Survey on Auditor's Fees* (6 januari 2006, 3 p.);

In het licht van het feit dat deze vragenlijsten voor het overgrote deel de nodige documentatie inhouden van door de Europese Commissie te nemen beslissingen, zal de Raad ook in de toekomst de nodige aandacht aan deze vragenlijsten blijven besteden.

12.2.4. Werkzaamheden van de *Council*

De FEE wordt bestuurd door een *Council* die is samengesteld uit telkens één vertegenwoordiger per land waarvan minstens één beroepsinstituut lid is van de FEE. Enkel de *Council* is gemachtigd tot het nemen van de beleidsbeslissingen van de FEE. Het kan de praktische toepassing van deze beslissingen delegeren aan het FEE *Executive Committee*.

De algemene vergadering van de FEE heeft overigens de heer J. POTDEVIN in december 2006 tot nieuwe Voorzitter verkozen.

Het *Executive Committee* van de FEE is sinds de beslissing van de *Council* van december 2006 als volgt samengesteld:

- J. POTDEVIN, *President* (Frankrijk);
- H. VAN DAMME, *Deputy President* (Nederland);
- J. M. BOVE, *Vice-President* (Spanje);
- T. HAANING, *Vice-President* (Denemarken);
- P. JOHNSON, *Vice-President* (Verenigd Koninkrijk);
- A. KILESE, *Vice-President* (België)
- K.-G. KLEIN, *Vice-President* (Duitsland);
- P. KRIZ, *Vice-President* (Tsjechoslowakije);
- S. MARCHESE, *Vice-President* (Italië).

De heer O. BOUTELLIS-TAFT is de *Chief Executive Officer* sinds oktober 2006.

Het Secretariaat-generaal van de FEE wordt waargenomen door de heer H. OLIVIER.

In 2006 heeft de *Council* van de FEE meer bepaald de evoluties opgevolgd inzake het Europees wettelijk kader.

In eerste instantie moet uiteraard worden verwezen naar de Europese Richtlijn *d.d.* 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en naar de Europese Richtlijn *d.d.* 14 juni 2006 die de KMO-criteria verhoogt en die verschillende overige aanpassingen aanbrengt aan de Europese Richtlijnen inzake de financiële verslaggeving (Vierde en Zevende Richtlijnen) (*cf. supra*, § 3.2.).

Verder dient ook te worden verwezen naar onder meer de Richtlijn inzake de liberalisering van de diensten in het kader van de interne markt alsmede naar de vele innovaties in de regelgeving met betrekking tot de financiële verslaggeving.

De *Council* heeft tevens zijn werkzaamheden voortgezet op meerdere vlakken waaronder de ontwikkeling van de standpunten van Europa in het kader van de discussieontwerpen van de normaliserende instanties op internationaal vlak, zoals de IASB op het vlak van financiële verslaggeving alsmede de IAASB met betrekking tot audit. De *Council* heeft ook meerdere studies gepubliceerd over thema's zoals de boekhouding in de publieke sector, de convergentie van stelsels inzake financiële verslaggeving, de onafhankelijkheid van auditors, risicobeheersing en interne controle.

Andere belangrijke projecten werden tevens voorzien, waaronder een studie van de stelsels van *quality assurance* in Europa, een commentaar op de Richtlijn inzake vrij verkeer van beroepsbeoefening in Europa, alsmede standpunten over problemen inzake de omzetting van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles.

12.2.5. *Accounting Working Party*

De *Accounting Working Party* heeft in 2006 in grote mate deelgenomen aan de projecten van de IASB:

- IASB *Discussion Paper Management Commentary*;
- IASB *Discussion Paper Measurement Bases for Financial Accounting*;
- ED 8 *Operating Segments*;
- ED on *Amendments to IFRS 2 Vesting Conditions and Cancellations*;
- ED on *Amendments to IAS 1 Presentation of Financial Statements*;
- ED on *Amendments to IAS 23 Borrowing Costs* en IASB *Discussion Paper Preliminary Views on an Improved Conceptual Framework for Financial Reporting*;

alsook van het IFRIC:

- IFRIC D18 *Interim Financial Reporting and Impairment*;
- IFRIC D19 *The Asset Ceiling: Availability of Economic Benefits and Minimum Funding Requirements*;
- IFRIC D20 *Customer Loyalty Programmes*;
- en heeft bijgedragen tot het *Endorsement Process van Amendment to IAS 21 Net Investment in a Foreign Operation*; en
- IFRIC 10 *Interim Financial Reporting and Impairment*.

De FEE heeft tevens een significante rol vervuld in de EFRAG, waarvan ze één van de belangrijkste stichtende leden is.

12.2.6. *Auditing Working Party*

De *Auditing Working Party* heeft van nabij de internationale ontwikkelingen opgevolgd inzake de ISA's, en heeft ook bijgedragen tot het goedkeuringsproces van de ISA's in Europa, onder meer via de organisatie van twee vergaderingen van de *European Auditing Standard Setters*. Hierbij heeft de *Auditing Subgroup on IAASB Exposure Drafts* bemerkingen geformuleerd op ED's van de IAASB, meer bepaald op de ED inzake de groepsaudit (derde ED ISA-600).

De FEE *Auditing Working Party* is ook bijeengekomen met de diensten van de Europese Commissie met het oog op een onderzoek van diverse aspecten inzake de invoering van de ISA's in de Europese Unie.

12.2.7. *Auditing Subgroup on Quality Assurance*

De *Auditing Subgroup on Quality Assurance* heeft tot doel zich te buigen over het systeem van *quality assurance* zoals toegepast door de 29 leden van de FEE, zijnde de 27 lidstaten van de EU, evenals Noorwegen en Zwitserland.

Op basis van een vragenlijst werd voor elk van deze landen nagegaan hoe het huidige systeem van kwaliteitscontrole georganiseerd wordt, met als belangrijkste thema's *public oversight* en de bepalingen inzake *quality assurance*, zoals methodologie, selectiecriteria, onderzoeksprocedures, inspecteurs, verslaggeving en het onderzoek van klachten, de opvolging hiervan en de oplegging van sancties. Hierbij werd tevens aan elk lid van de FEE gevraagd een vergelijking te maken met de Europese Richtlijn en de mate

waarin elk van deze Lidstaten al dan niet voldoen aan deze vereisten, met indien mogelijk de impact van de nog door te voeren aanpassingen.

Volgend op de analyse van de antwoorden van de leden van de FEE heeft de *Subgroup* een verslag (december 2006, 220 p.) opgesteld waarin:

- een beschrijving wordt gegeven van de verschillende bestaande systemen van kwaliteitscontrole, hun *best practices*, en de eventuele voordelen ten gunste van de EU;
- de mate van overeenstemming met de Europese Aanbeveling (november 2000) inzake “*Quality Assurance for Statutory Audit in the European Union: Minimum requirements*” wordt weergegeven; er wordt onderzocht hoe het beroep kan blijven functioneren met het systeem van kwaliteitscontrole zoals voorgeschreven door de Europese Richtlijn;
- *best practices* worden uitgewisseld betreffende de kwalificaties en de opleiding van inspecteurs.

Dit verslag werd goedgekeurd door de *Council* in december 2006 en zal begin 2007 gepubliceerd worden.

Het IBR heeft aan deze studie deelgenomen (*cf. supra*, § 6.5.3.).

12.2.8. *Ethics Working Party*

De *Ethics Working Party* heeft de werkzaamheden van de *International Ethics Standards Board for Accountants* (IESBA) geanalyseerd, meer bepaald het ontwerp van wijziging (december 2006, 80 p.) van de *Code of Ethics* van de IFAC bestudeerd, en in het bijzonder sectie 290 inzake de onafhankelijkheid (*cf. supra*, § 12.1.4.).

Er werd een onderzoek gevoerd naar de ontwikkelingen in het kader van de nieuwe Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles, van de PCAOB en van de regels van de *Securities and Exchange Commission* (SEC) inzake de onafhankelijkheid.

Bovendien heeft de *Ethics Working Party* een project aangevat met als titel “*A Conceptual Approach to Ethical Standard Setting*”. Dit project is meer bepaald bestemd voor de regelgevers en is erop gericht de conceptuele benadering inzake ethische aspecten te verduidelijken aan de hand van *case studies*.

Ten slotte heeft de FEE op 17 maart 2006, volgend op de werkzaamheden van de *Ethics Working Party*, de “*Survey on Implementation of the EU Recommendation on Independence*” (69 p.) gepubliceerd.

12.2.9. *Liberalisation – Qualification Working Party*

De *Liberalisation – Qualification Working Party* heeft zich in het bijzonder gebogen over de internationale ontwikkelingen, en hun impact op de beroepsbeoefenaar en de beroepsbeoefening.

Zo werden de aanpassingen van de Europese Richtlijn 2006/43/EG betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen nauwlettend opgevolgd en beoordeeld.

Naar het jaareinde werd een vergelijkende studie aangevat van de bepalingen in de Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties, de Europese Richtlijn 2006/43/EG en de Dienstenrichtlijn van 12 december 2006⁽¹⁾ (*cf. supra*, § 1.3.).

12.2.10. *Banks Working Party*

De *Banks Working Party* heeft in 2006 de door de IASB voorgestelde aanpassingen van de amendementen inzake IAS-39 (Financiële instrumenten) opgevolgd. Hierbij werd verheugend vastgesteld dat deze aanpassingen een goed evenwicht hebben tot uitdrukking gebracht tussen de betrokken partijen die de voorgaande versies hebben verdedigd en zij die hiertegen gekant waren.

De *Banks Working Party* heeft verder bijgedragen tot de discussies tussen de IASB en de organisaties uit de banksector met betrekking tot de vermindering van de risico van de veranderlijkheid van de interestmarge in het kader van een *hedging*verrichting (*interest rate margin hedge*), en heeft een antwoord verstrekt op de voorstellen tot goedkeuring door EFRAG van de wijzigingen van IAS 39 en IFRS 4 met betrekking tot financiële garantiecontracten alsook van IFRS 7 met betrekking tot de toelichtingen inzake financiële instrumenten.

---

(1) Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt, *PB. L.* 376, 27 december 2006, p. 36-68.

Ten slotte heeft de werkgroep zijn medewerking verleend aan consultaties die werden georganiseerd door het *Committee of European Banking Supervisors* (CEBS) met betrekking tot het prudentiële toezicht op de financiële communicatie en het risicobeheer van kredietinstellingen.

12.2.11. *Company Law and Corporate Governance Working Party*

De *Company Law and Corporate Governance Working Party* heeft zich voornamelijk gebogen over de volgende items:

- de rol van de auditor met betrekking tot de attestatie van de verklaring van het controleorgaan omtrent het deugdelijk bestuur en de interne controle;
- de transatlantische dialoog m.b.t. deugdelijk bestuur in samenwerking met ECGI (*European Corporate Governance Institute*);
- de bepalingen van de nieuwe Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles die het deugdelijk bestuur (communicatie tussen de commissaris en het auditcomité) beogen;
- de rechten van de aandeelhouders, de toepassing van het “*comply or explain*”-principe;
- het begrip “onafhankelijk bestuurder”;
- de aanpassingen aan de Tweede Europese Richtlijn inzake het vennootschapsrecht; en
- de aanpassingen aan de Vierde en Zevende Europese Richtlijnen.

12.2.12. *Sustainability Working Party*

De *Sustainability Working Party* heeft een nieuwe strategie ontwikkeld om op actieve wijze de rol van het beroep in duurzame ontwikkeling te ondersteunen. De behandelde gebieden betreffen *Sustainability accounting*, *Sustainability reporting* en *Sustainability assurance*.

De FEE heeft recentelijk een studie gepubliceerd met als titel “*Key issues in Sustainability Assurance: An overview*”⁽¹⁾. Deze analyse heeft tot doel de gelijkenissen en verschillen op nationaal vlak toe te lichten, en de nationale en internationale *standard setters* bij te staan bij het ontwikkelen van de toekomstige standaarden. Deze nota concludeert dat een meer spe-

(1) Cf. *Key issues in Sustainability Assurance: An overview*, FEE Discussion Paper (13 juni 2006, 58 p.), www.fee.be.

cifieke internationale standaard met betrekking tot *assurance on corporate social responsibility reports* wenselijk is.

De werkgroep heeft de *assurance* aspecten van GRI *Guidelines (Global Reporting Initiative)* beoordeeld en heeft commentaren hieromtrent ontwikkeld.

Bovendien hebben een aantal leden van de werkgroep op 21 november 2006 deelgenomen aan een door de FEE georganiseerde rondetafel (*cf. infra*, § 4.4.4.).

12.2.13. *Public Sector Working Party*

De *Public Sector Working Party* heeft eind 2006 een verslag goedgekeurd over de in Europa vigerende systemen inzake *accrual accounting* en *cash based accounting*⁽¹⁾ (december 2003, 268 p.).

Er dient bovendien te worden opgemerkt dat de *International Public Sector Accounting Standards (IPSAS)* op de website van de IFAC werden gepubliceerd. De IPSAS standaarden creëren op internationaal vlak het boekhoudkundig kader voor de publieke en non-profitsector. Zij worden reeds geïmplementeerd door verschillende overheidsorganisaties (zoals bv. de NATO).

Tevens werd de wijze bestudeerd waarop *accrual accounting* in de Lidstaten van de Europese Unie wordt ingevoerd. In België gebeurt de invoering en implementatie daarvan via *bottom-up* benadering nl. eerst de lokale overheden (OCMW's – gemeenten – provincies) en daarna de hogere overheden (de gemeenschappen en gewesten – de federale overheid). In sommige Europese Lidstaten gebeurt de implementatie via een *top-down* benadering nl. eerst de hogere en daarna de lokale overheden.

Er dient eveneens te worden herinnerd aan het internationale congres inzake het gebruikmaken van *accounting*-regels op *accrual basis* dat in oktober 2006 werd georganiseerd in de lokalen van de Europese Commissie te Brussel en waaraan 400 personen uit de diverse Lidstaten van de Europese Unie hebben deelgenomen.

---

(1) *Cf.* www.ifac.org/Members/Downloads/PSC-Study14_2nd_Ed.pdf.

12.2.14. *SME Working Party*

De *SME Working Party* heeft bijgedragen tot de werkzaamheden met betrekking tot fraude, netwerken en IFRS voor KMO's.

De werkgroep heeft verder een informele *input* geleverd aan de *Auditing Working Party* inzake de SME/SMP aspecten van de discussie-ontwerpen van de ISA's en het "*Clarity Project*" van de IAASB.

De werkgroep heeft verder op actieve wijze bijgedragen tot de vijfde Rondetafel tussen de financiële instellingen en KMO's.

De *SME Working Party* heeft mede het zeer succesvolle FEE-congres georganiseerd inzake KMO dat in september 2006 in Versailles heeft plaatsgevonden (*cf. infra*, § 12.2.18.).

In een perscommuniqué van december 2006 inzake het *SME-Project* heeft de FEE de boodschap gecommuniceerd dat het noch passend noch in het openbaar belang is om twee soorten van controlestandaarden te ontwikkelen, te weten standaarden van toepassing op de beursgenoteerde entiteiten enerzijds en op de KMO's anderzijds.

Volgens de FEE zou er bij het maken van een dergelijk onderscheid een risico bestaan op verwarring over de betekenis van een controle. Nochtans verhopende de gebruikers van financiële informatie eenzelfde mate van zekerheid te verkrijgen, onafhankelijk van het feit of het gaat om een controle van de jaarrekening van een beursgenoteerde entiteit dan wel van een KMO. Bovendien kunnen KMO's tevens hun activiteiten tot buiten de landsgrenzen verleggen. Dit heeft voor gevolg dat het gebruikmaken van eenzelfde set van ISA standaarden wenselijk is voor het geheel van de gebruikers van de jaarrekening.

De *SME Working Party* heeft bovendien belangstelling getoond voor de werkzaamheden van de werkgroep "*ISA for SMP*" (*cf. supra*, § 8.2.4.).

12.2.15. *Information Task Force on the New Directive on Statutory Audit*

De FEE wenst een forum te zijn voor besprekingen met betrekking tot de implementatie in het Europees recht van de nieuwe Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles. Hiertoe werd een *Information Task Force*

(ITF) opgericht, samengesteld door vertegenwoordigers van de ledenorganisaties van de FEE.

Bovendien wordt een *Regulatory Task Force* (RTF) opgericht onder het voorzitterschap van de heer G. KLEIN, *Vice-President* van de FEE, samengesteld uit de vertegenwoordigers van de verschillende FEE *Working Parties*. In de vergadering van juni 2006 heeft de heer A. KILESSE, Voorzitter van het IBR, de nodige toelichtingen verstrekt over de recente evoluties in België.

Het is tevens de bedoeling dat de ledenorganisaties op het Extranet van de FEE op regelmatige basis informatie plaatsen over de evolutie van de omzetting van voormelde Richtlijn betreffende de wettelijke controles.

12.2.16. *Liability – London Economics survey*

In de nieuwe Richtlijn betreffende de wettelijke controles werd aangegeven dat in het jaar 2006 een studie in opdracht van de Europese Commissie zou worden uitgevoerd met betrekking tot de burgerlijke aansprakelijkheid van auditors in de Europese Unie. Deze studie (30 september 2006, 381 p.) werd toebedeeld aan het onderzoeksbureau *London Economics* en is beschikbaar op de website van de Europese Commissie⁽¹⁾.

12.2.17. FEE Bijdrage met betrekking tot EFRAG

Op verzoek van de Europese Commissie werd aan elk lid van de EFRAG, waaronder de FEE, voorgesteld hun financiële bijdrage ten voordele van EFRAG te verhogen.

De *Council* van de FEE heeft dit voorstel goedgekeurd, wat ongetwijfeld een onrechtstreeks impact zal hebben op de bijdrage die het IBR betaalt aan de FEE.

12.2.18. Europees congres van de FEE inzake KMO

In september 2006 werd het congres van de FEE met als onderwerp “KMO” op succesvolle wijze bijgewoond door meer dan 300 beroepsbeoefenaars. Het Instituut werd er vertegenwoordigd door de heer André KILESSE,

---

(1) Cf. “*Study on the Economic Impact of Auditors’ Liability Regimes (MARKT/2005/24/F)*”, opgenomen op de website ec.europa.eu/internal_market/auditing/docs/liability/auditors-final-report_en.pdf.

Voorzitter van het IBR, confrater B. DE GRAND RY, Raadslid van het IBR en lid van de Commissie KMO, en de heer D. SZAFRAN, Secretaris-generaal van het IBR.

12.2.19. Studiedag “*Audit Regulation*”

Naar aanleiding van de implementatie in de Europese unie van de nieuwe Richtlijn betreffende de wettelijke controles heeft de FEE op donderdag 12 oktober 2006 een conferentie georganiseerd met als onderwerp de Regulering in het auditberoep (*Audit Regulation*).

Het Instituut was vertegenwoordigd door de Voorzitter van het IBR, de heer André KILESSE, die een uiteenzetting heeft gegeven inzake de beperking van de aansprakelijkheid (*cap on liability*) van de Belgische bedrijfsrevisor met betrekking tot wettelijke controleopdrachten.

Een ander onderwerp dat uitvoerig werd besproken is het *endorsement* mechanisme van de internationale controlestandaarden (ISA's).

12.3. *Fédération Internationale des Experts-comptables Francophones* (FIDEF)

De raad van bestuur van de FIDEF heeft twee vergaderingen gehouden, meer bepaald op 6 mei 2006 te Marrakech en op 11 oktober 2006 te Toulouse.

De FIDEF zet zich in voor:

- het bevorderen van de culturele diversiteit binnen internationale organisaties en meer in het bijzonder binnen de IFAC (op het vlak van de samenstelling van de organen, het openstellen van posten aan een zeker conceptueel pluralisme, of van meer gerichte acties zoals het organiseren van een gemeenschappelijke stand van leden-instituten van de FIDEF naar aanleiding van het wereldcongres van de IFAC, gehouden te Istanbul in november 2006, *cf. supra*, § 12.1.1);
- het bevorderen van de vertalingen naar het Frans van de teksten van de IFAC (het IBR en de CNCC spelen in dit opzicht een doorslaggevende rol) evenals het verspreiden van samenvattingen van de standaarden.

De gebruikelijke ondersteunende werkzaamheden ten aanzien van de ontwikkeling van beroepsorganisaties in Afrika worden overigens voortgezet, in het bijzonder in het kader van de panafrikaanse conferentie georganiseerd te Nairobi op 28 en 29 september 2006 onder de auspiciën van de IFAC en de Wereldbank.

Twee nieuwe leden zijn in 2006 toegetreden: de kamer van Roemeense auditoren, die een apart instituut is geworden naast de bestaande *Ordre des experts-comptables*, alsmede de *Ordre des experts-comptables de l'Algérie*. Voor het overige is de *Compagnie des comptables de Tunisie* een geassocieerd lid geworden.

De vergadering te Marrakech werd georganiseerd in het kader van een symposium van de *Ordre des experts-comptables du Maroc* met als thema "Ethiek en deontologie van de accountant et de commissaris", naar aanleiding waarvan de Voorzitter van het IBR, de heer André KILESE, een uiteenzetting heeft gegeven over de manier waarop de ethiek en de deontologie door de bedrijfsrevisor in acht worden genomen.

De vergadering te Toulouse werd georganiseerd ter inleiding van het congres van de Franse *Ordre des experts-comptables* en de algemene vergadering van de FIDEF. Naar aanleiding hiervan werd Michel DE WOLF, Raadslid van het IBR, herverkozen tot bestuurder en secretaris van de Raad van de FIDEF. De heer Jean PRECOURT (Canada, interne accountant) is Voorzitter van de FIDEF geworden.

12.4. Belgisch-Nederlandse gespreksgroep

Afvaardiging van het IBR: de heren Ph. MAEYAERT (delegatievoorzitter en tevens voorzitter van de gespreksgroep), L.H. JOOS, F. VAN RIE, J. VERCAUTEREN en E. VAN MEENSEL

Aan de Belgisch-Nederlandse gespreksgroep nemen delegaties van het NIVRA, de NOvAA, het IAB en het IBR deel.

De Belgisch-Nederlandse gespreksgroep heeft steeds tot doel gehad om op een informele basis gegevens uit te wisselen over het beroep in beide landen.

De gespreksgroep vergaderde, zoals gebruikelijk, tweemaal in het voorbije jaar. De eerste vergadering vond plaats in België op 30 maart 2006 en de tweede vergadering in Nederland op 19 oktober 2006.

In deze twee vergaderingen kwamen onder meer volgende onderwerpen ter sprake:

- de evolutie van de economische beroepen in België;
- de beroepsaansprakelijkheidsverzekering;
- de Europese vennootschap;
- de implicaties van de inwerkingtreding op 1 oktober 2006 van de Nederlandse Wet toezicht accountantsorganisaties van 19 januari 2006 (Wta) en het Besluit toezicht accountantsorganisaties van 16 augustus 2006 (Bta).

Het toezicht op de wettelijke rekeningcontroleurs wordt in Nederland door de Wta volledig in handen gelegd van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Wettelijke controles moeten worden uitgevoerd door een accountantsorganisatie, die daartoe beschikt over een vergunning van AFM en desgevallend ook geldt voor organisaties van openbaar belang (OOB's). De AFM kan, in overeenstemming met de Wta, de vergunning ook intrekken of beperken.

In navolging van de Wta richt het Bta zich tot accountantsorganisaties en indirect of via de accountantsorganisatie ook tot de externe accountant, die zal optreden in naam van de accountantsorganisatie. Voor een goed begrip, wensen wij hierbij in herinnering te brengen dat de Wta voorziet dat een externe accountant enkel door de AFM wordt ingeschreven op voordracht van de accountantsorganisatie waarbij hij werkzaam is of waaraan hij is verbonden en zulks slechts indien hij voldoet aan de in de Wta getelde eisen.

Ten aanzien van onafhankelijkheid, integere bedrijfsvoering en het stelsel van kwaliteitsbeheersing van de accountantsorganisatie bevat het Bta “kapstokbepalingen” in de hoofdstukken 5, 6 en 7 (respectievelijk handelend over kwaliteitsbeheersing in ruime zin, de onafhankelijkheid en de integriteit van de accountantsorganisaties). Deze bepalingen worden door middel van de zelfregulering van de beroepsorganisaties (verordeningen van het NIVRA en het NOvAA) verder uitgewerkt.

Accountantsorganisaties die op 1 oktober 2006 wettelijke controles verrichten (OOB en andere) dienden vóór 1 november 2006 een vergunningaanvraag te hebben ingediend bij de AFM om niet op illegale manier wettelijke controles uit te voeren en daarmee strafbaar zijn. De AFM ziet er overigens actief op toe dat de vergunningplicht wordt nageleefd. De AFM kan bij overtreding van deze plicht optreden: zij kan een last onder dwangsom of boete opleggen, de overtreding publiceren of aangifte doen bij het Nederlands Openbaar Ministerie.

De AFM treedt binnen de nieuwe wettelijke context op als toezicht-houder en heeft te dien einde het nodige personeel aangeworven.

12.5. Bilateraal Frans-Belgisch Comité

In 2005 heeft de Raad, samen met de CNCC, naar analogie van de oprichting van het bilateraal Belgisch-Nederlands Comité, een bilateraal Frans-Belgisch Comité opgericht. Het is samengesteld uit de confraters André KILESE, Bernard DE GRAND RY en Philippe PIRE, en de Secretaris-generaal.

Het Comité is voor de eerste keer bijeengekomen in Rijssel op 15 mei 2006. De Voorzitter, de confraters Bernard DE GRAND RY en Philippe PIRE, evenals de Secretaris-generaal hebben deze vergadering bijgewoond die gewijd was aan een beschrijving van de werking van het beroep in Frankrijk en in België, aan de weerslag van de nieuwe Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van de rekeningen in Frankrijk en in België, evenals aan de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de wettelijke rekeningencontroleur in Frankrijk en in België.

De Voorzitter, confrater Bernard DE GRAND RY en de Secretaris-generaal hebben eveneens de vergadering van het Comité in Versailles bijgewoond op 7 september 2006, die hoofdzakelijk was gewijd aan de gevolgen van de omzetting van de nieuwe Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles van de rekeningen in Frankrijk en in België, evenals aan de problematiek van de toegang tot de vertaling van de ISAs en van de Ethische Code van de IFAC.

12.6. *Transparency international*

Transparency International (TI) is een NGO die in 1993 werd opgericht ter bestrijding van de corruptie bij internationale transacties en waarvan het secretariaat in Berlijn is gevestigd. Deze NGO geniet de financiële steun van grote internationale organisaties, publieke ontwikkelingsinstanties, diverse maatschappelijke stichtingen, beroepsverenigingen en bedrijven. De activiteiten van TI worden in elk land overgenomen door ongeveer 90 nationale koepels verspreid over de hele wereld, waarvan de vertegenwoordigers zetelen in de algemene vergadering van TI en de leden van de raad van bestuur verkiezen. TI dient in de eerste plaats te worden beschouwd als de gesprekspartner van de internationale instanties, terwijl de nationale koepels, die een grote praktijkervaring hebben, op een meer lokaal niveau handelen.

Transparency International-Brussels, nationale Belgische koepel van TI die de vorm heeft aangenomen van een vzw naar Belgisch recht, wordt voorgezeten door Baron Jean GODEAUX, eregouverneur van de Nationale Bank van België. De Voorzitter van het IBR, de heer André KILLESSE, zetelt in de raad van bestuur. *TI-Brussels* krijgt adviezen van een Raadgevend Comité samengesteld uit tien leden waaronder bedrijfsleiders, magistraten en advocaten.

De activiteiten van TI kunnen als volgt worden samengevat:

- de publieke opinie sensibiliseren voor de kwalijke gevolgen van de corruptie;
- actie ondernemen bij de internationale en nationale overheden met het oog op het op het punt stellen van internationale instrumenten, wetgevende en reglementaire maatregelen en specifieke actiemiddelen voor een doeltreffende strijd tegen de corruptie;
- met het oog hierop haar technische bijstand verlenen, in het bijzonder in de opkomende landen.

Transparency International stelt geen onderzoek in naar individuele gevallen van corruptie.

Het IBR werd vertegenwoordigd door zijn Secretaris-generaal op de algemene vergadering van 2006 van *Transparency International* evenals op de persconferentie georganiseerd eind 2006 ter gelegenheid van de verkie-

zing van de nieuwe Voorzitster van *Transparency International* op wereldvlak, mevrouw Huguette LABELLE (Canada).

12.7. Gemengde Commissie Internationale Relaties

12.7.1. Samenstelling

De samenstelling van de gemengde Commissie Internationale Relaties, zoals goedgekeurd door de respectieve Raden van de twee Instituten, ziet er als volgt uit:

Voorzitter: de heer J.-F. CATS

Leden IBR: de dames I. SAEYS en R. VAN MAELE, de heren L. ACKE, G. BOMBAERTS, J. DE COOMAN, M. DE WOLF, A. KILESE, Ph. MAEYAERT, R. PEIRCE, J. TISON, P. VAN IMPE, H. VAN PASSEL en R. VERMOESEN

Leden IAB: de dames M. CLAES, I. DE LEENHEER, en D. VAN ZEGBROECK, de heren Y. BERNAERTS, J. COLSON, J.-M. COUGNON, R. DE WILDE, G. DUPONT, L. GOUBERT, C. JANSSENS, F. MEAN, H. SMITT, R. VAN ASBROECK, J. VAN HAEVERBEKE, E. VAN RIJSWIJCK en E. VERCAMMEN

Extern lid: de heer H. OLIVIER

Secretariaat IBR: mevrouw S. VAN BELLINGHEN, de heren O. COSTA en D. SZAFRAN

Secretariaat IAB: de heren R. LASSAUX, E. STEGHERS en R. VAN BOVEN

12.7.2. Doelstellingen

De gemengde Commissie (IBR-IAB) Internationale Relaties heeft als belangrijkste doel:

- verslag uit te brengen over de besprekingen in de werkgroepen van Europese en internationale instanties;
- de opvolging te verdelen en te verzekeren van de internationale vraagstukken en deze specifiek te sorteren onder de betrokken commissies en werkgroepen van het Instituut.

12.7.3. Activiteiten

De gemengde Commissie (IBR-IAB) Internationale Relaties heeft twee keer vergaderd in de loop van het voorbije jaar.

Gedurende deze vergaderingen, wordt elk lid van de Commissie uitgenodigd om de werkzaamheden die verricht werden binnen de internationale instanties waarin hij zetelt, voor te stellen evenals de inventaris van de activiteiten die geleid werden door deze laatste en de problemen waaraan ze blootgesteld worden.

Een kort overzicht van de behandelde onderwerpen wordt hernomen in dit Hoofdstuk.

De werkzaamheden betroffen voornamelijk de opvolging van de onderwerpen in uitvoering binnen de FEE op het niveau van de verschillende werkgroepen (*banking and SME's, ethics, liberalisation-qualification, tax, regulatory task force, public sector, company law and corporate governance, etc.*), de evolutie van het dossier IAS/IFRS, de omzetting van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controles van de rekeningen, de opvolging van de ontwerpen in uitvoering binnen de IFAC (*Code of Ethics*) en binnen de FIDEF.

12.8. Werkgroep *Public Company Accounting Oversight Board* (PCAOB)

Voorzitter: de heer R. VERMOESEN

Leden IBR: mevrouw R. VERHEYEN, de heren L. ACKE, G. CLAES, J. FULTON, P. DEMEESTER, P. HEMSCHOOTE, D. MINDER, S. RABAEY, P. SIMONS, D. SMETS, R. VAN ASBROECK, H. VAN PASSEL en L. VLECK

Externe leden: mevrouw K. HOFMANS (Federale Overheidsdienst Economie), de heren A. DE LAMINNE DE BEX (deskundige), P. VAN GEYT (Federale Overheidsdienst Economie), C. VAN DER ELST (Professor UGent) en S. VANHULDENBERG (Federale Overheidsdienst Economie)

Secretariaat: de dames I. MEUNIER en S. VAN BELLINGHEN

De werkgroep PCAOB, voorgezeten door confrater R. VERMOESEN, Raads- lid van het IBR en Voorzitter van de Commissie Kwaliteitscontrole, verga- derde tweemaal in 2006.

Deze werkgroep, bestaande uit externe leden en uit vertegenwoordigers van kantoren die het voorwerp uitmaken van een registratie bij de PCAOB, heeft de gevolgen van de verplichting tot registratie van leden van het IBR bij de PCAOB onderzocht en in het bijzonder het standpunt dat aan- genomen moet worden met betrekking tot de vraag van de PCAOB om een 4011 *rule statement* in te dienen. De 4011 *rule statement* bepaalt:

“A foreign registered public accounting firm that seeks to have the Board to rely, to the extent deemed appropriate by the Board, on a non-US inspection when the Board conducts an inspection of such firm pursuant to Rule 4000 shall submit a written statement signed by an authorized partner or officer of the firm to the Board certifying that the firm seeks such reliance for all Board inspections.”.

In deze context, werd binnen de werkgroep besloten dat de leden van het IBR die het voorwerp uitmaken van een registratie bij de PCAOB, een gemeenschappelijk standpunt zullen innemen ten opzichte van de PCAOB. Rekening houdend met de nakende ontwikkelingen in België in het kader van de omzetting van de Richtlijn 2006/43/EG betreffende de wettelijke controles van de rekeningen, zijn de leden van de werkgroep PCAOB tot een akkoord gekomen volgens hetwelk de auditkantoren geen 4011 *rule statement* zullen indienen bij de PCAOB.

Bovendien werden de volgende onderwerpen aangekaart:

- gevolgen op Belgisch vlak van de inspecties van de PCAOB die plaats hebben gevonden in de Verenigde Staten;
- evolutie van de registratieprocedure bij de PCAOB; en
- ontwikkelingen inzake beroepsgeheim.

De werkzaamheden van de werkgroep PCAOB zullen in 2007 voortge- zet worden.

12.9. *Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières*

In 2004 heeft het *Institut des Professionnels Associés à l'Ordre des Experts-Comptables* (IPAO) in Parijs de *Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières* opgericht⁽¹⁾.

Deze heeft tot doel om in Frankrijk en het buitenland de beroepsbeoefenaars van de boekhouding, de audit, het management en het geldwezen samen te brengen, met het oog op:

- het vergemakkelijken van gedachtewisselingen over gemeenschappelijke thema's;
- het ter beschikking stellen van wetenschappelijke en technische documentatie aan de leden van de *Académie*.

In 2006 heeft België, onder fundamentele impuls van het IBR, beslist om deel te nemen aan het project door een Belgische afdeling van de *Académie* op te richten.

Mevrouw Karine CERRADA, Voorzitter van de Belgische afdeling van de *Académie* en de heer André KILESSE, Voorzitter van het IBR, werden benoemd tot lid van het "*haut comité*".

De Belgische afdeling van de *Académie* zal de werkzaamheden in 2007 aanvatten.

12.10. **Relaties met de Democratische Republiek van Congo**

XII

De overeenkomst getekend in 2005 tussen de *Conseil Permanent de la Comptabilité au Congo*, het *Institut des Reviseurs Comptables de la République Démocratique du Congo* en het Instituut der Bedrijfsrevisoren moet nog een oplossing omtrent de financiering kennen.

Het Instituut heeft, om de stappen van de Congolese partners te vergemakkelijken, contact opgenomen met de heer A. DE DECKER, Minister van Ontwikkelingssamenwerking, om na te gaan welke de financierings-

---

(1) Zie de website www.lacademie.info.

mogelijkheden zouden kunnen zijn van de opleiding van de Congolese kandidaten.

Deze vraag wordt geanalyseerd binnen de diensten van de ontwikkelingssamenwerking.

In de context van de samenwerking hebben vertegenwoordigers van het IRC regelmatige contacten en hebben zij onder andere aan het Forum van 19 en 20 oktober 2006 deelgenomen. De diensten van het IBR sturen hun ook documentatie toe verbonden aan de evoluties van het beroep.

12.11. Diverse contacten

12.11.1. *European Corporate Governance Institute*

De Secretaris-generaal heeft het IBR vertegenwoordigd tijdens de algemene vergadering van het *European Corporate Governance Institute* (ECGI) in Zurich (*Swiss Federal Institute of Technology*) op 9 maart 2006.

12.11.2. Europese Commissie

De Voorzitter, de Ondervoorzitter en de Secretaris-generaal hebben in 2006 vergaderd met de heer Jürgen TIEDJE, *Head of the Audit & Accounting Unit* binnen de Europese Commissie, met betrekking tot de nieuwe Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van de rekeningen.

12.11.3. *Ordre des Experts-Comptables* (Frankrijk)

De Voorzitter en de Secretaris-generaal hebben het IBR vertegenwoordigd op een Congres van de OEC dat doorging in oktober 2006 in Toulouse. Dit Congres werd gewijd aan de analyse van aanbevelingen en adviezen inzake besparingen op het loon.

12.11.4. *Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes* (CNCC)

De Voorzitter en de Secretaris-generaal hebben het IBR vertegenwoordigd tijdens de “19èmes Assises de la CNCC” die plaatsvonden op 8 en 9 december 2006 in Deauville. Deze vergadering had als thema de evolutie en de

modernisering van de kwaliteitscontrole, van de deontologie en van de normen van het beroep.

Bij deze gelegenheid, heeft de Voorzitter André KILESE een internationale rondetafel voorgezeten en geanimeerd, waaraan onder andere de heer Jürgen TIEDJE, *Head of the Audit & Accounting Unit* binnen de Europese Commissie, de heer Jacques POTDEVIN, Voorzitter van de FEE en de heer Paul LOHNES, Ondervoorzitter van de Canadese regelgever deelnamen.

12.11.5. UNCTAD/ISAR

In zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van België en van deskundige inzake ISAR (*International Standards of Accounting and Reporting*), heeft de Secretaris-generaal in Genève, in oktober 2006, deelgenomen aan een vergadering van UNCTAD (*United Nations Conference on Trade and Development*) omtrent de problemen van de praktische uitvoering van IFRS (*International Financial Reporting Standards*), en het belang van bestaande aanwijzingen van de aansprakelijkheid van de onderneming.

12.11.6. Roemenië

Op 15 en 16 september 2006, hebben de Voorzitter en de Secretaris-generaal het IBR vertegenwoordigd op een Congres van het Roemeens boekhoudberoep dat plaatsgevonden heeft in Boekarest rond het thema: "Het boekhoudberoep en de globalisatie". De Voorzitter heeft een uiteenzetting gegeven over de auditrichtlijn en hij heeft een paneldiscussie geleid met leden van de FIDEF.

Hoofdstuk XIII

VORMING

13.1. Samenstelling van de Commissie Vorming

- Voorzitter:* de heer P. VAN IMPE
- Leden:* de heren M. DE RIDDER, A. HUBERT (sinds 18 mei 2006), Ph. PIRE, P. ROTTIERS, D. SMETS, E. VAN DEN BRANDEN, L. VAN MONTFORT, R. VAN ASBROECK (tot 18 mei 2006)
- Secretaris:* de heren C. BALESTRA (tot 31 december 2005) en G. ZONNEKEYN (van 15 april 2006 tot 31 augustus 2006); mevrouw I. LEBAUPIN (sinds 1 oktober 2006)

13.2. Programma 2006

In 2006 heeft de Commissie Vorming van het Instituut, zoals gebruikelijk, een volledig vormingsprogramma opgesteld voor de bedrijfsrevisoren en hun professionele medewerkers.

Het vormingsprogramma kan worden opgesplitst in verschillende categorieën:

- a) Met de meeste *seminaries* wordt gestreefd naar een updating en een uitdieping van specifieke topics binnen de klassieke vakgebieden zoals de controle en het beroep, recht en fiscaliteit, accountancy en informatica.
- b) Tijdens het voorbije jaar 2006 werden voor de eerste maal interactieve *workshops* georganiseerd; deze richten zich tot revisoren met relevante ervaring in de behandelde materie. Het debat wordt geleid door een moderator die het thema introduceert aan de hand van één of twee *casestudy's*. Het opzet van deze *workshops* is om de deelnemers actief te betrekken bij een debat en om ervaringen uit te wisselen.
- c) Zoals dit de voorgaande jaren het geval was, werden ook tijdens 2006 een aantal *vormingscycli* georganiseerd, waarbij bepaalde onderwerpen op basis van modules werden aangepakt. Op deze wijze wordt het de deelnemers mogelijk gemaakt een volledige en gedetailleerde kijk te verkrijgen op de behandelde materie.
- d) Het Instituut heeft ook haar *specialisatiecycli* inzake de IAS/IFRS-normen voortgezet. Deze beogen de kennis van deze normen uit te diepen en de

praktische toepassing ervan te verduidelijken. Bij deze sessies is een voorafgaande kennis van de onderzochte normen aangewezen.

- e) Tenslotte werden in navolging van wat in 2005 werd georganiseerd, een aantal regionale avondontmoetingen georganiseerd welke tot doel hebben niet alleen de contacten tussen de confraters te stimuleren maar ook de uitwisseling van informatie in verband met onderwerpen die het beroep aanbelangen te bevorderen.

Volledigheidshalve dient eraan te worden herinnerd dat op 29 november 2006 een halve studiedag over de strijd tegen corruptie, fraude en witwassen door het Instituut werd georganiseerd, in samenwerking met de heer Hervé JAMAR, Staatssecretaris voor Modernisering van de Financiën en de Strijd tegen de fiscale fraude (*cf. infra*, § 14.3.1.).

De Raad oordeelde het in een aantal gevallen nuttig om de confraters op een snelle en efficiënte wijze op de hoogte te brengen van recente evoluties in het beroep door middel van een aantal infosessies, welke niet in het vormingsprogramma waren voorzien. Daarbij werd geopteerd voor de formule van korte middagsessies.

Aldus werd op 22 februari 2006 een eerste middagsessie georganiseerd rond het nieuwe artikel 96, 1° van het Wetboek van vennootschappen. Op 26 september 2006 werd een sessie op touw gezet teneinde een update te geven omtrent de problematiek van de onafhankelijkheid (toepassing van de “one to one”-regel) en de publicatie van de honoraria overeenkomstig artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen.

Ten slotte werd op 19 december 2006 een middagsessie georganiseerd betreffende de beperking van de aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor en de burgerlijke beroepsaansprakelijkheidsverzekering.

Deze formule van korte infosessies blijkt aan te slaan en zal ongetwijfeld navolging krijgen in de toekomst.

Verder heeft het Instituut haar medewerking verleend aan de organisatie van twee evenementen in samenwerking met andere instellingen en organisaties, te weten:

- een studiedag op 28 november 2006 over het “Sociaal statuut der zelfstandigen”, op initiatief van de Minister van Landbouw en Middenstand, mevrouw Sabine LARUELLE, en in samenwerking met het Insti-

- tuut van de Accountants en de Belastingconsulenten alsook met het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (*cf. infra*, § 14.3.2.);
- een infosessie op 18 december 2006: “Nieuwe jaarrekeningen vanaf 1 april 2007; wijzigingen door de overgang naar XBRL”, georganiseerd door de Nationale Bank van België met als opzet nauwkeurige en praktische informatie te geven over een aantal belangrijke wijzigingen inzake de nieuwe presentatie van de jaarrekening die van kracht wordt vanaf 1 april 2007 (*cf. supra*, § 3.3.1.).

Hoewel de Commissie Vorming er niet bij betrokken is, dient te worden herinnerd aan de organisatie van het Forum van het revisoraat op 19 en 20 oktober 2006, met als thema: “Bedrijfsrevisoraat: nieuwe verwachtingen, nieuwe eisen”. Vier commissies werden opgericht met als doel de behandeling van een welbepaald onderwerp: nieuw gestelde eisen inzake attestering; non-profitsector en publieke sector; raadgevingen inzake interne organisatie en risicobeheersing; en ten slotte samenwerking met het gerecht (voor meer details, *cf. supra*, § 1.7.).

In de loop van het jaar 2006 werden in totaal 102 seminars georganiseerd (te vergelijken met 94 seminars in 2005) met ongeveer 3.487 ingeschrevenen (ten opzichte van ongeveer 3.676 in 2005).

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal seminars	70	87	91	90	94	102
Aantal deelnemers	2.376	3.440	3.828	3.553	3.676	3.487
Gemiddelde deelname	34	40	42	40	39	34

De Raad uit zijn bezorgdheid inzake de daling van het aantal deelnemers, en meer specifiek op het vlak van de vormingscyclus “*International Standards on Auditing*” (thematische aanpak; gemiddelde daling met 50 %). Het is passend eraan te herinneren dat de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 voorziet dat de internationale controlestandaarden (ISA’s) van toepassing zullen zijn op controles van jaarrekeningen, wellicht ten laatste vanaf 29 juni 2008, ongeacht de grootte van de geauditeerde entiteit.

De Raad hoopt derhalve in de toekomst meer deelnemers aan de specifieke ISA-vorming te mogen inschrijven.

13.3. Evaluatie van het programma 2006

De deelnemers aan de seminars worden uitgenodigd aan de hand van een evaluatieformulier hun mening te geven over de seminars. Deze evaluatieformulieren worden door de dienst Vorming doorgelicht. De resultaten ervan worden hieronder samengevat.

Tijdens het afgelopen jaar werden 1.763 evaluatieformulieren ingediend.

De diverse waardemeters en hun gemiddelden zijn:

	2004	2005	2006
A Globale evaluatie van het seminarie	78 %	78 %	79 %
B Didactische benadering	80 %	80 %	82 %
C Documentatie	79 %	78 %	78 %
D Organisatie en infrastructuur	81 %	81 %	82 %

13.4. Werkzaamheden van de Commissie Vorming

De Commissie Vorming vergaderde zeven maal in 2006, om onder meer het programma van de Permanente vorming 2007 samen te stellen.

Begin 2007 zal zij eveneens een definitieve tekst aan de Raad van het Instituut voorstellen betreffende de eisen van de IFAC inzake de permanente vorming, zoals deze in de IES-7 van mei 2004⁽¹⁾ opgenomen werden.

(1) *International Education Standard for Professional Accountants 7: Continuing Professional Development: A program of Lifelong Learning and Continuing development of Professional Competence*, May 2004, 15 p; *International Education Standard for Professional Accountants 4: Professional Values Ethics and Attitudes*, October 2003, en *Proposed International Education Standard for Professional Accountants 8 – Exposure Draft: Competence Requirements for Audit Professionals*, April 2005, 23 p. Cf. de website van de IFAC: www.ifac.org.

13.5. Programma 2007

Het Vormingsprogramma 2007 werd door de Commissie tijdens haar zitting van 7 december 2006 gefinaliseerd.

De vorming betreffende IAS/IFRS zal in 2007, zoals in 2006, op drie niveaus worden georganiseerd door middel van een rotatie van de in de specialisatiecyclus onderzochte normen:

- een *inleidende* cyclus IAS/IFRS;
- een *thematische* benadering van de IAS/IFRS; en
- *specialisatie*seminaries IAS/IFRS.

De specialisatie-seminaries hebben als doel alle normen één voor één te onderzoeken over een tijdspanne van twee jaar.

Verder wordt een niet onbelangrijk deel van het programma aan IAS/IFRS gewijd, hetzij onder de vorm van specialisatie-seminaries die tot doel hebben de kennis van deze normen te verdiepen en hun praktische toepassing te verduidelijken, waarbij voorafgaande kennis vereist is, hetzij onder de vorm van vormingscycli teneinde de deelnemers toe te laten op een systematische wijze grondig kennis te maken met het onderwerp. Voorafgaande kennis is hier niet nodig.

Gezien het belang van de ISA's steeds toeneemt wordt een thematische aanpak van deze materie voorzien, waarbij rekening wordt gehouden met recente ontwikkelingen.

Voortgaand op de ervaringen van het verleden maar ook op de behoeften aan vorming voor de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor zal de Commissie Vorming bovendien enkele nieuwe seminars in 2007 organiseren binnen de vakgebieden van audit, controle, consolidatie, fiscaliteit en plichtenleer.

13.6. Opleidingscheques

We brengen in herinnering dat het Instituut de opleidingscheques uitgegeven door de Vlaamse Gemeenschap aanvaardt als betalingsinstrument voor vormingen voor derden en medewerkers van revisoren (gezien de vorming gratis is voor bedrijfsrevisoren en stagiairs). Deze opleidingscheques

mogen evenwel niet worden gebruikt als betaalmiddel voor de vergoeding welke het Instituut aanreket in geval van afwezigheid.

We merken hierbij op dat de Franse Gemeenschap geen gelijksoortige cheques uitgeeft.

13.7. Dankwoord

Graag willen de Raad en de Commissie hun hartelijke dank betuigen aan de diverse sprekers die door hun inzet deze seminaries op een hoog kwalitatief niveau hebben gebracht.

XIV

Hoofdstuk XIV

OVERIGE DIENSTVERLENING
AAN DE LEDEN VAN HET IBR

14.1. IBR website en extranet

De gemeenschappelijke website www.accountancy.be van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, welke bestaat uit drie delen, telde voor het IBR-gedeelte 580.538 bezoekers in 2006 (tegenover 537.365 in 2005 en 368.144 in 2004), wat neerkomt op een gemiddelde van 48.378 bezoekers per maand. Van het extranet, exclusief voorbehouden aan de leden (privaat gedeelte), dat een meer uitgebreide bron van informatie vormt, maakten 712 leden van het IBR en 320 stagiairs van het IBR gebruik (tegenover 671 en 276 in 2005 en 559 en 229 in 2004).

Net als in 2005⁽¹⁾ werden aan het publiek gedeelte van de website, welke in de eerste plaats tot doel heeft het ruime publiek te laten kennis maken met het beroep en summier de omgeving schetst waarin de bedrijfsrevisoren, accountants en belastingconsulenten hun beroep uitoefenen, werden nieuwe functionaliteiten toegevoegd.

Zo kan in de rubriek “Beroep” een bibliografie met betrekking tot het beroep van bedrijfsrevisor worden geraadpleegd.

Voortaan wordt sneller een geactualiseerd overzicht van de tuchtuitspraken binnen de rubriek “Documentatie” ter beschikking gesteld.

De reeds omvangrijke rubriek “Documentatie” werd bovendien uitgebreid met de mogelijkheid om de vertalingen van de ISA's naar het Nederlands en het Frans te raadplegen. De vertalingen zullen bovendien op de website worden aangepast indien er in de loop van de tijd nog wijzigingen optreden.

Verder zijn in de rubriek “Documentatie” ook de IBR-Berichten, de bijlage voor de leden van het IBR aan het nieuwe tijdschrift *Tax Audit & Accountancy*, beschikbaar gesteld voor het publiek. Deze bijlage bevat onder meer een Editoriaal van de Voorzitter van het IBR, een verslag over de werkzaamheden van de Raad van het IBR, een overzicht van de wijzigingen op de ledenlijst, een overzicht van de berichtgeving op de website, IBR-evenementen, enz.

---

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 293.

Het nieuwe tijdschrift *Tax Audit & Accountancy*, dat een gemeenschappelijk tijdschrift vormt van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten werd voor de leden beschikbaar gemaakt op het extranet van het IBR onder de rubriek “Documentatie”.

Verder kan worden aangestipt dat op het extranet, verdeeld over de verschillende rubrieken zoals bijvoorbeeld de “Korte Berichtgeving”, waarin gedurende het jaar meer dan 160 berichten ter beschikking werden gesteld, bijkomende informatie beschikbaar is exclusief voorbehouden aan de leden.

Op het extranet is eveneens in de rubriek “Documentatie” de mogelijkheid voorzien om via “IBR-formulieren” verschillende documenten, die aan het IBR moeten worden overgemaakt, te consulteren en elektronisch in te vullen. Het betreft onder meer de verklaring op erewoord ter berekening van de veranderlijke bijdrage, signaleren van aanpassing aan uw gegevens met betrekking tot de ledenlijst, enz.

14.2. Publicaties

14.2.1. Vademecum

Het Vademecum 2005, Deel I: Rechtsleer, werd uitgegeven in 2005.

Eind 2006 werd het Deel II: Wetgeving en beroepsnormen, uitgegeven.

De structuur van dit deel II van het Vademecum bestaat uit twee delen:

- Deel 1: Wettelijke en reglementaire bepalingen;
- Deel 2: Normen en aanbevelingen.

Gezien de wijzigingen in de wetgeving, is het de bedoeling om in het jaar 2007 te voorzien in een heruitgave van dit deel II.

14.2.2. Studie inbreng in natura / quasi-inbreng

Een bundeling van de meest gestelde vragen aan de helpdesk en desbetreffende antwoorden omtrent het commissarismandaat leidde in 2004 tot de publicatie van het boek “De vennootschap en haar commissaris. Praktische toepassingsgevallen”, dat naar de leden werd overgemaakt en tevens beschikbaar is op de website van het IBR.

Aangezien de vragen omtrent inbreng in natura en quasi-inbreng de tweede categorie van het vaakst gestelde vragen vormt, werd begin 2006 een bundeling ervan in het boek “Inbreng in natura en quasi-inbreng. Praktische toepassingsgevallen” opgenomen dat is ingedeeld in zes delen.

Het eerste deel behandelt de algemene basisprincipes van een inbreng in natura en een quasi-inbreng.

Het tweede deel geeft een beschrijving van enkele eenvoudige waarderingsproblemen en van meer specifieke waarderingsproblemen.

Het derde deel beoogt de toepassing van het Wetboek van vennootschappen in het kader van de procedures van inbreng in natura en quasi-inbreng.

In het vierde deel worden de burgerrechtelijke aspecten bij een inbreng behandeld.

Het vijfde deel behandelt de vergoeding van de inbreng.

Tenslotte worden in het zesde deel enkele thema's die betrekking hebben op de verslaggeving uitgediept.

Dit boek werd bijgewerkt tot 1 februari 2006 en werd tevens uitgegeven in de reeks Recht en Onderneming van de uitgeverij die Keure.

14.2.3. KMO-brochures

In de loop van 2006 heeft de Commissie KMO (*cf. supra*, § 4.6.) twee brochures uitgewerkt met als titel:

- Hoe financier ik de groei van mijn KMO ?
- Hoe kan men zijn personeel vergoeden op basis van de resultaten of het kapitaal van de onderneming ?

Deze brochures maken deel uit van een reeks van vier brochures, bestemd voor ondernemers van kleine en middelgrote bedrijven. Zij zijn tevens beschikbaar op de website van het IBR.

14.2.4. *Tax Audit & Accountancy*

Tax Audit & Accountancy is het gemeenschappelijk tijdschrift van het BIBF-IAB-IBR, ontwikkeld in 2006 en met als redactiecomité:

Voorzitter: de heer M. DE WOLF

Leden:

Voor het IBR: de heer P.P. BERGER (naast de heer M. DE WOLF)

Voor het IAB: de heren E. VERCAMMEN en G. DELVAUX

Voor het BIBF: de heren P. COLAERT en S. MERCIER

Externen: de heren Ch. FISCHER en Ch. VAN DER ELST

Secretariaat: de heren S. MASSAGE (externe partner) en B. DE KLERCK

Het tijdschrift werd vanaf februari 2006 uitgegeven. In 2006 zijn er zes nummers verschenen.

De publicatie komt tot stand met een externe partner (die Keure) en wordt verspreid op 20.000 exemplaren.

De publicatie omvat artikels omtrent de domeinen audit, accountancy en fiscaliteit. Er wordt ook een gemeenschappelijk editoriaal opgesteld, evenals een rubriek “Institutioneel nieuws”, met fotomateriaal over de activiteiten van de drie Instituten.

Voor de IBR-bestemmingen wordt elk nummer voorzien van de “IBR-Berichten”, namelijk een bijlage met de specifieke informatie omtrent het IBR (editoriaal van de Voorzitter, werkzaamheden van de Raad, wijzigingen op de ledenlijst, IBR-website, IBR-evenementen).

14.2.5. *Dictionnaire de la comptabilité*

In 2006 heeft het Instituut verder zijn steun bestendigd voor een belangrijk project dat gemeenschappelijk is aan het *Institut Canadien des Comptables Agréés* (CICA), de *Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes* (CNCC) en het IBR, meer bepaald het opstellen van een “*Dictionnaire de la comptabilité et de la gestion financière*”⁽¹⁾.

Dit project wordt gevoerd door de heer L. MENARD, professor aan de *Ecole des sciences de la gestion* van de Universiteit van Québec te Montréal, en zijn vertaalteam onder leiding van J.-F. JOLY, *Directeur des Services linguistiques* van het CICA.

De heer D. SZAFRAN, Secretaris-generaal van het IBR, alsmede de heer D. SCHOCKAERT, *principal translator* van het IBR, hebben deelgenomen aan de werkzaamheden met betrekking tot de bijwerking van de *Dictionnaire*, waarvan de nieuwe versie zal worden uitgegeven in 2007. De Raad van het Instituut wenst tevens een woord van dank te richten aan de professoren C. DENDAuw en H. OLIVIER, voor hun bijdrage aan dit project.

14.2.6. *Statuut van de commissaris*

Deze wetenschappelijke studie van meer dan 200 pagina's opgesteld door prof. dr. Bernard TILLEMAN is de bijwerking van de studie gepubliceerd in 1997.

De studie vormt een drieluik met de eerder door het IBR uitgegeven studies respectievelijk in 2003 “De aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor. Burgerrechtelijke, strafrechtelijke en tuchtrechtelijke aspecten” en in 2004 “De onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisor”.

De behandelde materies zijn uitgesplitst in vier hoofdstukken:

- Benoeming van de commissaris;
- Beëindigingsgronden van het mandaat van commissaris;
- Bezoldiging van de commissaris;
- Algemene voorwaarden voor de uitoefening van de controle door de commissaris.

---

(1) L. MÉNARD, *Dictionnaire de la comptabilité et de la gestion financière*, Québec, Ed. *Institut Canadien des Comptables Agréés*, juli 2004 (1.581 p.).

Gelet op het belang van deze publicatie voor het beroep, heeft het Uitvoerend Comité beslist de nodige kosten voor de vertaling te dragen, terwijl het principe is om de systematische vertalingen van alle publicaties van het Instituut te vermijden.

De tekst werd vertaald in het Frans met de medewerking van een leescomité bestaande uit de heren André KILESE en David SZAFRAN.

De publicatie in de twee talen is voorzien voor begin 2007.

14.2.7. Promotiebrochure van het beroep en van het Instituut

Het Instituut heeft een *leaflet* “Bedrijfsrevisor worden” over de presentatie van de toegang tot het beroep ontwikkeld. Deze *leaflet* stelt de mogelijkheden van de stage en van de carrièreopportunities binnen het beroep voor, evenals de documentatiediensten van de bibliotheek van het Instituut.

Teneinde het Belgische beroep in het kader van zijn internationale contacten te promoten heeft het Instituut eveneens presentatie *leaflets* in het Engels opgesteld.

Eén van de *leaflets* stelt het beroep in België voor, de andere het Instituut.

Deze documenten worden onder andere gebruikt in het kader van de internationale contacten van het Instituut.

14.2.8. IFRS in een Belgische context

Deze studie is de geactualiseerde bundeling van artikels die over dit onderwerp verschenen in de Periodieke Berichten van het IBR in de periode 2002-2005.

De materies werden uitgesplitst in zes delen:

- De eerste toepassing van het internationale kader voor de financiële verslaggeving;
- De administratieve verwerking van vaste activa;
- De opname van opbrengsten;
- Voorzieningen, personeelsbeloningen en op aandelen gebaseerde betalingen;

- Bedrijfscombinaties en consolidatie;
- De evolutie van de standaarden met betrekking tot financiële instrumenten.

De door de oorspronkelijke auteurs geactualiseerde teksten kwamen tot stand met de medewerking van een leescomité bestaande uit de dames Véronique WEETS en Claude BOCQUERAZ en de heren Thomas CARLIER, Pierre PLOMTEUX en Daniel VAN CUTSEM.

14.2.9. IFRS 2006

In 2006 werd door het IBR een boek (871 pagina's) uitgebracht⁽¹⁾ met de gecoördineerde officiële teksten van de IFRS zoals gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

De teksten zijn in vier delen onderverdeeld:

- Deel 1: “Raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen” (bij wijze van documentatie);
- Deel 2: Standaarden (IFRS/IAS);
- Deel 3: Interpretaties (IFRIC/SIC);
- Deel 4: Europese Verordeningen.

De coördinatie van dit referentiewerk kwam tot stand met de medewerking van mevrouw Véronique WEETS en de heer Thomas CARLIER.

14.2.10. Forumboek 2006

De teksten van het forum werden voor de eerste maal vooraf uitgegeven onder de vorm van een boek.

Het boek (meer dan 400 pagina's) bevat de conclusies van de denkoefeningen van de vier voorbereidende commissies en is uitgesplitst in vier delen:

- Nieuw gestelde eisen inzake attestering;
- Non-profitsector en publieke sector;
- Raadgevingen inzake interne organisatie en risicobeheersing;
- Samenwerking met het gerecht.

---

(1) Cf. voor een gelijkaardig boek, enkel in de Franse taal: *Code IFRS, Normes et interprétations*, Parijs, Groupe Revue Fiduciaire, 2006, 2de uitgave, 824 p.

Elk deel bestaat uit een samenvatting (*executive summary*) in het Nederlands en het Frans, de tekst zelf en de besluiten in het Nederlands en het Frans.

Achteraan het boek is een uitkap voorzien waarin de definitieve besluiten van het Forum 2006 konden worden ingevoegd. De definitieve besluiten van het Forum 2006 worden toegevoegd als bijlage bij onderhavig jaarverslag.

Voor een uiteenzetting van de werkzaamheden van het Forum, cf. *supra*, § 1.7.

14.3. Studiedagen

14.3.1. Actuele aspecten inzake de strijd tegen de fraude, de corruptie en het witwassen

Op 29 november 2006 vond een studiedag plaats rond het thema “*Actuele aspecten inzake de strijd tegen de fraude, de corruptie en het witwassen*” met als sprekers de heren Hervé JAMAR, Staatssecretaris voor Modernisering van de Financiën en de Strijd tegen de fiscale fraude, Jean-Claude DELEPIERE, Voorzitter van de Cel voor financiële informatieverwerking (CFI), André KILESE, Voorzitter van het IBR, en Philip MAEYAERT, lid van de Raad van het IBR.

De heer JAMAR heeft zijn toespraak over de fiscale fraude rond drie thema's gestructureerd, zijnde de sectorale aanpak van de Telecommunicatie, de BTW-carrouselfraude en de recente wetgevende maatregelen.

De heer DELEPIERE heeft de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de Derde Europese Richtlijn 2005/60/EG, evenals haar omzetting naar Belgisch recht, voorgesteld. Hij heeft aan de aanwezigen eveneens een uiteenzetting gegeven over de typologische aspecten van de door de Cel meegedeelde dossiers die verband houden met corruptie. Hij heeft zijn uiteenzetting afgesloten met een voorstelling van een aantal sleutelcijfers voor het jaar 2006 en meer in het bijzonder de cijfers met betrekking tot de financiële beroepen.

De heer MAEYAERT heeft de verplichtingen voor de bedrijfsrevisor inzake witwassen van geld en financiering van terrorisme grondig uiteengezet.

Vervolgens heeft de heer Jean BLAVIER, journalist bij *L'Echo*, het discussiepanel geopend met als doel een overzicht te geven van de fraude-typologieën. De deelnemers aan het panel waren de heren Peter COOX, bedrijfsrevisor, Johan DENOLF, Directeur van de Directie van economische en financiële criminaliteit van de Federale Gerechtelijke Politie, Francis DESTERBECK, Directeur van het Centraal Orgaan voor de Inbeslag-neming en de Verbeurdverklaring, Evert-Jan LAMMERS, Ondervoorzitter van de Belgische beroepsorganisatie *Institute of Forensic Auditors*, Hugues TASIAUX, Commissaris bij de Federale Gerechtelijke Politie - Afdeling van Charleroi en Meester François VINCKE, Advocaat, Manager TI België en Voorzitter van de Anticorruptie Commissie ICC.

Talrijke vragen werden gesteld aan de deelnemers van het discussie-panel waarop zij uitvoerig hebben geantwoord. De Voorzitter KILESE heeft de debatten afgesloten door alle deelnemers uit te nodigen op een *walking dinner*.

14.3.2. Studiedag van de Minister LARUELLE in samenwerking met het IBR-IAB-BIBF

Op 28 november 2006 vond een studievoormiddag plaats met als thema “*Werknemer of (schijn)zelfstandige ? Een analyse in het licht van het nieuwe wets-ontwerp*”. Deze voormiddag werd gemeenschappelijk georganiseerd door het Instituut der Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten, met de samenwerking van het kabinet van mevrouw Sabine LARUELLE, Minister van Middenstand en Landbouw.

De heer André KILESE, Voorzitter van het Interinstitutencomité van de economische beroepen, heeft het programma van de studievoormiddag voorgesteld en de verschillende sprekers ingeleid.

Mevrouw de Minister LARUELLE heeft de aanwezigen ingelicht over de recente evoluties betreffende het sociaal statuut van de zelfstandigen. Het onderwerp was ongetwijfeld actueel aangezien het wetsontwerp wordt opgenomen in de programmawet gestemd in december 2006.

Meesters Olivier DEBRAY en Patrick MAERTEN, advocaten, hebben de recente evoluties in de rechtspraak inzake de herkwalificatie van de arbeidsrelaties van de partijen uiteengezet. Zij hebben eveneens de nadruk

gelegd op de belangrijke potentiële financiële en economische risico's van een herkwalificatie.

Mevrouw Christine LHOSTE, adviseur op het kabinet van Minister LARUELLE en de heer Sven VANHUYSE, Attaché bij de FOD Sociale Zekerheid - Directie-generaal Zelfstandigen hebben het ontwerp van kaderwet betreffende de aard van de arbeidsrelaties voorgesteld. Dit ontwerp heeft tot doel een juridische zekerheid in te voeren zonder evenwel de sectoren of beroepen die buiten de problematiek van het statuut van zelfstandige vallen, ingrijpend te wijzigen.

Na de uiteenzettingen volgde een vraag-antwoord sessie. Talrijke vragen werden gesteld aan de sprekers die tegelijk uitvoerige en geïllustreerde antwoorden hebben gegeven.

14.4. Commissie Publicaties

Voorzitter: de heer M. DE WOLF

Leden: mevrouw M. WILLEKENS (K.U.Leuven), de heren P.P. BERGER en Ch. VAN WYMEERSCH (FUNDP)

Secretariaat: de heer B. DE KLERCK

Gedurende het jaar 2006 is de Commissie Publicaties tweemaal samengekomen.

De Commissie Publicaties heeft voornamelijk de volgende onderwerpen behandeld:

- Opvolging van de politiek van bestemmingen van IBR-publicaties;
- Evaluatie van het tijdschrift *Tax Audit & Accountancy*;
- Evaluatie publicaties 2006;
- Planning publicaties in 2007 en 2008.

14.5. Documentatiedienst

Naast het dagelijkse en traditionele beheer van de verzamelingen van werken en abonnementen, worden in de bibliotheek eveneens verschillende documentaire databanken beheerd en bijgewerkt.

Deze documentaire databanken worden gevoed door:

- enerzijds het “opvolgen van” (betrekking hebbend op een selectie van elektronische, wetgevende en institutionele bronnen en van de pers, zowel op nationaal als op internationaal vlak); en
- anderzijds het onderzoek van tijdschriften.

Alle behandelde informatie is geordend in databanken beschikbaar via opzoekingssoftware en dit uitsluitend in de bibliotheek. De raadpleging van deze hulpmiddelen wordt bij voorrang voorbehouden aan de leden en de stagiairs.

De dienst Documentatie heeft in 2006, 78 externe bezoekers ontvangen (tegen 90 in 2005) en 194 aanvragen behandeld en beantwoord (tegen 233 in 2005).

Onder deze bezoekers bevinden zich hoofdzakelijk studenten op zoek naar informatie over het beroep van bedrijfsrevisor die ze niet gemakkelijk vinden in de bibliotheken van hun universiteit. In dit kader tracht de bibliotheek het beroep te promoten.

De bibliotheek verleent eveneens diensten op het vlak van informatieverspreiding teneinde de personeelsleden en de leden van de Raad toe te laten de actualiteit met betrekking tot het beroep van bedrijfsrevisor op de voet te volgen.

De dienst Documentatie is dit jaar tevens gestart met de digitalisering van de studies (B.C.N.A.R. en blauwe IBR-brochures) en van de IBR-jaarverslagen van 1985 tot heden. Dankzij dit initiatief kunnen wij steeds, op verzoek, over een papieren versie van deze documenten beschikken, zonder te moeten overgaan tot het nemen van kopies.

14.6. *Helpdesk*: activiteiten in 2006

In 2006 heeft de *helpdesk* zijn vijfde werkjaar beëindigd. In 2006 werden er 215 vragen aan de *helpdesk* overgemaakt (tegen 220 in 2005 en 310 in 2004).

De gestelde vragen zijn zeer divers. Niettemin kunnen ze hoofdzakelijk in de volgende categorieën worden ingedeeld:

- mandaat van de commissaris;
- inbreng in natura en quasi-inbreng;
- ontbinding en vereffening;
- fusie en splitsing;
- deontologie van de bedrijfsrevisor; en
- onafhankelijkheid van de commissaris.

Zoals reeds aangekondigd in het *Jaarverslag*, 2005 (p. 305) werd in de loop van 2006 een brochure met een aantal aan de *helpdesk* gestelde vragen en antwoorden omtrent inbrengen in natura en quasi-inbrengen gepubliceerd in de reeks Studies IBR (*cf. supra*, § 14.2.2.).

Van belang is tevens dat eind 2006 de werkzaamheden van de *helpdesk* zijn ondergebracht in een aparte structuur, met name in een private Stichting (*cf. supra*, § 1.15.).

14.7. Collectieve verzekeringspolis “gezondheidszorgen”

De Raad van het IBR sloot ten behoeve van de leden van het IBR een aantal collectieve polissen, waardoor de leden sinds 1980 de mogelijkheid hebben de drie volgende collectieve verzekeringspolissen te onderschrijven voor henzelf, voor hun stagiairs en voor hun personeelsleden: “ongevallen”, “gewaarborgd inkomen” en “gezondheidszorgen”. Meer informatie over deze polissen is terug te vinden op het extranet van het IBR⁽¹⁾.

Begin 2006 werd door de verzekeringsmaatschappij per brief aangekondigd dat, gezien de uitzonderlijk slechte schadestatistiek van de laatste twee jaar, de premies voor de collectieve verzekering hospitalisatie met 60 % verhoogd dienden te worden op de vervaldag (1 maart).

Steunend op het feit dat de groep ouder dan 65 jaar en niet de groep jonger dan 65 jaar aan de basis lag van de slechte schadestatistieken kon de Raad, na onderhandeling middels zijn verzekeringsmakelaar, bekomen dat de dekkingen betaalbaar blijven door volgend akkoord met verzekeringsmaatschappij te bedingen:

---

(1) www.ibr-ire.be/ned/documentatie_colverzekerings.aspx

- de dekking van de groep ouder dan 65 jaar wordt afgesloten, doch de aangesloten personen kunnen zonder enige wachttijd of enige medische formaliteit onmiddellijk overgaan op een individueel contract bij de maatschappij, tegen de normale geldende tarieven;
- voor de groep jonger dan 65 jaar wordt een premieverhoging doorgevoerd van 20 % en worden de premies daarenboven voor twee jaar vastgelegd.

De modaliteiten van de nieuwe verzekeringsovereenkomst werden vervolgens door de makelaar van het IBR aan alle verzekerden overgemaakt en verduidelijkt.

XV

Hoofdstuk XV
TUCHT

15.1. Procedurele tendensen in het tuchtrecht

Het tuchtrecht is in principe een beroepsinterne zaak⁽¹⁾. Het betreft een korpstucht die tot doel heeft de behoorlijke uitoefening van het beroep te waarborgen⁽²⁾ en de externe reputatie van de corporatie veilig te stellen⁽³⁾.

Rekening houdend met de complexiteit van de technische en deontologische normen, heeft de wetgever het beroep ruimschoots betrokken bij de tuchtrechtelijke organen van de bedrijfsrevisoren. Het Europees Parlement heeft eveneens aangedrongen op de noodzaak om een intern tuchtrecht te ontwikkelen teneinde de confidentialiteit ten opzichte van het cliënteel te behoeden⁽⁴⁾.

De aanwezigheid van magistraten in de schoot van de tuchtorganen voor de bedrijfsrevisoren, in de minderheid in eerste aanleg en in de meerderheid in hoger beroep, houdt een garantie in van de objectieve analyse van de dossiers en een garantie voor de naleving van de rechten van verdediging.

In de twee laatste jaren wordt een evolutie vastgesteld in het tuchtrecht voor de bedrijfsrevisoren, die de Raad van het IBR als onrustwekkend bestempelt. In de plaats van een debat (voornamelijk tussen beroepsbeoefenaars) over de wijze waarop de deontologische normen werden nageleefd, worden de tuchtzittingen nu hoofdzakelijk pleidooien tussen advocaten over procedurekwesties.

Het feit dat elkeen het recht heeft zich te verdedigen, eventueel bijgestaan door een advocaat of een confrater, is uiteraard een fundamentele vrijheid die de Raad verdedigt. Het tuchtrecht mag echter geen procedurele veldslag worden. De confrater die voor een tuchtorgaan verschijnt, moet zich niet verdedigen tegenover een slachtoffer (burgerlijke proce-

---

(1) Zie eveneens het Editoriaal vanwege de Voorzitter van het IBR in *IBR-Berichten, Tax Audit & Accountancy*, 2006, nr. 3, alsook de toespraak vanwege de Ondervoorzitter van het IBR ter gelegenheid van de algemene vergadering van het IBR van 28 april 2006, beschikbaar op het extranet van het IBR onder Nieuws – Archief – 2006 – Notulen algemene vergadering IBR van 28 april 2006.

(2) J. DU JARDIN, "Principes généraux", in *"Le droit disciplinaire des ordres professionnels"*, Brussel, Larcier, 2004, p. 11.

(3) K. GEENS, uiteenzetting ter gelegenheid van de vijfde verjaardag van het IBJ, Brussel, 28 februari 2005.

(4) Resolutie P5 TA. PROV (2003) 0572 van het Europees Parlement over marktregelingen en mededingingsregels voor de vrije beroepen, *PB. C.* 91, 15 april 2004, p. 126.

dure) of tegen het algemeen belang (strafrechtelijke procedure); de confrater moet tegenover zijns gelijken de behoorlijke uitoefening van het beroep verantwoorden. Men moet erop toezien een debat te voeren over de inhoud en niet trachten deze opzij te schuiven voor één of andere procedurekwestie.

Deze procedurele tendens is bijzonder belastend. Zij vraagt veel energie van de Raadsleden en de Commissies van het Instituut die, naast hun essentiële opdracht (de behoorlijke beroepsuitoefening waarborgen), zich voortdurend moeten hoeden voor procedurele problemen. Hieruit vloeit eveneens voort dat de Raad, ook al wenst hij dit niet, zich ook systematisch moet laten bijstaan door een advocaat om te kunnen repliceren op procedurele bezwaren.

De gedeelde zelfregulering (wetgeving, *oversight*, relatieve autonomie van het IBR) is een fundamentele troef van het beroep van bedrijfsrevisor. Het tuchtrecht is een onderdeel van deze gedeelde zelfregulering.

De Raad houdt er tenslotte aan te onderstrepen dat het fundamenteel is dat confraters, die betrokken zijn bij een onderzoek gevoerd door het Instituut of door een tuchtonderzoek, binnen de redelijke termijn die door de bevoegde autoriteit (tuchtorgaan of Raad) bepaald werd, ingaan op elk verzoek tot informatie of op elke uitnodiging die aan hen gericht wordt. De verplichting tot samenwerking is essentieel in het tuchtrecht⁽¹⁾.

15.2. Samenstelling van de Tuchtcommissie en van de Commissie van Beroep

De magistraten die zetelen in de tuchtorganen zijn benoemd door het koninklijk besluit van 5 maart 2004⁽²⁾ (B.S. 24 maart 2004); hun mandaat loopt tot 2009.

Nadat de Raad van het IBR de bevoegde Ministers herhaaldelijk heeft herinnerd aan het feit dat in de benoeming van een effectieve voorzitter

---

(1) J. VAN DROOGBROECK, "Zwijgrecht *versus* medewerkingsplicht in tuchtzaken", *Accountancy & Tax*, 2006/4, p. 10.

(2) Koninklijk besluit van 5 maart 2004 tot benoeming van de leden van de tuchtcommissies en van de commissies van beroep van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, B.S. 24 maart 2004, p. 16780 e.v.

van de Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie moest worden voorzien⁽¹⁾, is de benoeming van de heer Joris DEGROOTE en mevrouw Yolande VAN WEERT, respectievelijk als effectieve en plaatsvervangende voorzitter van de Tuchtcommissie, door het koninklijk besluit van 22 maart 2006 in het *Belgisch Staatsblad*⁽²⁾ gepubliceerd.

De algemene vergadering van april 2006 is overgegaan tot de aanduiding van confraters Paul COMHAIRE en Baudouin THEUNISSEN als effectieve leden-bedrijfsrevisoren van de Franstalige Kamer van de Commissie van Beroep.

Verder heeft de Raad in de loop van 2006 confrater Ludo DE KEULENAER aangeduid als effectief lid van de Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie ter vervanging van confrater Paul PAUWELS, ontslagnemend, en confrater Ludo RUYSEN als plaatsvervangend lid van de Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie. Hun mandaat loopt tot 2012.

Wat de volledige samenstelling van de tuchtinstanties betreft, wordt verwezen naar pagina's 5 en 6 van onderhavig jaarverslag.

De Raad wenst alle leden van de tuchtinstanties te bedanken voor de waardevolle medewerking die ze in het afgelopen jaar hebben verleend aan het toezicht op de goede beroepsuitoefening door de bedrijfsrevisoren.

15.3. Tuchtstatistieken

15.3.1. Uitspraken in 2006

De beslissingen van de tuchtinstanties voor het jaar 2006⁽³⁾ (hetzij in eerste aanleg, hetzij in beroep) kunnen schematisch als volgt worden voorgesteld:

---

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 309.

(2) Koninklijk besluit van 22 maart 2006 houdende benoeming van de voorzitter van de Nederlandstalige tuchtcommissie van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, *B.S.* 28 april 2006, ed. 2, p. 22370 e.v.

(3) Voor een overzicht van de tuchtspraken met aanduiding van trefwoorden, kan verwezen worden naar de internetsite van het IBR www.ibr-ire.be (onder "Documentatie").

Tuchtuitspraken tegen bedrijfsrevisoren ⁽¹⁾	Eerste aanleg		Beroep	
	N	F	N	F
Waarschuwing	3	3	–	–
Berisping	5	2	–	1
Schorsing	4	–	–	1
Schrapping	1	–	1	–
Ongegrond of ingetrokken	2	–	–	–
Tussenvonnissen	2	1	1	1
Subtotaal	17	6	2	3
Totaal	23		5	

Hierna volgt een gedetailleerd overzicht van het aantal schorsingen dat in 2006 door de tuchtinstanties is uitgesproken.

Schorsingen uitgesproken in 2006	Eerste aanleg		Beroep	
	N	F	N	F
Schorsing van 8 dagen	–	–	–	1
Schorsing van 14 dagen	2	–	–	–
Schorsing van 1 maand	1	–	–	–
Schorsing van 3 maanden	1	–	–	–
Subtotaal	4	–	–	1
Totaal	4		1	

Verder zijn voor de Commissie van Beroep twee zogenaamde “administratieve” dossiers (0303/05/N en 0299/05/F) behandeld, in toepassing van artikel 5 van de wet van 22 juli 1953.

15.3.2. Nieuwe dossiers

In de loop van 2006 heeft de Raad beslist om 26⁽²⁾ nieuwe dossiers aan de tuchtinstanties over te maken:

-
- (1) Wanneer in een zelfde dossier zowel de natuurlijke persoon als de rechtspersoon zijn gedagvaard en de sanctie die wordt uitgesproken is identiek, dan werd de sanctie slechts éénmaal geteld.
  - (2) Dit cijfer betreft de dossiers die door de Raad zijn goedgekeurd en aan de tuchtinstanties zijn overgemaakt; er wordt hierbij geen rekening gehouden met de tuchtverwijzingen die in de schoot van de Commissie van Toezicht of de Commissie Kwaliteitscontrole in voorbereiding zijn (*cf. supra*, § 7.8. en § 6.8.).

- 19 dossiers (11 N en 8 F) hebben betrekking op deontologische en/of technische inbreuken;
- 7 dossiers (5 N en 2 F) hebben betrekking op administratieve tekortkomingen, zoals de niet-betaling van de bijdragen.

Hierna wordt een overzicht gegeven van het aantal tuchtdossiers dat de Raad van het Instituut aan de tuchtorganen tussen 1996 en 2006 heeft overgemaakt.

Jaar	Aantal ingediende dossiers
1996	8
1997	16
1998	9
1999	6
2000	2
2001	20
2002	37
2003	26
2004	34
2005	27
2006	26

15.3.3. Zittingen van de tuchtinstanties in 2006

De Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie heeft in 2006 zeven keer gezeteld (5 halve dagen en 2 volledige dagen).

In 2006 heeft de Franstalige Kamer van de Tuchtcommissie acht keer gezeteld (halve dagen).

De Nederlandstalige Kamer van de Commissie van Beroep heeft in 2006 acht keer gezeteld.

In 2006 heeft de Franstalige Kamer van de Commissie van Beroep drie keer gezeteld.

15.4. Publicatie van tuchtbeslissingen op de IBR-website

De Raad van het IBR draagt de transparantie van de tuchtrechtspraak hoog in het vaandel. Zoals reeds door de Raad beslist in 2004⁽¹⁾ zijn alle eindbeslissingen van de tuchtinstanties in de originele taal en geanonimiseerd beschikbaar op de website van het IBR⁽²⁾.

Sinds 2006 wordt deze bekendmaking onverwijld na de uitspraak generaliseerd. De informatie wordt tevens regelmatig geactualiseerd. Er wordt melding gemaakt van het feit of de beslissing al dan niet vatbaar is voor verzet of beroep, dan wel in kracht van gewijsde is gegaan.

De tuchtuitspraken “alvorens recht te doen”, in de zin van artikel 19, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek worden pas op de website geplaatst op het ogenblik dat in het betrokken dossier een eindbeslissing beschikbaar is.

Deze openheid en transparantie onderstreept de wens van de Raad om het maatschappelijk verkeer toe te laten inzicht te verwerven in de wijze waarop het IBR zich van zijn wettelijke taak inzake het toezicht op de bedrijfsrevisoren kwijt, in het bijzonder door confraters die de wettelijke en reglementaire voorschriften niet naleven, door te verwijzen naar de tuchtinstanties.

15.5. Openbaarheid van de kalender van de tuchtzittingen

In de huidige stand van de wetgeving, is de Raad van mening, rekening gehouden met het beroepsgeheim, dat er aan derden geen enkele informatie met betrekking tot een tuchtprocedure, die aanhangig werd gemaakt tegen een bedrijfsrevisor, gegeven kan worden en dat aldus de datum van een voor de tuchtinstanties vastgestelde hoorzitting niet kan medegedeeld worden.

Deze vraag is aan bod gekomen op 16 juni 2006 tijdens de jaarlijkse ontmoeting met de tuchtinstanties (*cf. infra*, § 15.11.).

---

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 311.

(2) www.ibr-ire.be, rubriek Documentatie, Tuchtuitspraken.

Het debat had betrekking op de vraag of derden niet de mogelijkheid dienen te hebben om geïnformeerd te worden over de kalender van de zittingen die, behalve indien de vervolgte bedrijfsrevisor hierom verzoekt, publiek zijn. Derhalve zou het opportuun zijn dat derden op de hoogte gebracht worden van de kalender van de zittingen.

De Raad is van oordeel dat de kalender van de tuchtzittingen die bij het begin van het gerechtelijk jaar opgemaakt wordt door de Voorzitters van de tuchtinstanties ter beschikking zou kunnen worden gesteld op de website van het Instituut, daar artikel 32 van de Richtlijn 2006/43/EG van 17 mei 2006 de openbaarheid van de werkzaamheden van het stelsel van publiek toezicht oplegt.

De Raad is bereid om het geheel aan logistieke middelen die hiertoe nodig zijn ter beschikking te stellen.

Niettemin kon, bij gebrek aan consensus bij de tuchtinstanties, voorlopig in 2006 nog geen enkele beslissing genomen worden.

15.6. Samenvatting van tuchtbeslissingen

Gezien het feit dat het aantal tuchtbeslissingen de laatste jaren is toegenomen en dat de samenvatting ervan per definitie een zekere subjectiviteit met zich meebrengt, heeft de Raad sedert 2004 aan prof. dr. Bernard TILLEMAN, Gewoon Hoogleraar aan de K.U.Leuven, gevraagd om de samenvattingen van de tuchtuitspraken op zich te willen nemen. Prof. TILLEMAN is, gezien zijn diverse publicaties inzake de tuchtrechtspraak, hiervoor bijzonder goed geplaatst.

Zijn bijdrage over de tuchtrechtspraak van 2006 wordt hierna opgenomen als bijlage “Overzicht van de tuchtrechtspraak van het IBR 2006”.

15.7. Tuchtinstantie – behoud van een bedrijfsrevisor – lid met tijdelijke weglating

De Raad heeft beslist dat een bedrijfsrevisor, lid van een tuchtinstantie, in functie blijft tot op het einde van zijn mandaat, zelfs indien hij ondertus-

sen zijn tijdelijke weglating van de ledenlijst van het Instituut heeft bekommen.

De beslissing van de Raad is in overeenstemming met de bepalingen van de artikelen 19 en 21 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren, daar de bedrijfsrevisor die aangeduid werd als lid van een tuchtinstantie effectief over de hoedanigheid van bedrijfsrevisor beschikte op het moment van zijn aanstelling en de tijdelijke weglating van de ledenlijst hem deze hoedanigheid als lid van het Instituut niet doet verliezen.

Deze oplossing is identiek als deze voor de beroepsmagistraten die lid zijn van de tuchtinstanties die na het begin van hun pensioen of emeritaat, tot aan het einde van hun mandaat rechtsgeldig blijven zetelen in de tuchtinstanties.

Het mandaat dat ten einde is, kan slechts hernieuwd worden op voorwaarde dat het lid op dat moment over de hoedanigheid van bedrijfsrevisor beschikt.

15.8. Lidmaatschap van een tuchtinstantie en rechterlijke veroordeling

Volksvertegenwoordiger Dirk VAN DER MAELEN heeft aan de Minister van Economie een parlementaire vraag gesteld inzake de tuchtrechtelijke functies bekleed door bedrijfsrevisoren die een rechterlijke veroordeling hebben opgelopen⁽¹⁾.

Meer in het bijzonder is gevraagd aan de Minister of een bedrijfsrevisor, die in het verleden door een rechtbank veroordeeld is wegens fouten gemaakt tijdens de uitoefening van zijn functie als bedrijfsrevisor, kan zetelen in één van de tuchtrechtelijke organen van het IBR.

In zijn antwoord heeft de Minister de inhoud van artikel 17 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 in herinnering gebracht: dit artikel bevat de verkiesbaarheidsvoorwaarden voor een bedrijfsrevisor om lid te worden van de Commissie van Beroep van het IBR.

---

(1) Vraag nr. 513 van 24 oktober 2006 vanwege de heer D. VAN DER MAELEN, *Vr. en Antw.* Kamer 2006-2007, nr. 51-146, p. 28386.

Verder wijst de Minister erop dat, hoewel dit niet uitdrukkelijk verplicht is, het Instituut der Bedrijfsrevisoren voor de aanduiding van bedrijfsrevisoren in de Tuchtcommissie dezelfde voorwaarden van het artikel 17 toepast.

Tot slot verwijst de Minister naar artikel 18*quinquies* van de wet van 22 juli 1953, volgens hetwelk de bedrijfsrevisor tegen wie een (gerechtelijke, tucht- of administratieve) procedure wordt ingeleid, ertoe verplicht wordt om het IBR hierover in te lichten. De kennis over deze feiten laat het IBR toe om na te gaan of dergelijke procedure het inleiden van een tuchtprocedure noodzakelijk maakt.

De Minister van Economie heeft daarmee bevestigd dat het bestaand wettelijk en regelementair kader een aantal garanties biedt teneinde ervoor te zorgen dat alleen bedrijfsrevisoren met een onberispelijke loopbaan tuchtrechtelijke functies kunnen bekleden.

Niettemin is het nodig om erop te wijzen dat, op dit moment, deze situatie zich nog niet heeft voorgedaan.

15.9. Doorverwijzing naar de tuchtinstanties – diverse inbreuken – één verslag

Tijdens 2006 heeft de Raad beslist om verschillende gebruiken inzake de verwijzing van een bedrijfsrevisor naar de tuchtinstanties door middel van een principebeslissing te formaliseren.

De Raad van het Instituut heeft het principe bevestigd volgens hetwelk, behalve bij gemotiveerde uitzondering, verschillende inbreuken die aan een bedrijfsrevisor verweten worden, gegroepeerd zullen worden in één enkel verslag van de Raad gericht aan de Tuchtcommissie.

Op dezelfde wijze zal gehandeld worden als verschillende bedrijfsrevisoren, lid van eenzelfde revisorenkantoor, vervolgd worden in hoofde van identieke feiten of omwille van een gelijkaardige problematiek: er zal één enkel tuchtverslag opgesteld worden voor alle vervolgte bedrijfsrevisoren. Niettemin dient, in het licht van de eerbiediging van de rechten van de verdediging, het tuchtverslag een duidelijk onderscheid te maken tussen de feiten en de inbreuken die individueel ten laste gelegd worden aan elke bedrijfsrevisor.

15.10. Injunctie en tuchtverwijzing – onderscheiden begrippen

Eind 2005 heeft de Tuchtcommissie⁽¹⁾, in strijd met een standvastige rechtspraak, geoordeeld dat, bij gebrek aan een voldoende wettelijke basis, het niet respecteren door een bedrijfsrevisor van een injunctie van de Raad die hem werd betekend niet het voorwerp kon uitmaken van een tucht-sanctie op basis van artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953.

De Tuchtcommissie heeft in dezelfde zaak eveneens geoordeeld dat het feit dat een confrater geen gevolg heeft gegeven aan een injunctie, niet aanzien kon worden als een gebrek aan waardigheid ten aanzien van het Instituut en zijn organen.

De Raad heeft bij de Commissie van Beroep van het Instituut beroep aangetekend tegen deze beslissing.

Geen gevolg geven aan een injunctie, die overigens herhaaldelijk via aangetekend schrijven en zelfs bij gerechtsdeurwaardersexploot aan de betrokken bedrijfsrevisor was betekend, is volgens de Raad te bestempelen als een inbreuk op artikel 18^{quater}, tweede lid van de wet van 22 juli 1953. Zelfs wanneer de bedrijfsrevisor na negen maanden uiteindelijk de omstreden toestand regulariseert door ontslag te nemen als bestuurder, is er volgens de Raad duidelijk sprake van een gebrek aan waardigheid en respect tegenover zijn confraters (artikel 3 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994).

De Commissie van Beroep⁽²⁾ heeft deze beslissing in eerste aanleg vernietigd en heeft bevestigd dat het niet naleven, binnen de vastgestelde termijn, van een injunctie van de Raad een tucht-sanctie, overeenkomstig artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953, kan rechtvaardigen die onderscheiden is van de inbreuk die ten gronde werd vastgesteld.

De Commissie van Beroep motiveert haar beslissing met wettelijke elementen maar tevens met opportunitetsargumenten; zij is van mening dat het ondenkbaar is om een confrater die hardnekkig, binnen de vastgestelde

---

(1) Franstalige Kamer van de Tuchtcommissie van het IBR, 28 november 2005, nr. 0254/04/F, beschikbaar op de website van het IBR; beroep aangetekend.

(2) Franstalige Kamer van de Commissie van Beroep, 25 september 2006, nr. 0254/04/F, beschikbaar op de website van het IBR; beslissing in kracht van gewijsde getreden.

termijn, geen passend gevolg geeft aan de injuncties van de Raad, niet te sanctioneren.

Het niet naleven van een door de Raad betekende injunctie kan tevens aanzien worden als een gebrek aan respect verschuldigd aan het Instituut, hetgeen gesanctioneerd kan worden op grond van artikel 3 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren.

De Commissie van Beroep stelt onder meer uitdrukkelijk *“dat het ondenkbaar is dat een bedrijfsrevisor, die hardnekkig nalaat op voldoende wijze en binnen de hem toegemeten termijn tegemoet te komen aan de injunctie van de Raad van het Instituut, geen enkele sanctie zou kunnen worden opgelegd (...) Hierdoor heeft hij zich schuldig gemaakt aan tekortkomingen (...) omwille van een houding die indruist zowel tegen het principe van waardigheid en kiesheid als tegen het respect dat hij verschuldigd is tegenover zijn confraters, leden van de Raad, door balsestarrig te weigeren de injunctie van de Raad op te volgen.”* (eigen vertaling).

Deze beslissing komt eveneens aan bod in het Editoriaal van de Voorzitter van het IBR in *Tax Audit & Accountancy* 06/2006.

15.11. Ontmoeting met de tuchtinstanties

In juni 2006 heeft de Raad een interessante vergadering georganiseerd met de leden van de tuchtinstanties. Deze ontmoeting is inmiddels uitgegroeid tot een jaarlijkse traditie.

De Voorzitter van het IBR, de heer André KILESE, opende de vergadering met het verwelkomen van de aanwezigen. Verder werd het belang van deze ontmoeting gekaderd in het licht van de veranderingen met betrekking tot het beroep van bedrijfsrevisor in België die ook implicaties zullen hebben op het tuchtstelsel.

De heer Pierre P. BERGER, Ondervoorzitter van het IBR, had het daarna over de definitieve goedkeuring van de Achtste Richtlijn en de gevolgen die dit zal hebben voor het beroep van bedrijfsrevisor. Zo werd er onder meer gesproken over de harmonisatie van de wettelijke controle van de rekeningen in de Europese Unie, de contacten met derde landen, *public oversight* en de controle op de bedrijfsrevisoren, de implementatie van de ISA's en de toegang tot het beroep.

Vervolgens heeft prof. dr. Bernard TILLEMAN toelichting verstrekt omtrent zijn analyse van de tuchtrechtspraak voor de bedrijfsrevisoren. Daarnaast heeft hij het ook gehad over enkele recente onderwerpen zoals de Kamer van verwijzing en instaatstelling, de administratieve boetes die opgelegd dienen te worden in het kader van de anti-witwaswetgeving en de delicate grens tussen tuchtmaatregelen en een terechtwijzing.

De heer Alain WINANTS, vertegenwoordiger van het College van Procureurs-generaal, heeft nadien de verschillen en gelijkenissen tussen het tucht- en het strafrecht behandeld. Deze in theorie onderscheiden rechtstakken (o.a. verschillende principes en doelen) zijn in de praktijk vaak heel verwant, want een strafrechtelijke vervolging kan leiden tot een tuchtrechtelijke procedure. Verder werd de klemtoon gelegd op het feit dat iedereen recht heeft op een eerlijk proces bij een onafhankelijke instantie en een afwikkeling van het dossier binnen een redelijke termijn. Bovendien werd verwezen naar het feit dat een procureur-generaal kan tussenkomen in de tuchtrechtspraak van het IBR en dat de tuchtstraffen opgevolgd worden door de parketten-generaal. Dit laatste blijft wel een aandachtspunt.

Na de uiteenzettingen volgde een panelgesprek, dat geleid werd door André KILESE. Onder andere volgende topics werden besproken:

- a) de correcte opvolging van de tuchtsancties;
- b) het publiek karakter van de agenda van de tuchtzittingen;
- c) de mogelijkheid voor een bedrijfsrevisor om zich te laten bijstaan of te vertegenwoordigen door een advocaat;
- d) het samenvallen van een tuchtzaak met een juridische procedure;
- e) de rol van de tuchtinstanties met betrekking tot de anti-witwaswetgeving.

15.12. Aanpassingen van het tuchtstelsel

Sinds geruime tijd dringt het Instituut der Bedrijfsrevisoren aan op een modernisering van het tuchtstelsel, toepasselijk op de bedrijfsrevisoren⁽¹⁾.

---

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 45-46; 2004, p. 59-60; 2003, p. 56.

De Raad verheugt zich erover dat een aanpassing van de huidige regeling in het vooruitzicht is gesteld door artikel 102, § 2, 6° van de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen (*B.S.* 28 juli 2006, Ed. 2).

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Minister-raad een aantal maatregelen nemen, zoals bijvoorbeeld:

- a) De bepalingen uit het Gerechtelijk Wetboek inzake de tucht van de magistraten zouden toepasselijk gemaakt worden op de leden en plaatsvervangende leden van de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep.
- b) Verder is het de bedoeling te voorzien in een “terechtwijzing” van een bedrijfsrevisor wanneer feiten die de bedrijfsrevisor kunnen verweten worden, hoewel deze vaststaan, niettemin geen enkele van de voorziene tuchtstraffen verantwoorden.
- c) De notie van tuchtrechtelijke fout in hoofde van een revisorenvennootschap dient gepreciseerd te worden en er zal in een geldboete in plaats van een schorsing voorzien worden, rekening houdend met de disproportionele gevolgen die een schorsing kan hebben voor de vennoten die niet persoonlijk bij de tuchtsanctie zijn betrokken.
- d) Daarnaast zullen voorlopige ordemaatregelen mogelijk gemaakt worden voor de gevallen waarin het algemeen belang vereist dat een bedrijfsrevisor onmiddellijk doch voorlopig beroofd wordt van het recht beroepsmatige handelingen te stellen.
- e) Ten slotte zal een wettelijke basis verschaft worden aan de mogelijkheid om tuchtstraffen op te leggen ingeval van tekortkomingen aan de rechtmatige achting die verschuldigd is ten aanzien van het Instituut of zijn organen.

Uiteraard volgt de Raad deze belangrijke evolutie op de voet.

15.13. FEE-studie

De Raad heeft met bijzondere belangstelling kennis genomen van de studie inzake “*Quality assurance*” die door de FEE is gepubliceerd⁽¹⁾.

De door de Raad gevolgde werkwijze inzake de bekendmaking van tuchtsancties (anonieme bekendmaking van de beslissingen op de website van het Instituut; jaarlijkse publicatie van een samenvatting in het jaarverslag) is in overeenstemming met de algemene tendens die kan vastgesteld worden in de Europese Unie.

Bij bepaalde Lidstaten kan vastgesteld worden (FEE, voornoemde studie, p. 72-74) dat een onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de zogenaamde “controlesancties” (*regulatory sanctions*), zoals bijvoorbeeld een bijkomend vormingsprogramma of het aannemen van auditprogramma’s en anderzijds de tuchtsancties.

De tuchtsancties zijn meestal ruimer dan deze die voor bedrijfsrevisoren kunnen gelden. Zo is in verschillende Lidstaten voorzien in:

- a) het tijdelijke of zelfs definitieve verlies van het recht om bepaalde beroepsmatige opdrachten te vervullen;
- b) de betaling van financiële boetes of zelfs van de kosten verbonden aan de procedure.

---

(1) *Quality assurance*, december 2006, 223 p., beschikbaar op www.fee.be.

BIJLAGEN

**OMZENDBRIEVEN D.015/06 VAN 13 JULI 2006
EN D.016/06 VAN 20 DECEMBER 2006 BETREFFENDE
DE BEPERKING EN DE VERZEKERING VAN DE
BURGERRECHTELIJKE BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID
(GECOÖRDINEERDE VERSIE)**

1. INLEIDING

1. Zoals aangekondigd op het einde van de omzendbrief D.016/06 van 20 december 2006 die ertoe strekte om een aantal elementen uit de omzendbrief D.015/06 van 13 juli 2006 nader te verduidelijken, vindt u hierna een door de Raad van het IBR gecoördineerde versie van de beide omzendingen die handelen over de beperking en de verzekering van de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid.
2. Artikel 62 van de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen wijzigde artikel 9bis van de wet van 22 juli 1953 dat sindsdien als volgt luidt:

“De bedrijfsrevisoren zijn aansprakelijk, overeenkomstig het gemeen recht, voor de uitoefening van de opdrachten, hen toevertrouwd door of krachtens de wet. Behoudens bij overtreding gepleegd met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, wordt deze aansprakelijkheid beperkt tot een bedrag van drie miljoen euro voor de uitoefening van een van deze opdrachten bij een andere persoon dan een genoteerde vennootschap, verhoogd tot twaalf miljoen euro voor de uitoefening van een van deze opdrachten bij een genoteerde vennootschap. De Koning kan deze bedragen wijzigen bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

Het is de bedrijfsrevisoren verboden zich aan deze aansprakelijkheid, zelfs gedeeltelijk, door een bijzondere overeenkomst te onttrekken.

Het is hun geoorloofd hun burgerrechtelijke aansprakelijkheid te laten dekken door een door de Raad van het Instituut goedgekeurd verzekeringscontract.

De bepalingen bedoeld in het eerste en tweede lid zijn ook van toepassing op de opdrachten die door of krachtens de wet toevertrouwd worden aan de commissaris of, bij gebrek aan een commissaris, aan een bedrijfsrevisor of aan een accountant, inclusief de gevallen waarbij deze opdrachten worden uitgeoefend door een accountant.”.

Deze nieuwe bepaling voert zodoende een beperking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in die totnogtoe onbeperkt was. Vermits de verzekeringsdekkingen per definitie beperkt zijn, waren de revisoren niet gedekt voor bedragen die de grens van de verzekeringsdekking overschreden. Deze beperkingen ingevoerd door de wet van 23 december 2005 houden rekening met de mogelijkheid om de bedragen te laten dekken door een verzekering in België, zoals voortvloeit uit de parlementaire stukken.

2. DRAAGWIJDTE VAN DE BEPALING

2.1. Bepaling van openbare orde

3. De Raad van het IBR is van oordeel dat de bepaling inzake de beperking van aansprakelijkheid van artikel 9bis van de wet van 22 juli 1953, zoals gewijzigd door artikel 62 van de wet van 23 december 2005 houdende diverse bepalingen, van openbare orde⁽¹⁾ is. Bijgevolg kan niet worden afgeweken, noch naar boven, noch naar beneden van de drempel van drie en twaalf miljoen euro zoals bepaald in voornoemd artikel 9bis.

In dit opzicht verduidelijkt het arrest van het Hof van Cassatie van 15 maart 1968:

“Alleen de wet die de essentiële belangen van de Staat of van de gemeenschap betreft of die, in het privaat recht, de juridische grondslagen bepaalt waarop de economische of morele orde van de maatschappij rust, is van openbare orde.”⁽²⁾

4. Uit de commentaar op voornoemd artikel 9bis, opgenomen in de memorie van toelichting van de wet, blijkt dat deze wettelijke bepaling de juridische grondslagen bepaalt waarop de economische orde van de maatschappij rust, met als voornaamste doel de vrijwaring van het voortbestaan van de functie van externe audit van de financiële staten, waarvan niemand de fundamentele rol die zij speelt bij de werking van onze economie betwist. Het ontbreken van deze bepaling zou het beroep van bedrijfsrevisor in gevaar brengen. In deze context verduidelijkt de commentaar op het artikel:

“De onbeperkte burgerrechtelijke aansprakelijkheid versterkt de kwaliteit van de audit niet. Een bepaald niveau van aansprakelijkheid is gerechtvaardigd maar het is niet redelijk om te verwachten dat de bedrijfsrevisoren de volledige kost dragen voortvloeiend uit fraude van het bestuursorgaan/de managers of uit een fout in de boekhouding binnen een vennootschap. Dit bedreigt de continuïteit van de activiteit van de commissarissen, natuurlijke personen en de auditkantoren.”⁽³⁾

Bovendien blijkt uit de commentaar op artikel 9bis, opgenomen in dezelfde memorie van toelichting van de wet, dat een beperking van de aansprakelijkheid eveneens gebaseerd is op het volgend feit:

“De regelgevende instanties drukken hun bezorgdheid uit met betrekking tot de concentratie van de auditmarkt van genoteerde vennootschappen in de internationale auditkantoren, hetgeen gekoppeld is aan het risico op verduijning van kantoren.”⁽⁴⁾

5. Ten slotte laat deze bepaling toe de aantrekkelijkheid van het beroep te vrijwaren en derhalve de werving van stagiairs, toekomstige bedrijfsrevisoren.
6. Het karakter van openbare orde van de bepaling impliceert dat een bedrijfsrevisor niet zou mogen afzien van de wettelijke begrenzing van de aansprakelijkheid, zelfs niet *a posteriori* of in het kader van een dading. Hiervan afzien zou immers een doorbreking

(1) Zie ook H. BRAECKMANS, “De wettelijke beperking van de aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor”, R.W. 2005-06, p. 1657, n° 17.

(2) Cass., 15 maart 1968, *Pas.*, p. 884.

(3) *Parl. St.* Kamer 2005-2006, wetsontwerp nr. 2020/01, 11 oktober 2005, p. 37.

(4) *Parl. St.* Kamer 2005-2006, wetsontwerp nr. 2020/01, 11 oktober 2005, p. 37.

kunnen zijn van het systeem van bescherming *van het beroep op zich*, dat de wetgever heeft willen instellen. Een dergelijk afzien van zal dus desgevallend als deontologische fout dienen te worden beschouwd.

2.2. Inwerkingtreding

7. Met betrekking tot de inwerkingtreding van de beperking van de aansprakelijkheid, is de Raad van het IBR van oordeel dat deze beperking, overeenkomstig het gemeen recht, van toepassing is voor elk feit dat de schade heeft veroorzaakt vanaf de inwerkingtreding van de wet van 23 december 2005, met name 9 januari 2006, en dit zelfs voor de lopende mandaten en opdrachten.
8. Het is bovendien van belang de plaats van ondertekening van het verslag duidelijk te vermelden teneinde eenduidig te bepalen welke wet van toepassing is. Bij wijze van voorbeeld, zou een Amerikaans rechter de Belgische wet gemakkelijker kunnen toepassen, indien het verslag in België werd ondertekend. Teneinde verwarring en wetsconflicten te vermijden, is het derhalve aanbevolen in het verslag geen twee plaatsen van ondertekening te vermelden, zoals bijvoorbeeld “opgemaakt te Brussel en te New York”.

2.3. “Opdrachten toevertrouwd door of krachtens de wet”

9. De Raad van het IBR acht het opportuun om de uitdrukking “opdrachten aan de bedrijfsrevisoren toevertrouwd door of krachtens de wet” te definiëren.

Volgens een algemeen aangenomen opvatting beoogt de term “wet” eveneens de legislatieve teksten van de Gemeenschappen en Gewesten, met name de *decreten en ordonnanties*.

Daarnaast gaat het om opdrachten die zowel door de Belgische wet, of krachtens een verwijzing naar deze, door een *buitenlandse* wet worden toevertrouwd.

In het handelsrecht omvat de wet, als rechtsbron, tevens de *gewoonten* die kracht van wet hebben.

2.4. “Gevalen waarbij deze opdrachten worden uitgeoefend door een accountant”

10. Overeenkomstig het vierde lid van voornoemd artikel 9bis zijn de beperkingen van de aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor tot drie miljoen euro voor de uitoefening van de opdrachten bij niet-genoteerde vennootschappen en twaalf miljoen euro bij genoteerde vennootschappen ook van toepassing op de gevallen waarbij deze opdrachten door of krachtens de wet worden toevertrouwd aan een accountant.

De bedrijfsrevisor kan de activiteiten van de accountant uitoefenen, met uitzondering van de opdracht bedoeld in artikel 166 van het Wetboek van vennootschappen.

Krachtens de artikelen 34 en 37 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen kunnen de aan de accountant voorbehouden activiteiten ook door bedrijfsrevisoren worden uitgevoerd, onder voorbehoud uiteraard van het naleven van de onafhankelijkheidsvereiste in de uitoefening van welbepaalde opdrachten. Het betreft in het bijzonder:

- 1° het verifiëren en corrigeren van alle boekhoudstukken;

- 2° de expertise, zowel privé als gerechtelijk, op het gebied van de boekhoudkundige organisatie van ondernemingen, alsmede de analyse volgens boekhoudmethodes van de toestand en de werking van ondernemingen vanuit het oogpunt van hun kredietwaardigheid, hun rendabiliteit en risico's;
- 3° de organisatie van de boekhouddiensten en van de administratieve diensten van de ondernemingen, evenals het adviseren over de boekhoudkundige en administratieve organisatie van de ondernemingen;
- 4° de organisatie en het voeren van de boekhouding van derden;
- 5° het verstrekken van advies in belastingzaken voor zover dit niet geschiedt als hoofdwerkzaamheid of voor zover dit door zijn aard een onderdeel uitmaakt van de uitoefening van één van de werkzaamheden bedoeld onder 1°.

2.5. Natuurlijke uitbreidingen van de opdracht van de commissaris

11. De Raad van het IBR is van mening dat het niet wenselijk is dat een specifieke contractuele opdracht die kadert in het natuurlijk verlengde van het commissarismandaat gekenmerkt wordt door een onbeperkte aansprakelijkheid van de revisor, daar waar het commissarismandaat het voorwerp uitmaakt van een beperkte burgerrechtelijke beroepsaansprakelijkheid.

Opdrachten die aan de commissaris worden toevertrouwd in het kader van het natuurlijk verlengde van zijn functie zijn ten exemplatieve titel de volgende gevallen:

- de uitgifte van een *comfort letter*;
  - de uitgifte van een verslag in het kader van in een prospectus te verstrekken informatie overeenkomstig de Europese Verordening nr. 1787/2006 van 4 december 2006;
  - de *audit* van een consolidatiebundel;
  - de uitvoering van een *audit* of van een tussentijds nazicht.
12. Aangezien deze opdrachten in het algemeen verwijzen naar het jaarlijks controleverslag van de commissaris, bestaat het gevaar dat de aansprakelijkheidsbeperking die van toepassing is op de wettelijke controleopdracht zou kunnen worden tenietgedaan, indien het toegelaten zou zijn om de aansprakelijkheid niet te beperken in het kader van opdrachten die er op natuurlijke wijze uit voortvloeien.
  13. Bijgevolg zijn de opdrachten, die aan de commissaris worden toevertrouwd in het kader van het natuurlijk verlengde van zijn functie, door de gebruiken of als gevolg van een verwijzing naar zijn functie van commissaris door een buitenlands rechtssysteem, deontologisch, ja zelfs wettelijk, onderworpen aan het systeem van drie en twaalf miljoen euro.

Indien, gelet op de rechtszekerheid, krachtens de gewoonten of bij verwijzing door een buitenlands rechtssysteem naar de functie van wettelijke auditor van een Belgische vennootschap (natuurlijke uitbreiding van zijn opdracht) opdrachten aan de commissaris worden toevertrouwd, signaleert de commissaris in zijn opdrachtbrief de beperking van zijn burgerrechtelijke beroepsaansprakelijkheid tot een bedrag van drie of twaalf miljoen euro.

2.6. “Genoteerde vennootschap”

14. De Raad van het IBR bevestigt dat de notie “genoteerde vennootschap”, naar aanleiding waarvan artikel 9bis van de wet van 22 juli 1953 voorziet in een aansprakelijkheid beperkt tot twaalf miljoen euro, beantwoordt aan de notie van genoteerde vennootschap op een gereglementeerde markt, bedoeld in artikel 4 van het Wetboek van vennootschappen.

2.7. Contractuele opdrachten

15. In het kader van andere dan wettelijke opdrachten legt de Raad van het IBR de nadruk op de parlementaire stukken van de Kamer van Volksvertegenwoordigers⁽¹⁾ die voorzien: “*de burgerlijke aansprakelijkheid van de revisor in het kader van andere opdrachten dan de wettelijke opdrachten, kan worden bepaald volgens de wil van de partijen en bepaald overeenkomstig het gemeen recht*”.

Via de commentaar op voornoemd artikel 9bis, heeft de Regering de interpretatie bevestigd volgens dewelke de contractuele vrijheid de contracterende partijen toelaat het aansprakelijkheidsstelsel te bepalen voor de opdrachten die krachtens de wet niet werden voorbehouden aan de revisoren (hierna de “contractuele opdrachten”).

16. Met het oog op het vrijwaren van de mededinging is de Raad van het IBR van mening dat er bij contractuele opdrachten *geen deontologische verplichting* bestaat die ertoe strekt dat een confrater diens burgerrechtelijke beroepsaansprakelijkheid dient te beperken, aangezien dit niet door de wetgever is opgelegd.

Bij contractuele opdrachten heeft de confrater immers de vrijheid om de opdracht te aanvaarden of te weigeren, indien zijn opdrachtgever geen beperking van diens aansprakelijkheid wenst.

De Raad van het IBR beveelt nochtans aan dat de aansprakelijkheid inzake contractuele opdrachten contractueel wordt beperkt tot redelijke bedragen, die rekening houden met het belang van iedere partij alsook met de wil van de wetgever om het voortbestaan van het beroep van bedrijfsrevisor te vrijwaren.

Op deontologisch vlak is het daarentegen niet toegelaten begrenzings in te voeren die zouden leiden tot een volledige of overdreven vrijstelling van de aansprakelijkheid, hetgeen in strijd zou zijn met de waardigheid van het beroep. Te denken valt bijvoorbeeld aan de beperking van de aansprakelijkheid tot het bedrag van de bezoldiging van de bedrijfsrevisor.

17. Bovendien dient de doelstelling van de wetgever, zijnde het voortbestaan van het beroep van bedrijfsrevisor voor wat de revisorale opdrachten betreft, eveneens in aanmerking te worden genomen voor de contractuele opdrachten. De contractuele vrijheid inzake het aansprakelijkheidsstelsel voor de revisoren voor de contractuele opdrachten, waaraan door de Regering in de voornoemde memorie van toelichting wordt herinnerd, impliceert dat de revisor desgevallend elke contractuele opdracht waarvoor hij een dekking zou toestaan die hoger ligt dan degene voorzien voor de revisorale opdrachten (drie of twaalf miljoen euro), moet kunnen rechtvaardigen en

(1) *Parl. St. Kamer, 2005-2006, wetsontwerp nr. 2020/01, 11 oktober 2005, p. 39.*

met bewijsstukken staven, teneinde het voortbestaan van zijn kantoor te waarborgen, in het algemeen belang zoals door de wetgever beoogd voor revisorale opdrachten.

3. VERZEKERING BURGERRECHTELIJKE BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID

3.1. Deontologische verplichting

18. In de context van de beperkingen ingevoerd door de wet van 23 december 2005, past het de voorwaarden van de verzekering burgerrechtelijke beroepsaansprakelijkheid aan te passen.

De Raad van het IBR bevestigt dat zijn leden een deontologische verplichting hebben een minimale verzekeringsdekking aan hun cliënteel te waarborgen, teneinde een effectieve dekking te waarborgen in geval van schade geleden door derden, overeenkomstig de wil uitgedrukt door de wetgever.

Indien het publiek overtuigd is van het feit dat de bedrijfsrevisor effectief verzekerd is, loopt diegene die niet over een verzekeringsdekking beschikt een des te groter gevaar.

Zonder alle motieven te willen opsommen die in die zin pleiten, willen wij toch wijzen op de stellingname die door de aanwezigen op het Forum in Antwerpen (1995) en door de Europese Federatie (1996) werd ingenomen: *“Rekening houdend met de stijgende risico’s die gepaard gaan met de wijzigingen in de zakenwereld, beveelt de FEE aan dat de verplichting tot een beroepsverzekering binnen de lidstaten veralgemeend wordt”*. Deze tendens is zich sinds dan blijven bevestigen.

Bepaalde vrije beroepen hebben recentelijk gekozen voor een systeem van verplichte collectieve verzekering. Daarentegen blijven de leden van het IBR vrij in de keuze van hun verzekering, op voorwaarde dat ze de hierondervermelde voorwaarden in het punt 3.2. naleven.

De verplichting tot verzekering kan enkel overwogen worden in de mate dat er een behoorlijke dekking voorhanden is tegen een redelijke prijs. Dit wordt mogelijk sinds de Raad een collectieve verzekeringspolis heeft onderhandeld waarvan U trouwens op de hoogte werd gebracht per afzonderlijke brief.

3.2. Voorwaarden

19. De Raad van het IBR is van mening dat de confraters een verzekering dienen af te sluiten onder de volgende voorwaarden:

- een dekking van minimum drie miljoen euro per verzekeringsjaar moet voorzien worden; dit bedrag wordt verhoogd naar twaalf miljoen voor de opdrachten uitgevoerd bij genoteerde vennootschappen;
- de vrijstelling moet gelijk zijn aan of hoger zijn dan 10.000 euro. Dit strekt ertoe de confraters een verantwoordelijkheidsgevoel te geven omtrent het belang van hun opdracht en tegelijk, met behoud van een redelijke minimale vrijstelling die de continuïteit van het kantoor niet in het gedrang brengt;
- de polis moet ten minste alle opdrachten dekken die voorbehouden zijn door of krachtens de wet aan de bedrijfsrevisoren;

- d) overeenkomstig artikel 9bis van de wet van 22 juli 1953, moet de polis vooraf door de Raad van het IBR worden goedgekeurd; er moet tevens in voorzien worden dat de opzegging van de polis voorafgaandelijk aan het Instituut wordt medegedeeld.

3.3. Vrijstelling

20. De Raad van het IBR is van mening dat de in punt 3.2. b) vermelde minimumvrijstelling van 10.000 euro niet kan worden gedekt door een verzekeringspolis. Dit is bestemd om ertoe bij te dragen de confraters een verantwoordelijkheidsgevoel te geven zonder de continuïteit van het kantoor in het gedrang te brengen.
21. Het past te herhalen dat de collectieve verzekeringspolis onderhandeld door de Raad, niet kan aangewend worden om de vrijstelling te dekken van een belangrijkere polis, en dit om te vermijden dat de uitzonderingen die over het algemeen voorzien zijn in de verzekeringspolissen in geval van onderschrijving van andere verzekeringspolissen als gevolg zouden hebben dat het lid, dat verschillende polissen zou onderschreven hebben bij verschillende verzekeraars, in de praktijk niet meer zou gedekt zijn.

3.4. Goedkeuring verzekeringscontract

22. De Raad van het IBR acht het opportuun de aandacht te vestigen op het feit dat de collectieve polis een niet-verplichte standaardpolis is. De confraters beschikken steeds over de mogelijkheid om zelf met hun verzekeringsmakelaar een specifieke polis te onderhandelen, die beantwoordt aan de individuele kantoorkenmerken. In geval van een specifieke polis dient de toestemming van de Raad te worden bekomen.

De confraters die niet aansluiten bij de collectieve polis worden derhalve, overeenkomstig artikel 9bis van de wet van 22 juli 1953, verzocht de Raad ervan op de hoogte te brengen of zij aan de hiervoor vermelde voorwaarden voldoen. Deze verklaring kan collectief gebeuren wanneer de polis onderschreven werd door of voor rekening van een vennootschap van revisoren.

3.5. Eénpersoonsrevisorenvennootschappen

23. De Raad van het IBR is van mening⁽¹⁾ dat de deontologische verplichting om een verzekeringspolis te onderschrijven van toepassing is op elke revisorenvennootschap met uitzondering van de éénpersoonsrevisorenvennootschappen die in de praktijk, in hun naam en voor hun eigen rekening, geen revisorale opdrachten uitoefenen.

Bijgevolg kunnen, maar ze moeten het niet, deze éénpersonenrevisorenvennootschappen naar het Instituut een getuigschrift van afsluiting van een dergelijke verzekering sturen, vermits ze in de praktijk geen revisorale opdracht uitoefenen in hun naam en voor hun eigen rekening, hetgeen het risico doet verdwijnen.

4. VOORBEELD VAN ALGEMENE VOORWAARDEN

24. De Raad onderzoekt de mogelijkheid om een voorbeeld van algemene voorwaarden omtrent de aansprakelijkheid in contractuele opdrachten te publiceren.

(1) In tegenstelling tot een vorig standpunt: IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 382.

■ Instituut der Bedrijfsrevisoren
 Institut des Reviseurs d'Entreprises
 Koninklijk Instituut - Institut royal

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent
 sg@ibr-ire.be

Onze referentie
 AK/DS/lm

Uw referentie

Datum
 17 maart 2006

Geachte Confrater,

**Betreft : Dubbel lidmaatschap in België of in het buitenland
Verplichting tot naleving van de bepalingen van toepassing op elk beroep of in elk land**

Sommige confraters zijn gelijktijdig lid van het IBR en van andere professionele Instellingen gevestigd zowel in België (IAB, enz.) als in het buitenland (Groot Hertogdom Luxemburg, Nederland, Frankrijk, enz.).

De Raad van het IBR acht het nuttig eraan te herinneren dat (bv. inzake kwaliteitscontrole, plichtenleer, vorming, enz.) een dergelijk dubbel lidmaatschap ook de naleving vraagt van de geldende regels van elk van de Instellingen waarvan zij lid zijn, dit zowel in België als in het buitenland.

Naast de door elk Instituut gepubliceerde normen, geldt deze verplichting eveneens voor de naleving van de wetsbepalingen betreffende de wettelijke jaarrekeningcontrole, de onafhankelijkheid van de beroepsbeoefenaar, het opstellen van de jaarrekeningen, alsook van de verschillende wetgevingen op het voorkomen van witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

De naleving van de door deze Instellingen toegepaste wetsbepalingen en regelgeving draagt bij tot het imago van ons beroep en dit ook met name in het buitenland. Ik nodig u derhalve uit om hier aandacht aan te willen schenken.

Met confraternale groeten,

Rue d'Arenbergstraat 13
 Brussel B-1000 Bruxelles
 TEL.: 02 512 51 96
 FAX: 02 512 78 86
 e-mail: info@ibr-ire.be
 Bank/Banque: 000-0039236-48

Créé par la loi du 22 juillet 1953
 Oppgericht bij wet van 22 juli 1953

André KILESSE

■ Instituut der Bedrijfsrevisoren
Institut des Réviseurs d'Entreprises

Koninklijk Instituut - Institut royal

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent sg@ibr-ire	Onze referentie DSch/ad	Uw referentie	Datum 25 april 2006
-----------------------------	----------------------------	---------------	------------------------

Geachte Confrater,

Betreft : Hernieuwing akkoord met de BVB inzake het bekomen door bedrijfsrevisoren van bankbevestigingen

Inleiding

1.- Wij hebben het genoegen u te informeren dat het akkoord gesloten tussen het IBR en de Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen (BVB) inzake het bekomen door bedrijfsrevisoren van bankbevestigingen werd hernieuwd.

Dit akkoord zal in werking treden voor verzoeken om bankbevestigingen betreffende boekjaren afgesloten vanaf 31 december 2006. Het akkoord zelf is opgenomen in bijlage tot deze mededeling.

2.- Het nieuwe akkoord komt tegemoet aan de verzuchting tot standaardisering door het verschaffen van duidelijkheid over de procedure die zowel door de bedrijfsrevisoren als door financiële instellingen dient te worden gevolgd.

3.- De Raad wenst aan de confraters te melden dat de "standaard bankbevestiging" voorziet in het feit dat de commissaris de belangrijkste bancaire informatie over de gecontroleerde entiteit zal verkrijgen, inclusief informatie betreffende zekerheden en waarborgen. Het gaat om informatie die de banken ter beschikking kunnen stellen via de standaard procedure. Bijkomende bevestigingen in verband met specifieke informatie die niet wordt verschaft via de standaard bankbevestiging kunnen wel apart bij de bank worden aangevraagd (b.v. informatie inzake de personen die gemachtigd zijn de entiteit te verbinden ten opzichte van de bank).

Rue d'Ankerpstraat 13
1050 Brussel
TEL: 02 512 51 36
FAX: 02 512 78 86
e-mail: info@ibr-ire.be
Bank/Banque: 000403923648

Créé par la loi du 22 juillet 1953
Opposé par la loi du 22 juillet 1953

Mededeling aan de Leden van 25 april 2006
Pagina 2

4.- De precieze datum waarvoor de standaard bankbevestiging wordt aangevraagd is gewoonlijk de datum van de afsluiting van de jaarrekening of een datum per einde maand.

Rekening houdend met de IBR-BVB overeenkomst dient de in de bijlage tot voornoemd akkoord standaard vragenlijst zelf niet meer te worden verzonden naar de betrokken bank. Een officiële aanvraag volstaat tot het verkrijgen van een standaard bankbevestiging.

5.- De Raad wenst de confraters er in het bijzonder op attent te maken dat de standaard procedure inzake het bekomen van bankbevestigingen expliciet voorziet dat het verzoek tot standaard bankbevestiging:

- wordt opgesteld op briefpapier van de gecontroleerde entiteit;
- wordt ondertekend door (een) perso(o)n(en) die een mandaat heeft (hebben) op de bankrekening(en) van deze entiteit.

Het verzoek wordt in beginsel door de commissaris zelf verzonden.

6.- De Raad wenst aan de confraters de volgende aandachtspunten te signaleren die van belang kunnen zijn voor een vlot verloop van de procedure voor het bekomen van bankbevestigingen :

- correcte en voldoende indentificatie van de klant van de bank;
- duidelijk aangeven van de datum waarop de bankbevestiging betrekking heeft;
- duidelijk aangeven van de naam van de bedrijfsrevisor (of van het revisorenkantoor);
- geen dubbel verzoek tot bankbevestiging indienen voor eenzelfde gecontroleerde entiteit en voor eenzelfde datum (verzoek verzonden naar zowel de zetel van de bank als naar het bankkantoor) : één verzoek gericht aan de commerciële contactpersoon van het bankkantoor volstaat;
- ingeval de verzoeken (voor verschillende juridische entiteiten) worden gebundeld in één verzoek, dient een lijst van de betrokken juridische entiteiten in bijlage bij dit verzoek, geadresseerd aan de bank, te worden ingesloten;
- in het geval de bedrijfsrevisor een volmacht heeft bekomen om zelf direct de bankbevestigingen aan te vragen dient deze volmacht aan de vereiste voorwaarden te voldoen en aan de bank te zijn medegedeeld.

***

Met confraternelijke hoogachting,

André KILLESSE

Bijlagen: - Overeenkomst inzake het verkrijgen van bankbevestigingen
- Bankbevestigingen – standaard IBR-BVB

Overeenkomst inzake het verkrijgen van bankbevestigingen

Het Instituut der Bedrijfsrevisoren (IBR) en de Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen (BVB) komen overeen dat de standaard procedure en vragenlijst, zoals beschreven in bijlage, die erop gericht is dat bedrijfsrevisoren bankbevestigingen kunnen verkrijgen, zal worden toegepast voor boekjaren afgesloten vanaf 31 december 2006. Bijkomende specifieke bevestigingen kunnen apart worden aangevraagd.

Tot die datum blijft de huidige procedure voor bankbevestigingen van toepassing.

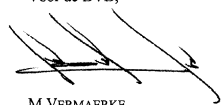
Het IBR deelt jaarlijks aan de BVB een bijgewerkte adressenlijst van haar leden mee in een gestructureerd elektronisch formaat. De BVB stelt deze informatie ter beschikking van haar leden die dit uitsluitend mogen gebruiken in het kader van de verzending van bankbevestigingen en in geen geval voor publicitaire doeleinden.

Opgemaakt te Brussel op 6 april 2006 in 2 exemplaren.

Voor het IBR,

P. BERGER
Ondervoorzitter

Voor de BVB,

M. VERMAERKE
Gedelegeerd bestuurder

Bijlage : Standaard procedure en vragenlijst voor bankbevestigingen

Bankbevestigingen – standaard IBR-BVB

1. Inleiding

Het verdient aanbeveling dat de bedrijfsrevisor voor het verkrijgen van standaard bankbevestigingen voor de gecontroleerde entiteit zich baseert op de overeenkomst gesloten door het Instituut der Bedrijfsrevisoren (IBR) met de Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen (BVB).

De standaard bevestigingsaanvraag moet naar de bank worden verstuurd op briefpapier van de gecontroleerde entiteit en moet worden ondertekend door een persoon die een mandaat heeft op de rekening(en) van de entiteit. De aanvraag dient te worden verstuurd per gecontroleerde entiteit (en niet per rekening) aan de commerciële contactpersoon van het bankkantoor. De bedrijfsrevisor zal ervoor zorgen dat de standaard bankbevestigingen die hij wenst te ontvangen betrekking hebben, zowel op de gewone bankiers van de gecontroleerde entiteit als op de kredietinstellingen waarmee slechts occasioneel een verrichting wordt uitgevoerd. De gespecificeerde datum waarvoor de standaard bankbevestiging wordt aangevraagd is gewoonlijk de balansdatum of een datum per einde maand. Rekening houdend met de IBR-BVB overeenkomst dient de hierna vernoemde vragenlijst zelf niet meer te worden verzonden naar de betrokken bank. Bijgevolg volstaat enkel de officiële aanvraag tot het verkrijgen van een standaard bankbevestiging.

De bank stuurt haar antwoord rechtstreeks aan de bedrijfsrevisor eventueel met kopie aan de entiteit. Wanneer er voor een bepaald punt van de standaard vragenlijst geen gegevens zijn voor de betrokken entiteit zal de bank “geen” of “nihil” aanduiden.

Bijkomende bevestigingen in verband met specifieke informatie die niet wordt verschaft via de standaard bankbevestiging kunnen wel apart bij de bank worden aangevraagd (b.v. informatie inzake de personen die gemachtigd zijn de entiteit te verbinden ten opzichte van de bank).

2. Brief

HOOFDING VAN DE GECONTROLEERDE ENTITEIT

Naam + adres van de bank

Aan de heer/mevrouw XYZ (commerciële contactpersoon van het bankkantoor)

Datum:

Geachte heer, geachte mevrouw,

Wij vragen u een standaard bankbevestiging op datum van ....., met vermelding van de gevraagde inlichtingen die overeengekomen zijn door de Belgische Vereniging der Banken en Beursvennootschappen (BVB) en het Instituut der Bedrijfsrevisoren (IBR), rechtstreeks toe te sturen aan:

Naam en adres van het Revisorenkantoor

Tel. :

Fax :

Wij danken u alvast voor uw medewerking en verblijven,

Hoogachtend,

Handtekening

Naam (verantwoordelijke van de gecontroleerde entiteit) + naam van de gecontroleerde entiteit

Ondernemingsnummer (van de juridische entiteit) :

Bankrekeningnummer van de entiteit waarvan de kosten voor deze standaard bevestiging door de bank moeten worden gedebiteerd:

3. Standaardprocedure en vragenlijst voor Bankbevestigingen

1. Saldi van de rekeningen

Voor alle op onze naam aangehouden zichtrekeningen, de termijnrekeningen, de spaardepositorekeningen:

- het rekeningnummer;
- het saldo;
- de munt;
- een opgave van de zicht- en spaardepositorekeningen (uitgezonderd de rekeningen die voor de interne orde worden gebruikt) die in de loop van het jaar dat voorafgaat aan (de in de brief gespecificeerde datum) werden afgesloten, met vermelding van de datum waarop deze rekeningen werden afgesloten;
- de eventuele uitdrukkelijke vermelding "geblokkeerd".
- in het bijzonder voor de termijnrekeningen :
  - de rentevoet;
  - de looptijd;
  - de vervaldag.

2. Kluzen

3. Kredieten en leningen

- de aard (persoonlijke lening, financiering, investeringskrediet, hypothecair krediet, *leasing- of renting, factoring*, kaskrediet, voorschotten op vaste termijn (*straight loans*), "roll over", discontokredieten, documentaire kredieten, enz.);
- het contractnummer en/of rekeningnummer;
- het nog verschuldigde bedrag;
- de laatste vervaldag;
- de munt;
- de looptijd;
- de *covenants* die in de kredietovereenkomst(en) zijn opgenomen;
- de andere bijzondere kredietmodaliteiten.

4. Financiële instrumenten

Voor elk contract de munteenheid, de bedragen, de wisselkoersen, interesten, vervaldagen en andere relevante gegevens, van alle afgeleide producten en andere financiële instrumenten die nog niet verlopen zijn op (de in de brief gespecificeerde datum) (voor *swap*-overeenkomsten: geef details van de twee contracten, met name het onderliggende contract en het *swap*-contract):

- de termijn wisselcontracten;
- de *forward-rate* contracten;

- de *futures* contracten;
- de *interest rate swaps*;
- de *devisenswaps*;
- de optiecontracten;
- de grondstofcontracten;
- de andere contracten (gelieve de aard te vermelden).

5. Effectenrekeningen (Open bewaargeving)

Voor de aandelen:

- de identificatiecode;
- de benaming;
- de munt;
- het aantal.

Voor de obligaties:

- de identificatiecode;
- de benaming;
- de uitgiftedatum;
- de rentevoet;
- de vervaldag;
- de munt;
- de nominale waarde.

Voor de beleggingsfondsen:

- de identificatiecode;
- de benaming;
- de munt;
- het aantal.

6. Zekerheden en waarborgen

- door de entiteit verstrekte zekerheden of waarborgen aan de bank;
- door de bank verstrekte zekerheden of waarborgen voor rekening van de entiteit;
- door derden aan de bank verstrekte zekerheden of waarborgen voor rekening van de entiteit;

Indien deze zekerheden en waarborgen door de bank niet rechtstreeks kunnen worden weergegeven, wordt door de bank, als alternatief, de datum vermeld van de laatste goedgekeurde kredietbrief gericht aan de betrokken entiteit.

 Instituut der Bedrijfsrevisoren
Institut des Reviseurs d'Entreprises
 Koninkrijk Instituut - Institut royal

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent
 d.szafraan@ibr-irc.be

Onze referentie
 SVB/DS/vb

Uw referentie

Datum
 31 juli 2006

Geachte Confrater,

Betref: Wijzigingen aan artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen

INHOUDSTAFEL

1. Inleiding
2. Schraping van de *pre-cooling off period* van 2 jaar
3. Toepassingsgebied
  - 3.1. Vorige wet
  - 3.2. Schraping van de Belgische collateralere vennootschappen
  - 3.3. Uitsluiting van bepaalde prestaties in het buitenland
4. "One to one"-regel
  - 4.1. Berekening van de "one to one"-regel op een globale manier
  - 4.2. Berekening van de "one to one"-regel per boekjaar
  - 4.3. Berekening van de "one to one"-regel op basis van de prestaties (*accrual basis*)
  - 4.4. Afwijking op de "one to one"-regel toegekend door een auditcomité
    - 4.4.1. Afwijking door een auditcomité op groepsniveau
    - 4.4.2. Auditcomités "OESO"
    - 4.4.3. Transparantie van de afwijking
5. Artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen
  - 5.1. Definitie van de categorieën van non-auditdiensten
  - 5.2. Publicatie van de honoraria voor non-auditdiensten in bijlage bij de jaarrekening (in plaats van het jaarverslag)
  - 5.3. Publicatie van de audit honoraria in hoofde van bepaalde vennootschappen
  - 5.4. Toepassingsgebied van art. 134 W. Venn.: enkelvoudige rekening of geconsolideerde rekening
6. Inwerkingtreding en overgangperiode

Rue d'Arenbergstraat 13
 Brussel B-1000 Bruxelles
 TEL.: 02 512 51 36
 FAX: 02 512 78 86
 e-mail: info@ibr-irc.be

Bank/Banque: 000.0039236.48

Créé par la loi du 22 juillet 1953
 Opgericht bij wet van 22 juli 1953

Mededeling aan de leden
Pagina 2

1. Inleiding

De Raad van het IBR had meermaals de aandacht van de Regering en van het Parlement ⁽¹⁾ gevestigd op de moeilijkheden met betrekking tot de interpretatie en de toepassing van artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen, zoals gewijzigd door de wet van 2 augustus 2002 houdende wijziging van het Wetboek van vennootschappen, en op de opportuniteit om de voornoemde wet van 2 augustus 2002 te verbeteren.

Hieraangaande had de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (de "HREB") een advies van 1 april 2004 inzake een voorstel tot hervorming van de wet van 2 augustus 2002, de zogenaamde "corporate governance" wet, uitgevaardigd.

Op 17 maart 2006 heeft het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (het "ACCOM") een interpretatief advies goedgekeurd inzake de berekening van de "one to one"-ratio, waarin het ACCOM de noodzaak onderlijnde om een aantal bepalingen van het artikel 133 W. Venn. te verduidelijken. Ter herinnering, op 6 september 2005 werd er een mededeling tot u gericht door het IBR betreffende de toepassing van de "one to one"-regel.

De Raad van het IBR verheugt zich over de constructieve adviezen uitgebracht door de HREB en het ACCOM in deze context.

Gevolggend aan de opmerkingen geformuleerd door de HREB, door het ACCOM en door het IBR, heeft het Parlement het wetsontwerp nr. 2518 van 31 mei 2006 houdende diverse bepalingen goedgekeurd [dit is de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen geworden] (*B.S.*, 28 juli 2006, ed. 2, p. 36960 tot 36964). Deze wet bevat onder meer bepalingen tot wijziging van artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen en een machtiging aan de Koning om de nieuwe Achtste Richtlijn uit te voeren. Deze bepalingen worden hierna samengevat.

J...

✱

⁽¹⁾ Memorandum aan de Regering, IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 331-342; IBR, *Jaarverslag*, 2003, p. 45; 2004, p. 35-36 en 2005, p. 39-41.

Mededeling aan de leden
Pagina 3

2. Schraping van de pre-cooling off period van 2 jaar

De nieuwe paragraaf 8 van artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen beoogt de terugwerkende kracht van twee jaar te schrappen, die toegepast wordt op de levering van diensten die de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang brengen. De voorgestelde aanpassing doet geen afbreuk aan de algemene beginselen betreffende onafhankelijkheid, die van toepassing blijven.

Het past dus geval per geval te onderzoeken of de prestaties die verricht werden door de revisor of zijn netwerk in de jaren die voorafgaan aan zijn benoeming als commissaris, zijn onafhankelijkheid al dan niet in het gedrang brengen. Er zal een bijzondere aandacht moeten besteed worden aan deze situaties en desgevallend zal het mandaat van commissaris niet toevertrouwd noch aanvaard moeten worden indien de verrichte prestaties de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang brengen. In het bijzonder zullen de diensten die bij voorbeeld hebben geleid tot de aanstelling van de directeur generaal of de financiële directeur en tot het houden van de boekhouding van de vennootschap of van een belangrijke dochtervennootschap het voorwerp uitmaken van een bijzondere aandacht.

De Raad bereidt heden ontwerpnormen voor inzake bepaalde aspecten van de onafhankelijkheid van de commissaris, waarin deze kwestie aan bod zal komen.

✗.

...

Mededeling aan de leden
Pagina 4

3. Toepassingsgebied

3.1. Vorige wet

In de vorige wet beoogt het toepassingsgebied van de onverenigbare diensten, de diensten verricht :

- a) door de commissaris en zijn netwerk in België ten opzichte van :
  - 1) de gecontroleerde vennootschap in België;
  - 2) de vennootschappen in België die de gecontroleerde vennootschap controleren;
  - 3) de andere "collaterale" vennootschappen die verbonden zijn in België met de gecontroleerde vennootschap overeenkomstig artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen (met name de "zustervennootschappen" en de "nichten" in België die onderworpen zijn aan een gemeenschappelijke controle);
  - 4) de dochtervennootschappen in België van de gecontroleerde vennootschap; en
  - 5) de buitenlandse dochtervennootschappen van de gecontroleerde vennootschap.

- b) door het netwerk van de commissaris in het buitenland ten opzichte van :
  - 1) de gecontroleerde vennootschap in België;
  - 2) de vennootschappen in België die de gecontroleerde vennootschap controleren;
  - 3) de andere "collaterale" vennootschappen die verbonden zijn in België met de gecontroleerde vennootschap overeenkomstig artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen (met name de "zustervennootschappen" en de "nichten" in België die onderworpen zijn aan een gemeenschappelijke controle);
  - 4) de dochtervennootschappen in België van de gecontroleerde vennootschap; en
  - 5) de buitenlandse dochtervennootschappen van de gecontroleerde vennootschap.

*

./...

Mededeling aan de leden

Pagina 5

3.2. Schraping van de Belgische collateralere vennootschappen

Volgens de nieuwe wet, zijn de zeven diensten beoogd in art. 183ter van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 niet meer onverenigbaar met de onafhankelijkheid van de commissaris, wanneer deze diensten verricht worden door de commissaris of zijn netwerk in België ten aanzien van de Belgische collateralere vennootschappen (bovenvermeld punt 3.1., a), 3) en b), 3)). Er bestaat inderdaad, in zulke vennootschappen, geen *selfreview* risico en de verrichting van diensten in deze Belgische vennootschappen zal er dus opnieuw mogelijk zijn, onverminderd de algemene onafhankelijkheidsregels.

Het verbod om de zeven onverenigbare diensten te presteren was reeds voorheen niet van toepassing op de collateralere vennootschappen in het buitenland.

3.3. Uitsluiting van bepaalde prestaties in het buitenland

De nieuwe paragraaf 8 van artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen, in werking getreden op 7 augustus 2006, bepaalt dat de onafhankelijkheid van de commissaris onderzocht zal moeten worden op het vlak van de prestaties verricht door de commissaris en zijn netwerk in België ten opzichte van de gecontroleerde vennootschap in België, van de vennootschappen in België die haar controleren en van alle dochtervennootschappen, zowel de Belgische als de buitenlandse.

De prestaties verricht door het netwerk van de commissaris in het buitenland ten aanzien van de buitenlandse dochtervennootschappen zijn daarentegen voortaan enkel onderworpen aan de bepalingen van kracht in het buitenland. Het past aldus om enkel de bepalingen die van toepassing zijn in het land van vestiging toe te passen op het netwerk in het buitenland en op de dochtervennootschappen in het buitenland. De nieuwe paragraaf 8 van artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen schrapt dus van het toepassingsgebied van de onverenigbare diensten, de prestaties verricht door het netwerk van de commissaris in het buitenland ten opzichte van de buitenlandse dochtervennootschappen (cf. bovenvermeld punt 3.1., b), 5)).

Deze wijziging houdt rekening met de wil om de regels op Europees niveau te harmoniseren.

*

./...

*Mededeling aan de leden
Pagina 6*

4. "One to one"-regel

4.1. Berekening van de "one to one"-regel op een globale manier

De rechtsleer was tot op heden verdeeld over de berekeningsmodaliteiten van de "one to one"-regel (individuele of globale benadering).

De nieuwe paragraaf 7 van artikel 133 bepaalt dat de berekening globaal verricht wordt op het niveau van het geheel bestaande uit de vennootschap en haar dochtervennootschappen.

Dit bevestigt een interpretatie die samenhangt met de logica van de consolidatie en die het mogelijk maakt een globaal zicht te hebben op de prestaties verricht voor de groep, eerder dan een individueel zicht voor elke entiteit die deel uitmaakt van de groep.

De omzendbrief van 6 september 2005 betreffende de toepassing van de "one to one"-regel is hieromtrent zonder voorwerp vanaf de boekjaren die op 31 december 2006 afsluiten (alsook elk ander boekjaar dat op 7 augustus 2006 afsluit, datum van inwerkingtreding, of op een latere datum).

4.2. Berekening van de "one to one"-regel per boekjaar

De nieuwe paragraaf 7 van artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen bevestigt één van de interpretaties die mogelijk werden gemaakt door de vorige tekst, met name dat het totaal van de honoraria berekend wordt per boekjaar (en niet voor de termijn van het mandaat van drie jaar), en dit, overeenkomstig het interpretatief advies 2004/3 van het ACCOM (p. 6), goedgekeurd op 27 oktober 2004.

*

J...

Mededeling aan de leden

Pagina 7

4.3. Berekening van de "one to one"-regel op basis van de prestaties (accrual basis)

Er bestond een juridische onzekerheid die onder andere voortvloeide uit uiteenlopende interpretaties in de doctrine; sommigen waren inderdaad van mening dat de berekening van de "one to one"-regel voorzien in lid 7 van het artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen, enkel op basis van de uitgegeven ereloonstaten moest geschieden (de prestaties die verricht werden en die niet gefactureerd werden, werden aldus, volgens sommigen, niet in rekening gebracht).

Voor de berekening van de "one to one"-regel zal het volstaan om de bezoldigingen met betrekking tot de tijdens het boekjaar gepresteerde diensten in overweging te nemen en die of gefactureerd zijn of geboekt zijn als een te ontvangen factuur door de gecontroleerde entiteit ⁽²⁾.

In deze context wordt er verwezen naar het interpretatief advies van het ACCOM van 17 maart 2006 (nr. 7, p. 2) dat bepaalt :

"Bij het afsluiten van het boekjaar en het opmaken van de inventaris, zullen de vennootschappen die andere dienstverlening hebben ontvangen, met toepassing van het boekhoudrecht, en meer in het bijzonder van het accrualbeginsel dat uitgedrukt is in artikel 33, tweede lid van het uitvoeringsbesluit van het Wetboek van vennootschappen, alle bedragen inzake honoraria (ongeacht hun relatief belang) die overeenstemmen met de tijdens het afgelopen boekjaar door de commissaris en zijn netwerk verrichte dienstverlening in hun boekhouding verwerken (in voorkomend geval bij wijze van "te ontvangen facturen"). Deze boekingen vormen de basis voor de bijzondere vermeldingen in het jaarverslag van de vennootschappen die de diensten hebben ontvangen, zoals die bepaald zijn in artikel 134 §§ 2 en 4 van het Wetboek van vennootschappen."

J...

✱

⁽²⁾ Parl. St. Kamer, 2005-2006, wetsontwerp nr. 2518/001, 31 mei 2006, p. 75.

4.4. Afwijking op de “one to one”-regel toegekend door een auditcomité

4.4.1. Afwijking door een auditcomité op groepsniveau

De aanpassing van paragraaf 6 van artikel 133 W. Venn. staat toe aan het auditcomité op groepsniveau (bijvoorbeeld van de moeder vennootschap in België of in het buitenland (OESO)) om haar mening te uiten omtrent de voorafgaande goedkeuring aangaande de honoraria voor non-auditdiensten in de dochtervennootschappen. De beslissing van het auditcomité van een moedervennootschap zou aldus moeten volstaan. Dit hangt samen met de principes die aan de basis liggen van de consolidatie van de jaarrekening.

4.4.2. Auditcomités “OESO”

Uit de vorige wet volgde dat alleen de auditcomités van Belgische gecontroleerde vennootschappen gemachtigd waren om afwijkingen op de “one to one”-regel toe te kennen.

De nieuwe paragraaf 6 van het artikel 133 W. Venn. bepaalt dat een auditcomité van een moedervennootschap van een Belgische dochtervennootschap een afwijking zal kunnen toekennen op de “one to one”-regel, indien de moedervennootschap een vennootschap is naar het recht van een Lidstaat van de Europese Unie of van de OESO. De nieuwe wettelijke bepaling baseert zich op het feit dat zowel de Lidstaten van de Europese Unie als van de OESO voldoende waarborgen bieden in verband met de bepalingen inzake *corporate governance*.

4.4.3. Transparantie van de afwijking

De nieuwe paragraaf 6 van artikel 133 W. Venn. bepaalt dat met het oog op transparantie, in bijlage bij de jaarrekening, de afwijking en de verantwoording ervoor wordt vermeld. In het geval van een beslissing over een vraag tot afwijking gericht aan het auditcomité, is het Advies- en controlecomité niet meer bevoegd om zich over dezelfde kwestie uit te spreken, en omgekeerd, teneinde tegenstrijdige beslissingen te vermijden.

✍

./...

Mededeling aan de leden
Pagina 9

5. Artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen

5.1. Definitie van de categorieën van non-auditdiensten

De machtiging aan de Koning, bepaald in artikel 134 van het W. Venn. om de categorieën van diensten te bepalen, werd geschrapt en vervangen door het invoegen in de wettekst van de categorieën opgenomen in de Aanbeveling van de Europese Commissie van 16 mei 2002, gepubliceerd in het P.B.E.G. van 19 juli 2002, die op dit vlak niet werd gewijzigd door de nieuwe Europese Achtste richtlijn.

De drie voorgestelde categorieën in de nieuwe paragraaf 2 van artikel 134 W. Venn. hebben betrekking op de volgende opdrachten :

- a) "*andere controle-opdrachten*": verslag over inbrengen in natura en quasi-inbrengen; verslag over de fusies en splitsingen; verslag over de waarde van opties op aandelen die niet beursgenoteerd zijn; verslag over de omzettingen van de rechtsvorm van vennootschappen; verslag over de ontbindingen; Fost+, VAL-I-PAC, enz.
- b) "*belastingadviesopdrachten*": adviezen in fiscale aangelegenheden; en
- c) "*andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten*"⁽³⁾: *due diligence* opdracht, adviezen inzake milieu, enz.

...

⁽³⁾ In de Franstalige versie van paragraaf 2 c) van artikel 134 W. Venn. wordt "*mission révisorale*" in het enkelvoud vermeld.

✂ .

*Mededeling aan de leden
Pagina 10*

5.2. Publicatie van de honoraria voor non-auditdiensten in bijlage bij de jaarrekening (in plaats van het jaarverslag)

Met het oog op het verbeteren van de financiële informatie, wordt in de nieuwe paragraaf 2 van artikel 134 W. Venn. de publicatie van de honoraria voor non-auditdiensten in bijlage bij de enkelvoudige en de geconsolideerde jaarrekening voorzien (in plaats van het jaarverslag).

Het betreft een uitbreiding van het toepassingsgebied. De bepaling van toepassing in de vorige wet voorziet inderdaad in een bekendmaking van de honoraria in het jaarverslag, dat enkel verplicht gemaakt wordt voor de grote vennootschappen.

De kleine vennootschappen beoogd in artikel 15 W. Venn. die, op een vrijwillige basis, een commissaris benoemd zouden hebben, zullen vanaf de boekjaren die op 31 december 2006 afsluiten (alsook elk ander boekjaar dat op 7 augustus 2006 afsluit, of op een latere datum) de honoraria voor non-auditdiensten die gestort worden aan de commissaris of aan zijn netwerk, in bijlage bij de jaarrekening opnemen.

5.3. Publicatie van de audithonoraria in hoofde van bepaalde vennootschappen

Met het oog op het verbeteren van de financiële informatie, wordt in de nieuwe paragraaf 1 van artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen de publicatie voorzien van de audithonoraria in bijlage bij de jaarrekening van genoteerde vennootschappen en van vennootschappen die verplicht zijn geconsolideerde jaarrekeningen op te stellen en te publiceren.

Deze nieuwe bepaling beoogt aan derden toe te laten over meer elementen te beschikken om de goede toepassing van de "one to one"-regel na te gaan.

J...

X

Bijl. 4

5.4. Toepassingsgebied van art. 134 W. Venn.: enkelvoudige rekening of geconsolideerde rekening

De vorige wet bepaalt dat het jaarverslag met betrekking tot de enkelvoudige jaarrekening de aard van en de honoraria voor de non-auditdiensten verricht door de commissaris en zijn netwerk ten aanzien van de gecontroleerde vennootschap, van haar verbonden vennootschappen in België en van haar (Belgische en buitenlandse) dochtervennootschappen, moet vermelden, overeenkomstig de te bepalen categorieën door de Koning.

Op dezelfde wijze bepaalt de vorige wet dat het jaarverslag met betrekking tot de geconsolideerde jaarrekening de aard van en de honoraria voor de non-auditdiensten verricht door de commissaris en zijn netwerk ten aanzien van de gecontroleerde vennootschap, van haar verbonden vennootschappen in België en van haar (Belgische en buitenlandse) dochtervennootschappen, moet vermelden, overeenkomstig de te bepalen categorieën door de Koning.

De aangebrachte wijziging heeft tot doel te vermijden dat elke dochtervennootschap van de groep bij het opstellen van haar enkelvoudige jaarrekening, het geheel van de honoraria gestort door elke andere vennootschap van de groep moet vermelden.

De nieuwe paragrafen 2 en 4 van artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen voorzien in de mededeling van de honoraria voor de non-auditdiensten als volgt :

- a) de honoraria voor de non-auditdiensten verricht door de commissaris of een lid van zijn netwerk, voor de gecontroleerde vennootschap (en niet meer voor de verbonden vennootschappen in België noch voor haar dochtervennootschappen) zullen worden vermeld in bijlage bij de enkelvoudige jaarrekening van deze vennootschap (in de vorige wet moest deze informatie in het jaarverslag van iedere entiteit van de groep worden opgenomen);
- b) de honoraria voor de non-auditdiensten verricht door de commissaris of een lid van zijn netwerk voor de gecontroleerde vennootschap en haar (Belgische of buitenlandse) dochtervennootschappen zullen vermeld worden in bijlage bij de geconsolideerde jaarrekening.

De bezoldigingen met betrekking tot de tijdens het boekjaar gepresteerde diensten dewelke hetzij gefactureerd zijn hetzij geboekt zijn als een te ontvangen factuur door de gecontroleerde entiteit ⁽⁴⁾, dienen in beschouwing genomen te worden.

...

✕

⁽⁴⁾ *Parl. St., Kamer, 2005-2006, wetsontwerp nr. 2518/001, 31 mei 2006, p. 81.*

Mededeling aan de leden
Pagina 12

6. Inwerkingtreding en overgangperiode

Er wordt voorzien dat de wijzigingen aan artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen van toepassing zijn op de prestaties en de situaties die zijn ontstaan vanaf de boekjaren die afsluiten op de datum van inwerkingtreding van de wet, met name op 7 augustus 2006, of op een latere datum ⁽⁵⁾. Voor de ondernemingen die afsluiten op 31 december, zijn de nieuwe bepalingen zodoende van toepassing op het boekjaar 2006.

* * *

Deze bepalingen hebben tot doel de onafhankelijkheid van de commissaris en de kwaliteit van de wettelijke controle van de rekeningen te versterken, rekening houdend met de evoluties op Europees niveau.

Met confraternele groeten,

André KILESSE
Voorzitter

⁽⁵⁾ Cf. art. 104 van de wet van 20 juli 2006.

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent
Olivier Costa
stago@ibr-ire.be

Onze referentie
OC/as/06286

Uw referentie

Datum
24 augustus 2006

Geachte Confrater,

Betref: Opdracht inzake CO² emissies

Het Waals Gewest heeft aan de bedrijfsrevisoren de opdracht toevertrouwd om de gegevens over CO² emissies na te zien. Deze opdracht komt uit de "accords de branche" afgesloten tussen het Waals Gewest en sectoriele beroepsorganisaties (bv.: Fedichem, Cobelpa,...).

De opdracht toevertrouwd aan de leden van het Instituut bestaat in het nazien van de materialiteit het geheel van de gegevens die dienen voor het jaarlijkse berekenen van de IEE et IGES coëfficiënten.

We voegen daarvoor een technische documentatie toe voorbereid door Econotec voor de rekening van het Waals Gewest.

Het Instituut heeft een model van verslag opgesteld dat u op nuttige wijze in het kader van deze opdracht kunt gebruiken.

Met confraternele groeten,

André KILLESSE

Bijl. 5

(1) De technische documentatie is beschikbaar op het IBR extranet (https://www.ibr-ire.be/ned/documentatie_mededelingen.aspx?id=2882&print=1).

■ Instituut der Bedrijfsrevisoren
Institut des Reviseurs d'Entreprises
Koninklijk Instituut - Institut royal

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent
sg@ibr-ire.be

Onze referentie
DS/svds

Uw referentie

Datum
19 oktober 2006

Geachte Confrater,

Betreft : Nieuwe collectieve verzekeringspolis Burgerlijke Beroepsaansprakelijkheid

De aanvangsdatum van de nieuwe collectieve verzekeringspolis Burgerlijke Beroepsaansprakelijkheid eerste en tweede rang werd verdaagd naar 1 oktober 2006 teneinde ons de mogelijkheid te bieden een aanvraag tot *ruling* met betrekking tot de ontheffing van de verzekeringstaks van 9,25% in te dienen.

Wij hebben het genoegen u aan te kondigen dat de dienst voorafgaande beslissingen inzake fiscale zaken ons bevestigd heeft dat de ontheffing van de verzekeringstaks van toepassing is op de collectieve verzekeringspolis die aanvang genomen heeft op 1 oktober 2006.

Er werden ook twee nieuwigheden in de collectieve polis ingevoerd naar aanleiding van opmerkingen van bepaalde van onze leden:

- (1) Precisering van het begrip (beurs)genoteerde vennootschap in het toetredingsformulier: onder genoteerde vennootschap begrijpt men "genoteerde vennootschap zoals gedefinieerd door het Wetboek van vennootschappen".
- (2) Vermindering van de minimumpremie toepasselijk op de bijkomende dekking tweede rang van 9.000.000 EUR (bovenop de 3.000.000 EUR per schadegeval en per jaar of bovenop de 3.000.000 EUR per schadegeval en de 6.000.000 EUR per jaar): de minimumpremie bedraagt voortaan 3.000 EUR in plaats van respectievelijk 4.650 EUR en 4.500 EUR.

Rue d'Averbergstraat 13
Brussel B-1000 Bruxelles
TEL.: 02 512 51 36
FAX: 02 512 78 86
e-mail: info@ibr-ire.be
Bank/Banque: 005003923648

Créé par la loi du 22 juillet 1953
Opgericht bij wet van 22 jul 1953

■ Instituut der Bedrijfsrevisoren
Institut des Reviseurs d'Entreprises

Koninklijk Instituut - Institut royal

*Mededeling aan de leden van 19 oktober 2006
Pagina 2*

Er werd een nieuw toetredingformulier en een nieuwe gecoördineerde versie van de polis opgemaakt om deze wijzigingen weer te geven. Deze documenten zijn beschikbaar op de website www.willemot.be/ibr.

Indien u uw toetredingformulier reeds aan Willemot hebt teruggestuurd, zal deze makelaar uw toetreding aanpassen en u de nodige bijvoegsels bezorgen met betrekking tot uw toetreding tot de nieuwe polis.

Voor alle bijkomende inlichtingen betreffende de collectieve polis beroepsaansprakelijkheid kan u contact opnemen met de heer Philip DE SUTTER op het nummer 09/265.08.17 (N.V. Willemot).

Met confraternale groeten,

André KILESSE

Bijl. 6

DEFINITIEVE BESLUITEN

Algemene besluiten van het Forum 2006: “Bedrijfsrevisoraat: nieuwe verwachtingen, nieuwe eisen”

Op 19 en 20 oktober 2006 heeft het Instituut der Bedrijfsrevisoren zijn driejaarlijks forum georganiseerd met als thema: “Bedrijfsrevisoraat: nieuwe verwachtingen, nieuwe eisen”. Het forum dat werd voorbereid door commissies bestaande uit bedrijfsrevisoren en deskundigen extern aan het beroep, had plaats met de deelname van leden en niet-leden.

Algemeen heeft het forum aangetoond dat in de loop van de recente jaren, zowel de publieke overheden als de private economische actoren wensten om sommige uitoefeningsmodaliteiten van de opdrachten van de bedrijfsrevisoren te herzien. Dit geldt in het bijzonder voor de functie van commissaris, waarbij de onvervangbare rol van de revisor wordt bevestigd als onafhankelijke deskundige die de geloofwaardigheid verhoogt van de informatie die werd verstrekt door ondernemingen, verenigingen of publieke overheden. Zo werden nieuwe opdrachten aan de revisoren toegewezen, en terzelfder tijd werd het kader inzake onafhankelijkheid van de functie van commissaris verstrengd.

Het Instituut der Bedrijfsrevisoren deelt fundamenteel deze aanpak die gelijktijdig zowel de verwachtingen als de eisen ten aanzien van het beroep doet evolueren.

In deze context, en als sluitstuk van de werkzaamheden van het Forum van het bedrijfsrevisoraat 2006, wenst het IBR de volgende voorstellen te formuleren.

Het Instituut der Bedrijfsrevisoren**A. vraagt aan de Belgische wetgever:**

in het algemeen:

- snel werk te maken van de aanpassing van het kader voor de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor teneinde te beantwoorden aan de vereisten van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 evenals aan de andere verwachtingen van de socio-economische omgeving;
- altijd aandachtig te zijn om de aard van de tussenkomsten die aan de bedrijfsrevisoren worden gevraagd, te verduidelijken, deze op een aangepaste manier te kwalificeren en geen onmogelijk in te lossen verwachtingen te wekken bij de lezers van verslagen van revisoren;
- in de mate van het mogelijke, de keuze van wettelijke opties te laten voorafgaan door een studie van hun voorspelbare impact, meer bepaald in het licht van de buitenlandse ervaringen;
- het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren te herzien, teneinde het begrip revisorale opdracht aan te passen aan de evolutie ervan alsook de verschillende deontologische regels die van toepassing zijn op de verscheidenheid van de opdrachten;

BEDRIJFSREVISORAAT: NIEUWE VERWACHTINGEN, NIEUWE EISEN 2006

inzake de publieke en non-profitsector:

- de nieuwe boekhoudkundige regelgeving van de verenigingen te evalueren, met name met het oog op het verduidelijken van de vragen verbonden aan de waardering van vrijwillige bijdragen;
- een aangepaste alarmbelprocedure in te voeren voor de verenigingen en publieke instanties in moeilijkheden;

inzake de preventie van moeilijkheden van ondernemingen:

- de verwachtingen van de wetgever betreffende de rol van iedere betrokkene te verduidelijken, en in het bijzonder de rol van de bedrijfsrevisoren;
- het statuut en de voorwaarden van het opmaken van het financieel plan bij de oprichting van nieuwe vennootschappen te evalueren;
- de mogelijkheden voor de bedrijfsrevisoren om samen te werken met de kamers voor handelonderzoek en de voorzitters van de rechtbanken van koophandel, hetzij als commissaris, hetzij als deskundige aangesteld door de rechtbank, te onderzoeken;
- de ter beschikking van de rechtbanken te stellen middelen te onderzoeken;
- meer systematisch en meer gestructureerd rekening te houden met de specifieke inbreng van de bedrijfsrevisoren in de procedures van gerechtelijk akkoord en faillissement;

inzake de opdrachten van vereffenaar:

- de bepalingen van de wet van 2 juni 2006 opnieuw te analyseren.

B. vraagt aan de nationale en internationale normgevers:

- er over te waken dat stelsels inzake auditnormen worden ontwikkeld die aangepast zouden zijn, door hun aard en/of hun omvang, aan structuren die worden gekenmerkt door hun kleine omvang en hun non-profitdoel;
- te waken over de coherentie van de interpretatie van de internationale standaarden, in het bijzonder inzake boekhoudnormen, door het op het getouw zetten van interpretatiestructuren die erkend, reactief en participatief zijn;

C. vraagt aan de Raad van het Instituut:

in het algemeen:

- het voorwerp van de kwaliteitscontrole inzake de contractuele opdrachten, waarvoor een normatief kader bestaat dat toepasselijk is op de leden van

het IBR, uit te breiden tot: 1) de organisatie van het kantoor, hierbij rekening houdend met de typologie van de door het kantoor uitgevoerde opdrachten; en 2) het onafhankelijkheidsvraagstuk;

- de vorming van zijn leden en de informatie aan de derden te versterken wat betreft de inachtneming door de bedrijfsrevisoren van de risico's van een fraude of een onwettige handeling;
- voor de verschillende opdrachten van de bedrijfsrevisoren, modellen van verslagen voor te stellen die de lezer toelaten om beter de reële draagwijdte van de conclusies te begrijpen;
- de informatie aan de derden te ontwikkelen omtrent de aard van de revisorale opdrachten en de draagwijdte van de verklaringen;
- studies uit te voeren of te laten uitvoeren omtrent de effectieve impact van de revisorale tussenkomsten ten voordele van de ondernemingen, de verenigingen en de publieke overheden;
- de vorming van de leden te versterken inzake IAS/IFRS en ISAs;

inzake de opdrachten in de publieke en non-profitsector:

- modellen van verslagen en verklaringen voor te bereiden aangepast aan de specificiteiten van de publieke en non-profitsector;
- de relaties met de andere “controleurs” (subsidiërende overheden, Rekenhof, enz.) te coördineren en te organiseren;

inzake de opdrachten van raadgevingen met betrekking tot interne organisatie en risicobeheersing:

- onderzoeken om het *Assurance Framework* en de internationale normen die er uit voortvloeien (ISAEs/ISRSs) op termijn aan te nemen, teneinde de draagwijdte en de methodologie van de tussenkomsten van de revisoren in de materie te verduidelijken;
- overleg te voeren met de representatieve organisaties van de andere bij deze materies betrokken (accountants, interne auditoren, enz.), teneinde in de ogen van de derden de gelijklopendheid en de eigenheid van de respectievelijke benaderingen te verduidelijken;

D. beveelt aan haar leden aan:

in het algemeen:

- professionele nederigheid en scepticisme te versterken in de uitvoering van al hun opdrachten;

- uitgebreid gebruik te maken van de mogelijkheid om in een expliciete en bondige taal, de conclusies met betrekking tot de opdrachten andere dan de attestatie van de jaarrekening te ontwikkelen;
- meer vrijwillig een beroep te doen op de hulp van confraters en/of technische deskundigen wanneer zij worden geconfronteerd met bijzonder complexe of delicate opdrachten;
- in de mate van het mogelijke te anticiperen op de invoering van de ISAs overeenkomstig de vermoedelijke wettelijke vervaldag;
- er over te waken om te anticiperen op eventuele misverstanden inzake de uitgebreidheid van de revisorale opdrachten en de draagwijdte van de verklaringen, meer bepaald door de mondelinge pedagogische commentaar tijdens de algemene vergaderingen, ondernemingsraden, enz.;

inzake de opdrachten in de publieke en non-profitsector:

- goed rekening te houden met de pedagogische rol van de bedrijfsrevisor en de niet winstgevende finaliteit van de betrokken entiteiten, zowel op het niveau van de werkprogramma's als in de formulering van de verslagen en andere aanbevelingen;

inzake de opdrachten van raadgevingen met betrekking tot interne organisatie en risicobeheersing:

- met een grotere voorzichtigheid de verenigbaarheid van deze opdrachten met de functie van commissaris te overwegen, gezien het niet te veronachtzamen risico van zelfcontrole, zelfs van tegenstrijdigheid;
- er over te waken dat de opdrachtbrief op een duidelijke manier de doelstellingen en de verantwoordelijkheden aangeeft die voortkomen uit de opdracht van raadgeving inzake interne organisatie en risicobeheersing.

Instituut der Bedrijfsrevisoren
Institut des Reviseurs d'Entreprises
 Koninklijk Instituut - Institut royal

OMZENDBRIEF D.017/06

De Voorzitter

Correspondent
sg@ibr-ire.be

Onze referentie
IM/LP/SF/JB

Uw referentie

Datum
22 december 2006

Geachte Confrater,

Betreft : Nieuw formulier "Jaarlijkse Mededeling"

1. Inleiding

De Raad heeft tijdens zijn zitting van 15 december 2006 een nieuwe versie goedgekeurd van de jaarlijkse mededeling, waarvan de uitwerking werd aangevat in 2005 (IBR, *Jaarverslag* 2005, p. 204 en 205).

Onderhavige Omzendbrief heft de toenmalige Omzendbrief van 20 december 2000 op die zonder voorwerp wordt.

2. Eerste toepassing

Het formulier kan nu reeds aangewend worden om de jaarlijkse mededeling over het boekjaar eindigend per 31 december 2006 in te dienen en zal verplicht moeten aangewend worden vanaf elk boekjaar dat aanvangt na 31 december 2006, d.w.z. voor de jaarlijkse mededeling af te leveren in de loop van de kalenderjaren 2008 of 2009.

/...

Rue d'Arenbergstraat 13
 Brussel B-1000 Bruxelles
 TEL : 02 512 51 36
 FAX : 02 512 78 86
 e-mail : info@ibr-ire.be
 Bank/Banque : 000403923648

Créé par la loi du 22 juillet 1953
 Opgenicht bij wet van 22 juli 1953

Bijl. 8

Mededeling aan de leden van 22 december 2006

Pagina 2

3. Doelstellingen van het nieuw formulier

De nieuwe versie streeft ernaar de volgende doelstellingen te verwezenlijken:

- a) de toezichtsactiviteiten waarvan sprake in artikel 18ter van de wet van 22 juli 1953 efficiënter te laten verlopen;
- b) het vereenvoudigen van het toezicht op de verplichtingen uit artikel 14 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 en artikel 134 §4 van het Wetboek van Vennootschappen die beide handelen over de bijkomende dienstverlening die wordt verstrekt aan ondernemingen;
- c) het verlichten van de verplichting tot het verstrekken van informatie aangaande andere controle-opdrachten;
- d) vermijden dat tweemaal eenzelfde informatie zou worden medegedeeld onder een gewijzigde vorm, zo bijvoorbeeld de gegevens die zijn vervat in de tabel interprofessionele relaties.

4. Voornaamste nieuwigheden

De voornaamste innovaties in vergelijking met het formulier zoals dat in voege is sinds 2000 zijn de volgende:

1. De samenstelling van het kantoor wordt voortaan opgesplitst in 5 categorieën van medewerkers. De voormalige categorie "andere bedienden" kan worden getotaliseerd onder de rubriek "administratieve medewerkers";
2. Bij de samenstelling van het kantoor is het van belang het aantal personen in voltijdse equivalenten op te nemen, en niet het aantal op datum van afsluiting van het boekjaar zoals dat in het verleden het geval was. De klemtoon ligt zodoende op het gemiddeld aantal personen werkzaam binnen het kantoor tijdens het afgelopen boekjaar.
3. De werkzaamheden van het kantoor worden voortaan ondergebracht in 3 hoofdcategorieën, d.w.z. controle-opdrachten, verenigbare opdrachten en de andere activiteiten. Elk van deze 3 hoofdcategorieën omvat 4 subrubrieken die bijdragen tot het bevattelijker maken van het onderscheid tussen auditwerkzaamheden en andere beroepsactiviteiten.

de ...

Mededeling aan de leden van 22 december 2006
Pagina 3

Het verschaffen van inlichtingen aangaande de derde hoofdcategorie, d.w.z. de uren besteed aan opleiding en vorming, aan activiteiten in de schoot van het IBR, aan academische activiteiten en aan het beheer van het kantoor, is facultatief, maar niettemin kunnen de confraters in bepaalde gevallen het als nuttig ervaren deze op te nemen.

4. De permanente controle-opdrachten blijven gegroepeerd in Tabel A. De te verschaffen informatie werd uitgebreid met het oog op het efficiënter uitoefenen van het toezicht door het Instituut. Zo zal bijkomende informatie moeten verstrekt worden over de groepsstructuur van de gecontroleerde entiteit en over de geleverde prestaties door het netwerk in binnen- en buitenland. In geval van uitoefening van een commissarismandaat in college dient de identiteit van de andere revisoren te worden kenbaar gemaakt.
5. De in Tabel A te vermelden codenummers die overeenstemmen met telkens een bepaald type van controle-opdracht werden grondig herzien. De nadruk ligt daarbij op de sectoriële omgeving waarin het mandaat wordt uitgeoefend. Daarnaast is het aangewezen te preciseren of een ondernemingsraad aanwezig is en of er een controle van de geconsolideerde jaarrekening is samen met de statutaire, of de controle beperkt blijft tot enkel de controle van de geconsolideerde jaarrekening.
6. Tabel B aangaande de andere controle-opdrachten is verdwenen. De gedetailleerde opsplitsing van de werkzaamheden van het kantoor verschaft dienaangaande voldoende informatie.
7. De Tabel C aangaande de beroepsmatige samenwerkingsverbanden is uit de jaarlijks te verschaffen informatie verdwenen. De informatie aangaande samenwerkingsverbanden is van een zodanig belang dat het bijhouden ervan een permanente verplichting voor het kantoor is geworden via de tabel "interprofessionele relaties", zodat de eenmalige opname in de jaarlijkse mededeling niet langer als voldoende kon beschouwd worden. Overigens dient elke wijziging aan de tabel interprofessionele relaties onmiddellijk te worden geregistreerd (zie IBR, *Jaarverslag 2005*, p. 322 – Omzendbrief D.014/05 – Interprofessionele relaties) en kan hij ten allen tijde worden opgevraagd door het Instituut.

φ ...

Bijl. 8

Mededeling aan de leden van 22 december 2006

Pagina 4

8. De onder punt IV ondergebrachte "Lijst van de revisoren die deel uitmaken van het kantoor" vervangt de vroegere Tabel D die was getiteld "Lijst met de namen van de revisoren met handtekeningbevoegdheid, van de overige revisoren en van de stagiairs". Thans dienen bijkomende gegevens te worden verstrekt betreffende de bestuurders en/of zaakvoerders van het kantoor (inschrijvingsnummer bij het IBR en het lidmaatschapsnummer bij enig ander instituut).

Wat de stagiairs betreft dient het sociaal statuut te worden gepreciseerd (zelfstandige of bediende) alsook de datum waarop de stage een aanvang nam samen met de identiteit van de stagemeeester.

9. In een nieuwe rubriek "Werkzaamheden door/voor andere bedrijfsrevisoren" dient informatie te worden verstrekt over de bedrijfsrevisor die de opdracht toevertrouwt of over de revisor die de dienst verleent, zijn/haar inschrijvingsnummer bij het IBR, en het bedrag van de betaalde/ontvangen erelonen.
10. Onder punt VI werd een nieuwe rubriek opgenomen die handelt over de naleving van de wettelijke verplichting om hangende rechtsgeschillen lastens de bedrijfsrevisor ter kennis te brengen van het IBR (artikel 18ter van de wet van 22 juli 1953).
11. Onder punt VII dient de bedrijfsrevisor te verklaren of hij al dan niet een professionele aansprakelijkheidsverzekering heeft afgesloten overeenkomstig de vereisten opgenomen in Omzendbrief D.015/06 van 13 juli 2006.
12. Tenslotte is het aangewezen –voor zover daarin werd voorzien onder punt VIII - de naam op te nemen van de plaatsvervangende zaakvoerder in een professionele eenpersoonsvennootschap.

***

Dit nieuwe formulier voor de indiening van de "Jaarlijkse Mededeling", samen met de aan de nieuwe structuur van het formulier aangepaste toelichtende nota, wordt u overgemaakt in PDF-formaat.

 ...

■ Instituut der Bedrijfsrevisoren
Institut des Reviseurs d'Entreprises
Koninklijk Instituut - Institut royal

*Mededeling aan de leden van 22 december 2006
Pagina 5*

Voor een elektronische versie van de jaarlijkse mededeling verwijzen wij u graag naar het extranet van de website alwaar u het formulier eenvoudig kan downloaden.

Tenslotte zal het nieuwe formulier en de toelichtende nota in bijlage bij het *Jaarverslag 2006* van het IBR afgedrukt worden

Met confraternele groeten,

 André KILESSE
Voorzitter

- Bijlagen:** - Formulier Jaarlijkse Mededeling goedgekeurd op 15 december 2006
- Toelichtende nota bij de voormelde jaarlijkse mededeling

Bijl. 8

**INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN
JAARLIJKE MEDEDELING
M.B.T. DE WERKZAAMHEDEN VAN HET KANTOOR ¹
BOEKJAAR AFGESLOTEN OP ..... (..... maanden)²**

I. IDENTIFICATIE VAN DE AANGEVER

1. Benaming : ..... Inschrijvingsnummer IBR : A/B³ nr. ....
Adres : .....
Telefoonnummer : ..... Faxnummer: .....

2. Inschrijvingsnummer IBR van alle fysieke en rechtspersonen namens dewelke deze aangifte wordt opgesteld⁴:

3. Te contacteren persoon voor vragen omtrent deze jaarlijkse mededeling :
.....
Telefoon : ..... e-mail : .....

II. SAMENSTELLING VAN HET KANTOOR PER .....⁵

	Aantal personen ⁶ (Gemiddeld FTE)	Aantal uren
1. Revisoren met handtekeningbevoegdheid (lijst IV.2)		
2. Overige revisoren (lijst IV.3)		
3. Stagiairs I.B.R. (lijst IV.4)		
4. Medewerkers deskundigen ⁷ -revisorale opdrachten - andere		
Tussen-totaal :		
5. Administratieve medewerkers		
TOTAAL		

¹ De tabel betreft het geheel van het kantoor, van de maatschap, de vennootschap waarin worden opgenomen alle leden van het IBR waarvan het inschrijvingsnummer is opgenomen in luik I.2.
² Hierna aangeduid als zijnde "de periode".
³ Schrappen wat niet past.
⁴ Met vermelding van de code "A" voor de fysieke personen en de code "B" voor de rechtspersonen.
⁵ Afsluitdatum van de periode.
⁶ Het gemiddeld aantal "Full time" equivalenten (FTE) over de periode.
⁷ Indien een medewerker zowel optreedt voor revisorale opdrachten als voor andere opdrachten, dienen de cijfers te worden geventileerd

III. WERKZAAMHEDEN VAN HET KANTOOR

	Facturatie (EUR)	%	Uren	%
1. CONTROLE-OPDRACHTEN				
a) Permanente wettelijke controleopdrachten (tabel A)				
b) Andere wettelijke opdrachten				
c) Andere controle-opdrachten m.b.t. financiële informatie				
d) Controle-opdrachten uitgevoerd voor andere bedrijfsrevisoren				
Subtotaal				
2. VERENIGBARE OPDRACHTEN				
a) Adviesopdrachten				
b) Het voeren van boekhouding van derden				
c) Andere professionele werkzaamheden				
d) Opdrachten uitgevoerd voor andere bedrijfsrevisoren				
Subtotaal				
3. ANDERE (FACULTATIEF)				
a) Opleiding & vorming				
b) Activiteiten in de schoot van het IBR				
c) Academische activiteiten				
d) Beheer van het kantoor				
Subtotaal				
ALGEMEEN TOTAAL				

Bijl. 8

TABEL A
 Permanente vertelijke controleopdrachten

Benaming van de client	Deel uitmakend van de groep	Ondernemingsnummer	Code-nummer (zie bijlage)	Vaste vertegenwoordiger(s)	College JA / NEE	Naam ander(e) lid leden van het college	Honorarium van het mandaat ⁹	Totale factuuratie van de periode	Werden werkzaamheden verricht in België of in het buitenland? ¹⁰ JA / NEE
Totaal									

⁸ Geef de naam van de groep te vermelden.

⁹ Vermeld het bedrag zoals opgenomen in de notulen van de algemene vergadering, en beperkt tot het deel van de bedrijfsrevisor waarop deze aangifte betrekking heeft in geval van uitvoering van de opdracht door meerdere leden.

¹⁰ Prestaties verricht ten gunste van de cliënt opgenomen in de eerste kolom

BIJLAGE BIJ TABEL A: CODENUMMERS

Gelieve voor de commissarismandaten de volgende codenummers¹¹ te gebruiken:

1. Genoteerde vennootschappen
2. Kredietinstellingen
3. Verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen
4. Instellingen voor collectieve beleggingen (ICB) waarvoor de CBFA-erkenning vereist is alsook hun beheersvennootschappen
5. Beleggingsonderneming waarvoor de CBFA-erkenning vereist is
6. Ziekfondsen
7. Andere vennootschappen
8. Andere entiteiten (vzw, stichtingen, enz.)

OR : toe te voegen bij het codenummer in het geval er een ondernemingsraad aanwezig is;

CO : toe te voegen bij het codenummer in het geval er ook controle is van de geconsolideerde rekeningen

COEX : toe te voegen bij het codenummer in het geval er enkel en alleen controle is van de geconsolideerde rekeningen

¹¹ Indien een cliënt onder twee categorieën kan ingedeeld worden (een op de beurs genoteerde kredietinstelling bijvoorbeeld) dienen beide codenummers vermeld te worden.

IV. LIJST VAN REVISOREN DIE DEEL UITMAKEN VAN HET KANTOOR

1. BESTUURDERS – ZAAKVOERDERS

Naam & voornaam	Inschrijvingsnummer IBR	Lid van ander instituut ¹²

2. ANDERE REVISOREN MET HANDTEKENINGSBEVOEGDHEID (MET INBEGRIJP VAN DE VENNOTEN)

Naam & voornaam	Inschrijvingsnummer IBR	Lid van ander instituut ¹³

3. OVERIGE REVISOREN ¹⁴

Naam & voornaam	Inschrijvingsnummer IBR	Bediende of Zelfstandige

4. STAGIAIRS ¹⁵

Naam & voornaam	Bediende (B) Zelfstandige (Z)	Jaar van aanvang stage	Naam van de stagemeeester of zijn vaste vertegenwoordiger

¹² De naam en de plaats van de zetel van het Instituut vermelden indien deze in het buitenland is gevestigd
¹³ De naam en de plaats van de zetel van het Instituut vermelden indien deze in het buitenland is gevestigd
¹⁴ Aanduiding van het sociaal statuut: bediende of zelfstandige medewerker
¹⁵ Aanduiding van het sociaal statuut: bediende of zelfstandige medewerker

Bijl. 8

V. WERKZAAMHEDEN DOOR/VOOR ANDERE BEDRIJFSREVISOREN

Gelieve hierna de naam, het adres en het bedrag van de erelonen (excl. BTW en kosten) te vermelden in geval het kantoor een beroep heeft gedaan op een andere bedrijfsrevisor of indien het kantoor prestaties verricht heeft voor een andere revisor.

1. WERKZAAMHEDEN VERRICHT VOOR ANDERE REVISOREN

Naam van de revisor-opdrachtgever	Inschrijvingsnummer IBR	Erelonen ¹⁶	
		Rubriek III.1.d	Rubriek III.2.d
TOTAAL			

2. WERKZAAMHEDEN VERRICHT DOOR ANDERE REVISOREN

Naam van de revisor-dienstverstrekker	Inschrijvingsnummer IBR	Erelonen ¹⁷
TOTAAL		

¹⁶ Bedrag van de erelonen gefactureerd tijdens de periode waarop deze aangifte betrekking heeft.
¹⁷ Bedrag van de erelonen gefactureerd tijdens de periode waarop deze aangifte betrekking heeft.

VI. HANGENDE GERECHTELIJKE, TUCHTRECHTELIJKE en/of ADMINISTRATIEVE GESCHILLEN

Op datum van de afsluiting van de periode zijn tegen de aangever en/of tegen één van de revisoren vermeld in luik I.2 volgende gerechtelijke, tuchtrechtelijke en/of administratieve geschillen aanhangig gemaakt¹⁸ waarin hetzij de bedrijfsrevisor verwerende partij is op hoofdeis of op tegeneis:

Datum melding IBR	Rechtbank	Verwerende partij	Tegenpartij

VII. PROFESSIONELE AANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERING

Gelieve aan te kruisen of de aangever een professionele aansprakelijkheidsverzekering heeft onderschreven die voldoet aan de voorwaarden zoals opgenomen in de Omzendbrief D.015/06 van 13 juli 2006.

Ja
Nee

VIII. VOOR DE EENPERSOONSVENNOOTSCHAPPEN

In voorkomend geval, vermeldt de naam van de plaatsvervangende zaakvoerder : .....

Opgesteld te .....op .....

Naam en Handtekening

¹⁸ zie artikel 18^{quinquies} van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren.

De jaarlijkse mededeling : verklarende toelichting

1. Algemene principes

1.1. Aan het Instituut over te maken documenten.

Elke bedrijfsrevisor moet één keer per jaar de volgende documenten aan het Instituut overmaken:

- a) De verklaring op erewoord (art. 7 van het KB van 20 april 1989); deze verklaring dient als berekeningsbasis voor de variabele bijdrage;
- b) De jaarlijkse mededeling (art. 32 van het KB van 20 april 1989); deze informatie laat het Instituut toe om zijn opdracht inzake het toezicht op de beroepsuitoefening uit te oefenen;
- c) Voor de confraters die in een vennootschap actief zijn, een copie van de jaarrekening (art. 35 van het KB van 20 april 1989).

Het is evident dat de gegevens die opgenomen zijn in deze drie documenten (omzetcijfer, aantal gepresteerde uren, enz.), behoudens uitzonderingen, moeten overeenstemmen of minstens met elkaar moeten kunnen afgestemd worden.

De aansluiting tussen de verklaring op erewoord en de jaarlijkse mededeling zal, in het geval van een aangifte van een rechtspersoon, slechts mogelijk zijn indien deze rechtspersoon zijn boekjaar afsluit op 31 december. Het artikel 7 van het Huishoudelijk Reglement (gewijzigd door het Koninklijk Besluit van 12 maart 2000) bepaalt immers dat de verklaring op erewoord gebaseerd is op het omzetcijfer van het voorafgaande burgerlijke jaar (cf. de omzendbrief van 30 juni 2000). De jaarlijkse mededeling geschiedt daarentegen aan de hand van de cijfers over het boekjaar.

1.2. Termijn.

De bedrijfsrevisoren die hun activiteit uitoefenen via een rechtspersoon zijn gehouden bovenvermelde documenten aan het IBR over te maken **binnen een termijn van zes maanden na het afsluiten van het boekjaar** (art. 32 van het Huishoudelijk Reglement).

De bedrijfsrevisoren die hun activiteit uitoefenen als fysisch persoon zijn gehouden bovenvermelde documenten aan het IBR over te maken **binnen een termijn van zes maanden na het afsluiten van het kalenderjaar** (art. 32 van het Huishoudelijk Reglement).

1.3. Eerste ingebruikname

Het nieuwe document (versie **06.12.06**) dient voor de eerste maal gebruikt te worden bij de rapportering voor de boekjaren die aanvangen na 31 december 2006. De kantoren die het wensen, mogen het nieuwe formulier reeds vroeger gebruiken (rapportering per 31 december 2006 of een afsluitdatum van het boekjaar in de loop van 2007).

1.4. Toepassingsgebied

- A. De jaarlijkse mededeling dient door alle bedrijfsrevisoren te worden ingediend, ongeacht of de activiteit als natuurlijke persoon (ledenlijst A) wordt uitgeoefend of in het raam van een vennootschap (ledenlijst B). Er moet slechts één document per kantoor ingevuld worden. Het formulier geldt dus voor het ganse kantoor. Wanneer de bedrijfsrevisoren hun beroep uitoefenen in het raam van een vennootschap, ingeschreven op de ledenlijst B, wordt de jaarlijkse mededeling opgesteld door de vennootschap.

Ook de éénpersoonsvennootschappen zijn revisorenvennootschappen waarop onverminderd de verplichting rust om een jaarlijkse mededeling in te dienen.

De éénpersoonsvennootschappen die geen eigen activiteiten ontwikkelen, maar werkzaam zijn voor een andere revisorenvennootschap, dienen eveneens een jaarlijkse mededeling in te dienen, waarbij zij dienen te preciseren voor welk kantoor zij werkzaam zijn. Deze vennootschappen kunnen zich in dit geval beperken tot de indiening van een "nihil-aangifte".

- B. De bedrijfsrevisor, die op de één of andere manier zijn activiteit uitoefent in twee verschillende kantoren, dient het document in te vullen en zal, desgevallend, de rubrieken "Controle-opdrachten uitgevoerd voor andere bedrijfsrevisoren" (III.1.d) en "Activiteiten uitgevoerd voor andere bedrijfsrevisoren" (III.2.d) van de rubriek III van pagina 2, dienen in te vullen.
- C. Met het begrip "maatschap" in voetnoot 1 wordt bedoeld de vereniging van bedrijfsrevisoren zoals omschreven in artikel 8, § 2, 2° van de wet van 22 juli 1953 (cf. Ledenlijst in bijlage bij het IBR, *Jaarverslag*, 1999, p. 22 en p. 174).

1.5. PDF-formaat op extranet

Het document is beschikbaar in pdf-formaat op de extranet-site van het Instituut. De confraters die het wensen, kunnen het *downloaden* en, indien nodig, het formaat van het document aanpassen. In geen enkel geval mag de titel van een rubriek gewijzigd worden.

Het verdient aanbeveling de jaarlijkse mededeling op elektronische en beveiligde wijze aan het Instituut over te maken.

2. Toelichting bij de verschillende rubrieken

I. Identificatie van de aangever :

In luik I.2. dient het inschrijvingsnummer te worden vermeld van alle fysieke en rechtspersonen die werkzaam zijn bij de aangever en zelf geen jaarlijkse mededeling horen in te dienen.

II. Samenstelling van het kantoor

A. Het aantal te vermelden personen is het aantal natuurlijke personen. De "tussenliggende structuren" (verbonden rechtspersonen) dienen buiten beschouwing gelaten te worden. Het is de bedoeling om het aantal confraters/personen te kennen die werkzaam zijn binnen een kantoor, ongeacht de juridische structuren en modaliteiten die daarbij worden aangewend om het beroep uit te oefenen.

B. De kolom "aantal personen" vermeldt het gemiddeld aantal actieve personen binnen het kantoor over het boekjaar. Deze gegevens worden berekend in gemiddelde voltijdse equivalenten (VTE) volgens de methode die wordt gebruikt bij het opstellen van de sociale balans. Aantallen met decimalen zijn dus mogelijk.

Het is mogelijk dat er geen overeenstemming kan worden gemaakt met de rubriek 100 van de sociale balans, omdat de sociale balans beperkt blijft tot de gegevens aangaande het bezoldigd personeel (ingeschreven in het personeelsregister).

C. Met de kolom "aantal uren" worden de daadwerkelijk gepresteerde uren bedoeld. Het gaat ook hier om de gepresteerde uren in de zin van de sociale balans, met inbegrip van zowel de productieve uren aangaande de opdrachten voor klanten als de niet-productieve uren. De uren met betrekking tot de vakanties en de periodes van werkonbekwaamheid zijn hierin niet inbegrepen. In afwijking van de principes geldend voor de sociale balans worden in dit luik niet opgenomen de uren besteed aan administratieve activiteiten, vormingssessies, en alle andere vormen van facultatief op te nemen tijdsbesteding zoals opgenomen onder de rubriek III-3.

Ook hier zal een overeenstemming met rubriek 101 van de sociale balans doorgaans niet mogelijk zijn, aangezien de sociale balans de door het bezoldigd personeel gepresteerde uren herneemt, al dan niet verbonden aan de diensten verleend aan klanten.

Bij de berekening van het aantal voltijdse equivalenten voor de zelfstandige medewerkers, wordt aanbevolen om als maatstaf (in de noemer te plaatsen) een basis van 1.700 jaaruren te nemen.

D. Vijf categorieën van medewerkers zijn voorzien. De eerste vier maken de "professionele staf" uit, de laatste de "administratieve staf".

De vierde rubriek "medewerkers deskundigen" viscert de medewerkers, onder werknemersstatuut of als zelfstandige, die de titel van bedrijfsrevisor niet voeren, voltijds of deeltijds werkend voor het kantoor (in dit geval uit te drukken in VTE) (accountants, fiscalisten, boekhouders, informatici, juristen, actuarissen, consultants, etc.).

De in deze categorie bedoelde werkzaamheden moeten worden opgesplitst in revisorale werkzaamheden en niet-revisorale activiteiten die zij hebben gepresteerd.

IM/22.12.2006

3/8

Bijl. 8

De vijfde rubriek "administratieve medewerkers" viseert de werknemers die een louter administratieve functie vervullen (boekhouding, ontvangst, secretariaat, office management, enz.).

III. Werkzaamheden van het kantoor

A. Het facturatiebedrag

Het hier bedoelde omzetcijfer is de omzet zoals deze is terug te vinden in de rubriek 70 zonder rekening te houden met provisies voor op te stellen ereloonstaten en kredietnota's.

De revisoren, natuurlijke personen, zullen erop toezien dat zij niet het bedrag van de ontvangsten ("cash-accounting") vermelden, maar wel degelijk het bedrag van de gefactureerde omzet.

Onder facturatie verstaat men de gewone facturatie, met uitsluiting van de doorrekening van de kosten (verplaatsingen, hotels, maaltijden, etc., welke normaliter in de rubriek 74 van de andere bedrijfsopbrengsten worden opgenomen).

B. Aantal uren

Het aantal te vermelden uren voor de opdrachten opgenomen in punten III.1 en III.2 heeft betrekking op het aantal productieve uren ("gepresteerd voor de opdrachten"). De onproductieve uren (vorming, administratie, etc.) moeten niet opgenomen worden.

Het totaal aantal uren opgenomen in de rubrieken III.1 en III.2 moet overeenstemmen met het tussen-totaal der uren opgenomen in de tabel II.

C. Uitsplitsing van de werkzaamheden per categorie

1. Controle-opdrachten.

a) De opdrachten bedoeld in punt III.1.a) zijn de permanente controle-opdrachten uitgeoefend krachtens wettelijke of reglementaire bepalingen (tabel A – zie punt III.D. van deze nota). De revisorale opdrachten, zoals gedefinieerd in artikel 1, 4°, van het koninklijk besluit van 10 januari 1994, dienen in luik III.1 te worden opgenomen.

b) De opdrachten bedoeld in punt III.1.b): "Andere wettelijke opdrachten" betreffen alle éénmalige opdrachten voorzien door het Wetboek van Vennootschappen toevertrouwd aan bedrijfsrevisoren (inbreng in natura, interim dividend, fusies en splitsingen, ontbindingen, wijziging van vennootschapsvorm), alsmede o.a. en dus niet exhaustief, gerechtelijke expertise-opdrachten, gerechtelijke vereffenaar, commissaris inzake opschorting, toegevoegd curator, de controle van de sociale secretariaten, de controle op de boekhouding van de

IM/22.12.2006

4/8

politieke partijen, controle van de beheersvennootschappen van auteursrechten, controle bij aanvraag tot erkenning als aannemer, controle van de niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties, controle op de (geneeskundige) laboratoria, controle op de fondsen voor bestaanszekerheid.

- c) Andere controle-opdrachten zijn : alle opdrachten die door een bedrijfsrevisor uitgevoerd worden binnen een afgesproken kader en die gebaseerd zijn op een controledossier en die aanleiding geven tot een schriftelijke en deskundige opinie, welke niet onder III.1 a) noch III.1 b) kunnen worden ondergebracht.
- d) Tot slot dient onder III.1.d) de facturatie vermeld te worden die aan andere bedrijfsrevisoren wordt gericht, in zoverre deze prestaties betrekking hebben op controle-opdrachten.

2. Verenigbare opdrachten.

- a) In punt III, 2. a) worden de Adviesopdrachten vermeld die bijvoorbeeld slaan op de advisering aan klanten inzake implementatie van Belgische, internationale of buitenlandse normen; implementatie van interne audit, IT audit en andere, met uitsluiting van eigenlijke boekhoudwerkzaamheden.
- b) In punt III 2. b) worden het voeren van de boekhouding van derden opgenomen. Daarbij dient te worden opgemerkt dat boekhoudwerkzaamheden zijn toegestaan maar krachtens artikel 183ter van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 houdende uitvoering van het wetboek van vennootschappen (artikel 55 van de wet van 2 augustus 2002 juncto artikel 4 van het koninklijk besluit van 4 april 2003) een verboden activiteit inhouden indien ze de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang brengen.
- c) In punt III.2. c) worden de "Andere professionele werkzaamheden" opgenomen die kunnen slaan op werkzaamheden van diverse aard zoals bijvoorbeeld:
- expertises andere dan gerechtelijke, arbitrages, bemiddeling
  - waardering van ondernemingen, due diligence-opdrachten
  - new assurance services (websites, milieu, etc.)
- d) In punt III 2. d) worden onder opdrachten uitgevoerd voor andere bedrijfsrevisoren, deze opdrachten bedoeld welke worden uitgevoerd voor zowel Belgische als buitenlandse confraters in zoverre deze niet kunnen worden ondergebracht in de rubriek III.1.d), d.w.z. "Controleopdrachten uitgevoerd voor andere bedrijfsrevisoren".

3. Andere (facultatief)

De derde rubriek (III, 3), met als titel "Andere" is facultatief. Ze mag maar ze moet niet worden ingevuld .

IM/22.12.2006

5/8

Bijl. 8

- a) Inzake “opleiding en vorming” dient gepreciseerd dat zowel de interne als de externe vorming in aanmerking komen.
- b) Activiteiten in de schoot van het Instituut. Het betreft hier zitpenningen voor prestaties verricht binnen het IBR (Raad, Commissies, Werkgroepen, vormingsactiviteiten verstrekt naar aanleiding van seminars georganiseerd door het IBR en door derden)
- c) In rubriek III.3.c) worden de academische activiteiten opgenomen, d.w.z. de doceropdrachten aan hogescholen en aan universiteiten of andere instellingen voor zover de behandelde onderwerpen verband houden met het beroep. Het gaat hier zowel om dag- als avondcursussen.
- d) Met “Beheer van het kantoor” worden die werkzaamheden bedoeld die niet gericht zijn naar een specifieke bestaande klant, maar bijvoorbeeld wel het opvolgen van *public relations* die kunnen leiden tot het aantrekken van nieuwe klanten; verder vallen hieronder het personeelsbeleid en activiteiten die verband houden met de recruiting van nieuwe medewerkers, alsook de opvolging van het eigen klantenbestand en de facturatie.

D. D. Tabel A

Kolom : Benaming van de cliënt

De notie vennootschap werd weggelaten, omwille van het feit dat permanente controleopdrachten ook uitgevoerd kunnen worden bij rechtspersonen die niet de vorm van een vennootschap hebben.

Wanneer meerdere vennootschappen deel uitmaken van eenzelfde groep, is het niet toegestaan om alles te hergroeperen onder de groeps- of moedervennootschap. Deze informatie wordt immers opgenomen in de kolom “deel uitmakende van de groep”. Aldus moet één regel per rechtspersoon voorzien worden.

Kolom : Codenummer

De lijst van codenummers is gebaseerd op de activiteit en/of sector waarin de onderneming actief is, en welke als bijlage aan de tabel A is ingelast.

Niet alleen de opdrachten van commissaris van handelsvennootschappen worden bedoeld (artikel 142 Wetboek van Vennootschappen), maar eveneens de controleopdrachten bij andere rechtspersonen die niet de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen, zoals de vzw's, de intercommunales, de autonome bedrijven, de openbare instellingen, etc.

Naast deze codenummers dient, in voorkomend geval, melding te worden gemaakt van het bestaan van een ondernemingsraad (OR) of van de verplichting tot het opstellen en het publiceren van geconsolideerde

jaarrekening in België of het buitenland (CO) of van het feit dat enkel de geconsolideerde jaarrekening werd gecontroleerd (COEX).

Kolom : Honoraria van het mandaat

Het jaarlijks bedrag van het mandaat dient opgenomen te worden, zelfs in het geval van benoeming of ontslag in de loop van het boekjaar. Het gaat om het bedrag zoals opgenomen in het proces-verbaal van de algemene vergadering en enkel dat deel dat betrekking heeft op de revisor die in deze jaarlijkse mededeling wordt bedoeld, waarbij dus wordt abstractie gemaakt van de erelonen toegekend aan confraters van andere kantoren waarmee men het mandaat in college uitoefent.

Kolom : Totale facturatie van de periode

De bedragen vermeld in deze kolom stemmen niet noodzakelijk overeen met de bedragen vermeld in de voorgaande kolom (honoraria van het mandaat) wegens:

- 1°) benoeming of ontslag in de loop van het boekjaar;
- 2°) andere prestaties (artikel 134, §2 Wetboek van Vennootschappen).

Kolom : Prestaties door leden van het netwerk

De informatie aangaande facturatie die is verricht door vennootschappen waarmee een beroepsmatig samenwerkingsverband bestaat in België en/of het buitenland, of door een met de commissaris verbonden vennootschap of persoon zoals bepaald in artikel 11 van het Wetboek, is belangrijk om de controle op de naleving van artikel 134, §4 Wetboek van Vennootschappen te versterken.

Ter herinnering, artikel 134 §4 stelt dat: "Het voorwerp van en de bezoldiging verbonden aan taken, mandaten of opdrachten uitgevoerd door een persoon met wie de commissaris een arbeidsovereenkomst heeft gesloten of met wie hij beroepshalve in samenwerkingsverband staat of door een met de commissaris verbonden vennootschap of persoon zoals bepaald in artikel 11, binnen de vennootschap waarvan de commissaris de jaarrekening controleert, bedoeld in artikel 142, of van een Belgische vennootschap die onderworpen is aan de wettelijke controle van haar geconsolideerde jaarrekening, bedoeld in artikel 146, en van de dochtervennootschappen van deze laatste wordt vermeld in bijlage bij de jaarrekening en desgevallend de geconsolideerde jaarrekening volgens de volgende categorieën:

- andere controle-opdrachten,
- belastingadviesopdrachten, en
- andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten."

Het bedrag van de honoraria moet niet vermeld worden in deze kolom. Een vermelding met JA of NEEN volstaat.

IV. Lijst met de namen van revisoren die deel uitmaken van het kantoor

De vermelding van het lidmaatschap van een ander (Belgisch of buitenlands) Instituut, met vermelding van het lidmaatschapsnummer, gedurende het boekjaar bedoeld in de jaarlijkse mededeling, is verplicht.

Deze gegevens zijn nuttig om het Instituut toe te laten zijn toezichtopdracht behoorlijk te laten vervullen.

V. Activiteiten verricht ten behoeve van of door andere bedrijfsrevisoren

Hier dient de aandacht gevestigd te worden op het onderscheid tussen prestaties verricht *ten behoeve van* een andere bedrijfsrevisor (1) en deze die *voor* het eigen kantoor door andere bedrijfsrevisoren worden verricht (2). De bedoelde bedrijfsrevisor dient geïdentificeerd te worden en het bedrag van de honoraria moet worden opgenomen, evenwel opgesplitst volgens controle-opdrachten of bijkomende opdrachten voor zover het gaat om prestaties ten behoeve van een andere bedrijfsrevisor.

Hier dienen de facturatiebedragen overeen te stemmen met deze opgenomen in rubriek III.1.d) en III.2.b).

VI. Hangende gerechtelijke, tuchtrechterlijke en/of administratieve procedures

Niet alleen de procedures, waarin de bedrijfsrevisor wordt gedagvaard, worden bedoeld, maar tevens deze waarin hijzelf het initiatief heeft genomen en zich geconfronteerd ziet met een tegeneis die bij eenvoudige neergelegde conclusie door de tegenpartij wordt aanhangig gemaakt.

VII. Professionele aansprakelijkheidsverzekering

Deze rubriek vergt geen bijkomende commentaar en verwijst naar de omzendbrief D.015/06 van 13 juli 2006.

VIII. Eenpersoonsvennootschappen

Deze rubriek vergt geen bijkomende commentaar

* * *

IM/22.12.2006

8/8

 Instituut der Bedrijfsrevisoren
 Institut des Réviseurs d'Entreprises
Koninklijk Instituut - Institut royal

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent	Onze referentie	Uw referentie	Datum
Veerte Van de Walle	VVDW/fm		5 december 2006

Geachte Confrater,

Betref: Oprichting van de Stichting "Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisorat" – reorganisatie van de "helpdesk"

In de loop van de voorbije jaren hebben vele confraters reeds beroep kunnen doen op de helpdesk van het Instituut der Bedrijfsrevisoren.

Zoals aangekondigd (zie onder meer IBR, Jaarverslag, 2005, p. 306) heeft de Raad van het IBR beslist om de activiteiten van de helpdesk onder te brengen in een aparte juridische structuur, meer in het bijzonder in een Stichting.

Het doet me genoegen u te kunnen melden dat inmiddels de oprichting van de Stichting een feit is. De Stichting "Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisorat" zal de activiteiten van de bestaande helpdesk verderzetten.

De voornaamste beweegredenen om voortaan deze dienstverlening aan het beroep via de Stichting te laten verlopen bestaat erin om het statuut van de verstrekte adviezen te verduidelijken. De Stichting zal op een autonome wijze, dus los van het IBR, antwoorden geven op vragen van bedrijfsrevisoren met betrekking tot revisorale opdrachten. Deze adviezen vertegenwoordigen dus niet noodzakelijk het standpunt van de Raad van het IBR. Het formeel standpunt van het IBR kan enkel via de officiële organen, met name de Raad of, in voorkomend geval, het Uitvoerend comité ingewonnen worden.

De Raad sluit verder niet uit dat de Stichting op termijn bepaalde publicaties zal verzorgen en personen uit de academische wereld bij de activiteiten zal betrekken.

Van belang is ook dat de Stichting ervoor zal zorgen dat een selectie van de verstrekte adviezen, op een samengevatte en geanonimiseerde wijze, zal bekendgemaakt worden op de website.

Rue d'Arenbergstraat 13
 Brussel B-1000 Bruxelles
 TEL.: 02 512 51 36
 FAX: 02 512 78 86
 email: info@ibr-ve.be
 Bank/Banque: 000003923648

Créé par la loi du 22 juillet 1953
 Opgericht bij wet van 22 juli 1953

(Handwritten signature)

J..

Bijl. 9

■ Instituut der Bedrijfsrevisoren
Institut des Reviseurs d'Entreprises
Koninklijk Instituut - Institut royal

*Mededeling aan de leden van 5 december 2006
Pagina 2*

Meer informatie omtrent de Stichting is beschikbaar op de website van het IBR onder "Documentatie", meer in het bijzonder op het volgende adres : https://www.ibr-ire.be/ned/doc_stichting. De oprichtingsakte van de Stichting, de werkwijze van de Stichting, een selectie van de verstrekte adviezen, enz. zullen op voornoemd adres beschikbaar zijn.

Vanaf 1 januari 2007 is de Stichting "Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisorat" bereikbaar via het volgend e-mailadres : info@icci.be. Het vroeger e-mailadres van de helpdesk zal verdwijnen.

Wij zijn ervan overtuigd dat deze Stichting zal bijdragen tot een nog performantere dienstverlening aan de bedrijfsrevisoren.

Met confraternel groeten,

André KILLESSE

■ Instituut der Bedrijfsrevisoren
 Institut des Reviseurs d'Entreprises
 Koninklijk Instituut - Institut royal

MEDEDELING (4) AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent
 sg@ibr-ire.be

Onze referentie
 DSch/NH

Uw referentie

Datum
 21 december 2006

Geachte Confrater,

Betreft : Artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen (jaarverslag) en 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen (commissarisverslag) – de nieuwe normatieve bepalingen

Inleiding

1.- De Raad van het IBR had op 31 januari 2006, enkele dagen na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van de wet van 13 januari 2006⁽¹⁾, alsmede op 13 maart 2006 en op 19 juli 2006 een mededeling aan de Leden verzonden, gericht op het bekomen van bemerkingen met betrekking tot de nieuwe artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen (jaarverslag) en de nieuwe artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen (commissarisverslag).

In het licht van deze bemerkingen heeft de Raad een voorstel uitgewerkt tot wijziging van de Algemene controlenormen alsook tot wijziging van twee controleaanbevelingen (*cf. infra*: punt 2.) die op 1 september 2006 aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) werden gecommuniceerd voor advies binnen de drie maanden.

2.- In zijn advies van 1 december 2006 heeft de HREB ingestemd met de drie volgende normatieve teksten:

- a) voorstel tot wijziging van de Algemene controlenormen ;
- b) voorstel tot wijziging van de controleaanbeveling "Controle van het jaarverslag";
- c) voorstel tot wijziging van de controleaanbeveling "Bevestigingen door de leiding".

⁽¹⁾ Wet van 13 januari 2006 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen, *Belgisch Staatsblad* van 20 januari 2006.

Verder was de HREB de mening toegedaan dat de term 'onjuistheid' door de term 'afwijking' ('*anomalie*' (FR)) moet worden vervangen, als zijnde de vertaling van de Engelse term '*misstatement*' die in de Internationale controlestandaarden (*International Standards on Auditing*, ISA's) wordt gebruikt.

Op vraag van de HREB heeft de Raad in de tekst van de voorbeelden van commissarisverslagen verduidelijkt dat afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening het gevolg kunnen zijn van fraude of van het maken van fouten.

Datum van inwerkingtreding

3.- De finale teksten (*cf.* bijlagen bij de huidige mededeling) werden door de Raad in zijn zitting van 15 december 2006 goedgekeurd. Deze zijn van toepassing voor de controle van financiële overzichten en voor de controle van het jaarverslag met betrekking tot boekjaren die afgesloten zijn op of na 31 december 2006.

Deze teksten, inclusief de nieuwe versie in *track changes* van de Algemene controlenormen alsmede de voorbeeldteksten in word formaat, zijn beschikbaar op het extranet van het IBR⁽²⁾.

Wijziging van de Algemene controlenormen

4.- De belangrijkste wijzigingen die aan de Algemene controlenormen zijn aangebracht zijn de volgende:

- a) het vermelden, *expressis verbis*, in de inleiding tot het commissarisverslag, dat dit verslag uit twee delen dient te bestaan, te weten een eerste gedeelte met betrekking tot het oordeel over het getrouw beeld van de (geconsolideerde) jaarrekening alsmede een tweede gedeelte met betrekking tot de bijkomende vermeldingen en inlichtingen. In het licht van de wet van 13 januari 2006 wordt voortaan gesproken van 'vermeldingen' i.p.v. 'verklaringen';
- b) de vermelding in het commissarisverslag van het van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel;
- c) het invoegen in het commissarisverslag van een meer gedetailleerde beschrijving van de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan;
- d) de creatie van een nieuwe paragraaf 2.5.5. waarin het gebruik van de bevestigingsbrief ('*representation letter*', '*lettre d'affirmation*') verplicht wordt gemaakt;
- e) het vermelden, in de paragrafen 3.3.5. en 3.9.1., dat een weigering door de leiding tot het ondertekenen van de brief waarin de vereiste bevestigingen zijn opgenomen (*cf. infra*; punt 10.) automatisch een beperking in de uitvoering van de controle (*scope limitation*) met zich meebrengt, wat leidt tot het tot uitdrukking brengen in het commissarisverslag van een voorbehoud dan wel tot het formuleren van een oordeelonthouding;

⁽²⁾ *Cf.* <http://www.ibr-ire.be>, rubriek 'Documentatie', subrubriek 'Normen'.

- f) de aanpassing van bepaalde termen gebruikt in de Algemene controlenormen; zo bijvoorbeeld vervangt de term 'entiteit' de term 'onderneming', en komt, in de Nederlandse tekst, de term 'financiële overzichten' in de plaats van de term 'financiële staten', en vervangt 'verklaring zonder voorbehoud' de 'goedkeurende verklaring';
- g) het voorbeeld van commissarisverslag dat in bijlage bij de Algemene controlenormen werd opgenomen, werd aangepast. Dit voorbeeld is voor een groot deel in overeenstemming met ISA 700 "De verklaring van een (onafhankelijk) auditor over een volledige set van financiële overzichten voor algemene doeleinden" (*ISA compliant*);
- h) het inlassen van een bijkomend voorbeeld van commissarisverslag voor de controle van de jaarrekening van een vzw;
- i) het vervangen van de term 'onjuistheid' door de term 'afwijking' (*cf. supra*: punt 2.) en de overeenstemmende wijzigingen in de paragrafen 1.3.4., 1.4.1. en 3.3.2. van de Algemene controlenormen.

Wijziging van de controleaanbeveling "Controle van het jaarverslag"

5.- De bestaande controleaanbeveling "Controle van het jaarverslag" wordt door een nieuwe controlenorm "Controle van het jaarverslag over de (geconsolideerde) jaarrekening" vervangen.

6.- Deze nieuwe controlenorm werd gepresenteerd in overeenstemming met de indeling van de nieuwe internationale controlestandaarden : inleiding, doel, wettelijke rapporteringsverplichtingen opgelegd aan de commissaris inzake het jaarverslag, definities, vereiste werkzaamheden en toepassingsmodaliteiten. Bovendien is deze norm in overeenstemming met ISA 720 "Andere gegevens in documenten waarin de gecontroleerde financiële overzichten zijn opgenomen".

7.- De commissaris moet de leiding van de gecontroleerde entiteit verzoeken om in de bevestigingsbrief te bevestigen dat, naar hun beste beoordeling, de bepalingen vereist door de artikelen 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen (meerbepaald inzake de 'voornaamste risico's en onzekerheden') op een juiste en volledige wijze in het jaarverslag vermeld zijn.

Wijziging van de controleaanbeveling "Bevestigingen door de leiding"

8.- De bestaande controleaanbeveling "Bevestigingen door de leiding" wordt door een nieuwe controlenorm "Bevestigingen van de leiding van de entiteit" vervangen.

9.- Ter informatie werd in bijlage tot deze norm een voorbeeld van bevestigingsbrief opgenomen; deze illustreert hoe de tekst met betrekking tot de vereiste mededelingen kan worden opgesteld. De bedrijfsrevisor beoordeelt in functie van de omstandigheden welke de bijkomende bevestigingen zijn die hij als noodzakelijk of aangewezen beschouwt.

10.- Zoals reeds gesteld in punt 4. (*cf. supra*) brengt een weigering door de leiding van de entiteit tot het ondertekenen van een brief waarin de vereiste bevestigingen zijn opgenomen, automatisch een beperking in de uitvoering van de controle (*scope limitation*) met zich mee, wat leidt tot het tot uitdrukking brengen in het commissarisverslag van een voorbehoud dan wel tot het formuleren van een oordeelonthouding.

11.- Wanneer de leiding weigert om de door de commissaris als noodzakelijk of aangewezen beschouwde bijkomende inlichtingen te bevestigen, dan zal hij overwegen of deze situatie al dan niet een beperking in de uitvoering van zijn controle met zich meebrengt.

* * *

Verder verblijven wij,

Met de meeste hoogachting,

André KILLESSE

- Biilagen :**
- 1) Wijziging van de Algemene controlenormen.
  - 2) Wijziging van de controleaanbeveling "Controle van het jaarverslag" (Nieuwe controlenorm).
  - 3) Wijziging van de controleaanbeveling "Bevestigingen door de leiding" (Nieuwe controlenorm).

NIEUWE OPDRACHTEN VOOR DE BEDRIJFSREVISOREN IN 2006

INLEIDING

Hierna vindt u een uiteenzetting van enkele nieuwe opdrachten die aan de bedrijfsrevisoren werden toevertrouwd en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad tussen 1 januari en 31 december 2006.

Deze lijst wordt u ten informatieve titel medegedeeld en mag geenszins als exhaustief worden beschouwd.

OPDRACHTEN PER SECTOR

- **Controle van de Europese Coöperatieve Vennootschap**

Federaal niveau

Koninklijk besluit van 28 november 2006 houdende tenuitvoerlegging van Verordening (EG) nr. 1453/2003 van de Raad van 22 juli 2003 betreffende het statuut van de Europese Coöperatieve Vennootschap (*B.S.*, 28 november 2006) – Artikel 962 en artikel 1007.

- **Controle van de pensioenfondsen**

Federaal niveau

Wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen (*B.S.*, 10 november 2006) – Artikel 103, tweede lid en derde lid, artikel 104 en artikel 105, tweede lid.

- **Controle in de onderwijssector**

Regionaal niveau

Besluit van de Vlaamse Regering van 3 februari 2006 houdende de controlemaatregelen inzake de aanwending van de werkingsmiddelen in het vrij gesubsidieerd onderwijs (*B.S.*, 19 oktober 2005) – Artikel 4.

- **Controle van de zorgen en gezondheidsverzekering**

Federaal niveau

Wet van 10 juni 2006 tot hervorming van de heffingen op de omzet van de vergoedbare farmaceutische specialiteiten (*B.S.*, 8 september 2006) – Artikel 3, tweede lid en derde lid, artikel 4, tweede lid en artikel 5, vijfde lid.

- **Controle in de energiesector**

Federaal niveau

Koninklijk besluit van 9 maart 2006 tot vaststelling van de statuten van het “Fonds ter reductie van de globale energiekost” (B.S., 9 november 2006) – Artikel 27.

- **Controle van de provinciale ontwikkelingsmaatschappijen**

Regionaal niveau

Besluit van de Vlaamse Regering van 7 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels inzake de rechtsopvolging van de gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen door de provinciale ontwikkelingsmaatschappijen (B.S., 18 oktober 2006) – Artikel 7, tweede lid, artikel 10, § 4.

- **Controle van de sociale secretariaten**

Federaal niveau

Koninklijk besluit van 1 juli 2006 tot wijziging van artikel 48 van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 25 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders (B.S., 8 augustus 2006) – Artikel 1, 4°.

- **Controle van de dagcentra en verblijfcentra voor gehandicapte personen**

Regionaal niveau

Besluit nr. 2006/554 van het College van de Franse Gemeenschapscommissie van 21 september 2006 betreffende de erkenning van en de subsidies aan dagcentra en verblijfcentra voor gehandicapte personen (B.S., 20 november 2006) – Artikel 16, tweede lid.

- **Controle van de huisvesting**

Regionaal niveau

Decreet van 23 november 2006 tot wijziging van de Waalse Huisvestingscode (B.S., 11 december 2006) – Artikel 14, derde lid.

OVERZICHT VAN DE TUCHTRECHTSPRAAK VAN HET IBR 2006

Bernard TILLEMAN
Gewoon Hoogleraar Contract & Vermogen Onderzoeksalliantie
KULeuven

§ 1. SPECIFICITEIT VAN HET TUCHTRECHT (VAN HET IBR) – EIGEN AARD VAN DE TUCHTVORDERING

§ 2. TUCHTPROCEDURE

A. Oproeping van de revisor

1. Vereiste van een geldige samenstelling: onpartijdige samenstelling van de Raad
2. Verslag van de Raad
  - a) Vereiste van een nauwkeurig verslag
  - b) Taal van het verslag

B. Verschijning

C. Uitspraak van de Tuchtcommissie

1. Samenstelling moet dezelfde zijn bij beraadslaging en bij uitspraak
2. Tuchtorganen kunnen wel een tuchtsanctie opleggen, wanneer zij gevat zijn in het kader van de injunctieprocedure van artikel 18^{quater} van de wet van 22 juli 1953

D. Rechtsmiddelen tegen beslissingen van de tuchtorganen – Geen mogelijkheid van incidenteel beroep door de Raad van het IBR na verstrijken van beroepstermijn

§ 3. FUNDAMENTELE DEONTOLOGISCHE VERPLICHTINGEN

A. Verplichting tot naleving van de controlenormen

1. Principe
2. Duiding van een aantal specifieke controlenormen en aanbevelingen
  - a) Inbreuken op de algemene controlenormen
  - b) Verplichting tot opmaak van een verslag van niet-bevinding bij niet tijdige neerlegging van de jaarrekening
  - c) Verplichting tot aanklacht niet-neerlegging van het jaarverslag of van het controleverslag door de commissaris bij de Balanscentrale

B. Onafhankelijkheid van de commissaris

1. Verbod tot deelname aan bestuursfunctie
2. Uitoefenen van het beroep van revisor door middel van een niet-erkende revisorenvereniging

§ 4. TUCHTRECHTELIJKE GESANCTIONEERDE (BEROEPS-) VERPLICHTINGEN T.O.V. HET IBR

A. Verplichting tot betaling van een lidmaatschapsbijdrage

B. Informatieverplichtingen t.o.v. het Instituut

§ 5. BEROEPEN TEGEN BESLISSINGEN VAN DE RAAD INZAKE TOELATING TOT HET LIDMAATSCHAP VAN HET IBR

§ 1. SPECIFICITEIT VAN HET TUCHTRECHT (VAN HET IBR) – EIGEN AARD VAN DE TUCHTVORDERING

1. De tuchtrechter toetst de gedragingen van een beroepsbeoefenaar in verband met de uitoefening van zijn beroep aan de regels van de eer en waardigheid van zijn beroep en van de deontologie, die strekken tot bescherming van het beroep en van degenen die de medewerking van de beoefenaars ervan behoeven en past op die gedragingen eventueel de bij de wet bepaalde sancties toe⁽¹⁾.
2. Artikel 417 van het Gerechtelijk Wetboek, dat deel uitmaakt van de titel over de rechterlijke tucht, bepaalt dat de tuchtvordering losstaat van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering. Deze bepaling met betrekking tot het tuchtrecht van magistraten wordt beschouwd als de uitdrukking van een algemeen rechtsbeginsel⁽²⁾.

Een mooie toepassing van dit principe vinden we in een uitspraak van de Nederlandstalige Commissie van Beroep en Tuchtcommissie van het IBR met betrekking tot een revisor die door de correctionele rechtbank veroordeeld werd tot een gevangenisstraf van twee maanden met uitstel gedurende vijf jaar en een geldboete van tweeduizend euro vermeerderd met 1990 opdecieimen, wegens valsheid in geschrifte en gebruik, fiscale valsheid en gebruik, strafrechtelijke inbreuken op het Wetboek Inkomstenbelastingen 92 en het BTW-Wetboek, alsook wegens inbreuken op de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen. Op grond van deze strafrechtelijke veroordeling, waarvan de materialiteit van de feiten door de betrokken revisor ook niet werd betwist, werd een tuchtvordering ingesteld. De begane tekortkomingen aan de beroepsdeontologie werden gekwalificeerd als inbreuken op artikel 19bis, 1° en 2° van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren en op de artikelen 2 en 3 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren. De Tuchtcommissie legde op deze basis een schraping op. De geschrapte revisor ging enkel op het vlak van de strafmaat tegen de uitspraak van de Tuchtcommissie in beroep. De revisor betoogt vooreerst dat onterecht geen rekening werd gehouden met de ruimte die de strafrechter heeft gelaten, inzonderheid met de passus waar wordt gesteld: “*de rechtbank opteert daarom voor een straf die niet meebrengt dat hij niet meer zou voldoen aan de toelatingsvoorwaarden van bedrijfsrevisor*”. Hij wijst er op dat hij krachtens artikel 4, 3° van de wet van 22 juli 1953 nog voldoet aan de voorwaarden om te worden toegelaten tot het beroep van bedrijfsrevisor. Hij betoogt dat in die omstandigheden een schraping in strijd is met het vermelde artikel 4: er zouden strengere voorwaarden gehanteerd worden om bedrijfsrevisor te kunnen blijven dan om te kunnen worden toegelaten tot het beroep.

(1) Cass. 19 november 1993, *Arr.Cass.* 1993, nr. 473, p. 968.

(2) Cass. 21 maart 1986, *Arr.Cass.* 1985-86, nr. 459, en noot; J. DUJARDIN, “Rechtspraak in tuchtzaken door de beroepsorden: toetsing van de wettigheid door het Hof van Cassatie”, *R.W.* 2000-2001, 793; P. LEMMENS, “Het tuchtrecht van de gerechtsdeurwaarders”, *De Gerechtsdeurwaarder* 1996/4, 59; Zie over het onafhankelijk karakter van de tuchtvordering t.o.v. de strafvordering onder meer: H. BOSLY, “Des rapports entre l’action pénale et l’action disciplinaire et droit militaire belge”, in *Action pénale et action disciplinaire*, Straatsburg, Société internationale de droit pénal militaire et de droit de la guerre, 39; J. SACE, “L’autonomie de l’action disciplinaire”, *Rev.dr.ULB* 1991, 13 en 23; Arbitragehof, 7 december 1999, *B.S.* 15 februari 2002.

De middelen die de revisor put uit overwegingen uit het vonnis van de strafrechter, inzonderheid uit deze die de strafmaat betreffen, zijn evenwel niet relevant in de tuchthandhaving. De handhaving van het strafrecht enerzijds en van het tuchtrecht anderzijds hebben ieder een andere finaliteit. Wanneer er in de overtuiging van de strafrechter wegens de concrete omstandigheden van het strafdossier vanuit maatschappelijk standpunt geen reden bestaat om zwaar te bestraffen, dan laat zulks onverlet dat er wegens de aard en de ernst van de schending van de deontologie van het beroep niettemin reden bestaat om een zware tuchtsanctie op te leggen.

De revisor verwees in casu ook naar artikel 4 van de wet van 22 juli 1953, om te stellen dat in het voorliggende geval de tuchtsanctie schrapping niet wettelijk kan zijn. De redenering van de revisor was als volgt. *“De wet laat een natuurlijk persoon toe tot het Instituut der Bedrijfsrevisoren wanneer hij geen - zelfs voorwaardelijke - gevangenisstraf van ten minste drie maand heeft opgelopen. Zelfs indien een revisor wordt geschrapt, kan hem navolgend de inschrijving niet worden geweigerd wegens de strafrechtelijke veroordeling. Voor feiten die geen gevangenisstraf van drie maanden hebben opgeleverd kan dan ook geen schrapping worden opgelegd”*. Deze redenering werd echter verworpen door de Commissie van Beroep. De voorwaarde uit het hogervermelde artikel 4 heeft immers betrekking op het verlenen van de toegang tot het beroep en ze vormt slechts één van de impedatieve voorwaarden die de toegang kunnen verhinderen. Indien er geen impedatieve voorwaarde op strafrechtelijk vlak voorhanden is, heeft de aanvrager nog te voldoen aan de andere voorwaarden die door de wet worden opgesomd. Er kunnen dus redenen van tuchthandhaving blijven, gelieerd aan strafrechtelijk betoegelde feiten, om een bedrijfsrevisor uit de beroepsbeoefening te verwijderen, ook al levert de veroordeling op strafgebied op zich geen wettelijk beletsel op om het beroep uit te oefenen.

Voorts overweegt de Commissie van Beroep dat het in aanmerking nemen door de strafrechter van de overschrijding van de redelijke termijn, geen reden kan opleveren om aan de feiten een mindere ernst toe te schrijven. Overigens moet worden opgemerkt dat wegens het aanslepen van de strafrechtspleging een tuchtsanctie voor appelland ook veel langer is uitgebleven, derwijze dat wegens het enkel tijdsverloop de incidentie ervan lichter uitvalt. De tuchtvordering had immers ook veel eerder kunnen ingesteld worden, los van het verloop van de strafvordering.

Omtrent de toemeting van de passende tuchtrechtelijke sanctie overweegt de Commissie van Beroep het volgende. *“De maatschappij refereert aan de functie van bedrijfsrevisor als aan een vertrouwensfunctie bij uitstek van openbaar belang op alle domeinen waar hem taken worden toevertrouwd. De verklaringen die bij aflegt en zijn professionele gedragingen moet dus boven elke twijfel van betrouwbaarheid en rechtschapenheid verheven blijven. In casu heeft betrokkene in de uitoefening van zijn taak als bedrijfsrevisor medewerking verleend aan valsheid in geschrifte, aan fiscale valsheid en aan georganiseerde bedrijfsfraude. Met die gedragingen heeft hij een essentieel aspect van zijn taakvervulling totaal gediscrediteerd. De tekortkoming aan de vereiste waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid is erdoor in de hoogste mate voorhanden. Wegens de omstandigheden eigen aan het geval en gelet op het beperkte aantal sancties die wettelijk kunnen worden opgelegd, vormt de schrapping van de ledenlijst van het Instituut de enige aangepaste tuchtsanctie”*⁽¹⁾.

(1) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 7 september 2006, nr. 0285/05/N en 0297/05/N.

§ 2. TUCHTPROCEDURE

A. Oproeping van de revisor

1. Vereiste van een geldige samenstelling: onpartijdige samenstelling van de Raad

3. In een tuchtzaak betwistte een revisor de onpartijdige samenstelling van de Raad. Deze grief werd afgeleid uit het feit dat de voorzitter van de Raad de betrokken revisor was opgevolgd als commissaris. De Commissie van Beroep oordeelde weliswaar dat in casu met de aanwezigheid van de opvolgende bedrijfsrevisor als voorzitter van de Raad geen belangenconflict was gemoeid. De klacht die aan de basis ligt van de tuchtvordering werd immers ingediend vooraleer de voorzitter van de Raad als opvolgend commissaris-revisor werd benoemd en het onderzoek werd gevoerd door een Commissie van Toezicht waarvan de voorzitter geen deel uitmaakt. De Voorzitter van de Raad heeft als zodanig geen enkel persoonlijk belang bij het verloop of het resultaat van het onderzoek. Verder werd het onderzoek eerst afgerond nadat de opvolgende commissaris geen lid meer was van de Raad. Ten slotte werd op geen enkele manier een concreet gegeven verstrekt waaruit zou kunnen worden afgeleid dat het onderzoek niet op onpartijdige manier werd gevoerd⁽¹⁾.

2. Verslag van de Raad

4. De tuchtvordering wordt aanhangig gemaakt bij de Tuchtcommissie door de Raad van het IBR. De Tuchtcommissie kan geen tuchtstraf uitspreken tenzij de betrokken revisor bij een ten minste dertig dagen vooraf toegezonden aangetekende brief is uitgenodigd om te verschijnen. Deze brief vermeldt op straffe van nietigheid, de ten laste gelegde feiten. Het verslag dient tevens de nodige bewijselementen te bevatten van de ten laste gelegde inbreuken met verwijzing naar de betrokken wettelijke, bestuursrechtelijke of tuchtrechtelijke bepalingen, de verantwoording en de verweermiddelen die de betrokken revisor heeft voorgedragen (art. 20, § 2, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren). Dit betekent dat het verslag van de Raad van het Instituut, samen met de oproeping van de betrokken revisor, één geheel uitmaakt en als het exploit van rechtsingang dient aanzien te worden.

a) Vereiste van een nauwkeurig verslag

5. Het verslag dient de nodige bewijselementen te bevatten van de tuchtrechtelijke inbreuk.

Een revisor werd tuchtrechtelijk vervolgd omdat hij niet nader gespecificeerde opdrachten zou uitgeoefend hebben die onverenigbaar waren met het beroep van bedrijfsrevisor. De Tuchtcommissie oordeelde dat omwille van deze vaagheid met deze tenlastelegging geen rekening kon worden gehouden⁽²⁾.

---

(1) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 17 november 2006, nr. 0287/05/N.

(2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 25 september 2006, nr. 0328/06/F.

b) Taal van het verslag

6. Op het verslag is de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de talen van toepassing.

Een verslag van de Raad met betrekking tot een revisor die tot de Nederlandse taalrol behoorde dat bepaalde passages, die als bewijs van de ten laste gelegde feiten, in de Franse taal bevatte werd door de Tuchtcommissie nietig geacht. Dit impliceert dat de Tuchtcommissie oordeelde in dit geval dat zij niet rechtsgeldig gevat was⁽¹⁾. In hoger beroep werd deze uitspraak hervormd. De Commissie baseerde zich hiervoor op de cassatierechtspraak: *“Een akte moet worden geacht geheel in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld, wanneer alle vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van de akte in die taal zijn gesteld”*⁽²⁾. Aan de eentaligheid van de akte wordt geen afbreuk gedaan wanneer van de vermelding die voor de regelmatigheid van de akte vereist is en die gesteld is in een andere taal dan die van de rechtspleging, een vertaling is toegevoegd of de zakelijke inhoud in de akte is weergegeven. In casu bevat het betrokken verslag acht vermeldingen die in het Frans zijn gesteld en die argumenten inhouden ter ondersteuning van de tenlasteleggingen. Van alle acht vermeldingen is een vertaling weergegeven in een voetnoot op de bladzijde waar de vermelding is aangebracht. Voor de rechtsgeldigheid van de vertaling of de weergave van de zakelijke inhoud is zonder belang of deze zich bevindt in de tekst of in een voetnoot waarnaar in de tekst wordt verwezen⁽³⁾.

B. Verschijning

7. Het niet verschijnen voor de Tuchtcommissie ondanks een aangetekende oproeping wordt beschouwd als een blijk van misprijzen voor het Instituut en zijn organen⁽⁴⁾.

C. Uitspraak van de Tuchtcommissie

1. Samenstelling moet dezelfde zijn bij beraadslaging en bij uitspraak

8. Artikel 779 van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing op de rechtspleging voor de Tuchtcommissie. Alle leden van de tuchtcommissie die een tuchtbeslissing hebben gewezen moeten alle zittingen over de zaak bijwonen. Een rechter die wettig verhinderd is om de uitspraak bij te wonen waarover hij mee heeft beraadslaagd, kan voor de uitspraak worden vervangen door een rechter die daartoe door de voorzitter wordt aangewezen. Een beslissing waar de voorzitter niet heeft vastgesteld dat een lid van het tuchtcollege verhinderd was om de uitspraak bij te wonen is dan ook formeel onregelmatig⁽⁵⁾.

---

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 11 oktober 2004, nr. 0155/03/N.

(2) Cass. 9 juni 2006.

(3) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 17 november 2006, nr. 0287/05/N.

(4) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 september 2006, nr. 0307/05/N.

(5) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 7 september 2006, nr. 0285/05/N en 0297/05/N.

2. *Tuchtorganen kunnen wel een tuchtsanctie opleggen, wanneer zij gevat zijn in het kader van de injunctieprocedure van artikel 18quater van de wet van 22 juli 1953*

9. Indien de Raad van het Instituut kennis heeft van het feit dat een bedrijfsrevisor zich gedraagt op een wijze die strijdig is met de beginselen vervat in artikel 18ter van de wet van 22 juli 1953, legt hij hem de verplichting op om binnen de door de Raad vastgestelde termijn aan de omstrede toestand een einde te maken. De Raad kan de zaak voorleggen aan de Tuchtcommissie indien de revisor hieraan op onvoldoende wijze gevolg geeft binnen de hem toegemeten termijn. Deze kan de revisor verbieden bepaalde nieuwe opdrachten te aanvaarden of van hem eisen dat hij binnen de door haar vastgestelde termijnen van bepaalde door hem aanvaarde opdrachten afziet totdat hij aan de omstrede toestand een einde heeft gemaakt. De artikelen 19, 20, §§ 2 tot 5, 20bis, 21 en 22 zijn van overeenkomstige toepassing (art. 18quater van de wet van 22 juli 1953).

Aan een revisor werd door de Raad opgelegd om zich terug te trekken als bestuurder uit een commerciële vennootschap, waarvoor hij geen toelating had bekomen van het Instituut. De revisor antwoordde hierop dat het een patrimoniumvennootschap betrof. De Raad maande de betrokkene hierna herhaald aan om zijn functie te beëindigen en verwees de zaak finaal naar de Tuchtcommissie op grond van artikel 18quater van de wet van 22 juli 1953. Op het ogenblik dat de zaak voor de Tuchtcommissie werd behandeld had de revisor echter zijn situatie reeds geregulariseerd. De Raad verzocht echter de zaak aan te houden en verzocht de Tuchtcommissie een tuchtsanctie op te leggen op grond van artikel 18quater wegens miskenning van een injunctie van de Raad.

De Franstalige Kamer van de Tuchtcommissie van het IBR oordeelde weliswaar dat zij geen tuchtsanctie kan opleggen, wanneer zij gevat is in het kader van de injunctieprocedure op grond van artikel 18quater. In de lijst van artikelen die van toepassing wordt verklaard op de injunctieprocedure, is artikel 19bis van de wet van 22 juli 1953 niet opgenomen. Dit artikel bepaalt precies de grond op basis waarvan een tuchtsanctie kan worden opgelegd. Dit geldt des te meer vermits ook artikel 20, § 1 van de wet van 22 juli 1953 evenmin van toepassing verklaard werd op de injunctieprocedure⁽¹⁾. In hoger beroep werd deze uitspraak hervormd. Het feit dat die bepaling niet werd vermeld, betekent niet dat de toepassing ervan is uitgesloten, bij gebreke aan een uitdrukkelijke bepaling van het tegendeel. Het is trouwens überhaupt inopportuun dat een revisor zich niet tijdig conformeert aan de instructies. Een dergelijke houding maakt een schending uit van artikel 18quater van de wet van 22 juli 1953 maar ook van artikel 3 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994. Gelet op het feit dat de betrokken revisor in het verleden geen tuchtrechtelijke sanctie opline werd de sanctie in casu beperkt tot een berisping.

- D. **Rechtsmiddelen tegen beslissingen van de tuchtorganen – Geen mogelijkheid van incidenteel beroep door de Raad van het IBR na verstrijken van beroepstermijn**
10. De Raad van het IBR wenste incidenteel beroep in te stellen in een tuchtzaak. Zij baseerde zich hierbij op artikel 2 en 1054 van het Gerechtelijk Wetboek. Arti-

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 28 november 2005, nr. 0254/04/F.

kel 1054 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de gedaagde in hoger beroep te allen tijde incidenteel beroep kan instellen tegen alle partijen die in het geding zijn voor de rechter in hoger beroep.

De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek dienen te worden toegepast op de tuchtrechtspleging in de mate deze niet door bijzondere afwijkende voorschriften wordt beheerst. Inzake de termijn voor het instellen van hoger beroep tegen een beslissing van de Tuchtcommissie bevat de wet van 22 juli 1953 een specifiek voorschrift. Artikel 21, § 2 van de genoemde wet schrijft voor dat de bedrijfsrevisor, de Raad van het Instituut en de Procureur-generaal hoger beroep kunnen instellen binnen een termijn van dertig dagen. Artikel 1054 van het Gerechtelijk Wetboek betreft enkel het recht van de gedaagde in hoger beroep. Aangezien de Raad van het Instituut niet is gedaagd, kan hij enkel principaal hoger beroep instellen binnen de wettelijke termijn⁽¹⁾.

§3. FUNDAMENTELE DEONTOLOGISCHE VERPLICHTINGEN

A. Verplichting tot naleving van de controlenormen

1. *Principe*

11. Ingeval van een bewezen schending van de controlenormen, kan een tuchtsanctie worden opgelegd. Artikel 19*bis*, 1° van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren bepaalt dat tuchtsancties kunnen worden opgelegd aan de revisoren die in uitoefening van hun opdrachten van bedrijfsrevisor of van werkzaamheden die daarmee verenigbaar zijn, tekort gekomen zijn aan hun beroepsverplichtingen. Artikel 2 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren bepaalt dat de bedrijfsrevisor de wettelijke en reglementaire bepalingen moet naleven, evenals de gebruikelijke controlenormen van het Instituut⁽²⁾.

In een tuchtdossier stelde een revisor de geldigheid van de controlenormen ter discussie wegens strijdigheid met de wet op de bescherming van de economische mededinging van 1 juli 1999. Volgens de betrokken revisor zou de restrictieve en ongunstige interpretatie van de algemene controlenormen door het IBR, waarbij kwaliteit niet langer primeert en die opleggen van prijzen tot gevolg hebben, volstrekt in strijd met artikel 2, § 1 van de wet op de bescherming van de economische mededinging. Een dergelijke houding belemmert de vrije mededinging van de bedrijfsrevisoren in het algemeen gezien het hen onmogelijk maakt om op zelfstandige basis en in alle vrijheid en op de wijze die hij verkiest, zijn beroepsactiviteiten uit te oefenen. Teneinde het standpunt van de Raad van het IBR te kennen werden de debatten heropend teneinde de rechten van de verdediging van de Raad niet te schenden. Hiertoe werd de zaak voor onbepaalde tijd uitgesteld⁽³⁾.

(1) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 7 september 2006, nr. 0285/05/N en 0297/05/N.

(2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 10 januari 2006, nr. 0298/05/N; Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 13 februari 2006, nr. 0251/04/F.

(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 december 2006, nr. 0320/06/N.

2. Duiding van een aantal specifieke controlenormen en aanbevelingen

a) Inbreuken op de algemene controlenormen

12. In een aantal gevallen werd een tuchtvordering ingesteld na gebreken die vastgesteld werden bij een kwaliteitscontrole zoals onder meer de afwezigheid van een schriftelijk werkprogramma, de afwezigheid in de werkdocumenten van aantekeningen omtrent uitgevoerde werkzaamheden inzake de kwaliteit van de interne controle⁽¹⁾.

Paragraaf 2.1. van de algemene controlenormen inzake de uitvoering van een controleopdracht stelt dat iedere controleopdracht zal uitgevoerd worden volgens een aangepast werkprogramma. De geringe omvang van een bedrijf kan niet worden ingeroepen als excuus om geen specifiek programma neer te schrijven en zomaar beroep te doen op een standaardprogramma. Wanneer de betrokkene niet vermeldt welk programma hij aanwendt dan dient hij punt voor punt zijn controle te vermelden. Het feit dat een bedrijf een familiaal bedrijf is dat de commissaris kent kan geen excuus zijn om de normen terzake niet te volgen of duidelijk het gevolgde programma niet te vermelden⁽²⁾.

b) Verplichting tot opmaak van een verslag van niet-bevinding bij niet tijdige neerlegging van de jaarrekening

13. Het commissarisverslag dient krachtens artikel 144, 2° van het Wetboek van vennootschappen te vermelden *“of de boekhouding is gevoerd en de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die daarop van toepassing zijn”*. Een commissaris beweerde dat vermits hem geen jaarrekening of jaarverslag door de vennootschap was overgemaakt hij geen controleverslag kon opmaken en dus ook artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen niet kon schenden. Nochtans moet een revisor in een dergelijk geval toch een verslag van niet-bevinding opmaken. Artikel 3.2.1. van de Aanbeveling van 6 september

---

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 10 januari 2006, nr. 0298/05/N (berisping, bij strafmaat werd rekening gehouden met feit dat betrokkene nog geen sanctie heeft opgelopen; nodige inspanningen voor de toekomst, feit dat inbreuken talrijk zijn); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, nr. 0300/05/N (berisping, bij strafmaat werd rekening gehouden met feit dat betrokkene niet eerder gesanctioneerd werd, feit dat tekortkomingen niet van ernstige aard waren dat een verkeerd beeld van het bedrijf daaruit kon voortvloeien, feit dat de betrokken revisor aangeeft in de toekomst de richtlijnen van het Instituut te zullen volgen, feit dat de betrokkene van plan is slechts een beperkte aantal opdrachten te aanvaarden); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 1 december 2006, nr. 0323/06/N (waarschuwing, bij strafmaat werd rekening gehouden met feit dat de betrokkene nog geen enkele sanctie opgelopen heeft, zich in het verleden actief heeft ingezet in verschillende commissies van het beroep en dat ten bate van de uitstraling van het beroep; het feit dat de vastgelegde inbreuken noch aan het beroep noch aan de betrokken vennootschappen enig nadeel hebben berokkend); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie, 5 december 2006, nr. 0304/05/N (schorsing van drie maanden wegens inbreuken op talrijke controlenormen, die talrijk en zwaarwichtig zijn, het feit dat ze reeds meerdere malen gesanctioneerd werd voor andere inbreuken met schorsingen tot gevolg, en dat deze sanctie de betrokkene niet aanzetten om stipt de verplichtingen na te leven en de opgelegde normen en aanbevelingen op te volgen); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 december 2006 (berisping, gelet op het feit dat betrokkene eerder geen sanctie opliep, inbreuken niet zwaarwichtig zijn en geen schade hebben veroorzaakt, feit dat betrokkene zich sindsdien heeft aangepast aan de opmerkingen die tengevolge controles werden gemaakt).

(2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 13 juni 2006, nr. 0300/05/N.

1996 inzake de controle van de vormvereisten in verband met de vaststelling, de goedkeuring en de bekendmaking van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening bepalen dit zeer duidelijk: “Wanneer, vijftien dagen voor de algemene vergadering, de jaarrekening niet beschikbaar is, dan moet de commissaris een verslag van niet-bevinding opstellen, dat bij richt aan de voorzitter van het bestuursorgaan, opdat deze laatste het verslag aan de algemene vergadering zou meedelen.”. Men kan niet beweren dat het verslag van artikel 143 en 144 van het Wetboek van vennootschappen een ander verslag is dan het verslag van niet-bevinding. Als men de verplichting tot het opmaken van een verslag van niet-bevinding niet erkent zou de commissaris slechts voorbehouden en bezwaren moeten maken tegen een bestuursorgaan dat zijn verplichting niet correct heeft vervuld, terwijl hij het stilzwijgen zou kunnen bewaren tegenover een bestuursorgaan dat zijn verplichting helemaal niet vervult. Zelfs indien de aanbevelingen van het Instituut niet dezelfde waarde hebben als de controlenormen, past het te wijzen op artikel 140 van het Wetboek van vennootschappen. Krachtens deze bepaling zijn de commissarissen ten aanzien van de overtredingen van de bepalingen van het Wetboek vennootschappen of van de statuten waaraan ze geen deel hebben slechts ontheven, wanneer zij aantonen dat zij hun taak naar behoren hebben vervuld en zij die overtredingen hebben aangeklaagd bij het bestuursorgaan en in voorkomend geval, indien daaraan geen passend gevolg werd gegeven, op de eerste daaropvolgende algemene vergadering, nadat zij er kennis van hebben gekregen⁽¹⁾.

c) **Verplichting tot aanklacht niet-neerlegging van het jaarverslag of van het controleverslag door de commissaris bij de Balanscentrale**

14. De Raad van het IBR baseerde de tuchtvordering tegen de revisor tevens op grond van het feit dat hij als commissaris van de vennootschap nagelaten had de niet-neerlegging van het jaarverslag en het controleverslag van de vennootschap bij de Balanscentrale aan te klagen, waardoor hij § 4.1., derde lid van de Aanbeveling van 6 september 1996 inzake de controle van de vormvereisten in verband met de vaststelling, de goedkeuring en de bekendmaking van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zou schenden. Terwijl de betrokken bepaling de wettelijke verplichting van de zaakvoerders en bestuurders om *de jaarrekening en daarbij horende stukken* neer te leggen herhaalt, heeft de commissaris krachtens de betreffende bepaling van de aanbeveling, slechts de verplichting de niet-neerlegging van de *jaarrekening* te melden. Is de bekendmaking wel geschied, zelfs met vertraging, dan kan de commissaris met toepassing van artikel 144, 6° van het Wetboek van vennootschappen oordelen dat de overtreding niet hoeft vermeld te worden.

De Commissie van Beroep wees er echter op dat betrokken revisor er terecht op wees dat de betrokken bepaling van de controleaanbeveling bepaalt dat de bestuurders en zaakvoerders de jaarrekening en de daarbij horende stukken moeten neerleggen.

(1) Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 13 februari 2006, nr. 0251/04/F.

B. Onafhankelijkheid van de commissaris

1. *Principe*

15. Een bedrijfsrevisor mag geen taak van bestuurder of zaakvoerder uitoefenen in een handelsvennootschap of in een vennootschap die de rechtsvorm van een handelsvennootschap heeft aangenomen, tenzij de taak hem werd opgedragen door een rechtbank (art. 7bis, 2° van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van het Instituut der Bedrijfsrevisoren). Bovendien is de rechtstreekse of onrechtstreekse deelname aan het bestuur van elke onderneming verboden, zoals bedoeld in artikel 1 van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en op de jaarrekening, met uitzondering van de professionele vennootschappen, alsook van de interprofessionele vennootschappen toegelaten door de Raad van het Instituut (art. 4 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren).

Een revisor werd tuchtrechtelijk vervolgd omdat hij optrad als feitelijk bestuurder van commerciële vennootschappen. De Tuchtcommissie oordeelde weliswaar dat het occasioneel optreden als volmachtouder bij de oprichting van een vennootschap niet als een daad van beheer kan worden beschouwd (voor zijn drie kinderen die in volle examenperiode zaten)⁽¹⁾.

2. *Uitoefenen van het beroep van revisor door middel van een niet-erkende revisorenvennootschap*

16. Het gedurende tien jaar uitoefenen van het beroep door middel van een niet-erkende revisorenvennootschap met een commercieel doel, waarvan men zaakvoerder is, is in strijd met artikel 7bis, 2° van de wet van 22 juli 1953 en artikel 4 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994. Op het ogenblik van de uitspraak was de situatie weliswaar al geregulariseerd door de oprichting van een erkende revisorenvennootschap. Mede gelet op de gezondheidsproblemen van de revisor, werd slechts een berisping opgelegd⁽²⁾.

§4. TUCHTRECHTELIJKE GESANCTIONEERDE (BEROEPS-) VERPLICHTINGEN T.O.V. HET IBR

A. Verplichting tot inschrijving van een revisorenvennootschap

17. Bij laattijdige betaling van de jaarlijkse bijdrage, waarvan het bedrag en de inningsvoorwaarden in de reglementen van het Instituut worden bepaald (art. 6 van de wet van 22 juli 1953), kan de Raad van het IBR de zaak aanhangig maken bij de Tuchtcommissie. De Raad van het IBR is echter wel van mening dat deze procedure uitzonderlijk moet blijven⁽³⁾. Het nalaten van een (tijdige) betaling van de ledenbijdrage dient beschouwd te worden als een “tekortkoming aan de beroepsverplichtingen”, gelet op de bijkomende werkzaamheden en kosten die hieruit resulteren. Zelfs al betaalt de revisor de rente en de kosten daarop, betekent dit een

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 1 december 2006, nr. 0323/06/N.

(2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 25 september 2006, nr. 0328/06/E.

(3) IBR, *Jaarverslag*, 1990, p. 45; Vgl. art. 14, § 2 van het koninklijk besluit tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Accountants (een tuchtvordering wordt ingesteld na drie maanden).

gebrek aan respect voor het Instituut en de leden. Het houdt een schending in van de artikelen 2 en 3 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren en de artikelen 6 en 7 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het Huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren⁽¹⁾.

Een revisor die reeds herhaaldelijk malen in gebreke was gebleven om zijn bijdrage tijdig te betalen, werd een schorsing opgelegd van één maand. Bij de toepassing van de sanctie hield de tuchtcommissie rekening met het feit dat de betrokkene reeds meerdere malen werd gesanctioneerd voor gelijkaardige inbreuken; het feit dat de betrokkene weinig inzet vertoonde om tegemoet te komen aan de aanmaningen van de Raad om zijn verschuldigde bijdragen aan te zuiveren; het feit dat een dergelijke volgehouden nalatigheid of onwil het Instituut steeds weer bijkomend werk en last bezorgt en de betrokkene door de reeds opgelegde sanctie blijkbaar niet tot betere inzichten gebracht kon worden⁽²⁾.

B. Informatieverplichtingen t.o.v. het Instituut

18. De verplichting om via de jaarlijkse mededeling elk jaar aan de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren specifieke bijzonderheden (o.a. bezoldiging en datum van beëindiging) mede te delen inzake de verschillende categorieën professionele opdrachten die aan bedrijfsrevisoren worden voorbehouden, vloeit voort uit artikel 18ter § 2, tweede lid van de wet van 22 juli 1953. Deze verplichting moet het Instituut toelaten om op een doeltreffende wijze haar toezichts- en controlefunctie gestalte te geven.

In uitvoering van deze bepaling bevat het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, zoals gewijzigd bij koninklijk besluit van 12 maart 2000, nadere preciseringen over de wijze waarop de “jaarlijkse mededeling” dient te geschieden (artikel 32).

Met het oog op de controle van de in artikel 133, vijfde lid van het Wetboek van vennootschappen opgenomen verbodsbepaling, heeft de Raad het nodig geacht om bij elk lid van het Instituut informatie op te vragen. Op basis van de antwoorden van de leden kan de Raad controleren hoe deze bepalingen met betrekking tot de “one to one”-regel nagevolgd worden.

-
- (1) Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 10 mei 1995, nr. 0078/95/F (berisping) hervormt op vlak van strafmaat Tuchtcommissie IBR, 16 november 1993, nr. 0078/94/F, IBR, *Jaarverslag*, 1994, p. 160 (schorsing van één maand); Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 29 mei 1997, nr. 0131/97//F (procedure bij verstek – schrapping); Tuchtcommissie IBR, 29 januari 1998, nr. 0134/97/N (laattijdigheid betaling vaste bijdrage – gelet op recidive schorsing van vijftien dagen); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 30 juni 1998, nr. 0141/98/N; IBR, *Jaarverslag*, 1998, p. 193 (laattijdige betaling administratieve kosten aangerekend wegens laattijdige betaling, alsook voorschot en bijdragekosten seminars Instituut – waarschuwing gelet op tijdelijke liquiditeitsproblemen); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 28 december 2001, nr. 0169/01/N (verstekvonnis – schrapping); Tuchtcommissie IBR, 28 december 2001, nr. 0168/N; Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 21 november 2006, nr. 0316/06/F (berisping); Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 21 november 2006, nr. 0312/05/F (waarschuwing).
- (2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 december 2006, nr. 0314/05/N en 0317/06/N.

Het niet tijdig bezorgen van deze informatie noodzaakt bijkomende werkzaamheden en kosten die gedragen worden door het ganse beroep. Het betreft een gebrek aan respect ten aanzien van de organen van het beroep. Daarenboven kan het niet reageren op verschillende brieven van het Instituut aanzien worden als een houding die voor een bedrijfsrevisor volstrekt onwaardig is. Dit betreft een overtreding van artikel 3 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren⁽¹⁾.

§5. BEROEPEN TEGEN BESLISSINGEN VAN DE RAAD INZAKE TOELATING TOT HET LIDMAATSCHAP VAN HET IBR

19. De personen die in een lidstaat van de Europese Gemeenschappen beschikken over een hoedanigheid die gelijkwaardig is met die van bedrijfsrevisor worden door de Raad van het toelatings- en bekwaamheidsexamen vrijgesteld. In dit geval gaat de Raad evenwel na of de vrijgestelde kandidaat over voldoende kennis beschikt om in België het beroep van bedrijfsrevisor uit te oefenen. Ten dien einde kan de Raad de kandidaat aan een examen over zijn kennis van het Belgisch recht onderwerpen (art. 40, eerste en tweede lid van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren). Dit is ook het geval zelfs wanneer deze persoon in België reeds beschikt over de hoedanigheid van accountant. De specificiteit van het ambt van revisor vereist immers de kennis van de erop betrekking hebbende rechtsregels om de wettelijke controle te kunnen uitoefenen zoals voorzien in artikel 1, § 1 van de Achtste Richtlijn. Een kandidaat die niet slaagde in dit examen beriep zich derhalve tevergeefs op het feit dat hij zijn kennis van het Belgisch recht reeds heeft aangetoond in een hoorzitting bij een toelating tot het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten⁽²⁾. De Commissie van beroep wees er immers op dat de uitoefening van het commissarismandaat specifieke kennis van het recht vereist dat betrekking heeft op de wettelijke controle voorzien in de Achtste Richtlijn.

Wanneer de Raad vaststelt dat een verzoeker niet voldoet aan de voorwaarden vereist voor de inschrijving op de ledenlijst, deelt hij zijn gemotiveerde beslissing mee bij aangetekend schrijven. De motiveringsverplichting die uitdrukkelijk vermeld is in het koninklijk besluit tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het instituut, vloeit trouwens ook voort uit de wet van 29 juni 1991 (artikelen 2 en 3) en artikel 13 *in fine* van de wet van 22 juli 1953, in de mate dat dit

---

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 september 2006, nr. 0307/05/N (waarschuwing, ondanks feit dat betrokkene in verleden reeds tuchtsanctie werd opgelegd voor gelijkaardige feiten; en gelet op stellige verzekering dat hieraan in de toekomst zou worden verholpen; Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 september 2006, nr. 0308/05/N (waarschuwing, rekening houdende met het feit dat betrokkene nog geen sanctie heeft opgelopen; betrokkene verscheen niet); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 september 2006, nr. 0309/05/N (schorsing van veertien dagen, rekening houdende met het feit dat betrokkene reeds drie maal voor de Tuchtcommissie diende te verschijnen voor gelijkaardige feiten, enkel omdat vaste voornamen geuit dat dit in toekomst niet meer zal voorvallen); Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 5 september 2006, nr. 0310/05/N (berisping, in acht genomen dat er geen tuchtsancties waren in het verleden); Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 21 november 2006, nr. 0305/05/F (waarschuwing).

(2) Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 7 maart 2006.

bepaalt dat elke beslissing van de Raad van het Instituut die betrekking heeft op één welbepaalde persoon met redenen omkleed moet worden. De melding dat “betrokkene niet voldoet aan de vereisten voor de inschrijving op het tableau” is in dit opzicht niet afdoende.

De belanghebbende beschikt over een termijn van dertig dagen te rekenen vanaf deze betekening om bij aangetekend schrijven beroep in te dienen bij de Commissie van Beroep (art. 2 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren). *In casu* vernietigde de Commissie van Beroep de beslissing en nam zij een nieuwe gemotiveerde beslissing.

